

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

Јелена З. Богосављевић

**АРХИТЕКТОНСКА ФИКЦИЈА:
ПРОЈЕКАТ И РЕАЛНОСТ ИЗВАН РЕАЛНОСТИ**

докторска дисертација

Београд, 2020

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF ARCHITECTURE

Jelena Z. Bogosavljević

**ARCHITECTURAL FICTION:
PROJECT AND REALITY BEYOND REALITY**

Doctoral Dissertation

Belgrade, 2020

Ментор

др Владимир Миленковић, ванредни професор
Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

Чланови комисије

др Владимир Мако, редовни професор
Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

др Милорад Младеновић, редовни професор
Универзитет у Београду
Архитектонски факултет

др Миодраг Шуваковић, редовни професор
Универзитет Сингидунум
Факултет за медије и комуникације у Београду

Датум

Септембар, 2020.

Изјава захвалности

Своју захвалност дајем,

ментору још једног завршног рада током архитектонског образовања Владимиру Миленковићу, члановима комисије за одбрану докторске дисертације Владимиру Макоу, Милораду Младеновићу и Миодрагу Шуваковићу, наставницима на пројектантским предметима мастер студија архитектуре Михаилу Тимотијевићу и Зорану Абадићу, као и наставницима који су непосредно дали свој допринос у фази истраживања на докторским академским студијама архитектуре и одбране пријаве ове дисертације, и увек студентима архитектуре са којима сам радила, а који су посебна инспирација за поглед у будућност.

Породици, родитељима Љиљани и Зорану, и сестри Ани.

Наслов докторске дисертације

АРХИТЕКТОНСКА ФИКЦИЈА: ПРОЈЕКАТ И РЕАЛНОСТ ИЗВАН РЕАЛНОСТИ

Сажетак

Јединственим опажањем постојања овострани и онострани реалности, архитектонска стварност је јединствена стварност фикционог света, јер је он стваран и нестваран, док је свесно и несвесно замислив свет њених имагинарних стварности једне исте реалности. Оне су његова фикционална и ониричка стварност у оностраној реалности и јединствена, постојећа и нова архитектонска стварност у овостраној, само онда, када пројектант у процесу пројектовања сневашњем, инструментализује ониричку фикцију архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Сневашњем у оностраним реалностима, фикционалној и ониричкој, а затим преласком у једну нову реалност, Он је Пројектант јединствене свести, јер је јединствен субјект фикције који пројектује јединством имагинације, ониричком и стваралачком имагинацијом сањалачког фикционог света сна фикционог и ониричког субјекта архитектонског пројектовања. Када ониричку фикцију архитектуре у пројекту реалности изван реалности, инструментализује њеном новом фикцијом у пројекту реалности у реалности, сањалачки фикциони свет сна је његов архитектонски сан пројекта реалности једне исте, али Нове реалности.

Кључне речи

фикција, сан, нова реалност, архитектонски пројекат, архитектонска пракса

Научна област

Архитектура и урбанизам

Ужа научна област

УДК 111:72.01(043.3)

Doctoral Dissertation Title

ARCHITECTURAL FICTION: PROJECT AND REALITY BEYOND REALITY

Abstract

By a unique perception of the existence of the hither and the transcendent reality, the architectural reality is a unique reality of the fictional world, since it is real as well as unreal, while the world of its imaginary realities of the one and the same reality can be imagined both consciously and unconsciously. These imaginary realities represent his fictional and oneiric reality in the transcendent reality and a unique, existing and new architectural reality in the hither one, only when a Designer, in the process of designing by dreaming, instrumentalizes the oneiric fiction of architecture in a project of a reality beyond reality. By dreaming in the transcendent realities, fictional and oneiric ones, and then by a transition into a New Reality, He is a Designer of a unique consciousness, being a unique subject of the fiction who designs by a unity of imagination, oneiric and creative imagination of the dreamy fiction world of a dream of the fictional and oneiric entity of the architectural design. When the oneiric fiction of architecture in the project of reality beyond reality is instrumentalized by its new fiction in the project of reality within reality, a dreamy fiction world of the dream is his architectural dream of the project of reality of the one and the same, but a New Reality.

Key words

fiction, dream, new reality, architectural design, architectural practice

Scientific field

Architecture and urban planning

Scientific subfield

UDK 111:72.01(043.3)

УВОД	
<i>Формулација теме и проблем истраживања</i>	001
<i>Циљеви, задаци и примењени методи</i>	002
<i>Матичност и научна оправданост предложене теме докторске дисертације, очекивани резултати и њихова практична примена</i>	013
1.0.0. РЕАЛНО	
1.0.1. Дискурзивно питање архитектонске стварности	014
1.0.2. Принципијелност пројектантских светова	026
1.0.3. Истинитост представе и статус пројекта	037
2.0.0. ФИКЦИОНО	
2.0.1. Проблем истинитог и новог	045
2.0.2. Принципијелност фикционалног субјекта	057
2.0.3. Истинитост света архитектонске пројекције	071
2.0.4. Експеримент 1. Фикционо 1 = Зашто фикција ?	086
2.0.5. Експеримент 2. Фикционо 2 = Парадокс истинитог	092
2.1.0. ОНИРИЧНИ КОД	
2.1.1. Ониричка имагинација тумачења	098
2.1.2. Ониричко негирање и указивање архитектонске фикције	113
2.1.3. Експеримент 3. Онирично 1 = Идеја о идеалном	124
2.1.4. Експеримент 4. Онирично 2 = Негирање стварности	129
3.0.0. ПРОЈЕКТОВАНО	
3.0.1. Објективност архитектонске фикције	143
3.0.2. Ониричност фикционе представе	152
3.0.3. Нова реалност фикционалног субјекта архитектуре	166
4.0.0. ЗАКЉУЧАК	
4.0.1. Фикционо версус фикционо	175
4.0.2. Фикциони свет као архитектонски пројекат	182
Литература	187
Биографија	191
Изјава о ауторству	192
Изјава о истоветности штампане и електронске верзије рада	193
Изјава о коришћењу	194

УВОД

Формулација теме и проблем истраживања

Предложеном темом се разматра узајамни однос пројекта и фикционалног света. Истражује се основ за формулацију реалности посматране као стварност виђену споља наспрам услова за актуализацију света пројекције посматраног као стварност виђену изнутра. Генерално, стварност виђена споља се односи на чињеничну истину о реалности каква јесте, док се актуализација света пројекције односи на субјективну истину о реалности каква би могла бити.

За архитектуру, становиште таквог разматрања је виђење фикционалног света на начин да допушта да се пројекат посматра као просторни и временски оквир за фикцију. У том случају, она се може пројектовати и/или реализовати и/или шире узев, представити као фикционално дело односно објекат архитектонске фикције. Улога таквог становишта је видљиво као мапирање пројекта на идентитет субјекта фикције који реалност проживљава на начин да осликава и будућност, то јест, фикционални свет конституисан као стварност света своје пројекције. Једнако виђена и споља и изнутра, она се указује као заједничка и појединачна, обострана стварност субјекта фикције. Његов могући свет за измештање у позицију поигравања са собом односно у целини истином. То значи да је пројекат као оквир за фикцију једнако и продор у незамисливо, имагинација реалности посматране као стварност фикционалног односно света пројекције какав заиста јесте.

Архитектонска фикција се у том смислу указује као фикционална истина субјекта фикције. У целини узев, истинитост пројекта као њеног оквира унутар пројектованог света. Продор у незамисливо се у том смислу сматра критеријумом истине за формулацију реалности. У том следу је и основни услов за принцип аутентизације пројекта односно архитектонског идентитета субјекта фикције која се у архитектури тумачи као истина у оквиру света пројекције, једновремено његова и стварност пројекта изван реалности. Додатно, ради се и о интеракцији унутар околности појединачне са заједничком стварности.

Циљеви, задаци и примењени методи

Са једне стране, аргументи разматрања теме се ослањају на интерактивну природу субјекта фикције и заједничке, али и субјекта фикције и појединачне стварности. Овде би требало указати на могућност да се фикција архитектуре у оквиру одговарајућег света препозна као инструмент за интенционалност објекта архитектонске фикције у реалности на коју се једновремено односи и коју ствара. Са друге, на употребу дигиталних фикција које су у интеракцији са субјектом фикције опредељујуће за суочавање заједничке и појединачне стварности. То значи прихватање реалности као обостране стварности и смештање субјекта фикције у фикционо. У том случају, његова интерактивна природа једновремено подразумева аргументацију заједничке односно рационалне и имагинацију појединачне односно ирационалне стварности. То се операционализује тако да њихове представе могу да постану покретачи за стварност фикције архитектуре која може да инструментализује појавност објекта архитектонске фикције. У том следу, ово истраживање је усмерено на питања шта архитектонска фикција није и шта јесте, нарочито имајући у виду да се интенција индивидуације идентитета субјекта ослања на фикционалну компетенцију као услов за превођење имагинативних аутостимулација у фикционе представе. Користе се компетенције за предузимање фикционалних активности као начина да се приступи фикцији архитектуре у оквирима фикционалног света. Уколико се прихвати да је визуелно представљање само по себи већ фикционо, природа фикционалних активности се пре свега посматра као визуелна. Статус представа које визуализује субјекат фикције је фикциони уколико оне могу да постану средство за проверу стварности претпостављајући одсуство објекта архитектонске фикције. Из таквог угла, његова појавност може да се опише као фикционална конструкција фикционих представа уколико није представа стварности у којој се појављује већ је приказ стварности коју представља. Формулација реалности је у том смислу упитна. Уколико се преиспитује у оквиру појединачне стварности субјекта фикције, његова нарочита посвећеност може да искључи „идеалне“ услове заједничке стварности.

У форми антитезе, фикција архитектуре инструментализује Призор као фикциону представу ствари које се не виде. Допушта се приступ свету који функционише по одређеном принципу, пројектовање фикционалних механизма који могу да успоставе оквир фикционог, такав да се границе фикционалног света поклапају са границама маште, конституишући свет пројекције као обострану стварност. У том смислу, природа узајамног односа пројекта и фикционалног света изискује напуштање реалности односно стварање фикционалне сфере. Њене границе су једновремено проблем истине и неистине и проблем представа које се сматрају истинитим и неистинитим. Обзиром на то да се пројекат пре свега не заснива као оквир за фикцију архитектуре, циркулација субјекта фикције се посматра као свесно кретање у границама фикционалног света. Оне могу да одреде субјективно у односу на питање зашто нешто и шта радимо када се питамо о смислу. Зашто у неком тренутку о нечему одлучујемо, односно питањем намере уколико се прихвати да се архитектура разматра једнако као корисна и лепа. Додатно и да претпоставе уверење да је одређен временски оквир пројекта једновремено и могућност за разматрање архитектуре изнова, да његова утилитарност једнако значи и његову недовршеност.

Основна премиса овог истраживања је одређена становиштем да је стварност пројекта фикција архитектуре изван реалности. У том следу, архитектонска фикција се препознаје као модел истине чији је задатак да омогући прелазак пројекта из једне стварности у другу и промену његових стања. Са тог становишта, њена улога је сврсисходна у погледу идеје о значењу и значају пројекта који се суочава са особеношћу амбијента или атмосфере свог обестваривања. Тада, потенцијално прераста у преносника или савременог визуелног комуникатора, оправдава своју примену у погледу неопходности ревизије идеје о пројекту. Разумевање да је стварност пројекта фикција архитектуре изван реалности нераскидиво је у вези са напуштањем предвидивог односно очекиваног понављања, једнако када је реч о архитектонској пракси или едукацији, генерално архитектонском дискурсу. Уколико се премиса овог истраживања прихвати, начин разговора о проблему истине и/или неистине проблематизује се питањем зашто фикција. Фикција архитектуре се измешта

на начин да се пројекат смешта између привида и стварности. У даљем следу, постаје његова стварност изван реалности. Додатно, о проблему представа које се сматрају истинитим и/или неистинитим уверењем зато фикција. Стварност пројекта изван реалности се указује као пројекција интуиције која може да систематизује правила кроз значај принципа и постаје константна промена смисла пројектовањем околности архитектонске фикције. Као модел истине, она се у том смислу сматра простором фикције који је субјективна празнина фикционалног субјекта. Његова просторност може бити ослобођена било каквог претходног искуства.

Обзиром на то да је јасно формулисано питање шта је истина и/или неистина? проблем истинитости се може посматрати као истинитост пројекта. Она одговара чињеничној, претпоставља субјективну и успоставља фикционалну истину односно јесте и није, може бити и јесте. У том следу, истинитост архитектонског пројекта се проверава уверењем у стварност фикционалног света. Различно од „заједничке“, она је појединачна стварност својствена искључиво појединцу у улози субјекта фикције који вољно успоставља фикционални свет у виду личног простора аутентичног кодирања. Питање аутентизације, па и ауторизације кодова његове истинитости у том смислу позива на неопходност разматрања пројекта у односу на свесно и несвесно стање будности субјекта фикције. Све се ради у сврху виђења пројекта у контексту његове вишедимензионалности приликом преласка из једне стварности у другу.

Са друге стране, аналогно сну, уколико се прихвати мисаони ослонац да је несвесно дубља реалност изражена садржајима изван граница рационалног искуства, истинитост пројекта се може сматрати својством његове стандардизације. Он се појављује у виду средства за процедурално изражавање несвесних садржаја субјекта фикције. Уколико је пројекат сан, фикционални свет је лични простор који се успоставља као његов појединачни свет. У његовим оквирима се манифестују искуства фикционалног света у сврху успостављања фикционалне истине. На трагу тога, промена идеје о пројекту може да значи ониричку имагинацију односно ониричко искуство субјекта фикције који манифестује стварност сопственог сна. Пројекција таквог искуства

релативизује реалност, врши замену принципа једне стварности. Тада, пројекат може да постане пројекција сна чије су границе стваралаштва дисконтинуитет континуитета у оквиру појединачне, различито од граница стваралаштва које су континуитет дисконтинуитета унутар заједничке стварности. У том случају, етички потенцијал субјекта фикције, његова индивидуација у процесу пројектовања може да постане мерило истинитости пројекта, онда када се усвоји као могућност разматрања његовог идентитета измештене, то јест, друге стварности. Он то може да чини преиспитивањем заједничке и суочавањем са сопственим идентитетом у сврху његове потврде у фикционалној сфери појединачне стварности. Таквим одрицањем од свесне контроле, веродостојност архитектонског пројекта може да се установи као мерило истинитости на начин да предлаже решења супротстављајући се критеријумима заједничке стварности. На основу тога, могу се поставити радне хипотезе којима се ближе одређује циљ истраживања:

- 1. Архитектонски пројекат је једна могућност за увид у појединачну стварност субјекта фикције уколико је његов пројектовани свет истовремено реалан и изван његове реалности;*
- 2. Стварност архитектонског пројекта није могућа уколико се стварност субјекта фикције не кодира и у сфери оноричног.*

Истина у оквиру заједничке стварности се не прихвата као довољна за увереност субјекта фикције у стварност достигнутих критеријума истинитости. Тако је истина у оквиру појединачне стварности сама себи легитимна алтернатива, свесно измештање у смеру доследне верификације архитектуре у пројекту, његове једине истине. Уколико се измештање у фикционални свет прихвати као деловање друге свести субјекта фикције, вредновање истинитости пројекта изискује пројектовање његовог статуса на начин да врши отклон од заједничке стварности. То значи разумевање Статуса архитектонског пројекта као могућег наизглед немогућег прималног искуства субјекта фикције, његову компетенцију да фикционо освети као примални доживљај своје друге свести и успостави отворене границе фикционалног света за пројектовање новог односно другог искуства. У том следу, истинитост пројекта може да се оствари утврђивањем његове конзистентности у односу на

заједничку стварност. Тада се објашњава његов потенцијал генератора за њено рашчлањивање на чиниоце који могу да постану елементи за пројектовање фикционалног света, нове целине доживљене деловањем друге свести субјекта фикције. Зато пројекат може да буде инструмент несвесног који уколико се прихвати на тај начин допушта померање граница стваралаштва ослобађањем од његових ограничења. Контрадикторан заједничкој стварности својство средства за изражавање несвесних садржаја субјекта фикције стандардизује кроз принцип вољног одвајања од истине заједничке стварности. Прелази у фикционални односно свет пројекције појединачне стварности у сврху сазнавања његове истине. Фикционо постаје основ за непредвидиви израз простора и времена пројектованог света који се може формализовати у виду реалности виђене и споља и изнутра. Тада се и проглашава фикционалном истином њеног субјекта. Пројектовани свет се преображава из заједничког у појединачни оквир у којем се простор и време разматрају у личном контексту деловања друге свести субјекта фикције изражене пројектовањем свог ониричког искуства.

Дакле, свет пројекције може да постоји изван заједничке стварности уколико се прихвати да је могућност и да се не зна шта ће се пројектовати. Тако је пројектовање вољно чињење одређених поступака у сврху визуализације представа у чијем се процесу улога субјекта фикције опредељује као луцидна. Опредељен у таквој улози, може да искуси пројекат као свесно управљање сопственим намерама у сврху пројектовања личних одлука и жељене контроле. Истина о таквој стварности израз је свесног пројектовања њених фикционалних садржаја. У том смислу, метод свесног пројектовања указује се као активна имагинација фикционалних садржаја изазвана вољом и слободним избором субјекта фикције. Уколико се тако прихвати, питање његове позиције је једновремено и питање жеље да се са њима повеже. Додатно, и компетенција да свесно пројектовање може да покрене и прекине објективизацијом заједничке стварности у одсуству претензија ка остварењу објекта архитектонске фикције у оквиру искључиво појединачне стварности. Имајући у виду да је у том смислу субјекат фикције сам себи препрека, како би приступио фикционалном свету мора да се изложи деловању своје друге свести на начин да визуализује карактеристичне представе односно да обухвати реалност свеобухватним

сагледавањем истина о њеним стварностима. Потискивањем пројекције емпиријског искуства односно пројектовањем новог у сврху потврде сопственог статуса истине пројектованих представа, оне могу да постану фикционе. Тада се пројектовани садржаји из живота архитектуре или чак архитекте указују као фикционална истина њихових представа и могу се тумачити и сагледавати као доживљено ониричко искуство. Његов потенцијал се увећава на начин да указује на схватање истине заједничке стварности и наговештај истине појединачне стварности.

Заједничка стварност је реалност пројекта, а појединачна стварност је реалност субјекта фикције који виђењем пројекта као пројекције фикционалног света изван ње може да увећа сопствени стваралачки односно дискурзивни архитектонски потенцијал. Таквим увидом децентрализује се субјект, то јест архитекта у улози пројектанта на начин да стиче вештину препознавања сопственог фикционог идентитета у пројекту. Отклоном те врсте, уколико Он то жели, може да развија способност за предузимање и спровођење ониричке акције, независну позицију свесне манифестације целине његових несвесних кодова како би исходовао пројектовано решење чији су узроци једновремено проблем заједничке и појединачне стварности света пројекције. У том смислу, искорак из заједничке у појединачну стварност је и проблем дуалитета архитекта – пројектант, сведено на питање идентификације архитекте у улози пројектанта у процесу аутентизације пројекта на начин да је свет пројекције и његова ониричка представа друге односно нове стварности. Архитектонски идентитет је у таквом контексту ониричан уколико је смисао пројектантске улоге архитекте и његово ониричко искуство света пројекције. Тада се као чин заборавља односно једновременог свесног одвајања од сопственог идентитета у оквиру познате и удвајања у оквиру непознате стварности може прогласити неопходним условом за његову потврду изнова. У том следу, једнако као и пројекат, архитекта у улози пројектанта може да постане чинилац нове архитектонске стварности уколико има у виду да је архитектонски пројекат и образац за тумачење његове ониричке имагинације, односно онирично може да одговори и на питање шта архитекту чини пројектантом. Таква врста индивидуације је и додатно питање његове пројектантске виталности која

дозвољава да архитектонске садржаје свог несвесног наспрам свесног и ирационалног наспрам рационалног представи као објекат архитектонске фикције, и то управо самопотврдом и превазилажењем сопственог ониричког искуства. Када обествари пројекат на тај начин, његово поигравање са истином се одиграва у виду сањалачке активности у свим стварностима света пројекције као нови вид комуникације могућ изван граница свесног и рационалног искуства. Индивидуација архитектонског идентитета субјекта фикције је у том случају могућност његове обнове, па чак и промене у оквиру фикционалног света у којем је архитектонски пројекат истраживање, односно потврда истине света пројекције. То може да определи архитекту у улози пројектанта и да му омогући продор у назамисливу нестварност у којој је пројектантско искуство његова архитектонска стварност изван стварности. У том смислу је развој пројекта у оквиру фикционалног света ониричка негација стварности субјекта фикције у сврху опстанка и афирмације његове истинитости у њеним оквирима. И даље, субверзивност пројекта у односу на заједничку стварност је неопходност за његову онирологику односно антрополошки приступ пројектовању у односу на појединачну. Уколико и антрополошки приступи, архитекта у улози пројектанта може да структурира кодове несвесних архитектонских садржаја и визуализује њихово превођење из једне стварности у другу. То значи да програмира реалност као начин комуникације њених стварности настојећи да је у целини представи у виду пројектоване слике света пројекције и споља и изнутра.

Резултат таквог декодирања је изнова његова могућност да промену идеје о пројекту сагледа као оправдану различитост, признајући другачији однос према новопроектваном, нарочито имајући у виду да су створени призори ониричке представе пројектоване другости света пројекције. Уколико у томе успе, може да одговори на питање начина исказивања ониричног у пројекту односно превођења фикционе намере у пројектовану. Покушај у тој релацији доприноси увећању његовог дискурзивног архитектонског потенцијала гледано по дубини, јер ониричку акцију прихвата као несвесну активност свог ониричног идентитета односно архитектонску индивидуацију. Он свесно одлучује да се ослободи потребе да пројектом било шта саопшти. Уколико то и оствари, његов свет пројекције је лични израз пројектованих архитектонских садржаја

koјим у одсуству свесне намере да било шта поручи остварује право да га други приме. Тада се пројекат као оквир за фикцију архитектуре прихвата и тумачи као декодирање усмерено на објекат архитектонске фикције чија интенционалност упућује на сложеност њених представа изван реалности. Субјекат фикције у том смислу позиционира објекат архитектонске фикције у онирично да би се пројектовање објаснило као декодирање заједничке стварности у оквиру појединачне стварности фикционалног света.

Својствено томе, ониричко искуство архитекте у улози пројектанта је његово свесно препуштање свету у којем је учешће у пројекту његово несвесно настојање да објекат архитектонске фикције одреди као пројектовано. У даљем следу, да пројектовано и формализује као појавност преношењем њених фикционалних механизма. Они су основ за увид у целину реалности интегрисане комуникације стварности других односно наизглед различитих светова. Пројектантско искушење, то јест, архитектонско пројектовање је у том смислу ониричко искуство света пројекције, стваралачко умеће архитекте у улози пројектанта да утиче на умањење утицаја своје свести ка споља како би увећао њено деловање изнутра. Када се на тај начин ослободи свесних и актуализује несвесне архитектонске садржаје, његов вредносни суд у улози пројектанта је у створеном значењу пројектованог и једнако оствареној појавности формализованог. Архитектонска фикција као легитимни модел истине га у том контексту и квалификује за ту улогу.

Исказани као тврдње резултати истраживања су:

- а) Кодирање реалности је архитектонска пројектантска категорија која се проверава ониричком активношћу архитекте, његовим ониричким искуством света пројекције уколико се и потврђује у узајамном односу пројекта и фикционалног света као његова архитектонска стварност изван реалности;
- б) Архитектонска фикција је антрополошки процес кодирања фикционалне истине света пројекције, њених свесних и несвесних чињеница у пројекту;
- в) Архитектонски пројекат је субјективни исказ архитекте у улози пројектанта, његово доживљено ониричко искуство света пројекције односно објективизација појавности њеног објекта изражена у оквиру појединачне стварности различите од заједничке.

У том следу, превођење фикционалних чињеница у архитектонске садржаје који могу бити доступни у виду личних пројектантских одлука мора да подразумева архитектонско успостављање метода свесног пројектовања у смислу сопственог стваралачког умећа. Тада се у узајамном односу пројекта и фикционалног света архитектонска стварност изван реалности указује као Свет пројекције у оквиру појединачне и његово декодирање у оквиру заједничке стварности. То значи да је оно што је пројектовано одређено као примални израз комуникације свих стварности, реалности света пројекције у виду оностраних и овостраних значења која су архитектонским пројектом претпостављена и као универзална и као лична. Уколико архитекта такво одређење и прихвати, његова пројектантска улога може да постане првенствено стваралачка. У оквиру архитектонског дискурса на начин да се од њега, у целини узев, очекује и одговарајуће разумевање архитектонског пројекта имајући у виду ониричну природу појединачне стварности света пројекције. Таква позиција је његова аутономна могућност да се суочи са смислом бесмисла или ефемерности заједничке стварности. Уколико прихвати ту одговорност, може да се суочи са чињеницом да је појавна вредност ониричних архитектонских садржаја и потврда његовог квалитета као архитекте који указује да утиче на пројектовани свет, да га чак и мења. Аутентизација архитектонског пројекта у том смислу постоји или не постоји у контексту ониричне природе његовог архитектонског идентитета, односно његове пројектантске индивидуалности.

Са тог становишта, архитектонска фикција није модел истине уколико се утврди и/или потврди да пројектовано није и ониричка творевина света пројекције. То подразумева и препознавање архитектонског потенцијала архитекте у улози пројектанта, његову личну пројекцију у смислу вештине, а не знања, да се изложи новом искуству имајући у виду и колективно искуство које припада заједничкој стварности. Уколико у томе успе, личним односом према пројекту може да успостави свет пројекције као аутентични архитектонски дискурс у којем пројекат није у супротности у односу на разлике његових стварности, већ је потврда њихове реалности. То значи да појавност објекта архитектонске фикције нормира као формализацију пројектованог која може да се вреднује као нова стварност. Промена идеје о пројекту је у том смислу

могућност његовог разумевања као оквира за фикцију архитектуре, чије се границе измештају ониричком имагинацијом током процеса пројектовања из заједничке у појединачну стварност, да би се у њој успоставиле као сопствена правила. Тада се одговарајуће тумачење његовог значења не може вршити у односу на унапред задате критеријуме, обзиром на то да се заснива из несвесног и ирационалног у сврху доживљеног разумевања у свесном и рационалном. Разумевање архитектонског пројекта је у том контексту и питање стваралачког статуса архитекте у улози пројектанта на начин да зависи од његовог емоционалног, менталног па чак и духовног доживљаја односно пројектованог призора. Уколико је оно што је пројектовано свет пројекције који је ограничен на искључиво свесне, односно рационалне садржаје архитекте у улози пројектанта, архитектонски пројекат се не може у потпуности протумачити. Дакле, појавност објекта архитектонске фикције се и не квалификује као нова стварност уколико се тумачење пројектованог не заснива становиштем да је фикционални свет као архитектонски пројекат његова стварност изван реалности. У односу на архитекту у улози пројектанта, то је и питање супротности његовог архитектонског Идентитета које су онирички подстицајне уколико су пројектована значења његове појединачне стварности значајнија у односу на њихова одређења у оквиру заједничке. Имајући то у виду, може да оствари статус пројектанта који интуитивно одлучује о појавној вредности објекта архитектонске фикције која не мора, односно престаје да важи у заједничкој стварности. Таквим увидом фикционални свет као архитектонски пројекат указује на смисао његове истине којом претпоставља да су и свесни и несвесни архитектонски садржаји света пројекције нераскидиво повезани. То додатно значи да индивидуално искуство архитекте у улози пројектанта никада не искључује и колективно.

Под насловом РЕАЛНО се успоставља прво поглавље да бисмо елаборирали мишљење да је:

- *питање архитектонске стварности питање свеобухватности њене реалности;*
- *принципијелност пројектантских светова принципијелност његових критеријума истине;*
- *истинитост представа и статус архитектонског пројекта истинитост стварности архитектонске фикције и статус његовог фикционалног субјекта.*

Под насловом ФИКЦИОНО се успоставља друго поглавље да бисмо дефинисали хипотетичко мишљење да је:

- *проблем истинитог и новог у пројекту проблем стварности света пројекције изван реалности;*
- *принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања принципијелност његове аутентизације у одсуству претходног искуства;*
- *истинитост света пројекције истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта.*

Под насловом ОНИРИЧНИ КОД се успоставља треће поглавље да бисмо потврдили хипотетичко мишљење да је:

- *ониричка имагинација тумачења ониричка пројекција искуства друге свести фикционалног субјекта;*
- *указивање архитектуре указивање метода свесног пројектовања односно активне имагинације њених фикционалних садржаја.*

Под насловом ПРОЈЕКТОВАНО се успоставља четврто поглавље да бисмо квалификовали мишљење да је:

- *објективност архитектонске фикције објективност ониричке представе друге односно нове стварности света пројекције;*
- *ониричност фикционе представе је цикличност новог односно створеног значења пројектованог наспрам остварене формалне појавности архитектуре;*
- *нова реалност фикционалног архитектонског субјекта нова реалност његовог фикционалног идентитета у пројекту;*

Закључак се појављује као пето поглавље да бисмо отворили питања у форми исказа:

- да је фикционо увек изнова тумачење фикционим које се заснива из несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном;*
- да је фикционални свет као архитектонски пројекат смисао његове истинитости.*

***Матичност и научна оправданост
предложене теме докторске дисертације, очекивани резултати
и њихова практична примена***

У оквиру два централна поглавља под насловом Фикционо и Онирично истраживање ће обухватити четири архитектонска експеримента под називима:

Експеримент 1. Фикционо 1 = Зашто фикција ?,

Експеримент 2. Фикционо 2 = Парадокс истинитог,

Експеримент 3. Онирично 1 = Идеја о идеалном,

Експеримент 4. Онирично 2 = Негирање стварности.

Технички рађени током студија, истраживани су у правцу просторних инсталација чији је циљ локализовање потенцијала архитектуре у свери појединачних тематизација, у оквиру предмета Студије архитектуре (проф. др Владимир Мако), Методологија и филозофија архитектонског и урбанистичког пројектовања (проф. Зоран Лазовић), Архитектонско и урбанистичко пројектовање - процес (проф. Михаило Тимотијевић) и Архитектура и визуелни језик (проф. мр Бранко Павић).

1.0.0. РЕАЛНО

1.0.1. ДИСКУРЗИВНО ПИТАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ СТВАРНОСТИ

„Постојање у које смо највише уверени и које најбоље познајемо
јесте неоспорно наше.“

Бергсон¹

Питање архитектонске стварности је питање свеобухватности њене реалности. Како бисмо елаборирали мишљење, уверавамо се у стварносну промену² света пројекције у реалности, фикцијом архитектуре изван реалности. Са једне стране, постојање реалности свесно опажамо³ као онострано, у реалности (овострана реалност заједничке стварности света пројекције), док је он стваран свет постојеће архитектонске стварности. Са друге стране, несвесно га опажамо⁴ као онострано, изван реалности (онострана реалност појединачне стварности света пројекције), док је он нестваран свет нове архитектонске стварности. У свесном, онострана реалност је у реалности таква каквом постоји, док је заједничка стварност наш спољашњи свет, стварног света пројекције чија је постојећа архитектонска стварност, замислива. У несвесном, онострана реалност изван реалности је таква каквом је онострана реалност требало и треба да постоји, док је појединачна стварност наш унутрашњи свет, нестварног света пројекције чија је нова архитектонска стварност, незамислива. Преласком⁵ из свесног у несвесно опажање постојања реалности, онострана и онострана реалност остају оно што

1 Бергсон, 2016, 21.

2 Ибид., 22, 'променили смо стање када непрекидна промена производи нов правац пажње који мења наше стање; стање је само по себи већ промена;'

3 Bergson, 2013, 34, 42, 51, 59, 67, 'опажање постоји када је прожето сећањима која истискују стварна опажања која памтимо, а која су намењена да нас подсети на некадашње слике, и у томе је заблуда, јер је такво опажање прожето прошлосту; није потребно објашњавати како се опажање рађа, већ како се ограничава, због тога што може да буде слика свега, а да се своди на оно што нас занима; када свесно опажамо значи да смо одабрали, а то значи и да је опажање мера нашег могућег деловања на ствари и ствари на нас, полазећи од тога да је деловање способност да мењамо ствари, а да је као способност потврђује свест;'

4 Бергсон, 2016, 24-25, 'несвесно актуелизује у свести оно што активира садашњу ситуацију као користан рад, односно наше садашње стање је у вези са оним што је било у нама, а које је дејствовало на нас; када несвесно у свесном осветли садашњу ситуацију, помаже акцију која се припрема, а она је користан рад; несвесно је весник онога што ни сами не знамо, а вучемо позади нас; чак и када нисмо свесни, нејасно осећамо присуство наше прошлости која се у целини испољава у облику тенденције, иако је њен мали део представља; док се предвиђањем пројектује у будућност, оно што је опажено у прошлости или представља у неком новом скупу, оно што никада није било опажено је непредвидљиво које концентрише све опажено и оно што му додаје садашњост;'

5 Ибид., 22, 'прелаз је континуиран када је остајање истог стања које се продужава; не постоји разлика прелажењем из једног стања у друго и остајања у истом стању;'

јесу,⁶ синтезом њиховог постојања у обухвату једне Нове реалности. Другим речима, нова реалност је свеобухватна само онда када постојање реалности несвесно опажамо⁷ и као онострано, ново трајање, а не, један, тренутак⁸ постојеће архитектонске стварности света пројекције којег смо свесни у оностраној реалности. Фикцијом архитектуре у оностраној реалности издвајамо⁹ оне њене реалности у чијим стварностима нестваран свет пројекције индивидуално траје¹⁰ као наш унутрашњи свет незамисливе, нове архитектонске стварности. Он има тенденцију¹¹ да, као стваран свет који је једнако и нестваран, колективно траје у форми спољашњег света замисливе, постојеће архитектуре. У интеракцији свесног и несвесног опажања постојања реалности, стварносну промену света пројекције у реалности, сводимо на јединство¹² његових имагинарних стварности изван реалности. Дакле, у обухвату једне Нове реалности, ствари смо ставили на своје место¹³ само онда када смо свет пројекције у оностраној реалности променили непрестаним стварањем¹⁴ фикције архитектуре, то јест имагинацијом стварности света пројекције. Она се одвија у оностраној реалности.

6 Ибид., 22, 'једно ново стање се ставља поред претходног када непрестаним мењањем промена постаје огромна и намеће се нашој пажњи;'

7 Ибид., 26, 'свесно биће постоји ако се мења, док мењањем сазрева, а сазревањем ствара себе самог у бесконачно;'

8 Ибид., 23, 'трајање није замена једног тренутка другим (када је тако, постојала би само садашњост); трајање је непрекидност прошлости која иде напред и нагриза будућност;'

9 Ибид., 28, 'издвајање није потпуно, јер материја не иде до краја, док наука иде до краја да би издвојила потпуно, занемарујући да је систем који издваја подложен спољним утицајима; спољни утицаји везују издвојени систем за други, који је већи, њега за трећи у чијем је обухвату, да би се дошло до система који је објективно најиздвојенији и најнезависнији од свих, али и у том случају издвојеност није апсолутна;'

10 Ибид., 28-31, 'у времену, свет траје и због тога је трајање инвенција, стварање облика и непрекидно изграђивање апсолутно новог; системи које наука ограничава трају тако што су неразрешиво везани за остатак света; у свету постоје два супротна кретања, силажење и пењање, од којих прво одмотава друго које је унутарњи рад, сазревање и стварање, друго у суштини траје и својим ритмом који намеће првом, чини да је оно од њега нераздвојиво; индивидуалност обухвата једну бесконачност степени, али нигде није у потпуности остварена, као што и животне особине никада нису потпуно остварене, већ су увек на путу остварења, због чега су мање стања него тенденције; када би индивидуалност била савршена, ниједан део који је одвојен, не би могао да живи засебно и у томе је немогућност њене потребе да буде потпуна у простору због потребе да се овековечи у времену; индивидуалност никада није савршена, али живот који тежи да конституише системе који су природно издвојени и природно затворени не испољава мање тражење индивидуалности;'

11 Ибид., 30, 'само онда када једна тенденција није ометена ниједном другом тенденцијом, једна тенденција постиже оно што смера, нарочито у животу у којем увек постоји деловање опречних тенденција;'

12 Ибид., 28, 'издвојени системи који трају, постају један облик постојања који постоји у Целини;'

13 Ибид., 33, 'када поново ставимо ствари на своје место имамо могућност да се вратимо уназад;'

14 Ибид., 25, 37, 'када се таленат мења тиме што се ствара или губи под утицајем дела које се производи, на исти начин наше стање једновремено излазећи из нас мења нас дајући нам нови облик који дајемо сами себи; као што оно што чинимо зависи од онога што смо, исто тако смо оно што чинимо стварајући себе непрекидно, при чему ја то стварање потпуније када се размишља о ономе што се ради; насупротив сазнању вештачког система (математичког) који се односи на крајњу тачку трајања, сазнање природног система (живог бића) се односи на интервал трајања; у обухвату еволуције трајање које спаја прошлост и садашњост је као продужење прошлог помоћу садашњег; ако живо биће има атрибуте заједничке са свешћу као што су непрекидност промене, чување прошлости у садашњости, стварно трајање, поставља се питање живота који је инвенција која је слична свесној активности, непрестано стварање које је свест;'

„Исто тако је са моментима нашег живота чији смо ми творци.

Сваки од њих је нека врста стварања.“

Бергсон¹⁵

Стварносна промена света пројекције у реалности, није замена његових архитектонских стварности, већ је обесмишљавање постојеће архитектонске стварности у оностраној, осмишљавањем нове архитектонске стварности у оностраној реалности. Постојећа архитектонска стварност је претходно створена стварност света пројекције у оностраној реалности, чији је смисао пројекције у заједничкој стварности остварен, чак и када је пројекција његовог смисла бесмислена. Нова архитектонска стварност је стварност света пројекције коју стварамо у оностраној реалности, док пројекција њеног смисла у појединачној стварности није остварена као смисао његове пројекције у заједничкој стварности.

Обесмишљавање постојеће архитектонске стварности у реалности је непрестано постајање¹⁶ нове архитектонске стварности њеним осмишљавањем изван реалности, док је оно коренито постајање¹⁷ новог, пројектованог света једне нове реалности. Обестваривањем смисла стварног света пројекције у реалности, пројекцијом његовог нестварног смисла изван реалности, суочавамо се са илузијом¹⁸ о постојању реалности. Са једне стране, свесним опажањем постојања реалности, нашим присуством у заједничкој стварности, постојећа архитектонска стварност за нас увек постоји као замислива стварност света пројекције. Тај свет је у оностраној реалности стваран. Са друге стране, несвесним опажањем постојања реалности, нашим одсуством¹⁹ у заједничкој стварности, нова архитектонска стварност за нас увек постоји као незамислива стварност света пројекције, а тај свет је у оностраној реалности нестваран. Дакле, нашим одсутним присуством у заједничкој стварности које је присутно одсуство у појединачној стварности, постојећа архитектонска стварност за нас не постоји у

¹⁵ Ибид., 25.

¹⁶ Ибид., 227, 'гледањем суштине стварности у трајању, стварност је једно непрестано постајање у којем се она изграђује или разграђује, док никада није нешто готово; наша свест гледа од унутарњег живота оно што је направљено, док осећа нејасно, оно што се прави, и тако се из трајања издвајају моменти за које смо заинтересовани и које скупљамо током трајања;'

¹⁷ Ибид., 228, 'ако од постајања опажамо само стања и од трајања само тренутке, односно када стварно гледамо у складу са практичним интересом који нам налаже да га тако видимо, наступа илузија због које верујемо да се нестабилно може мислити стабилним или оно што се креће, непомицим;'

¹⁸ Ибид., 228, 'из стварности не можемо изаћи уколико је нестварност зависна од правца наше пажње;'

¹⁹ Ибид., 228, 'размишљање о природи ствари без обзира на актуелни интерес који имају за нас;'

оностраној реалности, да бисмо у њој стварали нову архитектонску стварност која за нас не постоји у оностраној реалности.

„...само кад дата стварност није она коју ми тражимо,
ми говоримо о одсуству друге тамо где констатујемо присуство прве.“

Бергсон²⁰

Постојећа архитектонска стварност је нова архитектонска стварност света пројекције само онда када његово стварно постојање²¹ у реалности стварамо његовим нестварним непостојањем²² изван реалности. У том смислу, несвесном опажању постојања Реалности увек претходи њено свесно опажање, да бисмо један тренутак постојеће архитектонске стварности утврдили њеним трајањем. Оно је слободан избор²³ стварања нове архитектонске стварности, самим једним постојањем²⁴ реалности. Постојећа архитектонска стварност у оностраној реалности је нешто, због тога што је замислива, док је нова архитектонска стварност оностране реалности ништа,²⁵ због тога што је незамислива. Другим речима, између свесног и несвесног опажања²⁶ постојања једне реалности се ствара непостојање²⁷ света пројекције изван реалности. Дакле, постојање једне реалности је могућност настајања једне нове реалности само онда када се непостојање света пројекције изван реалности ствара као његово ново постојање у

20 Ибид., 228.

21 Ибид., 229-230, 'питањем зашто постојим, у смислу веза са осталим светом, желимо да знамо зашто остали свет постоји када је у вези са иманентним или трансцендентним принципом који га ствара, па тако и како разумемо да нешто постоји, односно како и зашто принцип стварања постоји када је могао и да не постоји; постојање је освојење непостојања, представљањем стварности која је раширена на непостојању.'

22 Ибид., 229, 231, 'идеја непостојања је скривени подстрек и невидљиви покретач која гура напред, под поглед свести, она питања која не постављамо, јер нам од њих стаје памет; супротстављено постојању, идеја непостојања је претпоставка једног апсолутног које делује слободно и које траје у правом смислу те речи, док би отворила пут интуицији.'

23 Ибид., 230, 'стављањем трајања и слободног избора у основу ствари, долази до прецизирања сваке стварности која траје као једно постојање.'

24 Ибид., 230-231, 'једно постојање које траје може да савлада непостојање и да се само постави, да није довољно само себи, попут логичког постојања; принцип ствари који постоји на начин логичког аксиома или математичке дефиниције, приморава ствари да изађу из принципа као њихове примене, што доводи до тога да нема места једној стварној узрочности која је схваћена у смислу слободног избора.'

25 Ибид., 231-235, 'представити ништа је сликовито замишљање маштом или идејно схватање разумом; сликовито, гушимо осећаје који долазе из спољног света, али ипак постојимо, иако не постојимо, због органских осећаја који долазе од периферије и из унутрашњости тела; чак и када уклонимо себе, чувамо свест о садашњем моменту који је сведен на актуелно стање тела; у спољном свету, једно делимично ништа представљамо у унутрашњости самих себе, констатујући појаве у себи које су појаве које се производе, а не појаве које се не производе.'

26 Ибид., 232, 'у тренутку када се једна свест гаси, друга се пали, док је већ била запаљена у тренутку ишчезавања прве, која ишчезава за другу и према њој; уништење је увек васкрснуће, које је позитиван акт, иако је невољно и несвесно; шта год чинили, повлачењем у свест, увек опажамо нешто, било споља, било изнутра; наизменично, замишљамо непостојање спољног опажања и унутарњег опажања, али никада једно и друго једновремено, због тога што се одсуство једног састоји у искључивом присуству другог.'

27 Ибид., 232, 'колебањем између опажања једне стварности која је спољна и једне стварности која је унутрашња, постоји једна тачка, једнако удаљена од њих, у којој не опажамо спољно и не опажамо још увек унутарње, јер се у тој тачки образује слика непостојања.'

реалности, негацијом постојеће архитектонске стварности изван реалности, а не њеним уништењем²⁸ у реалности. У том смислу је наше чисто одсуство²⁹ у једној реалности празнина свести³⁰ у којој се из стања свесног опажања у стању несвесног опажања постојања реалности, наша свест развија као стваралачка свест у обухвату једне Нове реалности.

„Биће које не би било обдарено памћењем или предвиђањем
никад не би изговорило речи празно или непостојање;
оно би изражавало само оно што јест и што опажа; оно што јест и оно што се опажа,
то јест *присуство* ове или оне ствари, никад *одсуство* ма чега то било.
Одсуство постоји само за биће способно за успомене и чекање.“

Бергсон³¹

Фикцијом архитектуре изван реалности, стварносна промена света пројекције у реалности је искључење³² постојеће архитектонске стварности новом. Постојећа архитектонска стварност је непостојећа изван реалности, да би нова архитектонска стварност била постојећа у реалности. Другим речима, постојећа архитектонска стварност истискује³³ нову архитектонску стварност у оностраној реалности, док нова архитектонска стварност потискује³⁴ постојећу архитектонску стварност у оностраној реалности. Стварносном променом света пројекције у реалности који фикцијом архитектуре изван реалности постаје стваран и нестваран свет у новој реалности, непостојање постојеће архитектонске стварности у оностраној реалности је идеално постојање³⁵ нове архитектонске

28 Ибид., 233, 236, 244, 'уништење није исто што и непостојање; када не представљамо уништење или одсуство, већ мислимо о њима као о непостојећем, онда уништењем радимо у времену, а и у простору, што значи да усвајамо услове њиховог постојања и тиме спречавамо да оно што је објект уништења, ишчезне или буде замењен; када непостојеће претпоставимо да је постојеће, оно је представа којом му се придаје извесна стварност; идеја уништења настаје поделом на двоје који су замена, од којих нас само један интересује;'

29 Ибид., 234, 'оно што је најпре било овде, а сада је негде другде, јер више није на свом ранијем месту, за собом оставља празно које је чисто одсуство онога што је одређено; оно што у ствари опажамо је оно што ћемо успети да мислимо као присуство ранијег на новом месту;'

30 Ибид., 237, 'када свест остаје везана за раније стање, док је друго већ присутно, настаје празнина као поређење између онога што јесте и онога што би могло или требало да буде, и због тога је њена представа увек пуна представа, било да је реч о празнини материје или празнини свести;'

31 Ибид., 234.

32 Ибид., 237, 'идеја искључења онога што представљамо непостојећим, датом стварношћу, се додаје као нешто, идеји онога што представљамо непостојећим;'

33 Ибид., 237, 'док у датој стварности, оно што мислимо непостојећим, треба да мислимо постојећим, друга стварност са којом је непостојеће несагласно га истискује као постојеће;'

34 Ибид., 237, 'у датој стварности, оно што мислимо непостојећим, треба да мислимо постојећим;'

35 Ибид., 237, 'оно што се оглашава нестварним поставља постојање стварног, односно представа нестварног значи лишавање постојања онога што се представља нестварним, које је, чим се представља, постојеће; свако постојање које се везује за објект и које је неразднојно од његове представе, је једно потпуно идеално постојање онога што је могуће; идеалност једног објекта као његова могућност, има смисла у односу према једној стварности која га потискује у идеално и могуће, јер је са њом непомирљив;'

стварности. Њено идеално постојање је негација која је реалан суд³⁶ Пројектанта о стварносној промени света пројекције у реалности, између две врсте постојања³⁷ његове стварности. Са једне стране, постојећег и замисливог у реалности, док је непостојеће и незамисливо изван реалности, са друге, новог које је непостојеће и незамисливо изван реалности, док је постојеће и замисливо у реалности. Дакле, *стварносна промена света пројекције у реалности је усаглашавање имагинарног постојања две врсте архитектонске стварности.*

Постојећа архитектонска стварност је замислива, због тога што је имагинарно одређена³⁸ светом пројекције који је стваран свет у оностраној реалности, док је нова архитектонска стварност незамислива, због тога што је имагинарно неодређена³⁹ светом пројекције који је нестваран свет у оностраној реалности. Обесмишљавањем постојеће архитектонске стварности, обестварујемо стваран свет заједничке стварности света пројекције чије актуелно стање стварности пролази⁴⁰ у оностраној реалности, док осмишљавањем нове архитектонске стварности, остварујемо нестваран свет појединачне стварности света пројекције чије је пролажење мењање⁴¹ постојеће архитектонске стварности у оностраној. Дакле, стварносна промена света пројекције у реалности је објективност⁴² новог, пројектованог света. Он је контраст⁴³ две врсте имагинарног постојања архитектонске стварности у обухвату једне Нове реалности.

36 Ибид., 238-239, 243, 'негација је половина чија се друга половина подразумева, тиме што се одлаже у неодређену будућност; особеност негације је у томе што је у њој утиснуто тврђење, због чега негирати значи одстранити једно могуће тврђење; дајући суд о суду, суд се замењује другим који је неодређен, односно тврђење се односи непосредно на ствар, док негација посредно смера на ствар, помоћу тврђења које је између негације и ствари; разлика између тврђења и негације је у томе што потврди суд изражава суд о једном објекту, док одречни суд изражава суд о једном суду, односно негација је тврђење другог степена, јер тврди нешто о тврђењу које тврди нешто о објекту; негација је педагошка и друштвена, јер смера на некога, а не на нешто, док исправља и обавештава ону особу која је исправљана, чак и када говори; када нема негације, није било ни празнине, ни непостојања, већ видимо чињенице које следе чињенице, стања која следе стања, ствари које следе ствари, живећи у садашњости у којој способни да судимо, потврђујемо само егзистенцију садашњег.'

37 Ибид., 240-241, 243, 'судови о непостојању једне ствари изражавају супротност између могућег и стварног који су две врсте постојања, мишљеног и констатованог, када стварна или замисљена особа, погрешно верује да је извесно могуће остварено; на месту тог могућег постоји стварност која је потискује и од ње се разликује, док ту разлику изражава одречни суд, у непотпуном облику, због тога што се упућује особи која се искључиво интересује за назначено могуће, а не брине о врсти стварности којом је могуће замењено; када негација констатује замењивање, не води рачуна о оном што замењује, док води рачуна о замењеном, и у томе је разлог да стварности окренемо леђа када тече од прошлости ка садашњости, односно од назад ка напред.'

38 Ибид., 243, 'када негирамо, једно које је одређено је тврђење које се односи на извесну могућност.'

39 Ибид., 243, 'када негирамо, једно које је неодређено је тврђење које се односи на непознату стварност која потискује извесну могућност, и оно је као друго тврђење виртуелно садржано у суду који изражавамо првом тврђењу које се односи на извесну могућност, док је оно сушта негација.'

40 Ибид., 243, 'када имамо способност растављања и разликовања, не бележимо само актуелно стање стварности која пролази.'

41 Ибид., 243, 'способни да растављамо и разликујемо, можемо да представимо пролажење као мењање које је контраст између онога што је било и што јесте.'

42 Ибид., 244, 'изражена негација показује тврђење које је тврдило објективну стварност, док је негација тврдила нестварност која је исто тако објективна, односно стварна; негација у негативном није објективна, док у исто време прикрива латентно тврђење заменом с неком другом ствари коју оставља по страни; негативни облик негације се користи

„...има више, а не мање, у идеји једног објекта замишљеног као непостојећи него у идеји овог истог објекта замишљеног као постојећи, јер идеја непостојећег објекта је нужно идеја постојећег објекта више представа потиснутости овог објекта актуелном стварношћу узетом у целини.“
Бергсон⁴⁴

Стварносном променом света пројекције у реалности, фикцијом архитектуре изван реалности, постојећа архитектонска стварност која је у оностраној реалности ништа, због тога што је замислива, постаје ништа, због тога што је у оностраној реалности незамислива, док нова архитектонска стварност која је у оностраној реалности ништа, због тога што је незамислива, постаје ништа, због тога што је у оностраној реалности замислива.

Напуштањем оностране реалности, преласком архитектонског пројекта у онострану реалност, свет пројекције мења свој садашњи положај⁴⁵ у постојећој архитектонској стварности у његов будући положај у новој архитектонској стварности. Повратком у онострану реалност, нова архитектонска стварност је права стварност⁴⁶ постојеће архитектонске стварности само онда када је будући положај света пројекције у новој архитектонској стварности и његов садашњи положај у постојећој архитектонској стварности. У том смислу, постојање нове архитектонске стварности света пројекције у Новој реалности увек зависи од сврсисходности⁴⁷ њеног постојања у постојећој архитектонској стварности у реалности.

„Живо биће изабера или настоји да бира. Његова улога јесте да ствара.

У једном свету где је све преостало одређено, њега заокупља предео неодређености.“

Бергсон⁴⁸

тврђењем које јој је у основи и везује се за позитивну стварност да би се објективирала и образовала идеју празнине или непостојања, чиме се ствар не налази замењена другом ствари, већ празнином коју оставља негацијом саме себе;

43 Ибид., 244, 'негација је општија радња од уништења, и до негације се долази представом контраста онога што је јесте са оним што је било и са оним што би могло да буде; представом контраста треба га изразити у функцији онога што би могло да буде, уместо онога што јесте, односно тврдити постојање садашњег гледајући могуће;'

44 Ибид., 237.

45 Ибид., 30-31, 245-246, 'у случају оних тела која су нам потребна да бисмо деловали и на њима израдили свој начин мишљења, управља закон по којем садашњост не садржава ништа више од прошлости, и оно што се налази у последици било је већ у узроку; идеја Ништа је идеја Свега, јер дух који се креће, скачући неодређено од једне до друге ствари, у ствари одбија да се држи на месту, усредсређујући пажњу на одбијање којим садашњи положај одређује у односу на онај положај који је напустио; идеја Ништа је једна представа која је обухватна и пуна као и идеја Свега;'

46 Ибид., 245, 'супстанцијално постојање је права стварност;'

47 Ибид., 246, 'идеја Ништа је разорна идеја када у њој видимо уништење ствари, док је стварна идеја када се у њој налази садржина, колико и у идеји Свега;'

48 Anri Bergson, 2011, 17.

Измештањем света пројекције у онострану реалност, иако ослоњени⁴⁹ на постојећу архитектонску стварност ми тежимо⁵⁰ новој архитектонској стварности. Наша свест задржава оно чега више нема, док најављује оно што још увек није,⁵¹ те у том смислу, она је изабрала да се развија као стваралачка свест чија је улога да одлучује.⁵² Одлуке се односе на стварност света пројекције, његовим повратком у онострану реалност. Другим речима, ми свесно мењамо свет пројекције у реалности, фикцијом архитектуре изван реалности. То се одвија само онда када је имагинација средство⁵³ наше стваралачке свести које нам у несвесном открива постојање оностраности његових имагинарних стварности. Непрестаним стварањем фикције архитектуре, имагинацијом имагинарних стварности нестварног света пројекције изван реалности, нова архитектонска стварност је непредвидива новина која је непредвидиво ништа⁵⁴ у оностраној реалности, док се не оствари као стварносна промена света пројекције у реалности једне нове реалности. Дакле, Нова реалност је целина⁵⁵ имагинарних стварности нестварног света пројекције изван реалности, који је нов, пројектовани свет јединствене архитектонске стварности, док је она имагинарно нова стварност света пројекције који је стваран и нестваран свет у обухвату једне нове реалности.

49 Ибид., 12-13, 'оно што опажамо представља густину трајања која садржи непосредну прошлост на коју се ослањамо и неизбежну будућност којој тежимо, што је својствено сваком свесном бићу; свест представља везу између онога што је било и онога што ће бити и тако спаја прошлост и будућност;'

50 Ибид., 12-13, 'видети фусноту 49;'

51 Ибид., 12, 'у томе је прва функција свести за коју садашњост не постоји када се своди на математички тренутак који је чисто теоријска граница која дели прошло од будућег, због чега он може бити замишљен, али тако удаљен, никада није опажен;'

52 Ибид., 15-18, 20-21, 'свест задржава прошлост и антиципира будућност, да би изабрала, а да би се бирало, мисли се на оно што је могуће учинити у односу на оно што је учињено; свест је избор када је у улози да одлучује, док се повлачи када наше активности нису спонтане, односно када постану аутоматизоване; у интезитету наше свести, варијације одговарају збиру избора, односно збиру стварања, расподељеног у нашем деловању; приликом стварања будућности, нешто се припрема у садашњости, а које се као оно што ће бити, не одвија употребом онога што је било, јер живот чува прошлост и антиципира будућност које се преплићу и тако обликују континуитет који је недељив због тога што сећање и антиципација представљају саму свет која је у том смислу коекстензивна са животом; напетост коју свесно биће испољава у свом трајању је самерљива његовој могућности да делује, односно слободној и стваралачкој активности коју деловањем уводи у свет; чин свести је опажање које свест припрема, да би се указала као моћ која се укључује у материју, односно настоји да слободну активност убаци у материјални свет; свест је и континуитет стварања које траје и у којој постоји развој које је трајање које се проширује, јер је у њему прошлост непрекинута; уколико постојање материје и свести не би било из истог извора, односно уколико су супротстављене једна другој, свест би деловала непрестаним стварањем и обогаћивањем, док би се материја разграђивала и трошила, због чега не би било могуће да се објасне једна уз помоћ друге; у еволуцији живота, испресецаност материје стваралачком свешћу, а то је напор ослобађања, је увек видљива ингиениозношћу и инвентивношћу;'

53 Ибид., 28, 'приликом проласка свести кроз материју, свест се припрема за делотворнију активност, интензивнији живот који је борба у настојању ка инвенцији; у домену могућег, требало би да признамо наше незнање, али да не поверујемо да је коначно, јер могућим постојањем свести с ону страну, а тичу се човека, па их се не одричемо, можемо да откријемо средство којим их истражујемо;'

54 Ибид., 171, 'непрекидно стварање непредвидиве новине траје у универзуму, јер у покушају представе онога што ће се десити, она је у поређењу са догађајем који ће се десити, сиромашнија, апстрактнија и шематизованија; остваривање доноси непредвидиво ништа, а оно мења све;'

55 Ибид., 171-172, 'целина свега производи јединствен и нов утисак, насупротив слици коју смо у себи имали, а која је преклапање унапред познатих ствари, већ је неочекивана и оригинална, тиме што целина доноси новину вишком елемената, док се исти утисак догађа пре новином у нашем унутрашњем животу;'

„Ништа означава одсуство онога за чиме трагамо, што желимо и што ишчекујемо.“

Бергсон⁵⁶

Нова, имагинарна стварност света пројекције који је стваран и нестваран свет у обухвату једне нове реалности је тоталитет присуства⁵⁷ две врсте имагинарног постојања архитектонске стварности. Оно је замисливо у реалности и незамисливо изван ње, а све заједно замисливо у реалности. У том смислу, стварносна промена света пројекције у реалности није укидање⁵⁸ имагинарности постојеће архитектонске стварности, већ је стварање њене нове имагинарности. Архитектонска стварност је у обухвату једне Нове реалности само онда када је стваран свет пројекције постојеће архитектонске стварности имагинативна представа нестварног света пројекције нове архитектонске стварности у реалности, а која садржи⁵⁹ његове имагинарне стварности које постоје изван реалности. Тако, стваран свет пројекције у постојећој архитектонској стварности не можемо унапред представити⁶⁰ нестварним, због тога што је он претходно остварен као постојећа архитектонска стварност која је унапред замислива у реалности. Његова нестварност је у том смислу његово могуће стање⁶¹ у којем стварно не постоји у постојећој архитектонској стварности, док се у њој не оствари као стварно, али нестварно стање у којем постоји у новој архитектонској стварности, а која је у реалности замислива, само онда када је претходно унапред незамислива изван реалности. Пре него што се у њој оствари као нов, пројектовани свет, стварност света пројекције је немогућност⁶² његове нестварности да се оствари као стварност у реалности и због тога је његова

56 Ибид., 176-177.

57 Ибид., 177-178, 'када је све постављено, ми чинимо да све нестане, да нестану сви делови целине, док не предвиђамо оно што их замењује; када тотализујемо одсуства, имамо пред собом тоталитет присуства распоређених у новом поретку;'

58 Ибид., 178, 'није могуће укинути поредак, ни мишљу, а да притом не изазовемо стварање новог; када не постоји сврха која је хтење, увек постоји механизам који се приклања хтењу, односно коначности;'

59 Ибид., 178-179, 'када се дешава један од два поретка од којих очекујемо један, а дешава се други, мислимо да влада неред који формулишемо ониме што је могло и требало да буде, јер неред садржи један поредак изван нас и један поредак у нама, а који је представа различитог поретка који нас занима; брисање поретка је противречно, јер допушта постојање једног лица операција која има два лица; када желимо да избришемо један поредак, ми себи додељујемо два или више поретка;'

60 Ибид., 179, 'због идеје да је могуће мање од стварног, да могућност ствари претходи постојању ствари, оне се могу унапред представити, односно могу бити смишљене пре њиховог остварења, док је обрнуто од тога истинито;'

61 Ибид., 179, 'насупротив идеји да је могуће мање од стварног, разматрањем конкретне стварности или свет живота, а тако и свет свести, постоји више, а не мање могућности за следеће стање него што их има у стварности, због тога што је могуће стварно када одбацимо слику могућег у прошлост, у тренутку када се оствари (такав поглед на ствари нам онемогућава интелигенција која нас спречава да то опазимо);'

62 Ибид., 181, 'могуће је оно што није немогуће, јер је не-могућност услов остваривања; могуће није виртуелно, идеално претпостојеће;'

могућа стварност⁶³ имагинарна стварност, у којој он увек постоји као нестваран свет који може да се оствари као стваран свет изван реалности. У том смислу, свет пројекције у реалности мењамо фикцијом архитектуре изван реалности, само онда када је имагинација његових имагинарних стварности могућност⁶⁴ стварног постојања његове нестварности у оностраној реалности која претходи новој стварности, стварног постојања његове нестварности у оностраној реалности.

„...стварно је оно што постаје могуће, и није више могуће које постаје стварно.“

Бергсон⁶⁵

Имагинацијом имагинарних стварности нестварног света пројекције изван реалности, ми не посматрамо, већ опажамо⁶⁶ његову стварносну промену у тој реалности. То се одвија док стварамо⁶⁷ нову архитектонску стварност - стварност његове истине која постаје стварност.⁶⁸ Несвесним опажањем постојања реалности продубљујемо⁶⁹ свесно опажање њеног постојања, а имагинацијом увиђамо⁷⁰ стварносно постојање света пројекције који је изван ње. Имагинацијом, опажамо да бисмо опазили, а не да бисмо деловали⁷¹ само онда када је она средство непосредног виђења стварности⁷² света пројекције којим издвајамо

63 Ибид., 181, 'несвесно можемо да пређемо из негативног у позитивно значење појма могуће који је у негативном значењу одсуство спречености, док је у позитивном претпостојање у форми идеје;'

64 Ибид., 182, 'када ствара своје дело, уметник је тај који ствара могуће истовремено са стварним, па је апсурдно претпоставити да се будућност исцртава унапред, односно да могућност претходи стварности;'

65 Ибид., 183.

66 Ибид., 206, 'проблем промене је у вези са убеђеношћу у стварност промене, јер уобичајено, промену посматрамо, иако је не опажамо, односно о њој говоримо не мислећи о њој, а потребно је да се промена мисли и види;'

67 Ибид., 208, 'без обзира на апстрактност замисли, њено полазиште је увек у опажају, док интелигенција склапа и раздваја, слаже, ремети, координира, али она не ствара, јер јој је потребна материја која јој може доћи само из чула и из свести;'

68 Ибид., 207, 'концепција вреди уколико представља могуће опажаје, једне ствари или квалитета или стања, односно можемо да замислимо поредак, хармонију и уопштеније, једну истину која постаје стварност; недовољност опажајних способности је неспособност коју уочавају способности замишљања и просуђивања;'

69 Ибид., 209, 'насупротив томе да смо изнад опажања ствари, када се удубимо у опажање, ми га продубљујемо и проширујемо, да бисмо у њега укључили наша хтења која проширују наше виђење ствари (не жртвујемо чулне датости и свест, док се било какав вид стварности не супституише у односу на остатак); таква филозофија обухвата све што је дато, и више од датог, јер јој удружена чула и свест које удружује, дају више од онога што природно обезбеђује;'

70 Ибид., 209-210, 'ако је проширење опажања немогуће, онда не можемо тражити да телесне и духовне очи виде више од онога што виде; постоје људи, а они су уметници, чија је улога да виде и да нас упуте да видимо оно што не видимо; опажамо, а да нисмо сагледали, док сликар издваја визију коју када издвоји на платну, ми не можемо, а да је не видимо као стварност каквом је он видео; уметност је довољна да покаже могуће проширење опажајних способности, док је уметник за којег се сматра да је идеалиста, дословно занесењак, тај који искључен из стварности, у њој види више ствари; кретањем од појединачности ка целини, уверени да се наш систем објашњавања састоји у реконструкцији кроз просте елементе, а затим у њиховом слагању, опажање није гипко, јер у њему на тај начин не проналазимо било шта друго осим онога што је ту одувек било похрањено; узимајући чињенице такве какве јесу, оне нам указују на напор којим се ограничава видокруг опажања и одвраћа од онога за које постоји материјални интерес да не буде виђено;'

71 Ибид., 212, 'опажање допуњује акцију, јер у стварности издваја ствари које нас занимају и тако их унапред класификује и обележава; постоје људи чија се способност опажања своди на то да ствар коју виде, виде такву каква јесте, а не како би је видели због себе, односно опажају да би опазили, због сопственог задовољства, а не због деловања;'

72 Ибид., 212, 'као људи, чија чула и свест мање пристају на живот, сликари, вајари, музичари или песници због своје свести или чула се рађају издвојени, али посебни, јер непосредно виде стварност; уметници мање сањаре о томе како користе сопствено опажање и због тога опажају већи број ствари;'

његове оностране имагинарне стварности.⁷³ Другим речима, стварносна промена света пројекције у реалности је стварна и недељива промена⁷⁴ само онда када је он јединствен, стваран и нестваран свет у обухвату једне Нове реалности. Променом свог садашњег положаја у постојећој архитектонској стварности у његов будући положај у новој архитектонској стварности, опажање стварносне промене⁷⁵ света пројекције у реалности је покретљивост⁷⁶ његових архитектонских стварности која се своди на имагинацију његових имагинарних стварности, и то, фикцијом архитектуре у прелазним и повратним реалностима које су изван реалности.

„Међутим, супстанцијалност промене нигде није толико видљива и опипљива
као у области унутрашњег живота.“

Бергсон⁷⁷

Стварносна промена света пројекције у реалности је стварна и конститутивна⁷⁸ само онда када наш спољашњи и унутрашњи свет постоје заједно,⁷⁹ односно када је садашњост постојеће архитектонске стварности као прошлост нове

73 Ибид., 214-218, 'издвајање од практичног живота не значи окренути му леђа; када проширимо и оживимо способност опажања, обезбеђујемо продуженост интуицији и успостављамо континуитет целокупног сазнања који није хипотетички и исконструисан, већ је искуствен и проживљен; упркос нама самима, потребан је изузетан напор да бисмо уклонили вештачке шеме које су између нас и стварности, како бисмо се одвикли од начина мишљења и опажања са којима смо се сродили, уместо да се вратимо непосредном опажању промене и покретности која је неопходна акцији да бисмо је уздигли у стварност и од ње направили нешто апсолутно.'

74 Ибид., 219, 'било која промена је стварна када је и недељива промена; промена која је стална у нама, стална је и у стварима, и ове две промене би требало да се пронађу, једна у односу на другу, да би као непрекидне промене деловале једна на другу.'

75 Ибид., 220-221, 224, 'утисак апсолутне недељивости је представа визије једне промене која је један покрет; покрет и промена нису независне стварности, нити покрет подразумева покретност, јер постоје промене током којих не постоје ствари које се мењају; промена представља саму ствар и сама себи је довољна као чиста промена која није подељена, односно није привезана за ствар коју мења; када се гледа непосредно, промена се појављује тако што постоји као нешто најосновније и најтрајније у свету у којем је њена истрајност надмоћна у односу на истрајност фиксираности која је тренутни распоред између две покретности.'

76 Ибид., 219-220, 223, 'између два положаја, до којих долази заредом, постоји прелаз којим се прелази растојање, наспрот покрету који је један положај, а затим један нови положај; механизам опажања ствари и деловања на ствари, доводи нас између спољашње и унутрашње непокретности која је упоредива ситуација у којој долази до две промене (објекта и субјекта) у специфичним условима због којих долази и до специфичних појава које су стања, што нам омогућава да делујемо на ствари, а то је корисније него сама промена; стварност је покретност, захваљујући трајању у којем у једном јединственом времену присуствујемо дугим променама у нама самима и у спољашњем свету.'

77 Ибид., 222.

78 Ибид., 224, 'стварна и конститутивна промена подразумева да прошлост разматрамо на другачији начин, јер смо иначе склони да је представљамо као непостојећу.'

79 Ибид., 225-226, 228-229, 'разлика између прошлости и садашњости је у вези са проширеношћу поља које обухвата нашу пажњу у односу на живот, у којем садашњост заузима онолико места као и тај напор, јер чим наша пажња препусти оно што је надзирала, односно када напусти садашњост, она постаје прошлост, док садашњост пропада у прошлост када престане да нас интересује; снажна пажња према животу која је ослобођена од практичног интереса, у неподељеној садашњости обухвата прошлост свесне особе, не у виду повезаних садашњости, већ оне која траје; прошлост се сама чува, јер учествује у нашој садашњости са којом конституише непрекинуту промену због које нам изгледа да је прошлост укинута, али очувана; постојањем континуитета унутрашњег живота, односно његове недељивости, није реч о објашњавању очувања прошлости, већ о њеном укидању; очување прошлости у садашњости је недељивост промене која је јединствена, па тако и недељива; стварност је промена у чијој недељивости се прошлост стапа са садашњошћу; када опазимо промену онаквом каква она јесте, а њена природа је недељива, она представља супстанцу самих ствари; прошлост која се стапа са садашњошћу, са њом непрестано ствара нешто ново.'

архитектонске стварности, њена будућа садашњост у обухвату⁸⁰ једне Нове реалности. Дакле, када пројекцију његовог (нестварног) смисла у појединачној стварности остваримо као (стваран) смисао његове пројекције у заједничкој стварности, стварносна промена света пројекције у реалности се потврђује као јединствена архитектонска стварност новог, пројектованог света. Његова нестварна стварност, кодирана⁸¹ изван реалности је стварна стварност.

80 Ибид., 230, 'стварност се не појављује својим непомичним стањем као посебним начином постојања, већ се потврђује као динамичка, у континуитету и променљивости својих настојања; када ствари опажамо, да бисмо напредовали у стварном трајању, ближи смо начелу које је трансцендентално, али у којем учествујемо, док његова вечност није непроменљива, већ је вечност живота.'

81 Vedral, 2014, 243, 245-248, 250-251, 253-254, 256, 261-263, 265, 267-268, 270, 272-273, 'према Ведралу, стварност је различито аспектована неком формом обраде информација; ако је универзум дигиталан, његовим декодирањем сажимамо информације у законе наше стварности; када су информације декодирани и сажете у дефинисане законе, схватање наше стварности је у складу са информацијама које су кодиране у тим законима, и зато су они део те слике у развоју, наспрам бесконачне регресије; еволуција наше стварности је последица наше потребе да изменимо део програма који је описује; негирањем признајемо да ниједна од изјава супротности није истинита, односно, тврдња и њена негација су нетачне; физичари не могу да кажу шта је универзум, али могу да кажу шта он није; негативним начином описивања стварности (раздвајањем неистине од свега осталог) стварност постаје скуп закона који су тачни, док се не докаже да нису; када се пита о постојању стварности, Ведрал заговара тезу (са којом постоји паралела у математици), а која се своди на постојање ни из чега; постојање и својства физичких предмета кодирана су само у међусобним односима, у информацијама које деле једни са другима; следећи логику да све што постоји у универзуму, што приписујемо било каквој стварности, постоји због узајамности информација са другим предметима у њему, јер у супротном би коначан универзум садржао бесконачно информација, што је немогуће; у универзуму никада не долази до коначног, јер је промена перспективе генератор нове идеје и информације о облику стварности; иако нам се, контраинтуитивно чини да перципирамо дефинисану стварност, квантна физика указује на непостојање стварности независно од нас и да је она зато дефинисана само нашим опажањем; посматрањем бесконачног броја могућности, али у интеракцији са системом и модификацијом експеримената које вршимо на основу расположивих информација, крајњи исход је једна једина стварност; наша цела стварност је саздана када је непостојање било чега на почетку, стање без информација, што се своди на њено посматрање у виду две појединачне, али повезане стреле знања (према Ведралу, њихова основа је мрак стварности, празнина из које су настале и у којој оперишу, јер првом стрелом знања не стижемо ни до чега, док нас друга диже из ништавила, стварајући слику стварности која је међуповезана целина, односно, прва сабија информације у знање, а друга те добијене законе шири у слику стварности која је цела и наша, кодирана у скуп природних закона); када променимо наше гледиште о стварности, она нас упућује на постојање више поступака које предузимамо у новој стварности.'

1.0.2. ПРИНЦИПИЈЕЛНОСТ ПРОЈЕКТАНТСКИХ СВЕТОВА

„Истинит је онај говор који би о стварима говорио какве оне јесу,
док би лажан говор био онај који би о стварима говорио какве оне нису.“

Квас⁸²

Полазећи од тога да је нестварна стварност пројектованог света стварна стварност изван реалности, елаборирамо мишљење да је принципијелност пројектантских светова принципијелност његових критеријума истине, само онда када је стварна стварност пројектованог света изван реалности његова стварна нестварност у реалности. Принцип двоструке стварности стварамо разликом између двеју реалности једне исте реалности, да бисмо је остварили истоветном у јединственој архитектонској стварности једне нове реалности. Пројектовани свет класификујемо⁸³ као нов, стваран и нестваран свет, када његова имагинарност, истинито или лажно кореспондира⁸⁴ јединственој архитектонској стварности једне нове реалности. Са једне стране, у процесу архитектонског пројектовања, истинитост или лажност имагинарности пројектованог света морамо да тумачимо изван реалности, да бисмо је протумачили⁸⁵ у реалности и та принципијелност пројектантских светова је принципијелност његових критеријума истине. Са друге стране, у архитектонском пројекту, критеријуме истине пројектантских светова увек пројектујемо у зависности од тога какав је свет⁸⁶ Пројектанта. Другим

82 Kvas, 2011, 9.

83 Ибид., 9-10, 'сходно Платоновој онтологији, реч је слика предмета путем које класификујемо стварност (таква онтолошка перспектива је проблематична у погледу идентичности слике и предмета, јер доводи до удвајања стварности и немогућности разлике између истинитог и лажног говора, јер свака реч таквог говора би била идентична стварности); слабост Платоновог модела истине увиђа Витгенштајн указујући на то да разумевање речи или реченице није и сазнавање појма, већ је само стање у којем их сврсисходно употребљавамо.'

84 Ибид., 11-12, 'теоријом кореспонденције коју први формулише Аристотел, он тврди да су истинита мишљења она која су у складу са стварношћу, односно да јој одговарају; у релацији мисли и објеката, реч је о подударности субјективне свести и спољашњег света који је објективан; истина која одговара тој кореспонденцији је логичка или пропозиционална, јер субјективност мисли одговара објективности објекта (уколико не одговара објектима стварности, она је лажна); теорија кореспонденције је једина и најстарија античка теорија истине којом Аристотел указује на то шта истина јесте и није, разумевајући је као поклапање ума и стварности (за њега, истина је исказ, али га, захваљујући Платону, не измешта из онтолошке равни, иако у њеној перспективи, за разлику од Платона модернизује положај истинитог, нарочито песничког исказа, што уочава Кете Хамбургер); та модерност је у разумевању кореспонденције као језичке фиксиранисти.'

85 Ибид., 12, 'Тарски уводи идеју о појединачном језику који је у потпуности протумачен, само онда када су његове све реченице истините или неистините (нити једна од њих није и истинита и лажна);'

86 Ибид., 15, 'Доналд Дејвидсон у Истина и значење тврди да у зависности од значења речи које су изговорене и од тога какав је свет, зависи истинитост реченице која је изречена, а ту тврдњу објашњава примером два различита интерпретатора, који иако различити, могу да се не слажу о њеној истини, само онда када се не слажу око значења изговорених речи, то јест око тога какав је свет;'

речима, пројектовани свет је нов, стваран и нестваран свет, само онда када је његов имагинаран метасвет.⁸⁷

„Веза између значења и истине је у томе што значење једне реченице знамо онда када знамо под којим условима је она истинита.“

Квас⁸⁸

Имагинарност пројектованог света изван реалности је истинита само онда када се он верификује као фикциони свет у реалности. Кохерентност⁸⁹ пројектанта и пројектованог света је у том смислу услов за пројекцију оних критеријума истине чији су превасходни услови истинитости објективни.⁹⁰ Ту објективност никада не пројектујемо изван прагматичног и оквира консензуса,⁹¹ али је и не пројектујемо само у њиховом оквиру. Дакле, пројектовани свет је фикциони свет када његову стварну стварност изван реалности евидентирамо⁹² као нестварну, али објективну стварност у реалности. Та реалност је једна Нова реалност. Она није неутрализација истинитости⁹³ јединствене архитектонске стварности једне исте реалности, јер је њена истинитост нескривена⁹⁴ истина о фикцији архитектуре у реалности пројекта реалности изван реалности.

87 Ибид., 13, 'полазећи од тога да су семантички појмови у односу према језику и да због тога имају релациони карактер, Тарски разликује објект-језик, а он је јзик о којем се говори, док је мета-језик онај језик којим се говори о истини објект-језика; за Тарскија је мета-језик савршенији језик, јер може да дефинише истину објект-језика.'

88 Ибид., 14.

89 Ибид., 18, 'кохерентност је такав однос између исказа да нијед од њих није неистинит, уколико је склоп исказа у целини истинит; пресудни критеријум просуђивања става који је истинит, је питање његове повезаности са постојећим ставовима у непротивречној (кохерентној) целини; уколико исказ остварује везе са свим осталим исказима система, он је истинит; теоријом кохерентности се не успостављају везе између субјективног унутрашњег света и спољашњег објекта, већ између свих истинитих исказа који су у оквирима тог система; што је већи степен кохерентности појединачног исказа, то је већи степен кохерентности исказа у целини; Доналд Дејвидсон сматра да је кохерентност тест истинитости, јер просуђује о задовољености објективних истиносних услова.'

90 Ибид., 18, 'у односу на теорију кореспонденције према којој су услови истинитости објективни, теорија кохерентности доприноси њиховом задовољењу, не укидајући начела теорије кореспонденције.'

91 Ибид., 19-20, 'према прагматичној теорији истине, истинит је онај став којим су практичне последице, његовим прихватањем, боље од оних које би уследиле његовим неприхватањем; према теорији консензуса, основни критеријум истине се заснива слагањем мишљења које је чињенично слагање или могућност слагања већине или свих, у нечему.'

92 Ибид., 21, 'према теорији евиденције која се развила критиком теорије кореспонденције, истина је у суду који је мишљење или исказ, али се он не подудара са стварношћу; у ужем смислу теорије евиденције која је у темељу појма истине, јер сви појмови произилазе из искуства, она има тенденцију да протумачи истину емпиријским путем (у ширем смислу је развио Хусерл, тиме што је чин евиденције истина сама и као таква је битак у смислу најзвишеније синтезе, због чега и искуство више није емпиријско); за разлику од теорије кореспонденције, у теорији евиденције је адекватност субјекта објекту апсолутна (Хусерл развија идеју о свести чија је структура интенционална, и као таква може да омогући синтезу мисли и објекта мишљеног).'

93 Ибид., 22, 'критикујући ставове о неутрализацији истине у песничству, а подстакнут теоријом евиденције, Хајдегер разликује истину (са једне стране, она је исправност у мишљењу, што значи саглашавање мисли о објекту с особинама објекта и као таква је чињенична истина, са друге стране је нескривеност Бића и као таква је изворно уметничка истина).'

94 Ибид., 22, 'према Хајдегеру, када је Биће у делу, оно је у контрасту према чињеничној истини, што је суштина уметности; уметничко дело чини видљивим оно Биће које је скривена суштина оних ствари које показују универзалност истине.'

„Песма је истинита јер се у њој догађа истина.

Уколико је уметничко дело истинито, оно је, самим тим, и уметнички вредно.“

Квас⁹⁵

Принципијелност пројектантских светова је доследност стваралачке субјективности⁹⁶ пројектанта. Фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, ТАЈ пројектант ствара сопствене критеријуме истине, оне које пројектује имагинацијом, његовом стваралачком, а не емпиријском свешћу. Ти критеријуми су вредносни суд о фикцији архитектуре у реалности и та њена истина је постојана и очигледна.⁹⁷ У једној новој реалности, она је стварносно фикционална.⁹⁸ *Границе архитектонске истине су стварно, нестварно стварне. Оне су имагинарни тоталитет пројектованог света јединствене архитектонске стварности у једној Новој реалности. Фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, стварносна верификација њене фикционалне истинитости је у реалности. Само онда када Пројектант пројектује имагинацијом, фикција архитектуре није интерпретација, као што јединствена архитектонска стварност није рефлектована, то јест актуелна - формализована стварност. Архитектонска истинитост фикције архитектуре се ствара у пројекту реалности изван реалности, да би се фикција архитектуре реализовала као фикционални модел истине, а не једна истина у реалности. Принципијелност пројектантских светова је у том смислу принципијелност његових критеријума истине који су изван реалности фикционални, док су у реалности фикционално стварни. Тада се јединствена архитектонска стварност*

95 Ибид., 22.

96 Ибид., 22-23, 'настављајући се на Хусерлово и Хајдегерово разматрање истине, Гадамер је разматра у оквирима теорије евиденције, истичући да је доживљај Бића у песништву искуство које је особено, а самим тим је евиденција догађања смисла и истине; доминација принципа субјективности се односи на стваралачке способности уметника који је посебан и обликује свет сходно сопственим нахођењима (таква иманенција свести доводи до његове незаинтересованости у категорији истине);'

97 Ибид., 23-24, 'према Гадамеру, песма је сведочење истине којој није потребна спољашња потврда сопствене истинитости, већ је она у њој самој (таква, она је у теорији евиденције, према којој се налази у суду, али не у његовој подударности као у теорији кореспонденције, већ у доживљају истине која је евидентна, то јест очигледна и као таква, њен доживљај је њена егзистенција; евиденција истине је искуство које је особено, јер је доживљај који није дефинисан, а обезбеђује суд о истини који је апсолутан и објективан; за разлику од теорије евиденције у ужем смислу, када је у питању духовни доживљај истине, Гадамер не тражи његову емпиријску проверу (због тога је његово разматрање уметничке песничке истине различито, али блиско теоријском разматрању у антици, према којем је песништво уметничко остварење највиших истина о човеку и свету);'

98 Ибид., 24-25, 'термин фикција се појмовно појављује у раном средњем веку у тријади *verum, falsum, fictio*, након супротстављања појмова истине и лажи (од шеснаестог века, у књижевности је имагинативна способност стварања нестварног); када нестварно прихватимо као стварно, књижевно дело садржи одлике фикције и као такво није ни истинито ни стварно;'

остварује као имагинарно нова стварност једне Нове реалности, а њен пројектовани свет као фикциони свет. Дакле, у архитектонском дискурсу, фикција архитектуре се пројектује у фиктивним, да би се реализовала у оквирима реалности. Њена архитектонска истина је у том смислу увек фикционална.

„Песник, стварајући без правила,
успоставља правила оног што настаје и што ће коначно настати.
На песничко дело зато се не може применити један,
сталан и непроменљив критериј истинитости,
јер се критерији за успостављање истине мењају приликом сваког чина стварања.“

Квас⁹⁹

Критеријуми истине пројектантских светова нису истинити и/или лажни. Они су фикционални, јер не полажу право на истину, док је њихова функција сазнавање света.¹⁰⁰ Фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, њена архитектонска истина је фикционална, само онда када се пројектант служи имагинацијом¹⁰¹ пројектованог као фикционог света. Тај свет је Његов реалан, пројектантски свет, док је фикција архитектуре она архитектура коју Он сам ствара.¹⁰² Њена архитектонска вредност је у том смислу фикционално истинита и/или лажна. Дакле, принципијелност пројектантских светова је принципијелност његових критеријума истине, само онда када они отварају простор за фикцију¹⁰³ архитектуре у пројекту. Тај простор је фикциони свет који је имагинаран¹⁰⁴ метасвет. У том свету изван реалности се ствара архитектонска истина фикције

99 Ибид., 37-38.

100 Ибид., 38, 'за разлику од разумевања фикције којим не постоји веза између књижевности и истине, Хенри Џејмс и Вирџинија Вулф су зачетници жанровског разматрања фикције које полази од тога да измишљене приче не полажу право на истину, али да су као наративне форме у функцији сазнавања света (књижевно дело је фикција, јер сазнајном функцијом доноси истину о животу);'

101 Ибид., 39, 'Хенри Џејмс тврди да роман постоји да би покушао да представи живот, али и да он није добар роман, уколико у њему не постоји осећај за реалност (Он не умањује значај чињеничне истине, али сматра да искуство реалности никада није коначно и да је због тога истинито оно искуство које је унутар ума аутора, а он се служи имагинацијом, јер је Његова сензибилност животност и истинитост књижевности, насупротив приказа који су натуралистички у смислу приказа детаља и придржавања књижевних конвенција; Вирџинија Вулф сматра да књижевност као фикција настаје угледањем на живот;'

102 Ибид., 40, 'према Хенри Џејмсу и Вирџинији Вулф, термин фикција означава врсту књижевности коју они сами стварају, да би се приближили животу и приказали доживљај света као субјективан и истинит (захваљујући њиховом теоријском ставу, термин фикција је од времена прелаза из деветнаестог у двадесети век, жанровска ознака романа и приповетке која је уметничка и у посебном смислу истинита);'

103 Ибид., 41, 'ако се, према Рикеру, мимезис преведе као приказивање, оно не означава удвајање постојећег, већ је рез који отвара простор фикције;'

104 Ибид., 42, 'према Халивелу, песничко дело је дело фикције и оно је имагинарно, јер укида норму у категорији књижевне истине;'

архитектуре, да би се у том истом свету у реалности, она и реализовала као фикционални модел истине¹⁰⁵ јединствене архитектонске стварности. Тај модел је самосталан начин аутономног пројектовања аутентичне архитектуре чија се архитектонска вредност верификује њеном истинитом или лажном фикцијом. Условно речено, тај модел истине није миметички, епистемолошки и модел аутентичности,¹⁰⁶ али јесте етички и фигуративни.¹⁰⁷

„Аристотел истину дефинише у *Метафизици* речима

да је истинито рећи за стварност да постоји, и за не - стварност да не постоји.“

Квас¹⁰⁸

Фикција архитектуре се реализује као фикционални модел истине, само онда када је архитектонска стварност јединствена стварност узета у апсолутном смислу.¹⁰⁹ Другим речима, критеријуми истине пројектантских светова су УСЛОВ архитектонске истинитости исказаног мишљења¹¹⁰ пројектанта. Имајући у виду да је јединствена архитектонска стварност имагинарно нова стварност, она је и сложена стварност.¹¹¹ У тој стварности, архитектонска истина исказана мишљењем пројектанта је парадигматски истинита и/или лажна.¹¹² Та врста

105 Ибид., 42, 'према Халивелу, песничко дело је фикција, уколико је она моделовање света који припада имагинацији (тај свет је створен паралелно са стварношћу);'

106 Ибид., 44, 46, 48-49, 'миметички модел истине, као један од пет у књижевности, претпоставља дело које имитира чулну стварност (његове истине су универзалне); према епистемолошком моделу истине, дело је знање, и у том смислу је у непосредној релацији с истином (у овом моделу је обухваћена и субјективна теорија сазнања која се стичу путем личног искуства); модел аутентичности је у идеји искрености аутора која означава истинитост или аутентичност уметничког представљања (термин истина означава термин искреност и у том смислу је аутор искрен, уколико говори истину);'

107 Ибид., 47-48, 50-51, 'према етичком моделу истине књижевности, дело је морална истина или морално знање (према Ламарку и Олсену, није реч о моралној садржини, већ о форми садржине дела која кореспондира или не кореспондира истини); фигуративни модел истине књижевности мири постструктуралистичку и деконструкционистичку неутрализацију истине у односу на оне који сматрају да је постојање истине књижевности неупитно (дела су фикције које имају сазнајну функцију);'

108 Ибид., 54.

109 Ибид., 56, 'стварност узета у апсолутном смислу није извесна стварност, и као таква она је супстанца или бивство; према Аристотелу, истинитом или лажном исказу не претходи објект, а с тим у вези је она у мишљењу, а не у стварима (она је један од два члана истоветности и као таква кореспондира предметном објекту);'

110 Ибид., 57, 'нарочито имајући у виду трећи услов истинитости у антици, по којем је исказ истинит ако кореспондира објекту (тако га дефинише Аристотел у дефиницији истине у *Метафизици*), разматрање истинитог мишљења или исказа је теорија кореспонденције, према којој истина описује однос који је кореспонденција мисли и објекта (за њега је неупитно првенство целине и делова у сврху спознавања истинитости);'

111 Ибид., 58-59, 'Аристотел уводи разлику између једноставне и сложене стварности у којима једна врста истине кореспондира објектима једноставне, док друга кореспондира објектима сложене стварности; истина једноставне стварности је чулна и том смислу се њени искази формирају путем чула и разума; сазнавањем истине у сложеној стварности, Аристотел даје предност мислима у односу на објекте, што је последично, његово разматрање континуума; Аристотелова теорија формализује језичку спецификацију истине, па у теорији Тарскија истина није формално тачна, већ тумачени објект-језик одговара формалним аксиомима метајезика;'

112 Ибид., 60, 76-77, 'они искази који кореспондирају формирајући сложену стварност су парадигматични; објекти сложене стварности су парадигматски истинити или лажни; парадигматски истинити искази су они који деле заједничке особине које су истовремено и особине њиховог објекта (ти искази кореспондирају објекту сложене стварности); заинтересован за парадигматску истину, Аристотел је тражи у сталном и непроменљивом (за њега је сазнавање истине питање и примењеног знања, то јест вештине и због тога сматра да онај који их поседује спознаје узрок ствари и разуме одвијање процеса на

архитектонске истине је фикционална, она је наша и као таква се не сме чињенично неутрализовати.¹¹³ У том смислу, она мора бити иницирана жељом пројектанта, и то оног који активно жели да пројектује архитектуру коју сам ствара. Стварање те фикције архитектуре је Његова игра маште и улога,¹¹⁴ док је она основ принципијелности пројектантског света који је имагинаран метасвет. Само у тој игри, Он пројектује критеријуме истине којима у тренутку трансформише¹¹⁵ стваран свет у нестваран свет који је стваран, а тај свет је један нов, флексибилнији, а не измишљен свет.¹¹⁶ У процесу архитектонског пројектовања, у тој транзиционој фази која је чин само Његове маште,¹¹⁷ пројектант преузима улогу у којој стварносном трансформацијом пројектује нову, имагинарну стварност. Фикција архитектуре у пројекту реалности изван реалности је у том смислу игра Његовог нестајања из реалности и поновног враћања у реалност.¹¹⁸

„У царству игара улога предшколско дете развија способност да представи реалну ситуацију која недостаје и прикаже изванредну флексибилност у размишљању, то јест, способност да истовремено функционише на два упоредна нивоа не мешајући их.“

Голомб¹¹⁹

Пројектовање критеријума истине пројектантских светова је увек у вези са способношћу архитекте да овлада улогом¹²⁰ Пројектанта. То се одиграва у

одређен начин, па тако и зашто су оне какве јесу); Аристотел разуме уметност као умеће, врсту знања, која настаје путем искуствених појмова из којих се изводи општи суд, такав да је применљив на појединачне случајеве;'

113 Ибид., 69-70, 72-73, 'Гадамер не прихвата неутрализацију истине у песништву, јер као и Аристотел, сматра да је песништво врста спознаје и због тога инсистирају на онтолошком песништву сматрајући да уметност открива истину; Гадамер тврди да песништво обећава истину и актуелизује античко схватање да обећава и лепо и добро (упозорава да песнички исказ није увек идеалитет и да употреба језика од стране читаоца ствара блискост са светом који гради тај језик (према Гадамеру, читање је очекивање истине и смисла); Гадамер разликује две равни истине песништва, ону која је у оквирима историјске или чињеничне истине и ону која је парадигматска или универзална истина; чињенична истина припада чињеничној стварности и у том смислу исказ је особен представљеном објекту, то јест он је адекватан чињеницама или реалности (то се дешава у једноставној стварности о којој говори Аристотел);'

114 Голомб, 2012, 130, 'у играма маште и улога, деца креирају имагинаран свет у којем доживљавају трансформацију, попримајући нов идентитет и улогу коју позајмљују из стварног света; реч је о менталној активности путем које дете одржава двојну оријентацију у односу на игру и реалну ситуацију;'

115 Ибид., 130, 'током друге године живота, дете показује способност да у тренутку трансформише стварни свет;'

116 Ибид., 131, 'у жељи да контролишу ниво у односу на одрасле који контролишу њихов свет, деца стварају флексибилнији свет; у играма улога, они уче да модулирају емоције, док при извођењу познатих сценарија преиначавају свет у складу са властитим жељама, па чак и измишљају светове који још увек нису откривени; деца бирају улоге, што је различито од фантазирања којим је измењени идентитет измишљен, па му се препушта без деловања;'

117 Ибид., 133, 'транзициона фаза између подражавања и претварања је карактеристична за краткотрајне епизоде игре претварања или улога, након које се дете враћа уобичајеним активностима; у транзиционој фази долази до трансформације призора; усавршавањем игре, дете постаје свесно да је његов чин плод маште;'

118 Ибид., 134-135, 'да би превазишла непријатне догађаје, деца се играју игре нестајања и поновног враћања, игре одсутности и поновног доласка;'

119 Ибид., 137.

процесу архитектонског пројектовања, само онда када ту вештину развија имагинацијом, а сопствени архитектонски идентитет као фикционални. Тада, Он пројектује оквир игре¹²¹ у којој преузима улогу пројектанта у којој пројектује стваралачком, а не емпиријском свешћу. Његово емпиријско архитектонско искуство, иако формализовано као пројектантско, у том смислу није упитно. Оно је у оквирима принципијелности пројектантских светова, непринципијелно. Другим речима, Он мора да пројектује имагинацијом, да би критеријуми истине пројектантских светова били они који архитектуру одређују као нешто друго,¹²² ону коју сам ствара као фикцију. Овладавањем улоге на тај начин, његов облик мишљења¹²³ може да представи као принципијелно пројектантски, а пројектовани свет као Његов, фикциони свет. Другим речима, пројектовање критеријума истине пројектантских светова је ствар концепције сценарија и његових ограничења¹²⁴ у пројекту, а што је у вези са његовом игром нестајања из реалности и поновног враћања у реалност. Принцип интенционалности¹²⁵ Пројектанта је у том смислу опредељујући за њихово осмишљавање и обесмишљавање, односно стварну промену.¹²⁶ Дакле, пројектантски свет је принципијелно фикциони свет, само онда када су његови критеријуми истине фикционални. Они се пројектују као чиста имагинарна конструкција¹²⁷ на тај свет, а он је имагинаран метасвет. Фикционалност критеријума истине зависи од вештине Пројектанта који у процесу архитектонског пројектовања реверзибилно¹²⁸ усмерава фикцију архитектуре у статус њене пројекције у пројекту. Та реверзибилност његовог

120 Ибид., 138, 'чак и у узрасту до треће године, деца напредују у способности да овладају улогом, превазилажењем фазе у којој глуме себе преко неименоване улоге коју ће одиграти и до усвајања дефинисане улоге; она деца која су маштовита, могу да креирају измишљени идентитет;'

121 Ибид., 138-139, 'саиграчи формирају оквир игре за претварање, да би у њему развијали сцене, али преваходно сопствене улоге; трогодишње дете има способност да формира оквир игре;'

122 Ибид., 140, 'предшколско дете показује тенденцију да измени тему, прерадом на себи својствен начин (у једној таквој игри, трогодишња Александра је објаснила да претварање значи да одређена ствар није то што јесте, јер је нешто друго и да смо ми, када престане игра, исти они који смо били и пре тога);'

123 Ибид., 142, 'старија деца имају способност да вербализују играње улога као облик сопственог мишљења; играње улога је у широј равни социјалних облика опхођења који су праћени одговарајућим стилем конверзације и дијалога;'

124 Ибид., 145, 'концепт ограничења је одговарајући термин у свету маште и фикције, али и у свету свакодневне стварности; они који изучавају игре улога су фасцинирани начином на који деца координишу оба света, али их не мешају; један од закључака је да деца рано развијају разумевање интенционалности;'

125 Ибид., 145, 'интенционалност је облик менталне активности која подстиче способност деце у предшколском узрасту да се укључе у игру маште;'

126 Ибид., 146, 'током игре маште, дете контролише границу између реалности и имагинације тиме што игру прекида уколико су захтеви реалности у зони ризика; деца у предшколском узрасту су сигурна да су активности претварања фиктивне и да је игра улога чин имагинације (претварање је облик мишљења који им омогућује да разликују стварно од привидног);'

127 Ибид., 149, 'нека деца измишљају имагинарног пријатеља који је физички присутан, док нека измишљају невидљивог пријатеља и у том случају је реч о чисто имагинарној конструкцији која је без видљивих, физичких подстицаја;'

128 Ибид., 157, 'према Пијажеу, реверзибилност је способност памћења првобитног стања догађаја који је већ проживљен, запажањем већ извршених трансформација, да би се извело закључак о промењеној појави и њеном утицају на тему неке ствари;'

пројектантског мишљења је принципијелност оних пројектантских светова у којима се процес архитектонског пројектовања одвија као конкретно операционално расуђивање.¹²⁹

**„Изнад свега, игре маште активирају учесника у игри
који реорганизује догађаје и одређује исход, чак и када је то привремено.“**

Голомб¹³⁰

Пројектантски свет је принципијелан свет само онда када његове критеријуме истине пројектујемо процесом хомогенизације,¹³¹ да би пројектант у том процесу архитектонског пројектовања усмерио пројекцију фикције архитектуре на једну објективно хомогену сферу,¹³² док имагинацијом хомогенизује сопствени архитектонски идентитет као фикционални. У тој сфери, а она је хомогена изван реалности, Он пројектује фикцију архитектуре која је активитет¹³³ у хетерогеној сфери у реалности. Хомогенизовање у том смислу није субјективни критеријум¹³⁴ истине пројектанта, већ је критеријум истине пројектантског света Његовим објективним односом према реалности. Другим речима, свестан и активан,¹³⁵ Он пројектује фикцију архитектуре на фикциони свет изван реалности, да би је реализовао као фикцију архитектуре на фикциони свет у реалности. Тај исти свет је имагинарно нов, стваран и нестваран свет, јединствене¹³⁶ архитектонске стварности једне нове реалности. Дакле, пројектантски свет је принципијелно

129 Ибид., 158, 'према Пијажеу, процес конкретног операционалног расуђивања указује на менталну зрелост која је у способности детета да расуђује о спознајној трансформацији, а она означава реверзибилност њиховог мишљења;'

130 Ибид., 162.

131 Heller, 1978, 115, 118, 'хомогеност је карактерна црта свакодневног живота која се одвија у међусобно хетерогеним сферама, а у њима учествује и дела цео човек (то не искључује постојање хомогених сфера и објективација); у зависности од објективације, процес хомогенизовања је стварно процес;'

132 Ибид., 116, 'Лукач је назвао процес хомогенизовања категоријом иступања из свакидашњице, што не значи деловање у односу на хомогену сферу, већ је утапање у њу и то објективацијом на њу;'

133 Ибид., 116, 'активитет је она човекова делатност коју остварује у процесу хомогенизовања, оно је стварање и ново стварање;'

134 Ибид., 116-117, 'хомогенизовање није субјективни критеријум, већ је критеријум иступања из свакодневног; свакодневни живот не би то био (онај који ствара ново) да не постоје хетерогени облици деловања који су у њему неизоставни, као што се и објективације не могу стварати без хомогенизовања, а оно је неопходно за процес новог стварања хомогених сфера и објективација;'

135 Ибид., 117, 'непосредан однос према хомогеној објективацији је критеријум процеса хомогенизовања и тај однос је свестан и активан;'

136 Ибид., 117, 'непосредан однос према хомогеној објективацији је и концентрисање на једини задатак, чија је јединост чак и дословна попут остваривања уметничког дела и уживања у њему, док је шире, концентрисање на један тип, повезивање са једним задатком;'

објективан свет једне нове реалности, само онда када његови критеријуми истине нису партикуларни.¹³⁷

„Наиме, између свакодневног живота и несвакодневног делања и облика мишљења не стоји кинески зид.“

Хелер¹³⁸

У архитектонском дискурсу, принципијелност пројектантских светова је принципијелност пројектанта. Она је Његов, практичан однос¹³⁹ према реалности, а од тог односа, између појединачног понашања и појединачне одлуке у сфери реалности¹⁴⁰ зависи јединствена архитектонска стварност једне нове реалности. Реч је о индивидуалној мотивацији¹⁴¹ пројектанта у односу према реалности у којој је архитектонска стварност јединствена, само онда када Он јесте и самосталан ентитет¹⁴² једне нове реалности. Двострука стварност двеју реалности једне исте реалности се у том смислу остварује истоветном у њеној јединственој архитектонској стварности. Другим речима, пројектант мора да интернализује¹⁴³ принципијелност пројектантских светова сопственом принципијелношћу у односу према реалности. Та принципијелност је Његов избор вредности у пољу одлучивања¹⁴⁴ изван реалности, док је постојаност¹⁴⁵ те принципијелности њен вредносни суд који Он принципијелно примењује¹⁴⁶ као нов у реалности. Дакле, архитектонска стварност је јединствена стварност једне нове реалности, само онда када је индивидуална мотивација пројектанта структурирано јединство његовог

137 Ибид., 117, 'joш један од критеријума процеса хомогенизовања је партикуларитет, односно суспензија партикуларних мотивација, гледишта и појединачних тежњи које услед партикуларитета не допуштају утапање у објективацију.'

138 Ибид., 118.

139 Ибид., 131, 'морал је практичан однос изражен поступцима и одлукама које се тичу тих истих поступака.'

140 Ибид., 131, 'морал је и однос између појединачног понашања и појединачне одлуке и као такав увек постоји у свакој сфери реалности, а може да буде присутан и у сваком људском односу.'

141 Ибид., 132-133, 'када се друштвено-заједнички захтев интернализује (до индивидуалног мотива), он је захтев појединца према себи самом који га примењује као правило (реч је о моралу који настаје изградњом оних смерница које људи могу да интернализују, да би их употребљавали у различитим сферама појединачних случајева).'

142 Ибид., 133, 'хетерогеност је један од узрока настајања морала, док је други откидање појединца од заједнице, при чему он постаје њен самосталан ентитет који је привремено у њеном оквиру, јер као партикуларан има потребе и циљеве различите од оних друштвених.'

143 Ибид., 133-135, 'морал није интернализован добровољно, већ сваки човек да би био човек, то мора да уради сам; сваки појединац уочава и прихвата разлику једног система норми у односу на друге, тиме што један интернализује одбацивањем другог (тако, он бира властити морал у оквиру којег изграђује сопствену вредносну хијерархију).'

144 Ибид., 135, 'морални суд једног појединца се увек доноси у односу на меру којом он каналише партикуларне мотивације, али и у односу на вредносни садржај система норми за које се одлучио у границама могућег избора, јер је тај избор увек у пољу одлучивања.'

145 Ибид., 135-136, 'постојаност је једна од особености морала која није једина његова вредност, али је у вези са јачином карактера, преваладавањем партикуларних мотивација, избором интернализованих вредности и трајношћу тог понашања које не постоји без јачине карактера.'

146 Ибид., 136, 'основна функција морала је разрађивање до појединачног случаја, способношћу примењивања, што би значило да појединац мора да открије шта је захтев конкретне ситуације, шта за њега важи и како важи (то захтева морални осећај који је Аристотел назвао разборитост).'

моралног суда¹⁴⁷ у односу према реалности. Тај суд нормира¹⁴⁸ принципијелност пројектантског света као принципијелност Пројектанта чије су две реалности једне исте реалности, једна Нова реалност. Она је увек у сфери важења конкретних норми.¹⁴⁹

„Човек мора покушати да живот уреди тако да се стално трага
за реалистичким могућностима за ваљано делање,
за оним што се као најбоље може изабрати међу датим односима и околностима.“

Хелер¹⁵⁰

Принципијелност пројектантских светова је принципијелност његових критеријума истине, само онда када се пројектант ангажује¹⁵¹ у реалности фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Границе његове принципијелности су и границе пројектантских светова, а оне су увек између свакодневног и несвакодневног.¹⁵² Њихово постојање одређујемо постојањем живота архитектуре, а она је хомогена сфера¹⁵³ изван реалности, док је хетерогена у реалности. Једна Нова реалност је у том смислу моменат њеног континуитета¹⁵⁴ који увек постоји као стварна промена у једној истој реалности. У том смислу је

147 Ибид., 136-140, 'у четири момента долази до индивидуалног понашања према друштвеним захтевима, а ти моменти се односе на три мотива због којих поступа појединац (потреба-жеља, навикавање, спознаја, и та три мотива чине структурирано јединство једне личности); спознаја се издваја, јер је пресудна за регулацију наших поступака, али и поступака других; да би деловање било исправно, неопходно је познавање околности поступка, а не само моралних принципа и судова; како морал није одвојена сфера, дело које захтева индивидуално понашање увек има морални садржај, што не значи да не постоје дела која су дело чисто моралне мотивације (мада су за појединца и његова дела, углавном мешане); у свакодневном животу се не конфронтирамо са моралним појмовима, већ судовима, јер се морални појмови сумирају из низа моралних судова (није реч о готовим појмовима, већ је реч о тумачењу моралних појмова у оквиру конкретних система норми);'

148 Ибид., 140-141, 'сваки поступак који се односи на људске односе има морални садржај који је нормативан у смислу да није артикулисан као захтев у свести појединца; према Сократу и Русоу, моралиста је у извесном смислу абнормалан, јер реагује на друштвену ситуацију за коју сматра да одступа од норме;'

149 Ибид., 143, 'свакодневни живот је сфера конкретних норми, јер је систем тих норми обичајан, а који је за појединца облик захтева или добија облик захтева;'

150 Ибид., 149.

151 Ибид., 153-154, 'постоји разлика између индивидуе и моралне индивидуе; индивидуа интенционира делање са позитивним вредносним садржајем, али се за њега не залаже, док морална индивидуа то ради ангажовањем за ту ствар, јер спознаје њен позитиван вредносни садржај; морална индивидуа морално уопштава тежњом да се уздигне изнад партикуларних мотива, да се њима руководи у делима, одлукама и судовима;'

152 Ибид., 154, 'у случају свакодневне етике индивидуалности која се базира на несвакодневном, граница између њих је мање оштра него што је то случај са другим објективацијама; критеријум несвакодневног је у том смислу хомогенизовање у одлучивању и прихватању одговорности који је већ одлучивање;'

153 Ибид., 154-155, 'када се човек уздиже изнад сопствене свакидашњице, он морално одлучује хомогенизовањем и тада није важно у којој сфери живота то чини, али се оно може остварити и у сфери свакодневног живота (морал нема сопствену сферу, већ постоји у свакој сфери); кретањем у хомогеној сфери, процес хомогенизовања траје све до изласка појединца из ње, односно његовог повратка у свакодневни живот;'

154 Ибид., 155, 'боравак у хомогеној сфери не дефинише садржај хомогенизовања и због тога је морално хомогенизовање моментано, а моменат је навођење времена које је апроксимативно (текуће, континуирано време);'

фикција архитектуре изван реалности уметничка катарза¹⁵⁵ једне Нове реалности у реалности. Њена архитектонска истина, иако постоји у сфери живота архитектуре, не располаже том истином, већ њеном, па чак и моралном објективацијом.¹⁵⁶

155 Ибид., 155-156, 'катарза је тренутак моралног хомогенизовања који не престаје да важи, након којег се не живи као раније, уметничка катарза се у том смислу разликује од етичке, јер уметничка мења живот (али не и нужно); катарза је најчистији вид моралног хомогенизовања, иако није једини.'

156 Ибид., 156-157, 'морално хомогенизовање ствара јединство морала различитих сфера, а њихово стварање је отуђење; јединство је могуће, јер морал не располаже сопственом сфером, али зато постоји морална објективација која у свакој сфери мотивише, мада у различитој мери.'

1.0.3. ИСТИНИТОСТ ПРЕДСТАВЕ И СТАТУС ПРОЈЕКТА

„Другим речима, смисао ће вам се указати сам од себе.“

Франкл¹⁵⁷

Представа у пројекту реалности изван реалности је имагинативна представа новог, имагинарног света јединствене архитектонске стварности једне нове реалности. Са једне стране, елаборирамо мишљење да је истинитост представа истинитост стварности фикције архитектуре, када је фикциони свет фикциона представа. Са друге стране, статус пројекта је статус фикционалног субјекта, када је тај пројекат изван реалности, док је у том пројекту архитекта, Пројектант, јер му недостаје смисао¹⁵⁸ света архитектуре у реалности. Фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, Он пројектује НОВ смисао њеног света у оностраној реалности, да би пројекцијом тог смисла испунио празнину коју ствара недостатак смисла¹⁵⁹ у оностраној реалности. Изван ње, смисао тог смисла је испуњење архитектонске ништавности која је властита егзистенцијална празнина¹⁶⁰ оног пројектанта који је свестан недостатка смисла у постојећој архитектонској стварности. Та потреба¹⁶¹ за смислом њеног бесмисла¹⁶² је Његова воља за смислом¹⁶³ у новој архитектонској стварности. Дакле, фикција архитектуре НИЈЕ мотивација, већ је подстицај у тражењу смисла¹⁶⁴ у пројекту реалности изван реалности. Пројектовање тог, новог смисла, зависи од самотрансценденције,¹⁶⁵ као што је и постојање Пројектанта у статусу

157 Frankl, 2014, 17.

158 Ибид., 17, 'људско биће је живо биће, јер тражи смисао; иако је радно способно, може му недостајати смисао; тражење смисла је својствено човеку, али је подцењено рационализацијом несвесне психодинамике.'

159 Ибид., 19, 'лечење смислом услед недостатка осећања смисла је испуњење празнине коју он ствара и има терапијски учинак.'

160 Ибид., 20-22, 'егзистенцијална празнина је подстакнута осећањем ништавности; она је осећање бесмислености и бесциљности.'

161 Ибид., 20, 'потреба за смислом је једина потреба коју не задовољава данашње друштво; потребу за смислом не испуњавају друге потребе, па чак и оне које су створене.'

162 Ибид., 23-24, 'осећање бесмислености не представља душевну болест; насупротив, оно је тражење смисла живота, што је показатељ људкости; вапај за смислом је ознака те људкости.'

163 Ибид., 24-25, 'воља за смислом је занемарена, јер теорије мотивације не гледају на човека који одговара, насупротив реаговању или нереаговању; он одговара на питања живота, да би испунио смисао који му он нуди; воља за смислом није заваривање самог себе, већ је испуњење самог себе; логотерапија се бави вољом за смислом и чини да је човек отпоран на скученост; већа опасност од прецењивања човека је потцењивање; воља за смислом није уверење, она је чињеница.'

164 Ибид., 27, 'Масловова теорија мотивације не одговара на питање да ли су циљеви средства или садрже смисао; воља за смислом је виша потреба која постаје изражена, јер ниже потребе нису задовољене; задовољство и/или фрустрација нижих потреба подстичу тражење смисла; потреба за смислом се не може свести нити извести из осталих потреба.'

165 Ибид., 28, 'постојање зависи од самотрансценденције, јер опстанак зависи од два питања (ради чега? и ради кога?); самотрансценденцијом која је самозаборав, предавање, издизање себе усредсређивањем на спољни свет, а не брига о самостваривању, човек постиже људскост и своје право ја.'

фикционалног субјекта увек самотрансцедентно.¹⁶⁶ Само у том статусу, Његово самоостваривање је ненамеран учинак самотрансценције,¹⁶⁷ јер пројекција новог смисла у оностраној реалности никада НИЈЕ појединачан, већ је заједнички смисао¹⁶⁸ пројекције његовог смисла у оностраној реалности.

„У човеку, дакле, постоји воља за смислом;
али, постоји ли и осећање да живот има смисао?“

Франкл¹⁶⁹

У оностраној реалности, архитекта Пројектант мора да настоји да се смисао тог живота не изгуби¹⁷⁰ у оностраној реалности. Другим речима, када је фикција архитектуре јединствен¹⁷¹ смисао постојеће и нове архитектонске стварности, јединство тог смисла је нов смисао јединствене архитектонске стварности једне Нове реалности. Дакле, фикција архитектуре је ствар индивидуалног откривења¹⁷² у пројекту реалности изван реалности. Она је скривена, али и непролазна могућност промене¹⁷³ постојеће архитектонске стварности у оностраној реалности, јер је та стварност увек саставни део¹⁷⁴ јединствене архитектонске стварности у оностраној реалности једне нове реалности. Са једне стране, фикција архитектуре има смисла само у оностраној реалности, јер безусловно мења¹⁷⁵ постојећу у нову архитектонску стварност у оностраној. Са друге стране, фикцијом архитектуре у оностраној реалности, нов смисао света архитектуре је увек доступан смисао¹⁷⁶ и он мора да постоји¹⁷⁷ у оностраној реалности једне нове реалности.

166 Ибид., 29, 'оно око које себе не види је самотрансцедентно;'

167 Ибид., 29, 'самоостваривање које је циљ наших намера је штетно и самоуништавајуће и због тога мора остати ненамеран учинак самотрансценције;'

168 Ибид., 29, 'оно што важи за појединца важи и за човечанство; опстанак човечанства зависи од могућности уједињавања у заједничкој вољи за налажењем заједничког смисла;'

169 Ибид., 30.

170 Ибид., 30, 'логотерапеут показује човеку смисао, ако настоји да се он не изгуби, што је учинио редукционизам;'

171 Ибид., 30, 'стварност је свака конкретна животна ситуација која је јединствена; смисао ситуације која је јединствена је јединствен;'

172 Ибид., 30, 'смисао који је јединствен је индивидуално откривење; то самостално откриће има јединствени смисао; открића јединственог смисла су могућа и нестанком универзалних вредности; када вредности нестану, живи смисао;'

173 Ибид., 31, 'могућност учинка у вези са јединственом ситуацијом јединственог смисла је јединствена, али и пролазна; та ситуација пролази заувек, уколико не испунимо њен смисао који је скривен у њој; испуњењем смисла те ситуације, она је непролазна, јер могућност, једном и заувек, постаје стварност; јединствен смисао се стално мења, али није промашен; животу не недостаје смисао, јер у њему постоји потенцијални смисао, и он се мора открити;'

174 Ибид., 30-31, 'могућност је саставни део стварности када трагамо за смислом; у потрази за смислом постоји могућност да променимо стварност;'

175 Ибид., 31-32, 'уздицањем изнад себе, надрастањем сопствених оквира, мењамо себе; тајна безусловног смисла живота је у томе да се он налази и у патњи и у смрти, јер мењамо себе;'

176 Ибид., 32, 'емпиријским путем, тестовима и статистиком, је доказано да је смисао доступан било ком појединцу;'

„Појединачне науке приказују стварност на толико различитих начина
да те слике противрече једна другој.

Ја, међутим, тврдим да те *противречности не противрече* јединствености стварности.

То важи и за стварност човека.“

Франкл¹⁷⁸

Фикциона представа исеца пресеке¹⁷⁹ фикционалне реалности и отвара свет¹⁸⁰ фикционалне стварности. У тој оностраној реалности, пројектант је слободан да заузме став¹⁸¹ у односу према оностраној реалности. Са једне стране, условно ограничен у њој, са друге, безусловно ограничен изван ње, Његов фикционални субјект слободно бира да одлучује¹⁸² о границама једне Нове реалности. Дакле, самоодвајањем,¹⁸³ Он спознаје своју отвореност према свету¹⁸⁴ у оностраној реалности. Та спознаја је крајњи узрок¹⁸⁵ фикције архитектуре у фикционалној реалности, као што је њена објективност крајњи смисао¹⁸⁶ њене фикције у једној новој реалности. Тај смисао је метасмисао,¹⁸⁷ јер мора да укључи вишу димензију,¹⁸⁸ а она постоји у оностраној реалности.

„Сходно томе, смисао је ПУТАЊА°

коју исцртава неки модус и која истовремено дефинише

177 Ибид., 32, 'логотерапеут не говори шта је смисао, већ да он постоји и да је доступан, јер живот задржава смисао, без обзира на околности;'

178 Ибид., 35.

179 Ибид., 35-36, 'наука исеца попречне пресеке стварности у којима се читава разноликост човека, али недостаје јединственост човека, јер је она доступна у људској димензији;'

180 Ибид., 36-37, 'човек није затворен систем узрока и последица, условних или безусловних рефлекса; човек је човек када је отворен према свету; постојање човека је самотрансцендентно, јер је у односу према нечему или некоме, изван себе; самотрансцендентно постојање је отвореност која је обележје људског бића; затвореност и отвореност се усклађују, исто као и слобода и детерминизам;'

181 Ибид., 37, 'слобода је људска, али ограничена; човек је слободан да заузме став у односу на услове који му се постављају (тако се отвара и улази у људску димензију);'

182 Ибид., 37-38, 'човек одлучује да ли ће му услови који му се супротстављају, постављати границе; људска слобода се мења и повећава, укључује његову способност да се одвоји од себе саме; важан је став који заузимамо према тескобама и он је слободан избор;'

183 Ибид., 40, 'разумевање самог себе укључује способност да се од себе одвојимо;'

184 Ибид., 41, 'уколико не спозна своју отвореност према свету, човек је затворена јединица, органска јединка; отвореност постојања је његова самотрансцендија; без самотрансцендије постојања, не постоји постојање; без постојања, људско биће је деперсонализовано (субјект се претвара у објект); без смисла и вредности, разлоге и мотиве замењују процеси условљавања;'

185 Ибид., 44-45, 'крајњи узроци (смисао и сврха) воде закључку; они се уочавају прикладним научним приступом; многе науке су следе да виде смисао;'

186 Ибид., 45, 'опсежнији смисао је мање схватљив; бескрајни смисао не схвата коначно биће;'

187 Ибид., 48, 'мета-смисао и појам Бога нису апсолутно теистички (када говоримо себи, искрено и у самоћи, обраћамо се Богу); крајња искреност и поштење су на првом месту и највише вреде;'

188 Ибид., 47, 'индивидуална филозофија (приватна идеологија) је негативна према могућности постојања других, виших димензија; научник се може држати једне димензије, али мора бити отворен према вероватноћи постојања друге, више димензије; виша димензија више тога укључује, она не искључује; између виших и нижих димензија истине постоји само укључивост;'

и оно што претходи било ком току ДЕЛАЊА^o и оно што за њим следи,
као и вијугаве путеве којима се треба провући да би се опстало у бићу.“

Латур¹⁸⁹

Фикциона представа је препозиција¹⁹⁰ фикционог света, јер је фикција архитектуре у пројекту реалности изван реалности специфичан модус смисла¹⁹¹ архитектонске пројекције тог истог света у ониричкој реалности. Само у том модусу, фикционални субјект је и онирички субјект стварности ониричке реалности. Та два субјекта су биће фикције¹⁹² једног Пројектанта. Са једне стране, ониричка реалност је специфична,¹⁹³ док је фикционална реалност фиктивна,¹⁹⁴ да би једна Нова реалност била објективна. Са друге стране, Он је оно што јесте¹⁹⁵ када је фикционалан и ониричан у оностраној реалности, да би био објективан¹⁹⁶ у оностраној. Другим речима, нереалан и реалан¹⁹⁷ у односу према једној истој реалности, Он је имагинаран¹⁹⁸ у односу према једној новој реалности те исте реалности. Дакле, фикцију архитектуре заснива¹⁹⁹ и окончава у оностраној реалности, али је Његов подстицај²⁰⁰ за фикцију архитектуре УВЕК у оностраној реалности. У пројекту реалности изван реалности, та фикција је континуирано

189 Latur, 2015, 260.

190 Ибид., 260-261, 288-289, 'препозиције најављују, исказују, одашиљу и у вези су са искуством; пратити искуство значи пратити кретање; путем искуства мини-трансцендентност се креће од препозиције до онога на шта она означава; препозиција је начин да се створи смисао који је другачији; препозицијом се ствари схватају на другачији начин, у другачијем смислу и са другачијим сензибилитетом; избегавањем противсмисла, избегава се категоријска грешка и уочава оно што следи; метајезик је у модусу препозиција; дефинисањем смисла се уочава оно што није ту, да би се он превео и поново појмио; осим смера путање, препозиције не нуде ништа више, јер нису утемељење, потенцијал или могући услови за оно што ће се догодити, већ су припрема за оно што следи; препозиције проналазе смисао, ако постоји наставак онога што су назначавале, то јест позиција којој су пре-позиција;'

191 Ибид., 261, 'све има смисла, што не значи да прави знакове; значење претходи знаку, а он је специфичан модус смисла, јер образује регионалне семиотике и онтологије које су својствене специфичном модусу;'

192 Ибид., 262, 273-276, 313, 316, 'бића фикције су раширени ентитети специфичне тежине реалности; невидљиви и разноврсни, бића фикције су бића властите конзистентности; они су фикцијска или фикционална бића, што не значи да су лажна или имагинарна, већ су захтевна (намећу крхкост и одговорност), да би наставила да постоје кроз нас; када су овлашћена да оду далеко, у неки други свет, морају се припитомити и дисциплиновати да би друге известили о удаљеним стварима које обједињују у проверљив наратив; бића фикције морају да оду, да би се вратили, јер тако осигуравају објективни квалитет удаљеним стварима којима су приступила; они мењају брзину кретања према другим просторима и временима, али захтевају да буду наведени да се врате, да би им други променили брзину; једина су бића која могу да омогуће да фигуришу исказивача и оног који слуша њихов исказ; модерно људско биће почиње са бићима фикције;'

193 Ибид., 263, 'специфичну реалност поседују бића фикције;'

194 Ибид., 263, 'пуна и потпуна реалност је фиктивна, јер укључује све што следи у одређеној форми реалности;'

195 Ибид., 263, 'бића фикције су цењена по ономе што јесу;'

196 Ибид., 263-264, 'бићима фикције се пориче објективност, иако су вреднована до крајности; сматра се да су неспособна за истину, то јест фиктивна су, а мало више их поштују када их сматрају имагинарним створењима (тешко је дефинисати услове њихове прикладности и неприкладности);'

197 Ибид., 264, 'према бићима фикције се не треба опходити као да су бића подједнако удаљена од реалности и нереалности у смислу равнодушног односа према истинитом или погрешном, попут форме истинитог лагања;'

198 Ибид., 264, 'бића фикције нису обичан производ имагинације; њихова спољашњост се намеће онима који су их засновали, а они су њихови мандатарни, а не творци; бића фикције нуде имагинацију које не би било без њих;'

199 Ибид., 265, 'кроз дело освајамо сопствену субјективност, јер захтева да субјект буде део путање заснивања, али не налаже шта он мора да уради, да би га био достојан;'

200 Ибид., 266-267, 'бића фикције су специфична, јер им је потребан наш подстицај да не би нестали заувек; њихова објективност зависи од субјективности која их прима, а те субјективности не би постојале да их не дају бића фикције; она су склона да дођу и да захтевају да их други продуже, јер су асиметрична и нестабилна;'

стварање²⁰¹ фикционог света и тај свет је свет уметности²⁰² архитектуре. У том свету, она је измена његове форме или фигуре,²⁰³ јер НИЈЕ материјализација постојеће, као што није формализација нове, већ је формализација материјалности јединствене архитектонске стварности. Само та стварност је фигуративни смисао фикције²⁰⁴ архитектуре у пројекту реалности изван реалности. У њој, она је уметничко дело које нормира²⁰⁵ једну Нову реалност. Дакле, јединствена архитектонска стварност је спремиште бића фикције²⁰⁶ оног Пројектанта који је *anthropos* јер преображава²⁰⁷ свет уметности архитектуре. Тај пројектант ствара²⁰⁸ фикциони свет, а он је нов јер је увек оригиналан²⁰⁹ свет.

„Дела насељавају свет, али на свој начин.“
„Фикција нас је направила, каже реч фикција.“
Латур²¹⁰

Позиционирање архитекте Пројектанта у статус фикционалног субјекта се операционализује фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Оно се одвија у две равни²¹¹ једне исте реалности, једна је оводрана у реалности, друга је онострана изван ње. Нова реалност је у том смислу једна равна две равни једне исте реалности. У тој новој равни могућег примаоца исказа²¹² пројектанта, пројекат реалности изван реалности је исказ фикционалне истине. Његов исказ је истинит када је фикција архитектуре измена у измени²¹³ фикционог света у

201 Ибид., 267, 'бића фикције континуирано стварају, јер је стварање тих бића распоређено целом дужином њиховог животног пута (и она праве мрежу);'

202 Ибид., 267, 'континуираним стварањем, бића фикције праве мрежу, да би је реконструисали у световима уметности; добро је позната висина откупа за лепо, виша је него за истинито;'

203 Ибид., 268, 'материјали су кадри да дају форме или боље, фигуре; везујући се само за материјале, нестаје фигура, то јест смисао фикције; фигура је неодвојива од материјала, она је у њима;'

204 Ибид., 269, 'фигуре су потресени материјали који су заједно док траје потрес; разликовањем доброг и лошег, истинитог и погрешног, два су пута (једним бежимо предалеко од материјала, другим остајемо пред материјалима који су лишени смисла); на путу истине и погрешности не постоји трансцендентност изван трансцендентности тренутно искушаног дела; истина се проверава самом собом, ако је дело осетљиво на властиту истину коју проверава на специфичан начин;'

205 Ибид., 270, 'уметничко дело има нормативну моћ (суд о делу је саставни део дела);'

206 Ибид., 270-271, 'имагинација није извор, већ је спремиште бића фикције; човек постаје имагинативан, јер је примио дело фикције;'

207 Ибид., 271, 311, 'антропоса преображава дело његових руку; када се светови артикулишу тако што се репродукују и преображавају, људска бића делају и говоре;'

208 Ибид., 271, 'дела стварају светове (производе своје ауторе и љубитеље), ни из чега, могу да омогуће постојање, јер им ништа не претходи; дела фикције не изолују дело од друштвеног контекста;'

209 Ибид., 272, 'семиотика фикцијских дела је открила њихову оригиналност, коју не може да замени ни један други модус живота;'

210 Ибид., 265, 272.

211 Ибид., 272, 'да би нас произвело оно што производимо, потребно је мењање;'

212 Ибид., 272, 'када материјали вибрирају према формама или фигурама које су од њих неодвојиве, генеришу се две нове равни, једна је испред и она је равна израженог, друга је иза, али и испред и она је равна могућег примаоца исказа;'

213 Ибид., 272, 'када се у свету јављају могуће позиције аутора, творца, субјекта, биће се мења и набира (измена у измени, набор у набору, реприза у репризи);'

оностраној реалности у фикциони свет у оностраној реалности. Она је двострука, јер се фикција архитектуре заснива у фикционалној реалности, да би се створио фикциони свет, док се окончава у ониричкој, да би се тај исти свет остварио као фикциони свет. Само тај свет је фикциона, имагинативна, али и објективна представа једне нове реалности. Она у том смислу никада није фиктивна,²¹⁴ као што јесте фикционална реалност, већ је ултимативна, властита реалност²¹⁵ пројектанта, јер само у Њој, Он поседује неку врсту свеprisутности²¹⁶ у односу према реалности једне исте реалности. Дакле, она није Његова дословна, већ је фигуративна²¹⁷ реалност. У тој реалности, ониричност фикционе представе открива смисао²¹⁸ фикције архитектуре. Тај смисао је мини - трансцендентност измене²¹⁹ фикционог света у фикциони свет, а он сам је објективан, артикулисан свет.²²⁰ *Са једне стране, свеprisутност Пројектанта у једној Новој реалности је узрок Његовог напуштања оностране реалности у реалности којим се препушта оностраној реалности изван реалности. Са друге стране, она је узрок Његовог повратка у онострану реалност једне исте реалности, којим обухвата једну Нову реалност. Другим речима, у пројекту реалности изван реалности, Пројектант је присутан у две реалности оностране реалности, да би био свеprisутан у једној Новој реалности једне исте реалности. Једна је прелазна - фикционална реалност, док је друга повратна - ониричка реалност. Дакле, у једној Новој реалности, иако објективна, имагинативност фикционе представе у пројекту реалности изван реалности је увек и онирична. Иза те ониричности не постоји реалност, већ се појми²²¹ једна Нова реалност. Она није привид,²²² као што*

214 Ибид., 273, 'фикција није фиктивна, гледано кроз супротност са реалношћу (она је објективна, али у властитом модусу);'

215 Ибид., 274, 'путем свеprisутности коју поседују бића фикције, други модуси себи могу да предоче властиту реалност;'

216 Ибид., 274-275, 'бића фикције постоје свуда и поседују неку врсту свеprisутности, а она је одмерена у сарадњи са бићима референце; велики део идеје о свету и његовој лепоти, добија се укрштањем модуса бића фикције и бића референце;'

217 Ибид., 276, 'разлучивањем фигуративног и дословног, дословно је дисциплинована и припитомљена реприза одашиљања фигура, то јест за фигуративно је оно што је пас у басни за вука; науке су ту да информишу, можда су фикције, али превасходно извештавају, упућују, обавештавају;'

218 Ибид., 279, 'открити смисао значи потрагу за везом неког тока делања са онима што мора бити на свом месту, да би наставком постојања имали смисла;'

219 Ибид., 279-280, 290, 310, 'према онтологији бића-као-другог, да би се у бићу истрајало кроз хијатус, потребна је мини-трансцендентност (да је друго на месту истог); препознавањем категоријских грешака, не грешимо о ономе што је на свом месту, али морамо да се чувамо када једну ствар сматрамо неком другом; мини-трансцендентност је позиција без принуде (артикулација којом уочавамо специфичност модуса живота);'

220 Ибид., 281, 309, 'у артикулисаном свету се бележе измене света; артикулисан свет је пун смисла; артикулисан је оно што постиже континуитет помоћу дисконтинуитета;'

221 Ибид., 295, 'иза појавности није реалност, већ је појавност кључ да се она појми (тај кључ је поред и испод); појавност је видљивост правца препозиције;'

222 Ибид., 296, 'појавност није привид (не треба се отарасити или спасити појавности, нити проћи кроз појавности), већ је истинита или погрешна у односу на оно што ју је покренуло (не смемо заборавити правац препозиције);'

фикционална и ониричка реалност нису експлицитне или имплицитне, већ су експлицитне и имплицитне²²³ реалности једне исте реалности. Оне су два краја²²⁴ једне нове реалности коју појмовно инструментализујемо фикцијом архитектуре. Њено поимање је трансцедентално,²²⁵ док је она интуитивни²²⁶ инструмент пројектанта у статусу фикционалног субјекта. Онирички субјект тог фикционалног субјекта је Његов одговарајући објективитет воље²²⁷ за новим смислом бесмисла, за који смо претходно утврдили да увек постоји у једној новој реалности. Фикциони свет те реалности је фикциона представа, јер је *nunc stans*²²⁸ свет, то јест није представа релација²²⁹ постојеће и нове, већ је ониричка имагинација јединствене архитектонске стварности. Нови смисао те стварности једне Нове реалности, интуитивно инструментализујемо фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Само у том пројекту, Пројектант се ослобађа статуса субјекта вољног сазнања²³⁰ и позиционира се у статус фикционалног субјекта у којем је Он чист, воље лишен субјект сазнања који опажа²³¹ и онострано постојање једне исте реалности. Дакле, фикциони свет је фикциона представа једне нове реалности, само онда када је идеја²³² појавности архитектуре њена фикција у оностраној реалности. Та фикциона представа²³³ је увек онирична,

223 Ибид., 298, 300, 'сваки кључ за читање је експлицитан, али у складу са сопственим модусом; за сваки модус би требало да препознамо специфичан начин његовог развоја, да би он постао експлицитан и имплицитан;'

224 Ибид., 300-301, 'непостојањем два краја (модус бића фикције и модус бића референце), из уметности би се вратили у науку; инструмент уметности (модус бића фикције) се разликује од инструмента наука (модус бића референце);'

225 Šopenhauer, 1981, 252, 'трансцеденталним поимањем ствари смо свесни стања ствари, насупротив иманентном поимању ствари посредством устројства и саобразно том устројству;'

226 Ибид., 252, 'трансцедентално поимање ствари је in abstracto, али може бити и интуитивно;'

227 Ибид., 254-255, 'погледом на свет, идеја и ствар по себи нису исто; идеја је непосредни, адекватни објективитет воље, док је ствар по себи воља која се није објективизовала (није постала представа); идеја је целокупна ствар по себи, али је потчињена форми представе;'

228 Ибид., 256, 'nunc stans је оно што истрајава у садашњости (непрекидна садашњост);'

229 Ибид., 257-258, 'када се уклоне релације, ишчезавају објекти; у наукама су посредни пуке релације, а оне имају релативно постојање;'

230 Ибид., 258-259, 'изузетан прелазак са сазнања појединачних ствари на сазнање идеје је могућ када сазнање није у служби воље;'

231 Ибид., 259-260, 'преласком са сазнања појединачних ствари на сазнање идеје, субјект није пука јединка, већ је чист, воље лишен субјект сазнања; он не истражује релације начелом разлога, веч посматра дати објект који није у вези с другим објектима, и нестаје; напуштањем разматрања начелом разлога, када не разматрамо где, кад, зашто и чему, већ њихово шта, препуштамо се опажању, заборављајући сопствену индивидуалност и вољу, то јест постајемо чист субјект који не раздваја опажаоца и опажај (они су једно), у чијој свести је једна опажајна слика; објект је ослобођен везе с нечим што је изван њега, док је субјект ослобођен воље (не сазнаје појединачну ствар, већ идеју); чист субјект који опажа није јединка, већ је чист субјект сазнања; опажањем, појединачна ствар је идеја, док је чист субјект сазнања јединка која опажа;'

232 Ибид., 260-261, 'идеја је корелат чистог субјекта сазнања (они су ослобођени начела разлога); чист субјект сазнања уздиже објекат до идеје и тада је свет као представа целовит и чист, јер је објективација воље чији је адекватан објективитет идеја; идеја обухвата њене две, једине форме, објект и субјект; када се појави идеја, објект и субјект се не разликују, јер је идеја адекватни објективитет воље;'

233 Ибид., 260-262, 'објект је субјектова представа, док субјект нестајући у опажању, постаје тај предмет који опажа; целокупна свест је најразговорнија слика предмета и та свест кроз коју пролазе идеје, чини свет као представу; свет као представа настаје узајамним прожимањем објекта и субјекта; ако занемаримо свет као представу, онда је он свет као воља; без објекта (у одсуству представе), сазнавалачки субјект је пука воља, као што је без тог субјекта и објект пука воља; воља по себи је изван представе и истоветна је сопственој вољи; када се уклони свет као представа, остаје пука воља (слепи нагон); да би воља постала представа, објективитет воље, мора да претпостави субјект и објект; да би објективитет воље

јер је Он носилац објективног постојања²³⁴ тог фикционог света у оностраној и оностраној реалности једне Нове реалности. Само тај фикциони свет је фикциона представа која постоји изван и независно од свих релација.²³⁵ Он је свет уметности архитектуре, као што је она дело, само ако је фикција архитектуре. Тај начин њеног разматрања²³⁶ у пројекту реалности изван реалности је чини делом фикције, а оно никада није нестварно и својствено је само оном пројектанту који је фикционални и онирички субјект тог света. Његово двоструко (свесно и несвесно) опажање једне исте реалности је чиста контемплација и чисто опажање²³⁷ у обухвату једне нове реалности. Услов тог опажања је Његова машта.²³⁸ У том свету маште, фикциони свет је Сан, као што је фикција архитектуре чисто, опажајно сазнавање²³⁹ тог сањалачког света. Дакле, ониричком фикцијом архитектуре у оностраној реалности, Он не сазнаје стварност, већ гледа свет²⁴⁰ као фикциону представу тог Сна.

„Јер, по својој природи, гледање - за разлику од подражаја других чула - не може непосредно да у чулу вида изазове пријатан или непријатан осећај, то јест оно нема непосредну везу с вољом; тек опажање, проистекло из разума, може да поседује такву везу, и она тада лежи у односу објекта према вољи.“

Шопенхауер²⁴¹

био чист и адекватан, воља мора да претпостави објект као идеју ослобођену начела разлога, а субјект као чист субјект сазнања који је ослобођен индивидуалитета и није потчињен вољи;

234 Ибид., 262, 'када се чист сазнавалачки субјект изгуби у опажању природе, он постаје свестан да је носилац света и објективног постојања које сада зависи од његовог постојања;'

235 Ибид., 267, 'уметност је врста сазнања која разматра истинско суштство света, а оно постоји изван и независно од свих релација; она разматра идеје чистом контемплацијом (суштствено и трајно у свим појавама света); извор уметности је сазнање идеја, а циљ, саопштавање тог сазнања; уметност за коју ишчезавају релације, издваја објект своје контемплације као појединачан објект који постаје њен представник целине, а он је еквивалент за мноштво;'

236 Ибид., 267-268, 'уметност је начин разматрања ствари који је независан од начела разлога и својствен је генију, насупротив ономе који следи наука, а он је рационалан начин (помаже у практичном животу и науци);'

237 Ибид., 268, 282, 'идеје бивају схваћене чистом контемплацијом (она нестаје у објекту), јер се њоме заборавља сопствена личност и њени односи, што генијалност чини објективитетом, насупротив субјективитету који је воља; генијалност је способност чистог опажања, а оно је ослобођено воље (занемарује личну корист, хтења и циљеве); чиста контемплација је нестајање у опажању (поимање ствари, а оне су представе, а не мотиви, независно од њиховог односа према вољи, незаинтересовано, несубјективно, чисто објективно);'

238 Ибид., 269-270, 285, 'машта је суштински елемент генијалности, јер проширује хоризонт генија, изнад стварности његовог личног искуства; захваљујући машти, у стварима видимо оно што се природа трудила да начини; маштом проширујемо видокруг изнад објеката са којим се суочавамо у стварности; машта оживљава наше објективне, а не индивидуално-субјективне успомене;'

239 Ибид., 271, 274, 'сазнајна моћ генијалног човека не служи његовој вољи, већ разматра сам живот, настојећи да докучи идеју (она није њен однос према другим стварима); обичном човеку је сазнајна моћ светиљка која му осветљава пут, док је генијалном сунце које му открива свет; опажајно сазнање је супротно рационалном и апстрактном сазнању, јер су они вођени начелом разлога;'

240 Ибид., 280, 284-285, 'када уметник сазна идеју, а не стварност, јер је из ње издвојио идеју, он допушта да гледамо свет његовим очима; свет је другачији када у њему не постоји покретач наше воље који нас потреса; ослобађање сазнања од служења вољи, уздиже нас изнад света, што једино још чине спавање и снови; када постоји свет као представа, док је свет као воља ишчезао, чист субјект сазнања се стапа са објектима;'

241 Ибид., 286.

2.0.0. ФИКЦИОНО

2.0.1. ПРОБЛЕМ ИСТИНИТОГ И НОВОГ

„..., ваља поближе анализирати средства којима се аутор служио да би уверљивост своје фикције довео до максимума, јер су управо та иста средства довела, напротив до неприметности фикционалног статуса дела.“

Шефер²⁴²

Полазећи од тога да је фикциони свет једне исте реалности (овостране и онострани) исти тај свет једне Нове реалности, и да се у том свету фикција архитектуре одвија у два онастрана реалности, дефинишемо хипотетичко мишљење да је проблем истинитог и новог у пројекту проблем стварности света пројекције изван реалности. Како смо претходно утврдили да је он пројектовани свет, да бисмо тај свет одредили као фикциони свет, на концу смо закључили да је управо он, сањалачки свет који је Сан у оностраној реалности. Другим речима, проблем истинитог и новог у пројекту реалности изван реалности је проблем статуса фикционог света у фикционалној и ониричкој стварности његових оностраних реалности. У фикционалној стварности, статус фикционог света зависи од фикционалне истине, то јест од његове фикционалности, док у ониричкој реалности, он зависи од архитектонске пројекције фикционог света фикционалне стварности, то јест од новог виђења увиђањем његове ониричке фикционалности. Дакле, у пројекту реалности изван реалности, истинито је ново, када је фикциони, сањалачки свет стварности фикционалне реалности, док је исти тај свет сан стварности ониричке реалности. У том фикционом свету се одвија ониричка фикција архитектуре. У архитектонском дискурсу, она је проблем фикције,²⁴³ њеног фикционалног и ониричког механизма стварања фикционог света оностраних реалности и објективног остварења тог истог света у једној новој реалности овоостране реалности. Фикцију архитектуре заснивамо стварањем фикционог као сањалачког света у фикционалној стварности, да би је окончали њеним указивањем у фикционом свету који је сан у ониричкој стварности. У тој

²⁴² Šefer, 2001, 141.

²⁴³ Ибид., 141, 'ако фикција резултира интеракцијом више компонената са сопственом динамиком, она проналази свој ослонац у начину њихове интеграције; текст који је прихваћен као фактуални, иако је намера аутора фикционална, поставља питање испуњености услова за функционисање фикционалног механизма.'

стварности, указивање архитектуре је нова појавност њене фикције, само онда када је та фикција, претходно истинита у фикционалној стварности. Та фикционална истина зависи од критеријума истине фикционог света, за које смо претходно утврдили да су фикционални. Они нису доступни у оностраној реалности. Њихов статус истинитости је фикционални статус²⁴⁴ критеријума чињеничне истине који су фикционализовани, јер су у њој доступни. Њихова фикционализација је субјективан начин исказивања фикционалне истине у пројекту реалности изван реалности, за који смо претходно утврдили да је њен исказ. Дакле, само тај фикциони свет је свесно замишљен, а не измишљен свет. Свесно замислив у фикционалној реалности, он је стваран свет који је нестваран у односу према постојећој архитектонској стварности. Фикцијом архитектуре у тој ононостраној реалности, фикциони свет нове архитектонске стварности продире²⁴⁵ у постојећу архитектонску стварност која постоји у оностраној реалности.

„...ако фикција настаје из посебне намере, она сама не може гарантовати стварно функционисање установљеног механизма.“

Шефер²⁴⁶

Продором нове у постојећу архитектонску стварност, то јест нестварног које је стварно, јер је свесно замисливо изван реалности, у стварно које је већ замишљено у реалности, фикција архитектуре НИЈЕ обмана,²⁴⁷ као што фикциони свет те фикције није чињенични свет. Другим речима, тај продор, насупротив оном продору већ замишљеног у тек замисливо је почетак имагинације којом заснивамо фикцију архитектуре стварањем фикционог света у стварности фикционалне реалности. Када имагинацијом приступимо том нестварном свету, фикционална истина није чињенична истина, јер фикционализација њених исказа није

244 Ибид., 142, 'најтеже је свести на фикционални статус оне ентитете који су уведени као стварни, насупротив представе фиктивних ентитета који су стварни;'

245 Ибид., 144, 147, 'у механизму стапања са фикцијом, путем утиска стварног, фикционални свет продире у историјски (историјске личности у интеракцији са фиктивним, врше радње које нису вршиле у стварном животу и тиме су фикционализоване); повећањем површине интеракције историјских личности са фиктивним, уместо повећања њиховог броја, повећава се пресек са фикционалним светом, а површина тог пресека је сразмерна њиховој фикционализацији; у Марботу (историјска фикционална биографија) је представљен продор нестварног у стварно, насупротив продору стварног у нестварно;'

246 Ибид., 147-148.

247 Ибид., 148, 'када фикција пређе на обману, она илуструје парадоксалну ситуацију вербалне представе која је интенционално фикционална (није лажна), али је друштвено неспособна да функционише као фикција;'

лажирање стварних исказа.²⁴⁸ Она је фикционална јер пробија границе фикционалног и фактуалног²⁴⁹ да би у границама једне нове реалности била чињенична, али уистину НОВА истина фикционог света јединствене архитектонске стварности. Та истина је објективна, јер је објективност фикције архитектуре тог света, фикција, а не варка,²⁵⁰ док је јединствена архитектонска стварност његова јавна обострана стварност²⁵¹ једне нове реалности, за коју смо претходно утврдили да није привид. У тој реалности, фикциони свет је објективан Сан, само онда када је фикциона представа и онирична, то јест у целини узев, нова, сањалачка и сновна представа. У пројекту реалности изван реалности, само та представа никада није неистинита, за коју мислимо да је истинита²⁵² и обрнуто. Дакле, ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, проблем истинитог и новог НИЈЕ питање истинитости или неистинитости фикционе представе,²⁵³ то јест фикционог света. Он је питање његове аналогije са самим собом, јер двоструко постоји у оностраној реалности, да би истинит и нов, објективно постојао у овој страни реалности једне нове реалности.

„...., граница између онога што претендује на статус истинитог
и онога што на њега не претендује
је виталнија од разлике између заиста истинитог и заиста неистинитог.“

Шефер²⁵⁴

Фикционална и ониричка реалност су оностране реалности једне исте реалности, док су фикционална и ониричка стварност тих реалности,

248 Ибид., 148, 150, 'лажирање стварних исказа је нефактуално приповедање у првом лицу, док је фикција нефактуално приповедање у трећем лицу; својењем миметичке логике до прагматичког оквира (он одређује простор фикционалне игре) не испитује се нови вид фикције, већ је реч о обмани;'

249 Ибид., 150-151, 'када је фикција у пољу миметичке манипулације, не постоји пробој границе између фикционалног и фактуалног; када фикција не уздрма границе стварног и фикционалног, дело се не уздиже до статуса фикције; свака фикција успоставља прагматички кадар који одговара фикционалном стапању; прагматички оквир је лудичка варка или обострана варка; недовољно је да аутор фикције има намеру, већ ту намеру мора да препозна и прималац фикције (аутор је одговоран за начин тог препознавања); варка која управља стварањем јавне фикције је лудичка и обострана (лудички статус зависи од намере аутора, а та намера мора да проузрокује споразум два субјекта, да би фикционални механизам функционисао);'

250 Ибид., 151-152, 'фикција која се не наметне као фикција, функционише као варка; средства фикције и варке су иста, али је њихов циљ различит (фикцијом се приступа имагинарном свету, док варка обмањује);'

251 Ибид., 152, 'обострана лудичка варка разјашњава фикцију као јавну обострану стварност; претварање у лудичкој намери није жељно претварање, насупротив озбиљном претварању; озбиљна варка није обострана, лудичка варка је обострана;'

252 Ибид., 153-154, 'поред озбиљне и лудичке варке постоје представе које су неистините, али се за њих мисли да су истините и зато треба разликовати лаж и фикцију, као и грешку и фикцију; озбиљно претварање је лагање (неистинито се представља као истинито); у случају грешке, неистинита представа се сматра истинитом;'

253 Ибид., 153-154, 'у фикцији, питање истинитости или неистинитости представа није сувисло; примена термина фикција на веровања и представе које се сматрају истинитим, занемарује фикционални механизам који ствара представе које нису у режиму веровања која су истинита или неистинита;'

254 Ибид., 157.

имагинарне стварности фикционог света изван реалности. Са једне стране, он је сањалачки свет, јер је свесно замислив у фикционалној стварности, са друге стране, он је сан, јер је свесно незамислив, то јест, несвесно је замислив у ониричкој стварности. Другим речима, фикциони свет стварамо имагинацијом као сањалачки свет, док га остварујемо ониричком имагинацијом као сан. Дакле, у пројекту реалности изван реалности, фикциони свет је двоструко нестваран свет двоструке имагинативности, да би тај исти, али објективно нов свет, био имагинарно јединствен свет јединствене имагинативности у архитектонском пројекту једне Нове Реалности (имагинарно стваран и нестваран, док је имагинативно свесно и несвесно замислив).

Фикционална и ониричка реалност су оквир оностраних стварности двоструке фикционалности фикционог света изван реалности. У том оквиру, фикција архитектуре је лудичка варка,²⁵⁵ јер је, као што смо претходно утврдили, фикционална реалност прелазна, док је ониричка реалност повратна реалност. Другим речима, фикција архитектуре мора бити најављена²⁵⁶ као фикција у фикционалној стварности, да би се открила²⁵⁷ као ониричка фикција архитектуре у ониричкој, то јест фикциони свет увек представљамо као сањалачки свет, да би он био фикционална представа сна. Дакле, инстанцом свесне контроле несвесно²⁵⁸ у пројекту реалности изван реалности, истинито је ново, само онда када је фикција архитектуре ониричка. У архитектонском дискурсу, она је лична и заједничка фикција²⁵⁹ једне нове реалности. Само том фикцијом архитектуре изван реалности настаје фикционална компетенција²⁶⁰ оног пројектанта који је свестан да је и несвестан, то јест да је свесно, фикционални субјект фикционалне стварности, док је несвесно, онирички субјект ониричке стварности. Другим речима, Он има свест да је личност,²⁶¹ јер је Пројектант стваралачке свести који пројектује ониричком

255 Ибид., 164, 166, 'лудичка варка доводи до кретања између представљачке позиције и неутрализације последица те представе; у ситуацији обостране лудичке варке претварање није претварање; лудичку варку одликује интенционалан став или прагматичка функција варке;'

256 Ибид., 165, 'насупротив веровању да се фикција мора открити као фикција, она се мора најавити као фикција;'

257 Ибид., 165, 'најава фикције ствара прагматички оквир за раздвајање простора игре у којем функционисање привид, да се представе изазване мимемама не би обрађивале као стварне представе фикционалног механизма;'

258 Ибид., 167, 'фикција архитектуре настаје преласком *mitisgu* делатности на интенционалне видове понашања; инстанца свесне контроле је у вези са обманама на плану веровања, док интенционална организација прави разлику између истинитог и оног што важи за истинито;'

259 Ибид., 168, 'фикција је индивидуално задовољство када се сведе на стварање личних фикција;'

260 Ибид., 168, 'фикционална компетенција настаје као сложен процес, јер је њено усвајање значајно за разликовање ја и стварности;'

261 Ибид., 169-170, 'лучењем мембране која раздваја и спаја два света (субјективне интериорности и објективне спољашности), постајемо свесни сопствене личности; у том процесу се утврђује стабилна граница између себе и света (онога што припада нашој унутрашњости и онога што је споља);'

имагинацијом. На граници између те две стварности фикционог света у оностраној реалности, Он подстиче²⁶² нове границе фикционог света јединствене архитектонске стварности у оностраној реалности. Оне су границе прелаза фикционог света из фикционалне у ониричку реалност, изван реалности, као и повратка фикционог света из ониричке у једну Нову реалност, у реалности. Дакле, границе фикционог света изван реалности су нове границе тог истог света у обухвату једне нове реалности у реалности. Само у том обухвату, фикција архитектуре је лудичка варка, јер је игра коју играмо сами са собом.²⁶³ Она је игра имагинације и маште, то јест фикције и сна.²⁶⁴ У пројекту реалности изван реалности, пројектант је фикционално компетентан, када је фикција архитектуре активност свесног и несвесног (ониричког) самоподстицања.²⁶⁵

„Фикција настаје као простор за игру,
то јест настаје у тој посебној области стварности у којој њени закони не важе.“

Шефер²⁶⁶

Онирички простор је прелазни простор²⁶⁷ фикционог света у којем постоји као сањалачки свет. У том свету настаје ониричко стање фикције²⁶⁸ архитектуре. У фикционалној стварности, сањалачки статус фикционог света је одређен фикцијом архитектуре фикцијом, то јест његова фикционалност зависи од имагинације фикционалног субјекта. У том смислу, онирички простор фикционог света је могући простор²⁶⁹ за ониричку фикцију архитектуре. Она се никада не одвија у фикционом свету фикционалне стварности, јер у том фикционом свету,

262 Ибид., 171, 'велики број менталних активности су самоподстицајне, а не надражајне (феномен самоподстицања самостално функционише);'

263 Ибид., 173, 'лудичка варка као аутоафективност је намерна рефлексивна активност попут игре коју играмо сами са собом;'

264 Ибид., 175, 'свесно самоподстицање је ментална активност која је слична ситуацији сна, али постоји разлика између сна и фикције; фикција је свесна конструкција, док сан није контролисан свесним ја; стање сна се доживљава као стварно, јер су ониричке представе попут опажаја; занемарујући начин стварања представа, постоји паралела између фикције и сна (и фикција и сан активирају системе стимулације која ствара представе без директног извора перцепције);'

265 Ибид., 176-177, 'поређење између ониричког самоподстицања и свесног имагинативног самоподстицања је у вези са две активности различитог начина функционисања мозга (сна и будног свесног стања); фикционалне компетенције стварају кочнице које спречавају пренос имагинативних стимулација на спознајне представе (њено постојање је значајно, јер је имагинативно самоподстицање незадржива ментална активност током будног стања (сањарија) и спавања (сна));'

266 Ибид., 177.

267 Ибид., 178, 'Виникот објашњава да прелазни објекти и феномени представљају неутрално подручје искуства које никада не може да се оспори (то објашњење је претпоставка о настанку споразума у простору фикције);'

268 Ибид., 178, 'споразум о лудичкој варци постоји у канонизованим фикцијама које су прелазни простор у којем настаје стање фикције (занемаривање истинитости и референцијалности представа вербалне пажње или перцептивног разумевања);'

269 Ибид., 179, 'свет који ствара могући простор је јавно дељив свет који се може самостално проживети, без питања о његовом статусу;'

пројектант пројектује свесне архитектонске садржаје који су самоподстакнути имагинативном екстериоризацијом²⁷⁰ Његовог фикционалног субјекта. Њиховом имагинацијом у ониричком простору лудичких активности²⁷¹ Он динамизује архитектонску пројекцију фикционог света у ониричкој стварности. У том фикционом свету, пројектант пројектује несвесне архитектонске садржаје који су самоподстакнути имагинативном интериоризацијом²⁷² Његовог ониричког субјекта. У ониричкој стварности, статус сна фикционог света је одређен ониричком фикцијом архитектуре, то јест његова фикционалност зависи од ониричке имагинације ониричког субјекта. Дакле, у тој против - игри²⁷³ два субјекта једног истог Пројектанта у пројекту реалности изван реалности, истинито је ново, само онда када је имагинација фикционог света ониричка имагинација, то јест Његова машта, док је фикција архитектуре ониричка фикција, то јест Његов сан. Маштајући сопствени сан, Он је двоструки субјект, двоструко нестварног света двоструке имагинативности.

„...славимо моћ имагинације ствараоца фикције,
али обезвређујемо фикционално стапање као начин рецепције.“

Шефер²⁷⁴

Архитектонска пројекција фикционог света је стваралачко стапање са фикцијом²⁷⁵ којим продубљујемо²⁷⁶ његово нестварно постојање у стварностима оностраних реалности. Са једне стране, он је видљив свет, јер је свесно замислив у

270 Ибид., 179, 'имагинативна екстериоризација одређује будућност самоподстицајних активности; предмети имагинативне екстериоризације су унутрашњег порекла;'

271 Ибид., 179, 'једна особа смешта самоподстицаје у простор лудичких активности, док садржај интерактивне динамике долази од друге особе;'

272 Ибид., 181, 'интериоризацијом првобитног претварања који је установљен интерактивним споразумом, а он образује простор обостране варке, врши се уздизање менталних подстицаја до чисто имагинарних ентитета; интериоризација је могућност реконструкције фикционалних светова фикционалних дела;'

273 Ибид., 179-180, 'против игром се успоставља статус екстериоризованих имагинација (самостално овладавање стварношћу); интеракцијом дечије игре без свести да је игра и против-игре одрасле особе у којој се дечија игра схвата као игра, самосталне имагинативне активности стичу статус, јер се не колебају између два статуса; представе које имају фикционални статус су унутрашњег порекла (могућности њиховог стварања, а она је имагинативна инвенција, претходи обострана варка око прелазних предмета);'

274 Ибид., 181.

275 Ибид., 181-186, 'моћ имагинације је процес стваралачког стапања са фикцијом (процес активне фикционалне компетенције); стапање са фикцијом је преокрет између опажања материјалних феномена и имагинативне активности, на супрот ситуацијама у којима имагинативна активност прати материјалну пажњу; расподелом пажње истовремено постоје два света (свет стварног окружења и замишљен свет) која су уско повезана; стапањем са фикцијом, тумачење стварног контекста је у постојаној вези са представама фикционалног механизма (стварни контекст који није тематизован се региструје као *attached* фајл и нераскидиво је везан за тај виртуални свет); степен стапања са фикцијом је обрнуто сразмеран пажњи која је посвећена стварном опажајном окружењу; стапање са фикцијом је хомеостатичка активност, јер сама себе регулише повратним реакцијама (имагинативним самоподстицањем, зависи од очекивања која сама ствара);'

276 Ибид., 186, 'стваралачки гледано, способност стапања са фикцијом је да сама себе наставља у разним видовима (сваки крај је могући почетак поновног покретања динамике фикције);'

фикционалној стварности. Са друге стране, он је невидљив свет, јер је у тој стварности свесно незамислив, док је несвесно замислив у ониричкој стварности. Другим речима, фикцијом архитектуре га стварамо као видљив свет, да бисмо га ониричком фикцијом архитектуре остварили као невидљив свет који је видљив. У том смислу, архитектонска пројекција фикционог света у ониричкој стварности НИЈЕ илузија,²⁷⁷ већ је ново виђење увиђањем његове ониричке фикционалности. Дакле, у опажајној позицији,²⁷⁸ архитектонском пројекцијом фикционог света у ониричкој стварности, пројектант опажа двоструко нестварно постојање фикционог света у стварностима оностраних реалности. У тој позицији, Он организује²⁷⁹ фикциони свет ониричке стварности, који је претходно створио у фикционалној стварности. Тај фикциони свет је истинит и нов свет, јер је видљив и невидљив свет. Само у том свету, фикцију архитектуре смо увели²⁸⁰ у њену ониричку фикцију. У том статусу, она је прагматичка,²⁸¹ јер се у њој указује архитектура. Дакле, нова архитектонска стварност се никада не ограничава²⁸² на постојећу, за коју смо претходно закључили да је увек саставни део јединствене архитектонске стварности, као што фикциони свет²⁸³ никада није само нестваран могући свет.²⁸⁴ Ониричка фикција архитектуре је прагматична стварност²⁸⁵ фикције архитектуре, као што је нова архитектонска стварност фикционални модел²⁸⁶ постојеће архитектонске стварности. У том смислу, јединствена архитектонска стварност је објективно хомогена сфера фикционог света, а он је хомоген свет, само онда када је истинито аналагно новом у пројекту реалности изван реалности. Другим речима, ониричка фикција архитектуре је хомологна

277 Ибид., 193-194, 'одговор поводом питања да ли стапање са фикцијом имплицира обмане или илузије је двострук (стапање са фикцијом претпоставља обмане перцептивне природе, али искључује стање илузије свести и убеђења);'

278 Ибид., 198, 'у опажајној позицији, гледалац филма се не поистовећује са ликовима, већ заузима опажајни став; поистовећивање описује ситуације у којима субјективна унутрашњост ствара свет стапања;'

279 Ибид., 199, 'пре него што се организује, фикционални свет дела мора да се усвоји фикционалним стапањем; приступ фикционалном делу је у вези са улажењем (стапање са фикцијом) у свет који ствара;'

280 Ибид., 200, 'циљ фикције није да створи обмане (привиде или илузије), већ да нас укључи у неки вид моделизације, да бисмо ушли у фикцију;'

281 Ибид., 201, 'дефиниција фикције је прагматична, јер имплицира посебан начин коришћења представа (реч је о могућности њихове употребе);'

282 Ибид., 206-207, 'стварност која се не ограничава на стварни свет, садржи могуће светове; фикционални светови су светови сопственог постојања, уколико је њихов статус исти као и статус могућих светова;'

283 Ибид., 207, 'појам фикционални свет скреће пажњу на чињеницу да фикционални механизам није скуп фикционалних исказа, већ ствара свет који је као стварни, јер се са њим стапамо као да смо у њему;'

284 Ибид., 208, 'појам фикционалног света није сводљив на логички појам могућег света (то не значи да је неупотребљив);'

285 Ибид., 212-213, 'није питање односа фикције са стварношћу, већ како она у њој функционише; фикција је прагматична стварност, јер захтева посебну менталну активност (имагинативно самоподстицање и обострану варку); основ фикције је интенционални вид понашања;'

286 Ибид., 218, 'фикционални модел је моделизација стварног света; специфичност наших компетенција фикције су неодвојиве од специфичности типа стварности коју представљамо хомологијом или аналогојом;'

моделизација,²⁸⁷ јер је фикција архитектуре фикционална моделизација.²⁸⁸ Ониричком фикцијом архитектуре, кохерентност Пројектанта и фикционог света, за коју смо претходно утврдили да је услов за пројекцију оних критеријума истине чији су превасходни услови истинитости објективни, постаје принцип унутрашње кохеренције.²⁸⁹ По том принципу, ониричка фикција архитектуре је кохерентна,²⁹⁰ само онда када је фикција архитектуре начин стварања фикционог света као фикционе представе сна. Дакле, фикцијом архитектуре стварамо свесне архитектонске садржаје фикционог света, док ониричком фикцијом архитектуре стварамо несвесне, да би се они формализовали указивањем архитектуре.

„Ако је заиста тачно да је садржај оно због чега се занимамо за фикцију,
исто је тачно да се овај садржај увек даје преко неке посебне форме,
од које се не може одвојити.“

Шефер²⁹¹

Фикциони свет је видљив и невидљив свет, само онда када је свет оно што видимо.²⁹² То, двоструко виђење фикционог света је гледање²⁹³ у тај свет. Са једне стране, изван реалности, он је двоструко субјективан и нестваран свет, са друге стране, у реалности, он је објективан, стваран и нестваран, један једини, то јест јединствен свет.²⁹⁴ Ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, МИ улазимо и излазимо у један исти фикциони свет, да бисмо у архитектонском пројекту једне Нове реалности, остали у том истом фикционом свету. Другим речима, Пројектант сведочи²⁹⁵ о његовом нестварном постојању, али видљивом у фикционалној стварности и невидљивом које је видљиво у ониричкој стварности, да би он стварно постојао као двоструко виђен, видљив и

287 Ибид., 218, 'када је хомологна моделизација, фикција је тематизација стварности начином њеног представљања;'

288 Ибид., 219, 'фикционална моделизација се разликује од хомологних модела, јер је фиктивни модел фактуалног света; фикционални и хомологни модел се разликују по врсти односа, а не по полазној тачки; фикција је ван истинитог и неистинитог (занемарује референције) које постоје у хомологним моделима, али то не значи да се фикционални модел не односи на стварност (референцијални су у смислу аналогије);'

289 Ибид., 219, 'у фикционалном свету, принцип унутрашње кохеренције замењује принцип истинитости, јер се супротставља принципу референце;'

290 Ибид., 221, 'фикционални механизам мора да задовољи услове који организују начин представљања стварности (када су ти услови задовољени, фикција је кохерентна);'

291 Ибид., 228

292 Merlo-Ponti, 2012, 14-15, 'свет је оно што видимо, када научимо да га гледамо; аргумент поставља свет, истину по себи; ради се о мом виђењу света; постоји структурна разлика између перцепције и истинског виђења;'

293 Ибид., 17-18, 'гледање је буђење у свету (о томе се не сведочи као посматрач); гледање је преображај; гледањем се долази до истинске ствари, сликама које функционишу заједно и саме од себе;'

294 Ибид., 20, 'свако има лични свет; лични светови нису сам свет, они су светови због својих носилаца;'

295 Ибид., 21, 'сама ствар је ствар коју ја видим; кроз свет излазимо из себе; лични светови комуницирају, јер су дати носиоцу као варијација заједничког света, а та комуникација носиоце чини сведоцима самог света;'

невидљив свет који је видљив у јединственој архитектонској стварности. Само то виђење оностраног постојања фикционог света је нов смисао његовог оностраног постојања. Тај смисао је властити смисао²⁹⁶ имагинарног постојања фикционог света у једној новој реалности. Фикционална истина је видљивост фикционог света коју сањари фикционални субјект и невидљивост коју сања онирички субјект. Увиђање те невидљивости је ново виђење ониричке фикционалности фикционог света. Дакле, фикционална истина је субјективна истина пројектанта у пројекту реалности изван реалности, само онда када је објективна истина²⁹⁷ фикционог света у архитектонском пројекту. У том пројекту, фикциони свет је субјективно објективан свет, као што је Пројектант биће објекта и биће субјекта.²⁹⁸

„Веровало се да смо се вратили на јасноћу истеривањем интроспекције.“

Мерло-Понти²⁹⁹

Ониричком фикцијом архитектуре обликујемо свет³⁰⁰ који је истинит, јер је нов свет. Двоструко виђење тог света зависи од ониричког искуства фикционалног субјекта архитектонског пројектовања и оно је ослобођено било ког, другог архитектонског искуства. У процесу пројектовања, ониричко искуство које стичемо фикцијом архитектуре у ониричкој стварности је НАШЕ пројектантско искуство. Само ониричким искуством фикционог света, МИ гледамо у тај свет апсолутним виђењем³⁰¹ тог света. Архитектонском пројекцијом фикционог света фикционалне стварности, иако видљив, он је невидљив свет који је видљив у ониричкој стварности. У њој, он постаје невидљив ониричком имагинацијом тумачења, да би ониричким негирањем и указивањем архитектуре постао видљив. Другим речима, фикциони свет настаје у фикционалној стварности и нестаје у

296 Ибид., 21, 'мисао мора да постави проблем настанка властитог смисла, да би била мисао;'

297 Ибид., 24, 26, 'истина није ствар коју видимо, она је објективна; објективну истину одређујемо мером или операцијама које дозвољавају ентитети који су дефинисани у односу на чињенични поредак; разматрање мерила није на страни субјективног, да би објективно било неприступачно, већ у дефиницију реалног треба увести контакт посматрача и посматраног;'

298 Ибид., 32-33, 'није циљ да се чињеницама објективне науке супротставе чињенице које јој измичу, већ је циљ да биће објекта и биће субјекта, схваћени у тој супротности, нису алтернатива (реч је о потребној ревизији онтологије, преиспитивањем појмова субјект и објект); идеја субјекта и идеја објекта преображавају везу са светом у сазнајно подударње;'

299 Ибид., 28.

300 Ибид., 36-37, 'задатак је да разумемо у ком смислу оно што није природа, обликује свет и које су везе између видљивог и невидљивог света; научно мишљење претпоставља свет пре него што он постане њен предмет; потребно је направити разлику између да-јесте и шта-јесте (услови суштине и егзистенције), искуством света који јој претходи;'

301 Ибид., 38, 'када наше виђење улази у саме ствари, оно је апсолутно; наше виђење је наше искуство;'

ониричкој, да би се у њој конституисао³⁰² као нов, невидљив свет који је истинит, јер је видљив свет. Само у тој стварности, фикциони свет није непрозиран свет, већ је рефлексија нерелектованог (надрелексија)³⁰³ фикционог света у фикционалној стварности. Само тај двоструко виђен³⁰⁴ свет у оностраној реалности је фикциони свет у оностраној реалности једне Нове реалности. У њој, он је апсолутно видљив свет у једној рефлексији.³⁰⁵

„Таква је свеукупна ситуација за коју филозофија мора да полаже рачуне.

А то ће учинити само признавањем двоструког поларитета рефлексије и признавањем да, као што је рекао Хегел, ући у себе значи изаћи из себе.“

Мерло-Понти³⁰⁶

Ново виђење фикционалности фикционог света је видљивост његове ониричке фикционалности. У том смислу, не постоји расцеп између виђења и видљивости,³⁰⁷ већ постоје онострани реалитети³⁰⁸ оностране реалности. У њима никада не смемо да поништавамо увиде које заправо не можемо поништити.³⁰⁹ У пројекту реалности изван реалности, наш увид да је фикциони свет сањалачки свет који је сан, је несуетина суетине³¹⁰ тог истинитог света који је нов свет. Он

302 Ибид., 42-44, 'рефлективна филозофија појми везу са светом тиме што га оповргава, да би га преправила, да би га конституисала и произвела; она нас враћа уназад; рефлексија би морала да се појави као напредовање ка субјекту, обраћање субјекту; наша способност улажења у себе се мери способношћу излажења из себе;'

303 Ибид., 44-45, 47-48, 55, 'рефлексија и нерелектовано су у симетричној реалцији (крај на почетку је почетак и на крају); нерелектовано или непосредно спознајемо рефлексијом; међусобно упућивање рефлексије и нерелектованог не даје непрозирни свет, већ је рефлексија густине света која га разјашњава, да би га накнадно осветлила; скривена релација са светом је у присности са њим и постоји пре интервенције рефлективним захтевом (та релација је отвореност према свету); темељ начина који не пориче искуство света је надрелексија; надрелексијом оперишемо другачије од рефлективног преобраћања, јер она, узимајући у обзир себе саму, уводи промене у ситуацију; да би видела свет, рефлексија мора да утоне у свет, насупротив да га превазилази;'

304 Ибид., 47, 'перцептивно истраживање није непосредно виђење; да бисмо добро видели ствар којој се мора и може приступити да би је досегнули, чиме се стичу нови подаци исте ствари, прибегавамо фикцији; фикцијом откривамо субјекта ствари који их настањује;'

305 Ибид., 49, 'реално не морамо да дефинишемо његовом кохерентношћу, као и имагинарно његовом некохерентношћу или празнином; реално је кохерентно, јер је реално, а није реално, јер је кохерентно; имагинарно је некохерентно (невероватно), јер је имагинарно, а није имагинарно, јер је некохерентно (ово је присуство целог света у једној рефлексији);'

306 Ибид., 58-59.

307 Ибид., 114, 'расцеп између виђења и видљивог је расцеп између мишљења и бића;'

308 Ибид., 115, 'када се уклони расцеп између мишљења и бића, смештамо се у оно што остаје, а оно је ништа, јер није другачије врсте од одбаченог (недовршени делови неодређене *omnitudo realitatis*, обновљене именима типа појава, сан, Душа, представа, у чије име и корист као колебљивих реалитета, чврста реалност остаје под сумњом);'

309 Ибид., 115, 'у име једног можда, не можемо да поништавамо увиде које заправо не можемо поништити;'

310 Ибид., 116-121, 'суетина је оно без чега не постоји свет; суетине чине свет, оне су његов унутрашњи смисао; ако желимо да видимо свој живот у потпуности, морамо да будемо у свету, да разматрамо свет у себи; ново нешто је суетина; ауторитет суетина, њихова афирмативна моћ се не подразумева, оне су начин или стил; универзалну вредност суетина морамо да прилагодимо нашем мишљењу и искуству, да би се одвијале у нашем свету и да би све могуће суетине биле отворене једном једином искуству истог света; ми смо чисти посматрачи када ствари уздижемо до суетине, производњом њене идеје; могућности суетине обухватају чињенице и потичу из друге могућности, оне која истражује искуство, отвара га ка свету и Бићу и не затиче их као чињенице, већ уређује њихову фактичност; да би редуковали искуство на суетину, морамо га довести (и себе) до прозирности имагинарног (дакле, без ослањања на било какву основу, већ повлачењем у ништавило); несуетинско је зона, празнина у којој се сакупља суетинско, а оно није немогуће;'

је САН у архитектонском пројекту једне Нове реалности, јер је у оностраној реалности његова суштина увек изван поретка чињеница³¹¹ које постоје у оностраној реалности. Са једне стране, онострани реалности НИСУ крајње реалности³¹² фикционог света, али јесу крајње реалности ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Са друге стране, нова реалност ЈЕСТЕ крајња реалност фикционог света у архитектонском пројекту, али није крајња реалност фикције архитектуре, јер је тај пројекат у тој реалности фикциони свет. Она је реалност једне рефлексije, јер је двоструко референтна³¹³ у односу према једној истој, оностраној и оностраној реалности. Дакле, фикциони свет је истинит и нов свет, само онда када је у служби ониричке фикције³¹⁴ архитектуре, то јест он је објективан сан, јер је његова фикционалност ониричка. Само ТАЈ фикциони свет је истинит и нов свет, јер се не поништава ни у чему осим у самој себи.³¹⁵ Он је у том смислу конститутивни свет јединствене архитектонске стварности, то јест њен коментар, а он је коментар³¹⁶ Пројектанта на формализовану, постојећу архитектонску стварност. Ониричка фикција архитектуре није питање, већ је изјава³¹⁷ о имагинарном и имагинативном статусу фикционог света у стварностима његових оностраних реалности. Пројекат реалности изван реалности је, дакле, не - дословно дословни³¹⁸ фикционални

311 Ибид., 121-122, 126, 'биће суштине је друга позитивност изван поретка чињеница (могућност да сањамо о промени ствари која из суштине не искључује аутентично, о искуству које је не лишава фактичности као нечистоте); антитезом чињенице и суштине, омогућен је приступ суштини, јер није изван, већ је у средишту искуства на искуство; чињенице и суштине су апстракције, јер оно што постоји су светови, свет и Биће (немогућност бесмисла или онтолошке празнине, овај свет је недељива фактичност и идеалитет);'

312 Ибид., 122, '*kosmotheoros* (у вези је са проблемом интуиције суштине) је прешао на другу страну, он је свуда и увек, јер бивствује у овом тренутку и на овом месту, наспрот у времену и простору (за њега не постоји крајња реалност); видљиво није присутно у времену и простору, нити ван њих; видљиво испуњава и обузима, јер га видимо из сопственог средишта (тима што видимо, постајемо видљиви);'

313 Ибид., 133, 'двострука референција је идентификација, повлачењем у себе и излажењем из себе, доживљеног и дистанције;'

314 Genette, 2002, 13, 'када је у служби фикције, језик је стваратељ; за Аристотела, креативност песника се не манифестује у вербалној равни, већ у равни фикције; песник је песник због фикције, а оно што замишља су радње, то јест бави се фикцијом, а не дикцијом;'

315 Ибид., 17-18, 'за разлику од обичне поручке (њена функција је поништавање у разумевању и резултату), функција поетског текста је да се не поништава ни у чему осим у самој себи (његово значење је неизбрисиво, јер због тог значења не заборављамо његову форму која је од њега неодвојива); поетски текст је неуништив, јер је незаменљив (у томе је властитост поезије);'

316 Ибид., 24-25, 'коментар (лингвистички термин) је ознака за дискурс који се разматра сам по себи, наспрот тематског дискурса; коментар је шири од формалног, јер је форма један вид бића текста или његових елемената;'

317 Ибид., 36-37, 'фикцијски чин није питање, већ је изјава, јер су изјаве властити искази којима онај ко их исказује, врши радњу у стварности; изјаве су могућност аутора фикције да постави њене циљеве, без експлицитног навођења оних којима су ти циљеви намењени; изјаве фикције, за разлику од обичних, имају имагинарни карактер;'

318 Ибид., 39, 43-44, 'иако су фигуративни искази, генерално не-дословни тип исказа, постоје фигуре са дословним смислом; дискурс фикције је *patchwork*, хомогенизовани амалгам хетерогених елемената из стварности; фикционални искази су не-дословне тврдње које попут индиректног (језичког) чина (или фигура) обухватају експлицитне фикционалне изјаве (или питања);'

исказ тог сањалачког света који је фикциона представа сна, као што је фикција архитектуре нефикција³¹⁹ када није ониричка.

„Чини ми се да аргумент како стил постоји и у уметностима које не денотирају,
попут музике или архитектуре,
само доказује да је стил више у начину чињења онога што радимо,
а што није увек, Богу хвала, денотација,
већ понекад значи и држати кист, гудало или рекет.“
Женет³²⁰

Ониричка фикција архитектуре је начин да одредимо стил³²¹ њене појавности у једној Новој реалности. Њен фикциони свет, за који смо претходно утврдили да је артикулисан свет, није тематска инвенција,³²² већ је инвенција ониричке имагинације тумачења и негирања тог света, да би се указала архитектура. Само том инвенцијом, а она зависи од ониричког искуства, Пројектант се ослобађа сопствене ауторске намере³²³ која постоји у фикционалној стварности. Фикција архитектуре која је ауторизована само у њој, је истинита и/или лажна, тачна и/или погрешна, али никада није истинито нова. Дакле, објективност фикције архитектуре је нова појавност, само онда када је стилизација³²⁴ њене фикције у ониричкој стварности.

319 Ибид., 45, 'дискурс не-фикције (наративне литературе или не) се састоји од исказа стварности који су истинити или не (тај његов положај је без тајне и без било каквог интереса);'

320 Ибид., 102.

321 Ибид., 103, 'критеријум начина је користан за одређење стила, због своје релативности и реверзибилности;'

322 Ибид., 103-104, 'у ужој дефиницији дискурса, постоји разлика између стилистике и тематике; стил се читава у равни која није раван тематске инвенције ни диспозиције укупности, већ артикулације (лингвистичког функционисања);'

323 Ибид., 105, 'практични (или методолошки) проблем вредности тумачења је проблем легитимности иницијативе (реакције читатеља када нису загарантоване намером аутора);'

324 Ибид., 109, 'стил је у свим детаљима и у свим њиховим односима; сам дискурс је стилска одредница;'

2.0.2. ПРИНЦИПИЈЕЛНОСТ ФИКЦИОНАЛНОГ СУБЈЕКТА

„Зато верујем да бог увек помаже ономе који за нечим трага.

Због тога се увек уздам у случај.“

Жуве³²⁵

Како бисмо дефинисали хипотетичко мишљење по којем је принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања *принципијелност његове аутентизације у одсуству претходног искуства*³²⁶ уверавамо се у сањалачку природу архитекте у улози пројектанта. Она је неупитна постојаност било чијег, па тако и живота било којег унутрашњег света. Унутрашњи свет је сањалачки свет, искуством живота који је и Његов Сан. Унапред незамисливо, оно је пре свега несвесно. Наша упитаност се пита о његовој вештини да сањалачку активност у процесу архитектонског пројектовања, свесно незамисливу, преобрази у свесно замисливу у пројекту. *Позивамо Га да сања, да се у Сан увери и да га сањан сањаног и види.* У процесу архитектонског пројектовања сањалачка активност је ониричко понашање,³²⁷ оно је сневање.³²⁸ У пројекту, Он је аутентичан када је имагиналан³²⁹ и искусан³³⁰ када је субјект његове фикционалности сновно Ја.³³¹ Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је у његовој способности да знајући шта се пројектује не зна шта је оно што пројектује. Да свестан пројектованих свесно има и свест о непројектованим садржајима света пројекције. Они су питање Његове аутентичности у пројекту. Пројектовани садржаји сами по себи јесу, због тога што одређени смислом пројекције света архитектуре нису условљени Његовом свесном принципијелношћу. Непројектовани сами по себи нису, због тога што неодређени, да би свет пројекције одредили пројекцијом његовог смисла, јесу

325 Žuве, 1997, 9.

326 Коментаришемо пројектанта чија се верификација улоге пројектанта испољава особеношћу његовог фикционалног субјекта у процесу архитектонског пројектовања. Она је њему својствена у виду вредности чије особине нису опонашање стеченог архитектонског искуства у пројекту.

327 Ибид., 47-48, 'непредвидиво понашање током сневања упоредиво са игром, у случају мачке, са листом или нападом на замишљеног пријатеља;'

328 Ибид., 39, 'треће стање мозга које назива парадоксалним сном, периодичним феноменом, различитим од стања спавања и будног стања;'

329 Nilman, 2013, 12, 'према Анри Корбену којег следи, имагинарно је нестварно, фиктивно, фантазирано, небивствујуће, непостојеће или утопијско; имагинално је врста сазнавања (визионарско опажање) и начин бивствовања својствен посредујућем свету имагинације (посредујуће је због тога што повезује непомирљиве свестове);'

330 Ибид., 12-13, 'сагледавање феномена њиховим сличностима методом *ta`wil* (према Корбену, враћање ствари њеном извору, основном принципу, архетипу);'

331 Ибид., 149, 156, 'ја је метафора сопствене реалности која није дословна реалност; сновно Ја није субјективно лично, већ је субјективно нелично (обухвата лица која нису моја);'

условљени Његовом свесном принципијелношћу. Разлог исказивања непројектованих садржаја света пројекције не зависи од разлога за исказивање пројектованих садржаја света архитектуре, због чега се питамо о узроку³³² исказивања непројектованих садржаја у пројекту. Основни услов за њихову пројекцију је аутентизација у одсуству претходног искуства. Њена принципијелност је Његова индивидуација³³³ у процесу пројектовања. Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања настаје сневашем архитекте у улози пројектанта. Његова особеност³³⁴ је Он сам, онај други и другачији. Сањалачки свестан³³⁵ свестан је себе у унутрашњем свету и његових несвесних архитектонских садржаја.

„Један песник је то већ запазио, захваљујући својој генијалној интуицији
и изразио следећим речима: Ја, то је неко други.“

Жуве³³⁶

Заједно, архитекта у улози пројектанта и његов фикционални субјект, први несвестан незамисливог, други свестан да је незамисливо замисливо, морају да сањају исти Сан. Он је сањалачки призор света пројекције када је и сањалачка активност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања. У одсуству другог у првом и обрнуто, нисмо принципијелни у реалитету реалности чији принцип заснивамо односом о појединачној, у односу према заједничкој стварности (света) пројекције. Сањалачком активношћу, фикционални субјект активира процес архитектонског пројектовања као сневаше. Стварањем фикционог света ствара сањалачки простор за фикцију архитектуре у пројекту. Он увиђа да види шта је оно што пројектује. Обестваривањем пројекције свесних несвесним архитектонским садржајима, фикционални субјект архитектонског пројектовања је у позицији принципијелности пројекцијом имагинарног садржаја у пројекту. Зато, потенцијално сањалачки, он се изражава фикцијом архитектуре. У односу на то, сањалачка активност је ониричко понашање архитекте у улози пројектанта који прелази из стања Његове будности у стање сневаша Његовог

332 Žuве, 1997, 17, 'не разматра разлог за сневаше, већ узрок сневаша, довољним условима за његову појаву;'

333 Ибид., 19, 152-153, 'циља на то да се сневашем обнавља процес индивидуације; именује га да би објаснио истост особености личности близанаца иако су подвргнути утицајима различитих средина;'

334 Ибид., 52-53, 'нема сумњу да сто минута сневаша изнова ново програмирају реакције наше свести у будном стању;'

335 Ибид., 63-64, 'разматра феномен латенције који се односи на поновно коришћење нашег окружења у току сна;'

336 Ибид., 53.

фикционалног субјекта. Процес архитектонског пројектовања је тако сневање, али под условом када је архитект способан да сањалачку активност актуелизује превођењем спољашњег света у унутрашњи. Он је принципијелан када је сензибилан³³⁷ за ту врсту особености. Свестан да свесно Себе пројектује у несвесно стање фикционалности своје ониричке свести³³⁸ потенцијално је и аутентичан у пројекту. Аутентизација у одсуству претходног искуства сањалачким искуством света пројекције је Његов фикционални механизам³³⁹ у процесу архитектонског пројектовања. Свестан да свесно пројектује несвесне архитектонске садржаје света пројекције, Он је имагиналан.

„Тако ето ствари стоје: сваки сања оно што је само није свјестан тога.“

Калдерон³⁴⁰

Ониричко понашање у процесу пројектовања је усмерено на фикцију архитектуре пројекцијом на фикциони свет, и она се налази у пројекту. Ониричко понашање није усмерено на објекат архитектуре спољашњег света и то га чини аутентичним. Сањалачка активност³⁴¹ је, односно оно што би се појмовно подвело под њу, ониричко понашање када је принцип архитектуре у улози пројектанта имагинација пројекције архитектуре у унутрашњем свету. У том смислу, његов принцип је принципијелност његовог фикционалног субјекта мотивисана изнутра. *Сневање у процесу архитектонског пројектовања је Његова принципијелна особеност, а ониричко понашање је Његов принципијелни став у пројекту. Дакле, процес пројектовања је сневање онда када је фикционални субјект архитектонског пројектовања свестан да сања. Његова принципијелност је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства док је принцип Његове аутентичности ониричка имагинација у процесу пројектовања.*

337 Ибид., 75, 'сневање је праћено повишеним прагом будности и подразумева подешену заштиту; могуће је након сигурносне провере;'

338 Ибид., 115-117, 'разликује стања ониричке свести; упућује нас на Лебержове радове који бележе кодирани сигнал током периода лудичних снова који потврђују њихово постојање у парадоксалном сну и закључује о установљеном субјективном искуству које представља одвијање ониричке слике, без нашег утицаја, али свесни да је реч о сну (тада је Ја свесно да је свесно и будно (рефлексивна свест) и постаје предмет сна у несвесном, на шта не може да утиче, али може да прекине најмањим покретом);'

339 Ибид., 76, 'постоје средства попут дроге којима се свесно утиче на спречавање настајања парадоксалног сна, тако што делују на механизме заштите који обезбеђују сигурност сневања;'

340 De la Barka, 1977, 80.

341 Žuvel, 1997, 94-95, 'појам сневања је прихваћен уверавањем да је ониричка активност процес у току сна који је повремен због тога што је у вези са периодичном појавом парадоксалног сна (назива га неким новим стањем);'

Са друге стране исте активности, сањалачка природа архитекте у улози пројектанта је луцидност³⁴² његовог фикционалног субјекта. Сањалачко искуство³⁴³ фикционог света, који припада по својој природи пројектанту, је потенцијално и ониричко искуство света пројекције. Такав свет је сањан само када је у процесу архитектонског пројектовања у категорији луцидног. Сањалачка активност је увек у вези са сневаним, несвесним архитектонским садржајима пројектанта. Свет пројекције сањаног се види када пројектант ЗНА да је Он сам сањан. Живот архитекте је Сан³⁴⁴ када је Он луцидни сневач.³⁴⁵ Вештина да сањалачку активност, свесно незамисливу преобрази у свесно замисливу, то јест обликовану пројектом, у пројекту је питање његовог духа који је свестан не само када је свесно свестан, већ и онда када је и несвестан.³⁴⁶ Принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства сањалачким искуством света пројекције је фикционални механизам у склопу механизма (вишег реда) сневања у фикционалној реалности света своје пројекције. Можемо констатовати да је фикциони сањалачки свет, када је архитектонски пројекат луцидан Сан.³⁴⁷ Фикционални субјект је имагиналан када у процесу архитектонског пројектовања исказује ту врсту аутентичне принципијелности, а луцидно сневање је тако фикционално стање његове ониричке свести. У крајњем исходу долазимо до тога да је процес архитектонског пројектовања сневање када се као поступак одвија у фикционалној реалности. Та реалност је прелазна због тога што је сталност фикционог као сањалачког света у њој, нестална. Непостојан, фикциони повремено, сањалачки настаје и нестаје, фикционално постоји стално и у другим реалностима света пројекције. Полазећи од принципијелности субјекта архитектонског пројектовања сањалачким начином постојања фикционог света, сневањем у процесу архитектонског пројектовања конституише његову имагиналност као аутентичну фикцију архитектонског пројекта за који смо већ

342 Ибид., 99, 'субјекат који је током сневања свестан да сања је луцидан; луцидно је посебно стање; сневач има способност да контролише одвијање сна, али га и везује за осећање слободе које му у зависности од маште допушта да истражује онирички свет; позната чињеница коју је први изнео Аристотел је да постоје људи који док сањају знају да сањају;'

343 Ибид., 101, 'луцидно сневање је у вези са парадоксалним сном, јавља се искључиво у његовом току;'

344 Ибид., 99, 'сан назива луцидним када је луцидност сна у зависности од луцидности сневача;'

345 Ибид., 101-102, 'на линији Лабержеових истраживања, луцидни сневачи могу да најаве парадоксални сан док настављају да сањају;'

346 Ибид., 108, 'проблему духа је захвалан због представа одсутних особа (менталних слика) које су значајне за предвиђања одговора на сложена питања; разликује рефлексивну свест, свест и несвесно (несвесно обавља сложени чин тако што не мисли на њега);'

347 Ибид., 116, 'Луцидан сан је заиста аутентичан.'

констатовали да је лусидан Сан. На трагу тога, сањалачки речено, сневање нам помаже да видимо стварност као чисту имагинацију,³⁴⁸ и то чисту имагинацију света пројекције инструментализујући фикцију архитектуре у пројекту. Имагиналност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је сањалачка имагинација свесних несвесним архитектонским садржајима света пројекције. Архитекта у улози пројектанта је аутентичан онда када их у пројекту фикционализује као имагинарне. Они узрокују актуелизацију процеса архитектонског пројектовања у потенцијално онирички процес сневања. Његова аутентичност у пројекту је Његова индивидуалност у процесу којим пројекат настаје. Он је принципијелан када је механизам сневања механизам синхронизације архитекте на линији пројектанта као субјекта ониричне фикционалности.

**„Шта више, спавање није једнообразна активност:
постоји неколико стања сна, а посебно једно
које одговара оној активности препуној тајни, какво је сневање.“**
Жуве³⁴⁹

Ако то прихватимо без остатка, фикционални субјект архитектонског пројектовања исказује принципијелност променљивим особеностима стечених архитектонских особина, односно елиминацијом непроменљивих. Није реч о њиховом потискивању, већ је реч је о утискивању стварних архитектонских садржаја у оне нестварне, а све се одиграва њиховим истискивањем у окружење фикционог света. Стварни су свесни због тога што су у реалности и унапред замисливи, али су у свесном несвесно незамисливи. Несвесни су нестварни због тога што су изван реалности и унапред незамисливи, али су у несвесном свесно замисливи. У фикционалној реалности, они су потенцијално онирични. Обестваривањем пројекције свесних архитектонских садржаја се актуелизује фикционални потенцијал несвесних, фикцијом свесних у несвесне се актуелизује онирички потенцијал несвесних архитектонских садржаја фикционог света. Ако је

348 Ибид., 127, 'наводи прву од теорија у вези са функцијом сневања соматским процесом елиминације којег смо свесни када на њега реагујемо (човек ускраћен могућношћу сневања би полудео); сневање је сигурносни вентил за мозак, а снови растерећују и исцељују (овом теоријом сневање није психички процес, већ спознаја тог процеса одстрањивањем, али није и једини који се одвија током сневања); Роберт, који је успоставио ову теорију, каже да мисли које не могу да се елиминишу, треба употпунити маштом и уградити у сећање, у виду произвољне и безопасне слике;

349 Ибид., 69.

то тако, онда је сањалачка особеност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања вредност те врсте њихове узајамности. Они су слични³⁵⁰ када су свесни у процесу архитектонског пројектовања исказани аутентичном представом³⁵¹ несвесних архитектонских садржаја у пројекту, и ту се круг свесно - несвесно затвара. *Архитекта у улози пројектанта је аутентичан када је имагиналност његовог фикционалног субјекта у пројекту изражена сневањем фикције архитектуре у процесу архитектонског пројектовања. Његова принципијелност је принципијелност аутентизације (у одсуству претходног искуства) када је усмерена на његову унутрашњу индивидуалност и индивидуалност унутрашњег света. Ониричкој имагинацији тумачења у ониричкој, претходи ониричка имагинација у фикционалној реалности света пројекције. У том смислу, она је унутрашња индивидуалност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања, да би онирички простор фикционог био индивидуалност унутрашњег света света пројекције. Архитекти у улози пројектанта одговара индивидуалност фикционалног субјекта чија је имагиналност искуство његове унутрашњости, сновног Ја. У крајњем исходу, свету архитектуре одговара имагинаран свет пројекције чија је индивидуалност фикција архитектуре у унутрашњем, ониричком простору фикционог света. Другачије речено, имагиналност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања одговара имагинарности фикционог света када је процес архитектонског пројектовања сневање.*

„...којем митолошком пределу, којим боговима припадају снови ?

То питање садржи једну претпоставку: ако знамо где снови припадају, тада ће нам бити јасније и шта они желе, шта значе и шта треба да радимо с њима.“

Хилман³⁵²

На трагу овог исказа налази се архитекта у улози пројектанта који је сањан када фикционално искуство, субјективност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања објективизује сањалачким искуством Сновног Ја. Свет пројекције

350 Hilman, 2013, 17, 'према речима Аристотела, највичнији тумач снова је вешт да уочи сличности; Хилман се пита чему наликује сан, сан по себи, не представе и мисли из сна; шта је то што можемо да сматрамо сличним сну, у светлу ког мита или универзума можемо да протумачимо представе сна; коме свету снови одговарају.'

351 Ибид., 14, 'представа је производ имагинације, а не опажања; није слика, оно што видимо, већ је начин представљања то јест имагинације; представа је оно што се пружа свести у зависности од начина на који јој се садржај презентује.'

352 Ибид., 10.

сањан сањаног и види објективизацијом фикционог садржаја у ониричком простору објективности фикционог света. Сновно Ја му помаже да несвесне архитектонске садржаје које Он свесно замишља у фикционом свету провери и као потенцијално ониричне које Он свесно не замишља, а који постоје као незамисливи у ониричком простору фикционог света. Аутентизација у одсуству претходног искуства је та врста поступка који се у Њему одиграва. Несвесни архитектонски садржаји, они замисливи, припадају фикционалном субјекту архитектонског пројектовања. Они незамисливи, припадају субјекту фикционалног субјекта архитектонског пројектовања, Сновном Ја.³⁵³ Ако се вратимо на принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања где је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када је личан и неличан, Он је аутентичан када је субјект његове фикционалности објективно ониричан, док се у процесу архитектонског пројектовања, радом фикционог и ониричног субјекта архитектуре у улози пројектанта свесно незамислива сањалачка активност преображава у свесно замисливу у пројекту. Њихов рад је рефлексивна³⁵⁴ сањалачке особености ониричног у фикционалном субјекту архитектонског пројектовања. Она је онирична, објективна субјективност његове фикционалне, субјективне субјективности. Циљ се остварује када фикционални субјект увиђа незамисливе архитектонске садржаје, али ако их никада претходно не види као замисливе. Замисливи су фикциони, незамисливи су фикциони који су потенцијално онирични. Сањан³⁵⁵ свет пројекције сањаног³⁵⁶ и види када се сневаче у процесу архитектонског пројектовања своди на рад Сна³⁵⁷ у пројекту.

353 Ибид., 157, „Сновно ја је стена о коју се разбија субјективни ниво.“

354 Ибид., 156, 'у поступку субјективизације, реч је о одразу себе самог у другима и других у себи самом (ради се о примању других у себе, уношењем у сопствену унутрашњост, што омогућује промишљање оног што је заједничко, а то су сенке); наглашава да примити у себе не значи њихову интеграцију у свој лични субјект због тога што би то значило да је са њима завршено (напротив, други, архетипски представљају дубље потенцијале сваке од субјективности онога који сања, јер су они ти који нас изводе из субјективног које обично сматрамо личним);'

355 Ибид., 157-158, 'односи се на пуну субјективност радом на сновима да би се приступило сновном ја, односно објективности унутар његове представе; сновно ја је у сну, постоји смештено у представу да би показало да је његово ја имагинално; када сновно ја научи да сања, постаје имагинално (имагинално ја увиђа да му представе не припадају, већ да је деловање ја у сновима део сновне представе); сновно ја учи да сања поучавањем о себи, пре свега да је и оно само једна представа;'

356 Ибид., 167, 'сан превасходно указује на то где смо, а не шта да чинимо(он нас позиционира на место у којем нам је јасно шта је то што управо чинимо);'

357 Ибид., 181, 'рад је имагинативна активност (такав рад, у складу са својом реалношћу ствара имагинација, тако га виде и Јунг и Башлар); у имагинацији нема раздвајања рада и игре, реалности и задовољства (не постоји сукоб између њих, већ стоји имагинација, јер обухвата и једно и друго);'

Природа поступка аутентизације у одсуству претходног искуства, битна за нас у овом моменту, је природа света пројекције који је потенцијално Сан. Ониричка имагинација је парадокс фикције архитектуре, док је онирички простор парадокс фикционог света једног света пројекције. Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када је аутентичност архитекте у улози пројектанта у пројекту искуство имагиналности његове сањалачке фикционалности. Оно се заснива у фикционалној, ониричком имагинацијом, да би се успоставило ониричком имагинацијом тумачења и негирало ониричким негирањем и указивањем архитектуре у ониричкој реалности свог света. Дубина његове потенцијалне аутентичности зависи од слојевитости субјективности архитекте у улози пројектанта у оностраној изван оностране реалности света (пројекције). Издвајање из једне одвајањем³⁵⁸ у другу реалност је сањалачка особеност. Лутање³⁵⁹ у другој реалности је сањалачка активност архитекте у улози пројектанта. Сневањем у процесу архитектонског пројектовања, Он напушта Реалност, да би се у њу вратио као заиста реално Нову. Сањалачка природа је друга перспектива за Његову аутентичност која је аутентична због тога што је потенцијално нова, а не зато што зависи од претходног архитектонског искуства. У процесу архитектонског пројектовања, сањалачким кретањем из једне реалности у другу, Он је на себи својствен, нов начин, аутентичан.

**„У драми својих снова, сви смо глумци,
сви лица из сна што носе маску саобразну лику који морамо да тумачимо
на начин на који то морамо да чинимо.“**

Хилман³⁶⁰

У фикционалној реалности света пројекције, архитектонски пројекат је сањалачки исказ за фикцију архитектуре. Суочавањем са врстама Његове субјективности

358 Ибид., 167-168, 'позива нас да имамо у виду сродност сна са смрћу, да бисмо престали да га позивамо у живот и да га у њему примењујемо; ослања се на идеју древних традиција које сматрају да се душа у току спавања одваја од тела и почиње да лута (због тога се њена логика развија другачије);'

359 Ибид., 168, 'лутање повезује са другачијим кретањем душе током спавања, у стилу фантазије, карактеристично и за грчку мисао; указује нам да према Платону, лутати може да значи бити покретан услед неодложних потреба душе које нису подложне разуму; веровање да душа одлута током спавања исказује као други начин да би истакао да снови напуштају дословну перспективу која се тумачи у релацији душа-тело, насупротив релацији слободна-душа; сматра да су настојања у релацији душа-тело таква да силом намећу перспективе слободне-души, оне које јој спавање омогућава да напусти; лутање је заобилазни пут; када душа почне да лута, на исти начин се и враћа конкретном животу;'

360 Ибид., 159.

изван Реалности, унутрашњост света пројекције постаје видљива у Реалности. У додиру фикционалног са ониричним субјектом, Он мења свест о постојању света пројекције изван реалности. Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када је његова вештина иницијација³⁶¹ процеса архитектонског пројектовања сневањем. Та врста промене је показатељ сањалачке особености у процесу архитектонског пројектовања, она је принципијелан начин приступања ониричком простору фикционог света. Ониричка имагинација је сањалачка активност која активира активност ониричке свести³⁶² сневањем фикционалног субјекта архитектонског пројектовања. Ониричка свест увек постоји и увек је активна. У процесу архитектонског пројектовања смо свесни њеног деловања када са њом на одређени начин долазимо у додир у унутрашњем свету. Он је дубина³⁶³ оностране онолико колико је архитекта у улози пројектанта искорачио залажењем у онострану реалност света пројекције.

„Свака ствар је онда позив на акцију,
а тада-сво хероја спремног да се оствари у једној реалности
која је у служби дословног схватања које он сам има о њој.
Виђење реалности које не узима у обзир друга виђења свакако је сумануто.“

Хилман³⁶⁴

Имагиналност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је аутентична особеност архитекте у улози пројектанта који се ослободио стеченог искуства. Он га обнавља фикцијом архитектуре, ониричком имагинацијом у ониричком простору фикционог света. Његова принципијелност је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када је архитекта у улози пројектанта безличан. Усвајањем личних и неличних архитектонских садржаја, Он потенцијално ствара Ониричку реалност³⁶⁵ света пројекције. Она је између³⁶⁶

361 Ибид., 172, 'променом става свести, сан није компензација, већ иницијација; ради се о пражњењу ја-свести, а не допуњавању; питање је начина приступа свету снова;'

362 Ибид., 174, 'задржава разлику између спољашњег и унутрашњег; да бисмо умели да видимо разлику, морамо да будемо у стању да имагинирамо;'

363 Ибид., 176-177, 'циљањем више у дубину, повезујемо се са сном које је изван ега; његово херојско ја буквализује имагинално;'

364 Ибид., 178.

365 Ибид., 181, 'сневањем ја учи да види спавање; тумачењем штитимо спавање, видимо током спавања; видети значи пробудити сновно ја унутар његовог властитог сна;'

Фикционалне и Нове реалности у реалности. Разумевање узајамности свесних и несвесних архитектонских садржаја фикцијом архитектуре у току архитектонског пројектовања је начин да природу света пројекције разумемо као природу Сна, да бисмо сањалачку природу архитектуре разумели као остварење фикције архитектуре испуњењем³⁶⁷ тог Сна. Он је сврсисходан начин када ониричком имагинацијом у фикционом свету конституишемо његов онирички простор за сневачење.³⁶⁸ Он је простор непокретности³⁶⁹ архитектуре у својој улози. За разлику од тога, свесно замишљање замисливог у фикционом свету је сањарење,³⁷⁰ док је у даљем појмовном следу, свесно маштање незамисливог у ониричком простору фикционог света сневачење. Сањарење није исто што и сневачење, као што и сневачење није исто што и сањање. Актуелност сањарења је у искуству сневача, док сан остаје изван овога.

„Са дна свог кутка сањар поново види старију кућу,
кућу у некој другој земљи,
стварајући тако синтезу између родне куће и ониричке куће.“

Башлар³⁷¹

Позиција ониричког простора је у дну³⁷² фикционог као унутрашњег света. Субјект фикционалности архитектуре у улози пројектанта је Он као Он, субјект ониричности његове фикционалности је Он као Он Сам, небиће и биће.³⁷³ Принципијелност фикционог субјекта архитектонског пројектовања је принципијелност аутентизације у одсуству претходног када је стицање ониричког искуства у процесу архитектонског пројектовања. Дакле, фикционални субјект архитектонског пројекта је у овом контексту сањар, док је онирички субјект сневач сањара. Сањалачки живот у улози пројектанта је замишљање у фикционом свету које се преображава у маштање у ониричком простору фикционог света. Он

366 Ибид., 178, 'имагиналним разумевањем, између чињеница и маштарија не постоји ништа (оно је између, због тога што је без граница оног као да, у којем имагинација психе уобличава своје фантазије);'

367 Ибид., 184, 'испитује природу сна као испуњења (одговор налази у раду сна којим сновне представе испуњавају жељу нагона);'

368 Ибид., 186, 'када се сневачем задовољава сопствена потреба за представама, оно је наднагон;'

369 Bašlar, 2005, 136, 'простор непокретности означава као простор бића (према једном песнику, ми смо тај простор у којем смо);'

370 Ибид., 137, 'у вези је са стицањем бића инверзијом сна који се креће од своје куће ка свету, да би открио биће;'

371 Ибид., 140.

372 Ибид., 140, 'доласком до дна сањарења, узбуђени смо безначајним стварима (непокретне и неме, оне не заборављају, већ чувају нејнепознатије које је дубоко у нама);'

373 Ибид., 137, 142, '*cogito* излажењу претходи *cogito* бића повученог у себе; доласком сањара до мешовитог мировања бића и не бића, Он је биће иреалности;'

је аутентичан у пројекту када на свој начин исказује садржај³⁷⁴ ониричког простора фикционог света. Онирички простор је само Његова унутрашња граница, граница унутрашњег према спољашњем свету. За то време изван коначности спољашњег, у бесконачности унутрашњег света. бесконачност његове просторности је ониричка неизмерност сањарења³⁷⁵ у ониричком простору фикционог света. Ониричка свест фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је свест његове маште. Она је чиста имагинација када је фикција архитектуре у пројекту ониричка имагинација смештена у процес пројектовања. Он је чисто биће чисте имагинације³⁷⁶ када је у ониричком простору фикционог света свестан сопствене неизмерности, гледано изнутра. Сањалачка особеност архитектуре као пројектанта је ониричка неизмерност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања.

Границе фикционог света увек постоје због тога што су одређене границама свести о постојању несвесног. Оне су фикционе. Границе ониричког простора фикционог света не постоје због тога што су одређене границама свести о дубини несвесног. Оне су ониричне. Аутентизацијом у одсуству претходног, сањалачким искуством света пројекције, стицање ониричког искуства фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је стицање свести о маштовитости његовог ониричног субјекта. Границе фикционог света не постоје када су одређене границама маште.

Поље фикционог света се исказује изражавањем дубине његове ониричности, јер имагинација изражава замисливо, односно она је замишљање, а ониричка имагинација изражава незамисливо и она је маштање. Зато, аутентизацијом у одсуству претходног искуства архитекта у улози пројектанта исказује аутентичност када фикција архитектуре изражава нешто друго.³⁷⁷ Замишљање је фикциона, маштовита и сањалачка особеност фикционалног субјекта. Архитекта у улози пројектанта је аутентичан у пројекту када у процесу архитектонског пројектовања евоцира целовитост њихове узајамности што се остварује њиховом синтезом.

374 Ибид., 144, 'разликује обично значење, апстраховање и сањање (реч је о мировању, пењању и силажењу);'

375 Ибид., 173, 'неизмерност је филозофска категорија сањарења која има склоност посматрања величине (оно одређује стање сањара којег сањарење одводи изван њему блиског света пред свет који носи обележје бескраја);'

376 Ибид., 174, 'реч је о бићу које има свест о сопственом увеличавању (она је продукт сањарења о неизмерном које је у нама); нисмо убачени у свет, већ га отварамо превазилажењем света виђеног какав јесте и какав је био пре сањарења; биће чини ствари неизмерним; када смо другде, онда сањамо о неизмерном свету;'

377 Ибид., 175, 'нешто друго није оно што се објективно нуди изражавању (оно је величина, дубина које су скривене);'

„Свет је велик, али у нама он је дубок као море.“

Рилке³⁷⁸

Ако пођемо од тога да је ониричка имагинација имагинација дубина,³⁷⁹ онда је принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства, и то када је дубина имагинације фикционог света изражена дубином имагинације Његовог аутентичног бића.³⁸⁰ Онирички простор је мера неизмерности фикционог света, а ониричност фикционог света мера интензитета³⁸¹ Његове ониричности. Од интензитета сањарења у фикционом зависи дубина сневача у ониричком простору. Неизмерност³⁸² којом се квантификује ониричност у овом контексту је обухватање бића ониричног у небиће фикционалног субјекта. Ониричка свест архитектке у улози пројектанта је неизмерност свести³⁸³ о себи. Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је, на концу, принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када је Он аутентичан у пројекту због тога што је у сопствену сањалачку природу убеђен у самом процесу пројектовања.

„Простор, изван нас, осваја и мења ствари:

Ако хоћеш да успешно даш постојање једног дрвета,

Подари му унутарњи простор, онај простор

Који има своје биће у теби. Окружи га принудама.

Оно је без граница, а стварно постаје дрво само

Ако нађе своје место сред твог одрицања.“

Рилке³⁸⁴

Можемо закључити да је онирички простор простор неизмерности фикционог света. Ониричком имагинацијом, фикционални субјект архитектонског пројектовања ствара простор унутрашњости фикционог света. Он га замишља

378 Ибид., 173.

379 Ибид., 178, 'сањарења о бескрајности која имају моћ неизмерности која указује на интимне дубине; испитује склад неизмерности света и дубине интимног бића;'

380 Ибид., 178, 'сањар и свет су два везана створа чији је парадокс да су сједињени у дијалогу своје самоће;'

381 Ибид., 181, 'неизмерност је интензитет бића у области интимног, које се развија у широкој перспективи интимне неизмерности;'

382 Ибид., 183, 'сањар није заробљеник свог сопственог бића када стварно доживљава реч неизмерно;'

383 Ибид., 184, 'следећи Бодлера, за неизмерност каже да долази у човеку до свести о себи;'

384 Ибид., 186-187.

као унутрашњи свет маштајући управо његову унутрашњост. Изречене двострукости, фикционални и онирични субјект, фикциони и онирички простор фикционог света се развијају један у другом, док онирична просторност фикционог изражава фикциону просторност ониричког, и обрнуто. Фикција архитектуре у фикционалној реалности није изражена њеном објективношћу, већ њеном просторношћу изван реалности. Она се простира дубином, а управо је дубина њене дубине простирања у фикционалној реалности бескрај у процесу архитектонског пројектовања. Обухватимо ли простор сопствене аутентичности у пројекту ми смо у односу на себе аутентични, а архитекта у улози пројектанта аутентичан када је у фикционом свету онирички присутан.

„Уметничка дела рађају се увек од оног ко се суочио са опасношћу,
од оног ко је ишао до краја неког искуства,
до оне тачке коју ниједно људско биће не може да превазиђе.

Што се даље продире, живот постаје све чишћи, све личнији, све јединственији.“

Рилке³⁸⁵

У ониричком простору фикционог света сањалачка природа архитекте је промена дубине³⁸⁶ Његове фикционалне природе. Он не гледа себе, већ гледа у себе. Искусством сневања, увиђа себе самог у фикционом свету. Фиксиран у првобитности³⁸⁷ фикционог небића, оживљава изворну аутентичност ониричног бића. Фикционо небиће и онирично биће су спирала³⁸⁸ бића архитекте у улози пројектанта. Он је аутентичан у пројекту када је фикција архитектуре изражена актуелношћу њене ониричности. У том смислу је граница између фикционог и ониричког простора фикционог света, замишљања и маште, увек одшкринута.³⁸⁹

385 Ибид., 203.

386 Ибид., 190-193, 'о одразу осећања бескрајности наводи Анрија Боска који нам каже да смо у равници у расплунутом, флуидном другде, одсутни из самих себе и нигде присутних, док непостојаност наших сањарења приписујемо одговарајућим безграничним просторима; наставља у односу на речи Филипа Диолеа у његовој књизи Најлепша пустиња на свету који нам каже да неизмерност пустиње коју смо доживели, одјекује интензитетом интимног бића; указује нам на синтезу супротности да бисмо доживели концентрацију лутања и истиче сродност између неизмерности простора света и дубине унутарњег простора (дубине која се више не мери, јер је чиста дубина о којој је довољно сањати, због тога што јој није потребна мера да би постојала, што је у вези са променом конкретног простора, а то не значи да мењамо место, већ нашу природу); истиче искреност Диолеове имагинације текста који наводи због тога што нам он даје технику којом је могуће да се нађемо на другом месту, у апсолутном другде које спречава да смо заробљени овде, у другде неког другог света;'

387 Ибид., 197, 'односи се на дијалектику спољашњег и унутарњег; фиксирање бића је конфронтација човековог бића са бићем света, да би се дошло до првобитности;'

388 Ибид., 198-199, 'када смо затворени у бивство, из њега увек излазимо, када изађемо, у њега се увек враћамо (због тога је у бивству све круг); спирално биће не зна да ли да јури ка центру или да бежи напоље (оно је биће оклевања);'

389 Ибид., 205, 'људско биће није биће једног двосмисла (оно жели и да се манифестује и да се сакрије); закључује да је човек одшкринута биће;'

Реч је о преливању фикционог у онирички простор фикционог света. Архитекта у улози пројектанта мора да ЗНА да његово биће чине фикционо небиће које замишљање измаштава³⁹⁰ маштањем ониричног бића. Она су два у једном бићу његове јединствене аутентичности.

„Та врста изгубљености која нам је својствена мора да се уклони у наш рад.“

Рилке³⁹¹

Онирички простор фикционог света је ониричка слика фикционалне стварности света пројекције. Маштањем онога што замишљамо, њена пројекција постоји у фикционалној, усвајањем измаштаног она постаје видљива у ониричкој реалности. У ониричком простору фикционог света, ониричка слика транспонује фикционални израз фикције архитектуре из фикционалне у ониричку стварност света пројекције. Ониричка имагинација је надимагинација³⁹² фикције архитектуре сневањем. Ониричка слика је сањалачки потенцијал фикционе представе који је актуелизује и као сновну представу у ониричкој реалности. Дакле, у ониричкој реалности проверавамо ониричност фикционалне представе, да бисмо је потврдили у Новој реалности у Реалности. Принципијелност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања је принципијелност аутентизације у одсуству претходног искуства када архитекта у улози пројектанта одреди фикциони свет као унутрашњи, који замишља фикционални субјект, а не одреди унутрашњост његове унутрашњости коју машта онирични део фикционалног субјекта архитектонског пројектовања.

390 Ибид., 206, 'врата чисте радозналости привлаче биће ни због чега, онога што није измаштано; пита се и о томе да ли је једно исто биће онај који отвара нека врата и онај који их затвара;'

391 Ибид., 203.

392 Ибид., 209, 'надимагинацију доводи у везу са сликама које конституишу наше тајно биће;'

2.0.3. ИСТИНИТОСТ (СВЕТА) АРХИТЕКТОНСКЕ ПРОЈЕКЦИЈЕ

„Јер ако ствар настаје, јасно је да ће потенцијално,
но не и стварно, постојати нека суштина која такво настајање омогућава
и у коју би се ствар поново вратила, при нестајању.“

Аристотел³⁹³

Како бисмо дефинисали хипотетичко мишљење по којем је истинитост света архитектонске пројекције истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта, уверавамо се у настајање ониричке реалности, нестајањем фикционалне реалности. Истинитост фикционог света архитектонске пројекције је истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта када ониричка стварност настаје као суштина,³⁹⁴ нестајањем узајамности свесних и несвесних архитектонских садржаја у фикционалној стварности, настајањем њиховог јединства у ониричкој стварности. Преласком архитектонског пројекта из фикционалне стварности у ониричку стварност фикционог света архитектонске пројекције, истинитост њихове истинитости је настајање и нестајање³⁹⁵ једне реалности, док је оно промена фикционалног у ониричко постојање свесних и несвесних архитектонских садржаја. Њихова имагинативна својства се мењају у имагинарну вредност ониричког садржаја њиховим мешањем,³⁹⁶ док се оно одиграва њиховим додиривањем.³⁹⁷ Дакле, свесни и несвесни архитектонски садржаји су супротности³⁹⁸ ониричког садржаја, које мешањем када се додирују, делују³⁹⁹ заједно. Њиховим заједничким деловањем⁴⁰⁰ узрокујемо промену⁴⁰¹

393 Aristotel, 2016, 20-21.

394 Ибид., 26, 'када је реч о суштинама, настајање једног је нестајање другог и обрнуто, ако је настајање у складу са једном од две врсте супротности;'

395 Ибид., 18, 'преласком једне целине у другу, долази до простог настајања и нестајања, а не спајањем и раздвајањем које разарају оно што се спаја и раздваја (у вези је са променом и у једном и у другом, нарочито због тога што се промена увек тиче и форме и материје);'

396 Ибид., 58-59, 77, 'мешањем елемената и прелажењем једних у друге, они делују један на другог и искушавају деловања; ако постоји мешавина, онда постоји и разлика између онога што се меша; ствари постоје и потенцијално и у стварности, када се мешају, оне и постоје и не постоје, нарочито када у стварности, од њих настане нешто различито, док оне потенцијално и даље постоје онакве какве су биле пре мешања;'

397 Ибид., 39-41, 'оне ствари које не могу да додирују једна другу не могу ни да делују, као што не могу да се мешају уколико претходно нису у узајамном додиру, односно оно које је додирнуто додирује оно што га додирује; додирују се оне ствари које имају заједнички крај, заједничку границу, а могу да се крећу и да се путем других преводе у кретање, док је у њима присутно деловање; додиривање се односи на ствари које имају положај и које заузимају место;'

398 Ибид., 43, 'ако ствари не припадају супротностима или се не састоје из њих, онда не могу да присиле једна другу да промене своју природу;'

399 Ибид., 43-44, 'ствари могу да делују, само када су по природи супротности; оно што делује и оно што је изложено деловању (оно које трпи) морају са једне стране да буду истоветни, са друге различити и неслични;'

400 Ибид., 46, 'оно што постоји и делује, деловањем чини да оно што искушава деловање постаје нешто, које када је у извесном стању, постоји као нешто;'

фикционалне стварности у ониричку стварност фикционог света архитектонске пројекције у којој је имагинативно својство као аутономност различитости свесних и несвесних архитектонских садржаја потенцијал њихове имагинарне истости.⁴⁰² Другим речима, њихово додиривање је другост једних у односу на друге, док је у исто време њихово мешање додиривањем, једно једних у другима. Претварањем,⁴⁰³ они исказују имагинарну вредност јединственог ониричког садржаја, само онда када је она промена која се одвија из супротног у супротно.⁴⁰⁴ *Стварносна промена архитектонског пројекта није преовладавање једне његове стварности у односу на другу. Архитектонском пројекцијом фикционог света, за који смо претходно утврдили да је унутрашњи, сањалачки свет, архитектонски пројекат прелази из фикционалне стварности у ониричку. Његовом стварносном променом, ониричку имагинацију фикционалне стварности света пројекције покрећемо као ониричку имагинацију тумачења фикционог света архитектонске пројекције, да бисмо активирали ониричко негирање фикционалне стварности архитектонског пројекта, указивањем фикције архитектуре у ониричкој стварности.*

„А није ли промена једне ствари у другу нужно без краја
зато што је нестајање једног-настајање другог и настајање једног-нестајање другог ?

У томе и треба наћи довољан разлог за све,
а који једнако објашњава и настајање и нестајање сваке ствари.“

Аристотел⁴⁰⁵

Настајање и нестајање једне реалности је узроковано постојањем овострани реалности, али и њеним другим, новим настајањем у оностраној реалности. Реалност овострани реалности, таква каквом постоји је потребна, док се као нова реалност, таква каквом је требало и треба да постоји, ствара у оностраној, да би постојала као реалност своје реалности. Настајање и нестајање једне реалности је

401 Ибид., 44, 'због тога што је настајање промена из супротног у супротно, оно што је подложно деловању се мења у оно што делује, да би настајање било промена у супротно:'

402 Ибид., 62-63, 'мешавина постоји онда када се меша оно што је истоимено, односно оно што трпи и испољава деловање са оним које исто тако може да трпи и испољава деловање:'

403 Ибид., 69, 76-77, 'до промене једног у друго долази када постоји слагање, иако су њихове разлике супротности због којих се једно и претвара у друго:'

404 Ибид., 69, 81, 'када једно прелази у друго, ниједан од њих није начело (начела су супротности) за другог, због чега се промена и одвија из супротног у супротно:'

405 Ибид., 23.

непрекидно кретање⁴⁰⁶ преласком једне реалности у другу, док сталност непрекидног кретања једне реалности узрокује промену фикционалне стварности у ониричку стварност фикционог. Таква промена стварности света пројекције у стварност фикционог света архитектонске пројекције је настајање и нестајање једне реалности. Оно је кружно⁴⁰⁷ само онда када је фикционална стварност архитектонског пројекта имагинарно нова стварност потенцијално пројектованог света у новој реалности своје реалности. Фикционална реалност претходи ониричкој која је њен след, да би нова реалност следила ониричку само онда када јој претходи фикционална. Како смо претходно објаснили да је она прелазна, ониричка реалност је повратна реалност фикционалне реалности у нову, која постоји као реалност своје реалности само онда када претпоставимо постојање оностране реалности настајањем и нестајањем једне реалности. Оно је кружно и због тога што онострана реалност увек постоји као условно потребна. За то време, онострана увек постоји због тога што је оностраној, безусловно потребна.⁴⁰⁸

**„Међутим, има и таквих ствари које могу и бити и не бити,
некако као нешто кадро да настане и нестане, јер час постоји, час не постоји.**

**Тако да код оног што може и бити и не бити,
нужно долази до настајања и нестајања.“**

Аристотел⁴⁰⁹

Имајући у виду да су свесни архитектонски садржаји стварни због тога што су у реалности и унапред замисливи, али су у свесном несвесно незамисливи, док су несвесни нестварни због тога што су изван реалности и унапред незамисливи, али су у несвесном свесно замисливи, архитектонском пројекцијом фикционог света у ониричкој стварности, фикционална стварност архитектонског пројекта је једна и недељива, имагинарно нова стварност. Њене имагинарно стварносне супротности су у имагинативној синтези, само онда када се имагинарни чиниоци претварају у

406 Ибид., 98-99, 'целина света је окончана начином на који је Бог оставио, односно учинио настајање непрекидним и због тога биће може да се продужава, обзиром на то да је стално настајање најближе вечной суштини; када постоји кретање, постоји и покретач и ако је кретање вечно и покретач је вечан; ако је кретање непрекидно, покретач је један, непокретан, ненастао и непроменљив;'

407 Aristotel, 2009, 93-94, 'кружно кретање је обухватно, јер његова граница припада оном што обухвата и због тога је и савршено кретање које садржи несавршена, односно она која имају границу и прекид, док кружно кретање нема ни почетак ни крај, већ је непрекидно; у односу на несавршена кретања, кружно је узрок њиховог започињања или прима њихова заустављања;'

408 Aristotel, 2016, 103, 'ако је настајање безусловно нужно, одвија се по кругу и враћа ка полазној тачки;'

409 Ибид., 93-94.

имагинарне елементе⁴¹⁰ да би у пројекту били садржани у његовом обухвату. Дакле, фикциони свет у ониричкој стварности је стварносно савршен⁴¹¹ свет чија је нова, имагинарна стварност јединствена. *Као имагинарно нов свет, фикциони свет архитектонске пројекције је један други, исти, али другачији свет, док се његовом пројекцијом у ониричкој стварности, приближавамо архитектонској истини о фикцији архитектуре у фикционалној стварности. Дакле, истинитост фикционог света архитектонске пројекције је истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта када је фикциони свет у ониричкој стварности имагинарно стваран и нестваран свет потенцијално нове, архитектонске стварности.*

„Истраживање истине је с једне стране тешко а с друге лако.“

Аристотел⁴¹²

Ониричка стварност је између⁴¹³ фикционалне стварности изван реалности и нове архитектонске стварности у реалности и средина је њена суштина.⁴¹⁴ Фикционална реалност узрокује⁴¹⁵ ониричку и због тога је почетак⁴¹⁶ фикције архитектуре изван оностране реалности, док ониричка реалност узрокује узрокованост фикционалне као нове реалности у реалности и због тога је крај фикције архитектуре изван оностране реалности. Са једне стране, ониричка стварност за фикциони свет је начело истинитости⁴¹⁷ имагинарно нове стварности у којој је присуство унутрашњег, сањалачког света у потенцијално спољашњем, сањаном свету први пут јединствено. Са друге стране, имагинарни елементи ониричке имагинације тумачења фикционог су архитектонска начела⁴¹⁸ ониричког негирања фикционалне стварности архитектонског пројекта. Тада се указује фикција архитектуре у ониричкој стварности.

410 Aristotel, 2009, 311-312, 'такозвани елементи постају када су спојени са својом супротношћу (они морају да делују један на други и да трпе један од другог, због тога што се мешају и мењају један у другог);'

411 Ибид., 102, 'када је свет савршен, ништа није изван њега, односно он је савршен зато што је све у њему; савршеност је тоталитет;'

412 Aristotel, 2017, 63.

413 Ибид., 65, 'за оно што је између увек постоји крај;'

414 Ибид., 64, 'код суштина, за оно што је у средини, за које постоји задње и претходеће, постоји и узрок (ради нечег другог) који претходи оном што је после њега;'

415 Ибид., 126, 174, 'узрок не доказује, већ допушта; из узрока започиње промена, узрок ствара оног што се ствара; узрок је онај који је нешто одлучио; као сврха, узрок је то ради чега, јер оно тежи томе да буде сврха свега осталог;'

416 Ибид., 126-127, 'почетак не захтева тврдњу у релацији јесте или није;'

417 Ибид., 126, 'немогуће је да исто јест и да није и због тога је као начело најчвршће од свих;'

418 Ибид., 173-174, 'од начела започиње кретање или промена; сви узроци су начела; заједничко за сва начела је да су нека од њих уприсутна, а друга су спољна;'

Да ли ће се фикциони свет архитектонске пројекције исказати као архитектонска стварност новог, пројектованог света, зависи од ониричког негирања фикционалне стварности архитектонског пројекта - указивањем фикције архитектуре у ониричкој стварности. Он се таквим исказује, да би се објективност указане фикције архитектуре исказала истинитом. Она је истинита само онда када је указивање фикције архитектуре у ониричкој стварности појавност њене материјалности. Та материјалност је потенцијално и појавност њене формалности. Као првобитна појавност, материјалност фикције архитектуре није таквом настала у фикционалној стварности, већ је таквом настала након њеног нестајања. Понирањем пројекције фикционог света у ониричку стварност, усаглашава се двострукост јединствене појавности фикције архитектуре новог, пројектованог света у архитектонској стварности.

„Уз то, нужно је да се биће мења, јер промена је из нечега у нешто.“

Аристотел⁴¹⁹

Указивање фикције архитектуре је архитектонска истина о њеној унутрашњој форми⁴²⁰ чија је појавност слика материје⁴²¹ - изобличена⁴²² формална појавност њене (материјалне) спољашњости. Имајући у виду да смо указали на то да је ониричка имагинација, имагинација дубина, у фикционом свету архитектонске пројекције, изобличење увек постоји као материја.⁴²³ Дакле, изобличавањем формалне појавности фикције архитектуре потенцијално уобличавамо њену материјалну појавност, да би се ониричка имагинација развијала као потенцијално стваралачка, односно отворена имагинација⁴²⁴ у ониричкој стварности.

„Зато верујемо да једно филозофско учење о имагинацији мора, пре свега, да испитује односе између материјалне и формалне узрочности.

Овај проблем се поставља песнику исто колико и вајару.“

Башлар⁴²⁵

419 Ибид., 144.

420 Башлар, 1998, 5, 'када је форма унутрашња, она је уроњена у супстанцу;'

421 Ибид., 6, 'слике материје су супстанцијалне и о њима се сања супстанцијално, одстрањивањем форме (слика форме);'

422 Ибид., 7, 'изобличавањем материје која умањује формалну делатност, она је увек материја и у том смислу је принцип којим се може занемарити форма;'

423 Ибид., 7, 'испитивањем форме, она се приписује својој правој материји;'

424 Ибид., 7, 'промишљањем материје, њеним продубљивањем или развијањем, образује се отворена имагинација;'

425 Ибид., 8.

Истинитост света архитектонске пројекције је дубока ониричка истина⁴²⁶ фикционалне стварности архитектонског пројекта. Она се двоструко истражује ониричким искуством, док нам оно и као потенцијално стваралачко искуство, допушта да нестваран (несвестан) приказ имагинарно нове стварности стварамо⁴²⁷ и као потенцијално стваран свестан⁴²⁸ приказ новог, пројектованог света. Овај стваран и нестваран свет се у архитектонској стварности материјализује оним представама чија је имагинарна вредност двојака. Она је једна имагинарна супстанца⁴²⁹ само онда када се њена ониричка вредност верификује и као стваралачка вредност, дакле чистотом⁴³⁰ фикције архитектуре коју исказујемо оном представом која је нова слика⁴³¹ стварности у ониричкој стварности.

„Делу недостаје живот јер му недостаје супстанца.“

Башлар⁴³²

Фикција архитектуре је истинита, односно архитектонски стварна, само онда када њену појавност у ониричкој стварности света архитектонске пројекције несвесно стварамо и као њену потенцијалну појавност у архитектонској стварности новог, пројектованог света. Са једне стране, указивање фикције архитектуре је уобличавање њене материјалне појавности изобличавањем њене формалне појавности. Са друге стране, објективност указане фикције архитектуре је обликовање њене нове, јединствене појавности. Дакле, архитектонска истина о јединственој појавности фикције архитектуре у архитектонској стварности се пре свега вреднује преко њене двоструке појавности у ониричкој стварности. Архитектонском пројекцијом фикционог света у ониричкој стварности, он настаје нестварним Сном, да би постао нестварно стварним Сном у архитектонској стварности. Ониричка реалност је

426 Ибид., 10, 16-17, 'снови су под утицајем четири основна материјална елемента (ватре, земље, воде и ваздуха) од којих сањамо онај који нас одређује; дубока ониричка истина је у вези са спремношћу да снове тумачимо материјално, док су материјални елементи увек основни елементи у космологији сна;'

427 Ибид., 142, 'материјална имагинација пројектује динамичне слике, без обзира на формалне слике;'

428 Ибид., 10, 'материјално сањање претходи посматрању, посматрамо оне пределе које видимо у сну (јединство тих предела је пут ка остварењу сањаног сна, тако да је ониричко искуство предео који ће тек постати свестан приказ);'

429 Ибид., 125-126, 'за разлику од вештачких слика које су створене од идеја, слике сањања су праве, природне слике које сањају у једноличности једне супстанце и оне су унитарне или бинарне (уколико су комбинација два материјална елемента и у том случају је имагинарна комбинација стварна слика);'

430 Ибид., 22-23, 170, 'имагинација одређеном материјом се вреднује вредновањем њене чистоте; као једна од основних категорија вредновања, чистота може да симболише све вредности;'

431 Ибид., 25, 28, 'имагинација није стварање слика стварности, већ оних слика које превазилазе стварност; да би се постигла постојаност сна, оне, које живе у сновима, носе ониричку материју која је храна материјалне имагинације;'

432 Ибид., 24.

због тога пресудна за фикцију архитектуре јединством имагинације. Она је потенцијално и стваралачка изван реалности, како би била стваралачка у реалности нове реалности.

„Као што је живот сан у сну,
свет је одблесак у одблеску, свет је апсолутна слика.“

Башлар⁴³³

Истинитост фикционог света архитектонске пројекције је истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта када је ониричка стварност, условно речено, потонули свет⁴³⁴ једне реалности. Ониричко искуство фикционог света архитектонске пројекције је сањалачки идеал⁴³⁵ архитектонског искуства и због тога је ониричко, потенцијално и стваралачко искуство фикционог света у архитектонској стварности новог пројекта. Архитектонском пројекцијом фикционог света у ониричкој стварности, имагинарно нова стварност фикционалне стварности архитектонског пројекта је само одблесак⁴³⁶ фикционалне у архитектонској стварности пројектованог света. У том смислу је ониричка стварност двострука стварност, изван и потенцијално у реалности, док су слике њених стварности (унапред замисливе и унапред незамисливе) двоструке слике⁴³⁷ једне, имагинарно нове стварности. Другим речима, ониричким искуством као потенцијално стваралачким искуством удвостручујемо фикциони свет архитектонске пројекције који је у ониричкој стварности и потенцијално нов, пројектовани свет.

„Постепено почињем да се осећам творцем свега што само ја видим,
што видим с моје тачке гледања.“

Башлар⁴³⁸

Чисто виђење⁴³⁹ новим, односно свесним увиђањем несвесног⁴⁴⁰ стварања фикције архитектуре је усаглашавање једног другог, истог, али другачијег света

433 Ибид., 67.

434 Ибид., 66, 'и само сањарење умире;'

435 Ибид., 67, 'имагинарни елемент остварује идеал стваралачког сањарења због тога што поседује апсолут одблеска;'

436 Ибид., 67, 'одблесак је стварнији од стварности због тога што је чистији;'

437 Ибид., 68, 'двоструким сликама, сан мења материју, даје јој смисао;'

438 Ибид., 69.

439 Ибид., 69, 'чисто виђење је усамљеничко виђење одблесака;'

који је унутрашњи, сањалачки свет и потенцијално спољашњи, сањани свет. Са једне стране, у ониричкој стварности, тумачењем фикционог света архитектонске пројекције као стварности свесно сањаног Сна, фикциони Сан траје⁴⁴¹ као Сан, негирањем фикционалне стварности у којој се архитектонски пројекат указује фикцијом архитектуре као стварности свесног Сна.⁴⁴² Фикциони Сан је стварно Сан, док се у архитектонској стварности, Сан наставља⁴⁴³ као фикциони Сан, али траје⁴⁴⁴ као пројектовани Сан.

Усаглашавањем фикционог света архитектонске пројекције у ониричкој стварности, а то остварујемо јединством дуализоване имагинације,⁴⁴⁵ МИ одлучујемо о јединству две стварности, једног новог, пројектованог света. Дакле, у ониричкој стварности, још увек удаљени, ми активно видимо фикциони свет као имагинарно нову стварност фикционалне стварности архитектонског пројекта и као његову нову, архитектонску стварност пројектованог света у којем је фикциони свет архитектонски пројекат. Ониричком инверзијом фикционалне стварности у архитектонску стварност, материјално постојање ониричке имагинације, стањем ониричког искуства фикционог света архитектонске пројекције, активирамо као њено друго, материјалније⁴⁴⁶ постојање стваралачке имагинације, стањем потенцијално стваралачког искуства. Ониричка стварност је дакле, на линији два иста, али другачија света и у томе је њена архитектонска тежина.⁴⁴⁷ Пројекцијом фикционог света у ониричкој стварности, фикционална стварност архитектонског пројекта је нов облик⁴⁴⁸ имагинарне стварности једног света у другом, у међупростору њених појавности, именоване материјалности и неименоване формалности⁴⁴⁹ фикције архитектуре. У фикционом свету архитектонске пројекције, имагинарни елементи ониричког садржаја се комбинују,⁴⁵⁰ док се у пројектованом свету као архитектонска начела

440 Ибид., 70, 'материја је несвесно форме;'

441 Ибид., 140, 'супстанцијално настајање је настајање изнутра;'

442 Ибид., 89, 'потпуни сан из којег не желимо да се пробудимо;'

443 Ибид., 143, 'нешто се наставља када су супротности спојене;'

444 Ибид., 141, 'теорија која се односи на пројекцију јасних мисли, занемарује пројекцију снова;'

445 Ибид., 71-72, 'дуализованом имагинацијом, појмови који су тачке укрштања слика, након укрштања, добијају још једно својство;'

446 Ибид., 74, 'нешто је стварније када га материјална имагинација остварује материјалније;'

447 Ибид., 79, 173-174, 'онај који скупља, он скупљањем постаје тежи; није довољно проценити чињенице, него и одредити тежину снова, нарочито што се све сања пре него што се види;'

448 Ибид., 80, 'нов облик света постоји када се изнова замишља;'

449 Ибид., 126, 'двоструко сањарење форме и материје је наговештај најмоћнијих тема стваралачке имагинације;'

450 Ибид., 122, 'како материјална имагинација чува разноликост васионе, том циљу јој служи појам комбиновања, а који се остварује идејом комбиновања;'

компонују.⁴⁵¹ Другим речима, ониричка стварност, наизглед анонимно, управља фикцијом архитектуре између две имагинарне, али нераздвојне стварности.

„И никад краја маштањима хомо фабера-
а који се препушта материјалној имагинацији.

Рад на материји никад му неће изгледати завршен јер он никад не престаје да сања.

Облици имају свој завршетак. Материје никада.

Материја је шема никад завршених снова.“

Башлар⁴⁵²

Потенцијално нова стваралачка вредност увек садржи ониричку вредност чистоте⁴⁵³ фикције архитектуре. Наиме, не смемо да занемаримо елементарну материју⁴⁵⁴ која настаје фикцијом архитектуре у ониричкој стварности, обзиром на то да идеал чистоте⁴⁵⁵ није својство било које врсте материје њене материјалне појавности, а нарочито због тога што се увек везује за нечистоту⁴⁵⁶ облика њене формалне појавности у архитектонској стварности. То истичемо, имајући у виду да се одређеном материјализацијом фикције архитектуре увек формализује⁴⁵⁷ њено одговарајуће обликовање. Дакле, чистота фикције архитектуре се вреднује усаглашеношћу чистоте њене материјалности чистотом њене формалности, док је чиста фикција архитектуре супстанцијална и делатна⁴⁵⁸ чистота њене материје и њене форме. Та врста узајамности, одређењем материје одговарајућом формом фикције архитектуре, наводи нас на претходно речено, друго, материјалније стање стваралачке имагинације које је динамично.⁴⁵⁹ Тако је потенцијално нова стваралачка вредност увек вреднована супстанца⁴⁶⁰ која вољно настаје у ониричкој стварности, да би деловала у новој архитектонској стварности у којој је

451 Ибид., 122, 'идеја композиције је потребна формалној, а не материјалној имагинацији;'

452 Ибид., 146.

453 Ибид., 171-172, 176, 'ониричка вредност је својствена ономе што вреднује, док ако схватимо да је сан природна сила, чистоту не можемо да упознамо ако о њој не сањамо; да бисмо сањали о чистоти, претходно морамо да нађемо њену суспстанцу;'

454 Ибид., 171, 'насупротив ствари које доводе у ред идеје, елементарне материје доводе у ред снова; материје у нас уносе своју ониричку моћ;'

455 Ибид., 33, 171, 'идеал чистоте не можемо похранити у било коју материју; материје су потребне да би се сањало дубоко;'

456 Ибид., 178, 'за несвесно, нечистота је многострука, склона увећавању и њена штетност је поливалентна; и најмања прљавштина обезвређује; да би схватила неку радњу, материјалној имагинацији је потребна супстанца;'

457 Ибид., 172, 'како се облици не преображавају сами од себе, јер је то противно њиховом бићу, када је преображај на делу, сигурно је на делу (испод игре облика) материјална имагинација;'

458 Ибид., 181-182, 'чистота је супстанцијална, јер је очишћење деловање супстанце о којем се сања као о супстанцијалном настајању, а о њему се одлучује у интимности супстанце;'

459 Ибид., 183, 'деловањем чистог и нечистог, материјална имагинација се преображава у динамичну имагинацију;'

460 Ибид., 182, 'вреднована супстанца, за материјалну имагинацију, у малим количинама делује на велику масу других супстанци (кап чисте воде је довољна да очисти океан, док кап нечисте воде може да укаља васиону);'

једна супстанца само онда када се ониричка вредност вољним деловањем преображава у динамичку вредност.⁴⁶¹

„Утисак свежине који пружа видљиви свет је израз свежине
који пробуђени човек пројектује на ствари.“

Башлар⁴⁶²

Ониричка реалност је повратна реалност и због тога што се у њој утврђује кретање имагинације,⁴⁶³ усмеравањем ониричке имагинације смером потенцијално стваралачке имагинације. Тако, ониричка реалност преводи⁴⁶⁴ двоструку стварност фикционог света архитектонске пројекције у ониричкој стварности у јединствену стварност фикционог као имагинарно новог, пројектованог света у архитектонској стварности. Другим речима, имагинарно нова стварност фикционалне стварности архитектонског пројекта је фатаморгана⁴⁶⁵ фикционог света пројекта, док је јединствена архитектонска стварност двоструке стварности фикционог света у ониричкој стварности, крај бескрајне⁴⁶⁶ фикције у оностраној реалности. *Док се ониричка имагинација развија у стваралачку имагинацију, да би пројектовани свет у архитектонској стварности био фикциони свет архитектонског пројекта, фатаморгана је двострука слика стварности дуализоване имагинације којом динамизујемо фикционалну стварност архитектонског пројекта у имагинарно нову стварност потенцијално новог, пројектованог света. У имагинарно новој стварности фикционалне стварности архитектонског пројекта се одвија такозвани несвесни динамизам⁴⁶⁷ фикционог света пројекције у ониричкој стварности. За то време, у архитектонској стварности новог, пројектованог света несвесно стварање фикције архитектуре представљамо свесним стварањем. Само онда када се ониричка*

461 Ибид., 184, 'када се чиста супстанца материјализује, она добија динамичну вредност; када се препустимо материјалној имагинацији, материја о којој сањамо као о елементарној моћи, постаје воља.'

462 Ибид., 186.

463 Башлар, 2001, 9, 'кретање имагинације није метафора, већ га осећамо у нама, замишљањем додатних слика у жељи да наставимо сан;'

464 Ибид., 10-11, 'иманентност имагинарног у односу на стварно је континуирана путања која од стварног води ка имагинарном; путовање у светове имагинарног проводи динамичну психу, ако је путовање у бескрај;'

465 Ибид., 11, 'трансцендентност је фатаморгана, али која фасцинира због тога што је њена посебна динамика непобитна психолошка стварност;'

466 Ибид., 11, 'имагинација, у бескрају потврђује своју чистоту; у бескрају се намеће реализам нестварности;'

467 Ибид., 13, 'испитивање непостојаних, неухватљивих слика, које иако несталне не спречавају правилан имагинативни живот (иако се чине као неповезаности, оне су одређене и служе као шема повезаности успостављене помоћу покретљивости);'

имагинација развије у стваралачку имагинацију, ониричка вредност се материјализује⁴⁶⁸ као вредност. Другим речима, кретањем имагинације се архитектонска вредност ствара сублимацијом⁴⁶⁹ ониричке у стваралачку вредност. Имајући у виду стварносну двострукост ониричке стварности, реч је и о томе да је ониричка реалност и фигуративна реалност оностране реалности, због тога што је двострукост појавности фикције архитектуре фигура⁴⁷⁰ њене потенцијално нове, јединствене појавности, повратком у онострану реалност пројектованог света.

„Заправо, начин на који бежимо од стварности
јасно означава нашу интимну стварност.

Биће којем недостаје *функција нестварног* неуротично је исто онолико
колико и биће којем недостаје *функција стварног*.“

Башлар⁴⁷¹

Претходно смо указали да је присуство унутрашњег у спољашњем свету први пут јединствено у ониричкој стварности. Она се појављује као контрапростор⁴⁷² њене стварносне двострукости. Јединство два света унутар једног истог света је нова димензионалност двоструке просторности њиховог јединства: унутрашњег света чија је недимензионална материја⁴⁷³ просторно немерљива и спољашњег света чија је просторна димензионалност мерљива. Другим речима, Имагинативна представа је ухватљива слика динамичног ониризма⁴⁷⁴ две у једној стварности када дематеријализујемо⁴⁷⁵ имагинарне слике двоструке стварности које су неухватљиве⁴⁷⁶ између две стварности. Сублимацијом ониричке у стваралачку имагинацију, несвесно динамизујемо имагинарне слике двоструке стварности у

468 Ибид., 14, 'продирањем, материјална имагинација материјализује имагинарно;'

469 Ибид., 16, 'за динамичне сублимације, кретање које нам пружа вид није динамизовано кретање, јер није научио да га доживљава интегрално, изнутра;'

470 Ибид., 11, 'имагинација је психолошка оностраност када фигуре разумемо кроз њихово преображење, док имагинација изгледа као психа претеча која пројектује своје биће;'

471 Ибид., 13-14.

472 Ибид., 16, 'успостављањем сагласја између ствари и нас у материјалности, кроз присност са стварним, подстичемо наше интимно биће и вољу за провођењем у животу слика;'

473 Ибид., 17, 'недимензионална материја оставља утисак апсолутне интимне сублимације;'

474 Ибид., 23, 'сан о летењу је пример динамичног ониризма због тога што предочава правилно настајање дугих низова слика, остављајући дубоке трагове на мисао у будном стању; психологија сна о летењу открива конкретно и универзално у често нејасним и неухватљивим песмама;'

475 Ибид., 20, 'нужно је укључење тежинског чиниоца у проблем динамичне имагинације; када слика има сувише или премало материје, она остаје непокретна или постаје неухватљива;'

476 Ибид., 20, 'неухватљиве слике се морају ухватити између два краја делатне амбивалентности (или испаре или се претворе у нешто друго);'

низове слика⁴⁷⁷ којима свесно стварамо имагинативну (свесно невесну) представу потенцијално јединствене стварности. Сублимација ониричке у стваралачку имагинацију је такође вертикално уздизање⁴⁷⁸ слика двоструке стварности дуализоване имагинације у ониричкој стварности. Имагинативна представа је увек нова, али имагинарна слика⁴⁷⁹ пројектоване стварности, чија се имагинативност вреднује вертикализацијом,⁴⁸⁰ док се вертикализација верификује стваралачком имагинацијом.

„Поставићемо стога начело да у свету сна не летимо зато што имамо крила,
већ верујемо да имамо крила зато што смо летели.“

Башлар⁴⁸¹

Са једне стране, ониричка имагинација изобличава⁴⁸² имагинарне слике две стварности, са друге, стваралачка имагинација их мења⁴⁸³ градећи једну имагинативну представу. Стваралачка имагинација је динамична, односно отворена,⁴⁸⁴ само онда када је ониричка имагинација материјална. У том смислу је ониричка имагинација имагинација без слика.⁴⁸⁵ Када се ониричка имагинација развија у отворену имагинацију, кретање имагинације у ониричкој реалности се утврђује кретањем слика, односно њиховом покретљивошћу,⁴⁸⁶ да бисмо имагинативном представом у новој реалности увидели да одсутни⁴⁸⁷ видимо

477 Ибид., 14, 23, 'слике у низовима означавају првобитну материју, један основни елемент; динамичном имагинацијом разликујемо вештачке од природних слика.'

478 Ибид., 17-18, 'у психологији уздизања, слике су покретљиве (имајући у виду динамичну имагинацију) у мери у којој постајемо свесни олакшања, лакоће, док живот који се уздиже постаје интимна стварност, да би се стварна вертикалност појавила у психолошким појавама; вертикалност није метафора, већ је начело реда и закон везивања; слике висине су снажне, јер управљају одушевљењем и тескобом.'

479 Ибид., 7, 19, 'нове слике имају имагинарну моћ, чине нас виталнијим и уздижу до стваралачке имагинације; мисао се обогатљује када се исказује у новој слици; антитеза стваралачкој имагинацији је уобичајена слика која зауставља имагинативне моћи и као научена, надзирана и крутикована, кочи имагинацију.'

480 Ибид., 18-19, 'свако вредновање је вертикализација, јер је вертикално вредновање битно, поуздано и надмоћно, препознавањем првог и непосредног смера, без којег се моралне вредности не могу изразити; у психологији уздизања, слике се мере у зависности од њихове моћи пењања; динамизам вертикалности је у афоризму: онај ко се не пење пада, док и човек живи хоризонтално само када мирује и спава, односно тада пада.'

481 Ибид., 37.

482 Ибид., 5, 'имагинација није способност обликовања слика, већ је способност изобличавања слика (то нам нуди опажање), а нарочито је способност ослобађања од првих слика, односно мењање слика.'

483 Ибид., 5, 'ако се слике не мењају, односно уколико нема њиховог неочекиваног споја, изостаће и имагинација и имагинативна делатност; ако нас присутна слика не наводи на одсутну слику, такође нема имагинације, јер реч која одговара имагинацији није слика, већ имагинарно и због тога се вредност слике мери њеним имагинарним ореолом.'

484 Ибид., 5-6, 'због имагинарног је имагинација отворена, неухватљива, док је искуство отворености искуство новине.'

485 Ибид., 6, 'када слика напусти имагинарно начело и устали се у коначном облику, она добија својство опажаја и наводи нас на делање уместо на сањарење; сањарска имагинација је имагинација без слика, јер се не затвара у слику; имагинарно таложит слике, али се указује као оностраност слика, односно увек је нешто више од слика.'

486 Ибид., 6-7, 'покретљивост слике је њена плодност, њена животност; покретљивост слика (оно је свосјство) одређује имагинација кретања.'

487 Ибид., 7-8, 'напуштањем онога што се види и онога што се каже у сврху онога што се замишља, имагинација има улогу завођења, напуштањем уобичајеног тока ствари; опажати и замишљати су супротности као и присуство и одсуство. Бити одсутан, винути се у нови живот, значи замишљати.'

имагинарно новим, оно што замишљамо као и оно што не замишљамо. У ониричкој стварности, фикциони свет архитектонске пројекције је свет граничних искустава, ониричког и стваралачког. На граници та два искуства, архитектонском пројекцијом фикционог света, његова имагинарно нова стварност је настајање новог, пројектованог света који се опире⁴⁸⁸ свом ониричком постојању. Оно је показатељ стварног рада на материји⁴⁸⁹ супротстављањем ониричке као материјалне имагинације и стваралачке као динамичне имагинације, али у њиховој синтези. Другим речима, у ониричкој стварности, стварним радом на материји, ми вољно управљамо фикцијом архитектуре, док по први пут *свесно видимо њено несвесно стварање*.

„У сваком случају,
материјалне слике-слике које стварамо о материји-изразито су делатне.

О њима се не говори,
али нас оне подражавају кад се поуздамо у енергију наших руку.“

Башлар⁴⁹⁰

Фикциони свет архитектонске пројекције је управо за Башлара ониричка кућа⁴⁹¹ фикционалне стварности, док је ониричка стварност склониште⁴⁹² јединства дуализоване имагинације. Ради се о заштити⁴⁹³ унутрашњег у спољашњем свету, односно сањалачког у сањаном свету. Дакле, истинитост фикционог света архитектонске пројекције је истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта када је њихова истинитост у осовини ониричке куће⁴⁹⁴ фикционог као сањалачког света и пројектованог као сањаног света. У том смислу је ониричка

488 Башлар, 2004, 18-19, 'имагинација отпора се преписује стварима којим се наша воља окреће против ствари, односно наша свест о динамичним моћима настаје у раду на материји; свет отпора унапређује биће, извлачећи нас из статичног бића, да бисмо постали пробуђена бића мајсторства, наше енергије; имагинација отпора је имагинарна супстанцијалност супротстављања и због тога што материјалном и динамичном имагинацијом доживљавамо непријатељство које смо изазвали психологијом супротстављања, а која жели да овлада интимношћу материје;

489 Ибид., 18-19, 21, 'индивидуалност слика је у вези са стварним радом на материји; имагинација захтева слике и њихову позитивност налази изнад стварности, а не испод; када рука укључи стварне енергије у дело, имагинација актуализује своје слике и покушава да одржи динамично стање (имагинација и надражај су увек повезани, док надражај постоји без слике, слика не постоји без надражаја); активна имагинација не настаје реакцијом, рефлексом, већ јој је потребан предмет, да бисмо имали иницијативу изазивања;

490 Ибид., 23.

491 Башлар, 2006, 69-70, 84, 'наша ониричка кућа је кућа снова (кућа апсолутне интимности); да ли је стварнија кућа у којој спавамо или у којој спавајући, верно сањамо?; станујемо у слици онда када нас сан узме под своје; ониричка кућа је слика која је у сновима сила заштите, у њој поново доживљавамо, иако она више не постоји;

492 Ибид., 74, 'у ониричкој кући смо углавном сами; у сновима, она постоји као кућа у којој живимо сами, а кућа је склониште, место повлачења, средиште;

493 Ибид., 80, 'у односу на вредности заштите, кућа је против-свет, односно свет оног против, јер на граници свесних и несвесних вредности дотичемо једну тачку ониризма куће;

494 Ибид., 76, 'начин на који се разликују снови на два краја куће је њихов узајамни живот који утврђује осовину ониричке куће;

стварност на граници та два света, док је ониричка реалност средиште реалитета дуализоване имагинације између две реалности. Са једне стране, ониричке имагинације фикционалне реалности у доњој дубини ониричке реалности и стваралачке имагинације потенцијално нове реалности у горњој дубини ониричке реалности. Другим речима, вертикалним спуштањем и уздицањем имагинације, ониричка и стваралачка вредност фикционог света архитектонске пројекције су увек несвесно свесно имагинарне⁴⁹⁵ архитектонске вредности новог, пројектованог света.

„Осветљена кућа је као звезда у шуми.“
„У својој кући смо, скривени, и гледамо напоље.“

Башлар⁴⁹⁶

Ониричко искуство је искуство једног тренутка,⁴⁹⁷ тренутка у којем се открива фикциони свет архитектонске пројекције, тренутка у којем стваралачко искуство препознајемо ониричким искуством потенцијално новог, пројектованог света. Приањањем⁴⁹⁸ имагинативних, свесних (имагинарно стварних) и несвесних (имагинарно нестварних) архитектонских садржаја у ониричкој стварности, нестајањем имагинативне аутономности, њихова имагинарна поливалентност⁴⁹⁹ узрокује ониричку вредност као потенцијално стваралачку вредност, док се ониричка свест преображава у потенцијално стваралачку⁵⁰⁰ свест. Само онда када смо жељни вољне, пројектоване стварности, потенцијално стваралачка имагинација у ониричкој стварности је нова скривена перспектива⁵⁰¹ архитектонске стварности, док је указивање фикције архитектуре, увиђањем њене

495 Ибид., 58, 84-85, 'од несвесног се узима расад, али му се не чула корење; дубљи снови желе да се укорене, а воља за укоренењем се снабдева сликама, коришћењем дубоког слоја несвесног који је архетип ониричке куће; проблем имагинарне вредности својстава је у томе да је својство прилика за вредновања којим његова афективна вредност замењује сазнање својства, односно начин на који волимо сусптанцу величајући њено својство, открива способност реаговања нашег бића, тако што нас замишљено својство открива као субјекта који приписује својства.'

496 Ибид., 82.

497 Ибид., 57, 'својством супстанце (оно што о њој знамо) упознајемо биће када га откривамо; искуством једног тренутка које је попут неуништивног знања, заснивамо најпоузданија препознавања.'

498 Ибид., 58-59, 'обрт имагинације се ограничава на проблем замишљених вредности, односно дубоки знак сусптанце који је у потпуном приањању субјекта, јер се он до краја уноси у оно што замишља; када се субјект ставља у положај посматрања, то га лишава вредности приањања.'

499 Ибид., 59, 'да би слика била идеална, она мора да заведе чула и да нас одвуче у оностраност ангажованог чула, јер у поретку имагинације нема вредности када нема поливалентности; замишљени узрок је стварни узрок прилива слика и у томе је допринос имагинације.'

500 Ибид., 59, 'за свест која се изражава, слика носи вредности у свом изразу; када се ослобађамо чулности, показујемо имагинацију (унутар истог тражимо другачије), замишљањем својства, што значи давањем вредности својству, која премашује чулну која је стварна вредност и противречи јој.'

501 Ибид., 12, 'да би се избегла пасивност гледања, делатне психичке силе напуштају спољашње видове да би виделе нешто друго, с оне стране, оно што је унутра.'

унутрашњости, стваралачка воља за гледањем⁵⁰²: имагинација неограниченог виђења⁵⁰³ њене унутрашње спољашњости.⁵⁰⁴

„Ако умеш да ставиш напоље оно што је унутра а унутра оно што је напоље,
каже један алхемичар, ти си мајстор.“
Башлар⁵⁰⁵

На основу претходног закључујемо да је истинитост света архитектонске пројекције истинитост фикционалне стварности архитектонског пројекта када је истинитост јединства дуализоване имагинације ониричка истина о целовитости две стварности. Са једне стране истинитости јединства имагинације, ониричком имагинацијом тумачења и ониричким негирањем и указивањем архитектуре у ониричкој стварности, обухватамо фикционалну и архитектонску стварност изван овостране у оностраној реалности, са друге стране, стваралачком имагинацијом у архитектонској стварности обухватамо фикционалну и ониричку стварност у овостраној изван оностране реалности. Дакле, поступак синтезе овостране и оностране реалности је заокружен непрекидним кретањем једне реалности њеним реалним постојањем у реалности једне нове реалности.

502 Ибид., 12, 'воља за гледањем (воља да се види унутрашњост) је удружена са стваралачком имагинацијом, а она унапред види перспективу скривеног која је унутрашња тама материје.'

503 Ибид., 17, 'уживање у посматрању унутрашњости значи гледати имагинацијом која је тада неограничено виђење.'

504 Ибид., 18, 21, 'подробна имагинација (настоји да се увуче у све) нас враћа у љуштуру да бисмо у њој доживели право повлачење, све вредности починка, умотани живот који је живот увучен у себе.'

505 Ибид., 20.

2.0.4. ЕКСПЕРИМЕНТ 1. ФИКЦИОНО 1 = ЗАШТО ФИКЦИЈА ?

Табла 01, Прве слике, Helene Binet,
у Peter Zumthor, *Therme Vals*, (Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess, 2007), 2.

Табла 02, Прве слике, Atelier Zumthor,
у Peter Zumthor, *Therme Vals*, (Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess, 2007), 22.

Табла 03, Прве слике, Helene Binet,
у Peter Zumthor, *Therme Vals*, (Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess, 2007), 14.

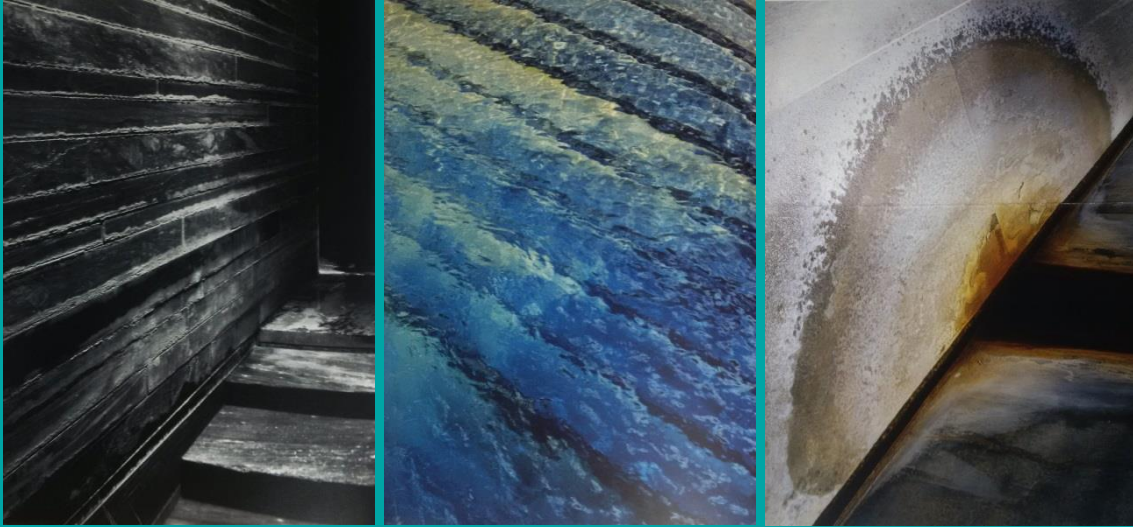
„Постала је покретачка снага: камен и вода.“

Цумтор⁵⁰⁶

Ово дело архитектуре је остварено као дело ониричке фикције. Његова постојећа архитектонска стварност је онирички пејзаж, природна материјалност формализована ониричким елементима (вода, земља и ваздух), док је нова фикционални пејзаж-термално купатило, пројектована материјалност формализована променом њихове природне материјалности (воде у термалну воду, земље у камен, ваздуха у пару). Питање је усмерено на читавање тог новог, архитектонског пејзажа, потапањем нове архитектонске стварности, да би уроњена, понирала у постојећој. Унутрашњи свет архитектуре спознајемо њеним спољашњим светом. Јединствен, он је архитектонски пејзаж постојеће и нове архитектонске стварности.

506 Peter Zumthor, 2007, 27.

Табла 04. ПОГАНАБЕ

Табла 05, 06 и 07, Терме Вале, Helene Binet,
у Peter Zumthor, *Therme Vals*, (Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess, 2007), 48, 192, 10.

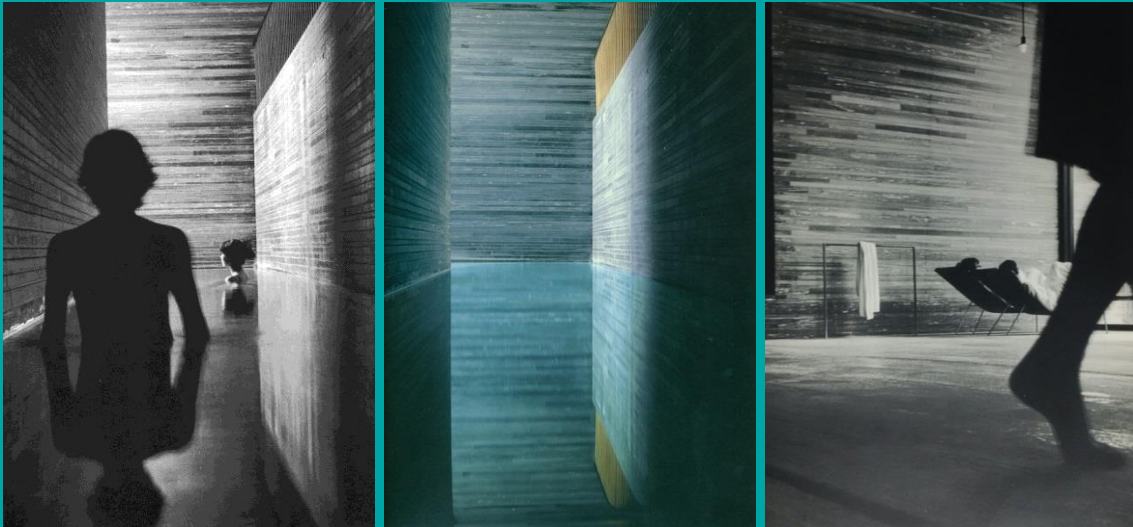
**„И то је оно што бих назвао првом и највећом тајном архитектуре,
да сакупља различите ствари у свету, различите материјале,
и комбинује их како би се створио простор попут овог.“**

Цумтор⁵⁰⁷

Ископом природне материјалности једног ониричког елемента (земље), њена празнина је испуњена другим ониричким елементом (ваздухом), да би се приступило ониричком простору фикционог света. Њиховим додиривањем, формиране су његове спољашње границе у односу према унутрашњим границама ониричког пејзажа. Укопавањем пројектоване материјалности (камена) у ископу природне материјалности (земље и ваздуха), формиране су његове спољашње границе у односу према унутрашњим границама фикционалног пејзажа термалног купатила. У том, новом, архитектонском пејзажу се инструментализовала ониричка фикција архитектуре, мешањем материјалности два ониричка елемента (ваздуха и воде) у додиру са једном пројектованом материјалношћу (каменом). Материјалност термалног купатила је формализована материјалном имагинацијом која је динамизована ониричком имагинацијом, супстанцијалном променом стања природне у пројектовану материјалност (воде у термалну воду, земље у камен, ваздуха у пару).

507 Peter Zumthor, 2006, 22.

Табла 08, УРАЊАНЕ

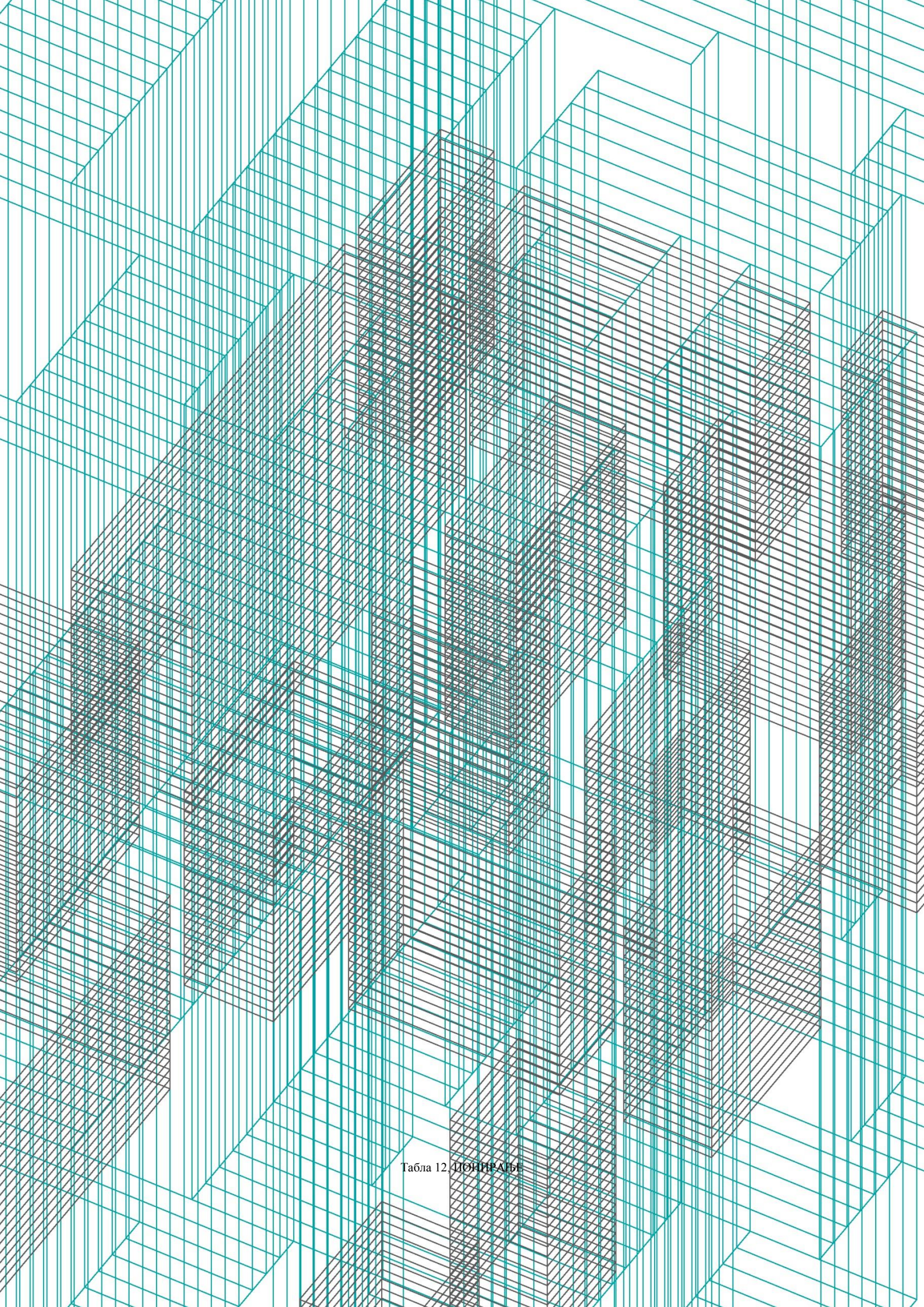
Табла 09, 10 и 11, Терме Валс, Helene Binet,
у Peter Zumthor, *Therme Vals*, (Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess, 2007), 160, 159, 161.

**„Архитектура има властиту област егзистенције.
Она стоји у нарочито телесној повезаности са животом.“**

Цумтор⁵⁰⁸

Нов, архитектонски пејзаж је пројектован јединством имагинације, ониричким искуством фикционог света у једној рефлексији, природног који је рефлектован и пројектованог који је (не)рефлектован свет његове рефлексије. Зато је фикција могућност менталног, телесног, па чак и духовног искуства архитектуре. У овом делу, оно је ритуално искуство јединства њене материјалности и формалности које се одвија непрекинутим кретањем у њеном унутрашњем свету, искуство стапања са фикцијом, потапањем, урањањем и понирањем у нов, архитектонски пејзаж. Присутвом ониричких ентитета који су фикционализовани, његова реализација је формализована материјализација природног у пројектованом свету архитектуре.

508 Peter Zumthor, 2003, 14.

Табла 12. ПОНЕРАЉЕ

2.0.5. ЕКСПЕРИМЕНТ 2. ФИКЦИОНО 2 = ПАРАДОКС ИСТИНИТОГ

Табла 13, Аеро снимак налазишта рушевина античког града сачуваних у музеју Акропољ, ОСНАМ, у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 12.

Табла 14, Аеро снимак изградње музеја Акропољ у уличној мрежи града Атине, Nikos Daniilidis, у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 27.

Табла 15, Аеро снимак комплекса Акропољ и Партенона, Nikos Daniilidis, у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 15.

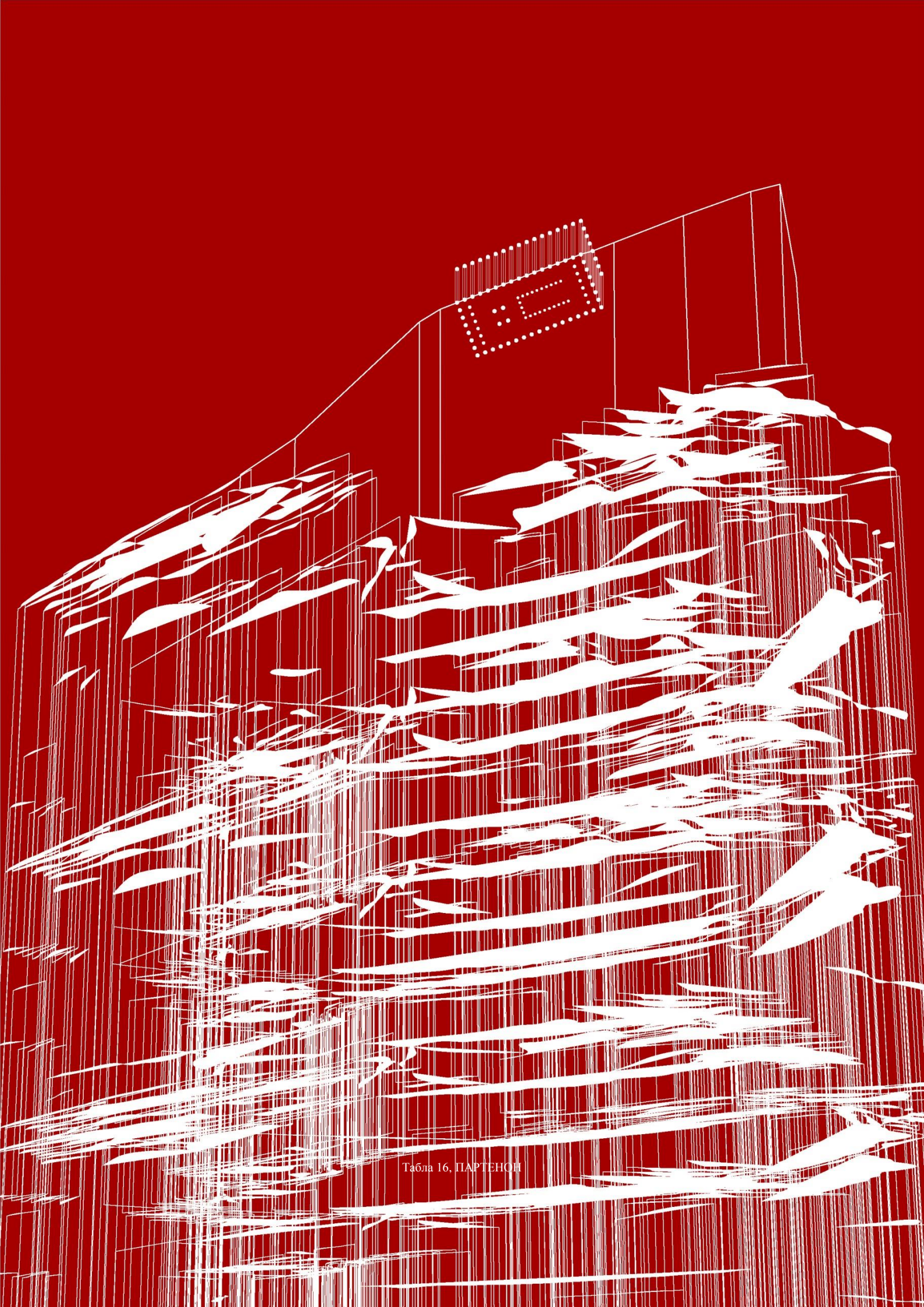
„Архитектонски пројекат увек представља стециште многих умова.

**У случају музеја Новог Акропоља, народ Атине је, кроз дискусију, аргументацију,
а затим и постизање сагласности, истински аутор пројекта.“**

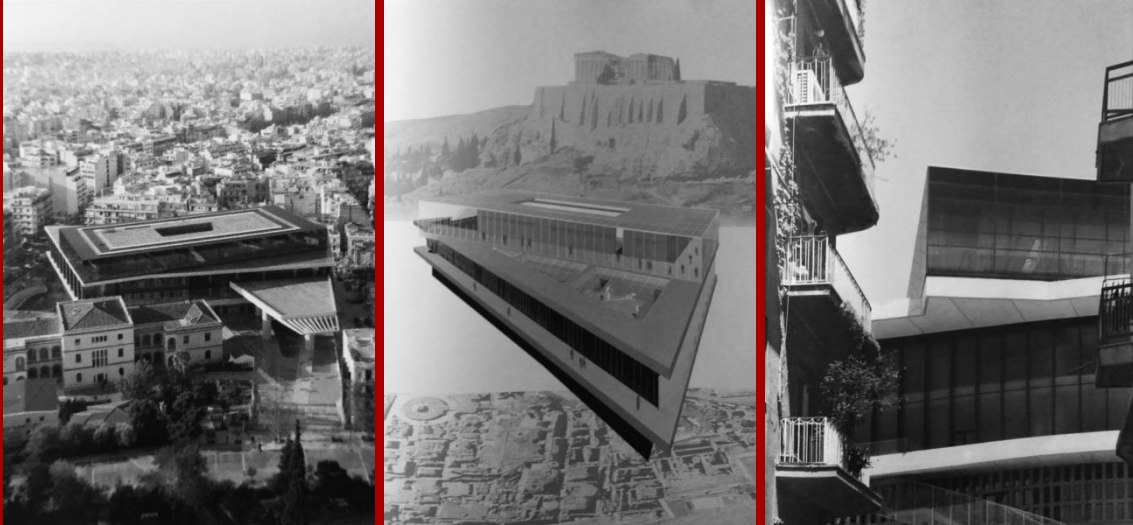
Чуми⁵⁰⁹

Парадокс истинитог је остварено дело не-фикције. Јединствена архитектонска стварност Новог музеја Акропољ није коментар на постојећу (археолошки локалитет града Атине у подножеју комплекса Акропољ и Партенона). Она је тематизација, а не имагинација њених стварних ентитета. Њене границе су фактуалне, а не фикционалне, јер се реферише на постојећу архитектонску стварност насупрот томе да је мења. Не читава се продор нове архитектонске стварности у постојећу, већ она продире у нову.

509 Bernard Tschumi Architects, ed., 2009, 6.

Табла 16. ПАРТЕНОН

Табла 17, Поглед са Партенона на Нови музеј Акропољ, Nikos Daniilidis,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 28.

Табла 18, Представа Новог музеја Акропољ из конкурсне документације, Bernard Tschumi Architects,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 69.

Табла 19, Поглед са улице на Партенон галерију, Peter Mauss/Esto,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 123.

„Спој између идеалног и реалног простора друкчије се приказује у другој подударности.“

„Она није ништа мање него аналогија живота и смрти,
овде примењена на неки гласовити архитектонски пример.“

Чуми⁵¹⁰

Архитектура Новог музеја Акропољ је неодређени стил њене појавности која није у сагласју са одређеним стилем појавности архитектуре Партенона. Постојање његовог идеалитета је дословно разматрано као чињенична, а не фикционална ситуација реалног постојања музеја. Нова појавност његове архитектуре није идеал чистоте њене материјализације, формализацијом одговарајућег обликовања, усаглашенишћу чистоте њене материјалности чистотом њене формалности.

510 Bernard Tschumi, 2004, 62.

Табла 20, ДЕТАЉ ПАРТЕНОНСКОГ ФРИЗА

Табла 21, Археолошке ископине, Peter Mauss/Esto,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 132.

Табла 22, Архаична галерија, Vasilis Vrettos,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 9.

Табла 23, Галерија Партедон, Christian Richters,
у Bernard Tschumi Architects, ed., *The New Acropolis Museum*, (New York: Skira Rizzoli Publications, Inc., 2009), 117.

**„Покрети гомиле, плесача, бораца-
подсећају на неминовни продор тела у архитектонске просторе,
упад једног поретка у други.“**

Чуми⁵¹¹

Обликовање спољашње форме Новог музеја Акропољ није усаглашено са обликовањем његове унутрашње форме. Оне не егзистирају заједно, а постојећа и нова архитектонска стварност су некохерентне. Гледано споља, нова архитектонска стварност не кореспондира постојећој, док гледано изнутра, постојећа кореспондира новој. Коментаришући парадокс истинитог, стилизовали смо његову форму чистим виђењем његове нове појавности која је идеал чистоте фикцијом њене не-фикције. Парадокс истинитог је не-фикција новог, а њен парадокс је фикција истинитог као новог.

511 Bernard Tschumi, 1994, XXIII.

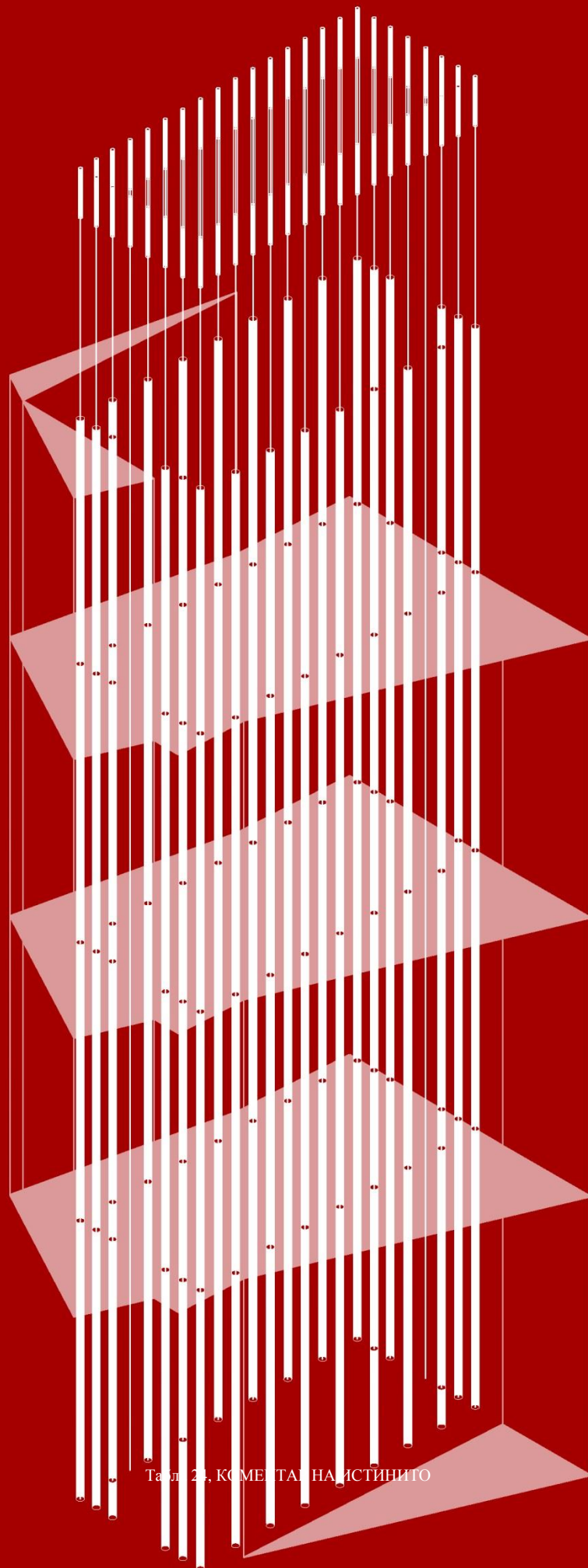

Табл. 21. КОМЕНТАРНА ИСТИНИТО

2.1.0. ОНИРИЧНИ КОД

2.1.1. ОНИРИЧКА ИМАГИНАЦИЈА ТУМАЧЕЊА

„У стању успаваног свесног Ја, садржај несвесног проговара језиком чија се правила огледају у аутономним и комплексним ониричким творевинама у којима долазе до изражаја дубљи и шири аспекти нашег постојања везани за архаичне слојеве нашег бића и садржаје изван граница свесног, рационалног и непосредно опипљивог света.“

Јовановић⁵¹²

Полазећи од тога да је ониричка имагинација сањалачка активност која активира активност ониричке свести, сневашем фикционалног субјекта пројектовања, потврђујемо мишљење да је ониричка имагинација тумачења ониричка пројекција искуства његове друге свести. Са једне стране, ониричком имагинацијом тумачења (архитектонске пројекције) фикционог света у ониричкој стварности, тумачимо га као САН, јер је, као што смо утврдили, његова природа природа сна, док је живот архитекте сан, јер је Он луцидни сневач. Са друге стране, у архитектонском пројекту, који је луцидан сан, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је његова и сувереност фикционог света фикционалне стварности у ониричкој, јер је видљива промена сањалачког фикционог света у свет фикционог сна. Он је потенцијално архитектонски сан, јер изражава наше несвесно,⁵¹³ док је само тада, ониричка имагинација тумачења пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер је сан стање ониричке свести.⁵¹⁴ Другим речима, ониричком имагинацијом тумачења фикционог света, свесно опажамо несвесно постојање једне исте реалности, онострано и онострано, да би ониричким негирањем тог истог света, указивањем архитектуре, једна иста реалност била потенцијално једна Нова реалност. Дакле, само променом фикционог света који је сањалачки свет у стварности фикционалне реалности у фикциони свет сна у стварности ониричке реалности,

512 Jovanović, 2012, 9.

513 Ибид., 9, 'сан као низ рационално неорганизованих слика изражава наше несвесно и због тога је другачији од стварности;'

514 Ибид., 9, 'као различита стања свести, у сну и јави доживљавамо различите реалности које се различито вреднују; у односу на јаву, сан је илузија која је преобликована стварност (други и другачији свет који нестаје са буђењем); да би изградио извесност у материјалном свету и осмислио своју егзистентност, човек се суочава са ништавилом, да не би запоставио и потценио духовно и невидљиво у сновима;'

он је архитектонски сан јединствене архитектонске стварности у једној Новој реалности. Постојећа архитектонска стварност овостраничне реалности је нестваран сан, јер је свет снова⁵¹⁵ нова архитектонска стварност која је стваран сан тог нестварног сна, и у том смислу је оностранична реалност принципијелно реална реалност овостраничне, јер је њена нова архитектонска стварност нестварно стварна стварност постојеће. Изван граница постојеће, ми приступамо фикцијом свету нове архитектонске стварности, да бисмо га ониричком имагинацијом тумачења видели као сан,⁵¹⁶ јер је сањалачки фикциони свет фикционалне стварности у ониричкој, свет који сваки сневач може да види⁵¹⁷ као фикциони свет сна. Заједничка стварност овостраничне реалности, која је наш спољашњи свет, стварног света пројекције чија је постојећа архитектонска стварност, замислива, је ЈАВА, док је САН појединачна стварност оностраничне реалности, која је наш унутрашњи свет, нестварног света пројекције чија је нова архитектонска стварност, незамислива. Ониричком имагинацијом тумачења фикционог света, јава постаје сан, да би ониричким негирањем и указивањем архитектуре, сан постао јава. Међусобно условљени⁵¹⁸ ониричком имагинацијом свесно незамисливог у несвесно замисливо и стваралачком имагинацијом несвесно замисливог у свесно и несвесно замисливо, јава је сан, као што је и сан јава, када фикциони свет тумачимо као сан, да бисмо га протумачили као архитектонски сан. Само у том обртају јаве и сна у ониричкој реалности, фикциони свет је архитектонски сан у једној новој реалности, док је архитекта Пројектант, јер је луцидни сневач јаве која је сан. У том смислу, ониричка имагинација тумачења фикционог света је ониричка пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер је процес ослобађања несвесних⁵¹⁹ архитектонских садржаја. У пројекту реалности изван реалности, ониричка реалност је реалност сна,⁵²⁰ да би у пројекту

515 Ибид., 10, 'представа о илузорности реалности сна се мења откривањем важности сна и веровањем да је она трајнија од овоземаљске пролазности; стваран свет је као и сан нестваран, док је свет снова реалност духовних ентитета и зато је сан реалнији од објективно постојеће стварности која је пролазна; уочавањем скривенијег и битнијег аспекта током непрекидног мењања и пролажења живота, открива се принцип његове привидности и непролазне суштине која је повезана са ентитетима друге реалности;'

516 Ибид., 10, 'снови омогућују приступ другом свету који је изван граница овоземаљског света и зато су упориште за однос према пролазности и трајању; према Хераклиту, оно што будни гледамо је смрт, док оно што видимо у сну је живот;'

517 Ибид., 10, 'буђењем из свакодневног постојања, сан нас упућује ка унутрашњем, духовном животу који у нама отвара другу реалност другог и другачијег света који сваки сневач може да види;'

518 Ибид., 10, 'када су међусобно условљени, сан и јава исказују вредност својом референтном супротности; ако је сан права вредност будности (према Валерију), онда је и будност вредност снова; једним од принципа човековог постојања, јаве или сна, није могуће апсолутизовати и изградити свет без оног другог принципа;'

519 Ибид., 11, 'у процесу ослобађања несвесних архитектонских садржаја се мења свест и зато је сан одређење другачијег и измењеног стања свести као психолошке чињенице личног унутрашњег искуства појединца;'

520 Ибид., 11, 'сан као симбол непознатог и тајанственог света је реалност утопија и пројектованих жеља;'

реалности у реалности, једна Нова реалност била реалност архитектонског сна. У процесу пројектовања, за који смо утврдили да се радом фикционог и ониричног субјекта, свесно незамислива сањалачка активност преображава у свесно замисливу у пројекту, ослобађање несвесних архитектонских садржаја је несвесно преобликовање⁵²¹ свесно незамисливих који припадају фикционалном субјекту у несвесно замисливе који припадају ониричком субјекту. Управо њиховим тумачењем се остварује синтеза замишљања и маштања фикционалног субјекта (његове фикционе и сањалачке особености), то јест аутентичност пројектанта, и само тада је сањалачки фикциони свет фикциони свет сна, јер је свет нових чињеница⁵²² фикционалне у ониричкој стварности. Дакле, његова и ониричка сувереност фикционог света је аутономност сна⁵²³ једног пројектанта двоструке, али јединствене субјективности.

**„Од схватања да му се снови представљају до увида да има своје снове,
човек је прешао дуг пут саморазумевања и откривања да је као сневач
и прималац те поруке уједно и њен пошљалац.“**

Јовановић⁵²⁴

Ако је ониричка имагинација сањалачка активност која активира активност ониричке свести, сневачем фикционалног субјекта у фикционалној стварности, онда је ониричка имагинација тумачења фикционог света, тумачење његове ониричке стварности. Ониричка свест фикционалног субјекта је свест сневача,⁵²⁵ јер пројекцијом несвесних архитектонских садржаја, Он, заједно са свесним, ствара онирички садржај фикционог света у пројекту. Само тај садржај је смисао сневача,⁵²⁶ јер је јединствени архитектонски садржај фикционог света сна. Ониричком имагинацијом тумачења, ми ВИДИМО да је он сан, док је Пројектант

521 Ибид., 11-12, 'у сновима је несвесно преобликовање стварности исто као и у другим видовима стваралаштва; као симбол унутрашњег живота, снови изражавају духовно, чији је комуникацијски потенцијал у односу према другом (способност сневача да адекватно уобличи сан);'

522 Ибид., 12, 'откривањем друге реалности у сновима, исказује се потиснуто и заборављено, и сазнаје свет нових чињеница; стваралачка моћ снова није рационална тежња за креативношћу, већ је спонтано испољавање, изражено код стваралачких личности;'

523 Ибид., 12, 'креативна аутономност сна је у вези са интегралним доживљавањем оностраног и ононостраног света, чиме се релативизује разлика јаве и сна као препреке комуникацији с ентитетима ононостраног света;'

524 Ибид., 13.

525 Ибид., 13, 'иако су му снови непосредно дати, свест сневача да поседује своје снове, не значи знање о њима, јер порука несвесног није она коју зна, а коју свесно не зна или не жели да зна, а прима (онирички садржај се не ствара са таквим циљем, јер је примарни циљ снова изражавање несвесног);'

526 Ибид., 13, 'смисао сневача је садржај другог и другачијег света који има своја правила и логику;'

сневач и тумач⁵²⁷ тог сањалачког фикционог сна у фикционалној и ониричкој стварности. Другим речима, ониричка реалност је ултимативно саморазумљива⁵²⁸ реалност за ониричку имагинацију тумачења фикционог света и његово ониричко негирање, јер се у њој указује архитектура. Њена ониричка стварност је у том смислу свет снова нове архитектонске стварности, јер у зависности од ониричке имагинације тумачења фикционог света зависи како ћемо га протумачити његовим ониричким негирањем, да би се указала архитектура. Са једне стране, вештина тумачења зависи од имагиналности пројектанта, за ког смо утврдили да је имагиналан када је свестан да свесно пројектује несвесне архитектонске садржаје и када је аутентичан. Са друге стране, негирање фикционог света и указивање архитектуре зависи од његовог претходно стеченог ониричког искуства, аутентузацијом у одсуству претходног архитектонског искуства. Ониричка имагинација тумачења је у том смислу осмишљавање⁵²⁹ створеног, сањалачког фикционог света као новоствореног света фикционог сна, и управо је то осмишљавање промена сневачког у сањано, јер је преобликовање свесних, несвесних архитектонских садржаја, промена сањалачког у сан. Дакле, пројекцијом ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, фикциони свет фикционалне стварности, губи своје првобитно, да би добио ново значење⁵³⁰ у ониричкој.

**„Сагледан као посредник између човека и стварности,
сан указује на могућност животне промене, а разлика између оног што човек сања
и што му се догађа израз је преображавајућег животног и стваралачког искуства.“**

Јовановић⁵³¹

Новостворено значење фикционог света у ониричкој стварности је његова стваралачка моћ сна,⁵³² јер је као сан у ониричкој реалности, потенцијално

527 Ибид., 14, 'када сан преобликује стварност, доживљава се као њена онеобичена верзија, а његову поруку прима сневач који је и њен тумач.'

528 Ибид., 14, 'иако је свет снова ултимативно саморазумљива реалност, од сневача зависи како ће протумачити сан, дајући му одређено значење.'

529 Ибид., 14, 'не постоји општеважећи кључ за тумачење снова, јер зависи од личности, искуства, животних околности и психичког стања сневача; тумачење је допуњавање сна, онога што му недостаје и његово осмишљавање.'

530 Ибид., 14, 'за тумачење снова је битан контекст; када се издвоје из датог оквира, снови губе првобитно значење, али постају чиниоци промењеног контекста у којем добијају ново значење.'

531 Ибид., 15.

532 Ибид., 15, 'стваралачка моћ снова је древно, заборављено знање; у сновима се изражава стваралачка снага због које постојеће друштвене и моралне норме постају упитне.'

архитектонски сан у једној новој реалности. Другим речима, ониричко негирање фикционог света, указивањем архитектуре је стваралачки принцип⁵³³ пројектанта, када фикциони свет претходно тумачимо ониричком имагинацијом тумачења као сан, да би га протумачили као потенцијално архитектонски сан, и зато је ониричка имагинација тумачења могућност контроле⁵³⁴ ониричког садржаја у пројекту. Само тај садржај фикционог света, свесних и несвесних архитектонских садржаја је сан, јер је измаштани свет - свет снова,⁵³⁵ јединствена, постојећа и нова архитектонска стварност једне Нове реалности. Ониричка реалност је у том смислу њена неостварена реалност.⁵³⁶ Ониричком имагинацијом тумачења фикционог света, он постаје аутономан и самосвојан свет⁵³⁷ сна, док ониричким негирањем и указивањем архитектуре, он постаје визуелни сан.⁵³⁸ Иако га видимо као сан, фикциони свет у ониричкој реалности је објективан свет ониричке фикције архитектуре у оностраној реалности, да би био објективан фикциони сан архитектонског сна, фикцијом ониричке фикције архитектуре у оностраној реалности једне нове реалности. Дакле, ониричком имагинацијом тумачења сањалачког фикционог света као сна, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је слика сна на основу обрасца ониричког искуства у равни фикције.⁵³⁹ Она је видљива промена сањалачког фикционог света у фикциони свет сна, јер фикциони латентни сан преображава у манифестни сан.⁵⁴⁰

533 Ибид., 16, 'песници и уметници се потчињавају стваралачким принципима, наспрам друштвених, што подразумева однос према несвесним садржајима;'

534 Ибид., 16, 'могућност контроле снова је самопознавање и овладавање собом;'

535 Ибид., 17, 'садржај несвесног је сан; измаштани свет-свет снова је упориште активности усмерене ка друштвеним, културним и духовним променама;'

536 Ибид., 17, 'сан је неостварена реалност објективно постојеће стварности, јер је оно што стварно није, али што би могло бити;'

537 Ибид., 17-18, 'аутономан и самосвојан сан је аморалан сан, јер слободним изношењем његовог садржаја који је нормативно неприхватљив, он постаје провокативан субверзивни чин; сневачење је несвесни стваралачки процес, упоредив с уметничким стварањем, јер је сан сам чин уметничког стварања (стваралаштво које се завршава буђењем); стање стварања на јави је идентично стању сна (упоређивањем имагинативних творевина са сновима, неупитне су њихове разлике које би њихову идентификацију и компарацију учиниле спорном);'

538 Ибид., 19, 'доживљај сна је потенцијално дело (књижевно или уметничко) и његово остварење зависи од способности сневача да га формално изрази (језички, визуелно и тонски); несвесни садржаји у сновима су анархондни (субверзивни у односу на постојећи поредак и неинтегрисани у важећој хијерархији, они су непожељни);'

539 Ибид., 23, 'имагинација је креативно маштање наспрам маштања и испољава се током сањања, да би се у пуном смислу изразила преношењем снова у речи, слику или тон (стваралачки процес бележења сна у којем је моћ индивидуалне ониричке имагинације таленат за приповедање, сликање и компоновање); у равни текста, описани сан је сведочанство о доживљеном, док је његова транспозиција могућност конструисања текста сна; снови се измишљају на основу обрасца ониричког искуства, док се разлика између аутентичног и измишљеног укида у равни текста, јер је његов литерални квалитет фактор њихове одговарајуће рецепције (квалитет описаног релативизује фактичко у равни фикције);'

540 Ибид., 24, 'сан је трансформација стечене слике на јави у реалност других правила другачијег света; радом сна се елементи стварности трансформишу и мењају значење у ониричкој реалности (у том процесу се скривени, латентни сан преображава у манифестни сан);'

„..., а сневач, верујући у реалност снова, доживљава их као неупитну стварност.“

Јовановић⁵⁴¹

Са једне стране, ониричка фикција архитектуре се инструментализује у пројекту реалности изван реалности, ониричком имагинацијом фикционог света у фикционалној стварности, са друге стране, ониричком имагинацијом тумачења (архитектонске пројекције) фикционог света и његовим негирањем и указивањем архитектуре у ониричкој, да би се операционализовала у пројекту реалности у реалности једне Нове реалности. Та операционализација је нова фикција, јер је фикција ониричке фикције архитектуре у јединственој (постојећој и новој) архитектонској стварности, објективизацијом фикционог света и њене јединствене (указане и нове) појавности. Сањалачко је у том смислу створено значење фикционог света у фикционалној стварности, док је сањано, новостворено значење сањалачког у ониричкој.

Та усаглашеност ониричког суверенитета фикционог света у фикционалној и ониричкој стварности је његова истоветност (аналогија) са самим собом, јер су ониричка имагинација тумачења и ониричко негирање указивањем архитектуре, преименовање постојећег и именовање неименованог новог,⁵⁴² то јест, пројектовање нове архитектонске стварности фикционог света потенцијално новом појавношћу архитектуре. Ониричка реалност је у том смислу неминовна и ултимативна⁵⁴³ онострана реалност пројектанта који је сневач фикционог света, јер пројекцијом ониричког искуства ониричке свести његовог фикционалног субјекта, Он је, као сневач сањан,⁵⁴⁴ док фикциони свет у пројекту, сањан сањаног и види. Она је пројекција ониричког, јединственог архитектонског садржаја, која ониричком имагинацијом тумачења постаје онирички принцип стваралаштва⁵⁴⁵ његовог ониричког субјекта.

541 Ибид., 24.

542 Ибид., 25, 'сневачево суочавање с креативном моћи ониричке имагинације је језичка инвентивност преименовањем постојећег и именовањем новог (моћ именовања света је основ песничког стварања);'

543 Ибид., 25, 'аутономним деловањем, сан сугерира натприродну датост коју појединац прихвата као одређеност, верујући у њену неупитност (веровање у неминовност и ултимативност ониричке реалности је последица његовог осећаја сећања на оно што се догађа и што ће се догодити);'

544 Ибид., 26, 'сневач закључује да је као сневач сањан, када прихвата необичност догађаја у сну (не противи се и не оспорава немогуће);'

545 Ибид., 26, 'сневач је медијум; онирички принцип стваралаштва у сну је слободан, јер је неусловљен важећим нормама и остаје изван практичних душтвених потреба (указује на дубље аспекте стварности, а оживљавањем сна, он је предмет поређења и тумачења);'

„Осећај свеповезаности у доживљеном садржају сна чини смисленим и логичким чудесна збивања у реалности датај пре сневача и независно од њега.“

Јовановић⁵⁴⁶

Ониричкој имагинацији тумачења фикционог света у ониричкој стварности, увек претходи његова ониричка имагинација у фикционалној, јер она узрокује његово свесно стварање, док ониричка узрокује његово несвесно постојање. Другим речима, у фикционалној стварности се актуелизује његова просторност, док се у ониричкој актуелизује његово трајање. Ониричка реалност је у том смислу као време пре времена,⁵⁴⁷ јер је ониричка имагинација тумачења фикционог света у ониричкој стварности, тумачење свесних, несвесним архитектонским садржајима, то јест, њиховог ониричког квалитета⁵⁴⁸ у пројекту. Са једне стране, она је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер је ониричка вредност фикционог света сна у ониричкој стварности на основу обрасца севаног⁵⁴⁹ фикционог света у фикционалној стварности. Са друге стране, онирички садржај је јединствени архитектонски садржај фикционог света, када су свесни и несвесни архитектонски садржаји елементи стварног и фиктивног⁵⁵⁰ у пројекту. Дакле, ониричка имагинација тумачења фикционог света фикционалне стварности у ониричкој је транспозиција⁵⁵¹ сањалачког у сан, као што је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта формирање свести о сновима⁵⁵² ониричког субјекта.

„...., у сновима је несвесно манифестно,

а нејасност и неразумљивост њихових симболичких садржаја одређује се као кодираност.“

Јовановић⁵⁵³

546 Ибид., 27.

547 Ибид., 27, 'сневачева реалност је узрок његовог постојања, у којој доживљава себе као последицу сна и у њој се актуелизује митско време, као време пре времена, јер догађаји нису повезани узрочно-последичним релацијама (њихово постојање је деловање тајанствене силе, а она је видљива преко својих последица);'

548 Ибид., 27, 'онирички квалитет чини сањање различитим од других стања свести; појам ониричког је доживљај реалности сна, формирањем обрасца односа према свету и за разлику од ауторске произвољности, ониричко је слобода догађања;'

549 Ибид., 27, 'вредност описа сна се исказује ауторовим умећем, да би на основу обрасца севаног, описани сан постао релевантна прича;'

550 Ибид., 28, 'значајније од евокације и описа садржаја сна је његова логика за структурирање дела у којем су елементи стварног и фиктивног аутентични текст;'

551 Ибид., 29, 'уобличени као кохерентна уметничка целина, записи сопствених снова (сневаних садржаја) су интимна предања реалности доживљене фикције, јер су основа њеног транспонована у текст; сан као жанр потиче од Дантеа, описом сопствених снова као литерарном транспозицијом;'

552 Ибид., 29, 'формирање свести о сновима је посебан жанр, осамостаљењем и вођењем дневника снова њихових аутора који их представљају као кратке форме, чији квалитет ониричког одређује жанровски идентитет;'

553 Јовановић, 2017, 8.

Ониричком имагинацијом тумачења фикционог света фикционалне стварности у ониричкој, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је приступ виртуелном свету као свом сну,⁵⁵⁴ јер је само та пројекција онирични код⁵⁵⁵ његове архитектонске пројекције. У процесу пројектовања, за који смо утврдили да је сневаче, онда када је фикционални субјект свестан да сања, ониричко искуство друге реалности,⁵⁵⁶ ониричке у фикционалној, је пројекција ониричке свести фикционалног субјекта у ониричкој реалности. Са једне стране, ониричком имагинацијом фикционог света у фикционалној стварности, ониричко искуство је сневаче, јер је фикционални субјект свестан да сања. Са друге стране, ониричком имагинацијом тумачења фикционог света у ониричкој стварности, пројекција ониричког искуства његове друге свести је свесно сањање, јер, као што смо утврдили, свет пројекције сањаног се види када Пројектант ЗНА да је Он сам сањан. Ониричка реалност је у том смислу савршенија виртуелна реалност⁵⁵⁷ фикционалне, јер сопствену и аутентичност фикционог света фикционалне стварности, аутентизацијом у одсуству претходног архитектонског искуства, а пројекцијом ониричког искуства тумачењем тих аутентичности у ониричкој стварности, Он ВИДИ као аутономан фикциони сан. Дакле, ониричка реалност је реалност фикционог сна, нове архитектонске стварности, јаве у сну,⁵⁵⁸ да би једна Нова реалност била реалност архитектонског сна, јединствене (постојеће и нове) архитектонске стварности, сна у јави. У том смислу, нову архитектонску стварност увек пројектујемо ониричком

554 Ибид., 9, 'услед нове технолошке околности екранизацијом света као и потребом човека да своје снове учини стварним, он транспонује ониричко искуство у одговарајуће уметничке изразе који претходе могућности приступа виртуелном свету као свом сну;'

555 Ибид., 9-10, 'питање истинитости или лажности сневаче је неупитно од тренутка када су феномен сна и његова тајновитост сагледани сневачевим личним искуством; због дословног схватања симболички кодираних снова, они су се сматрали заблудама и лажима; сан је спонтана творевина несвесног и као такав има своју значењску вишеслојност (његово одговарајуће тумачење захтева одговарајући приступ); неистинитост сна је манифестни аспект који се не поистовећује значењем његове поруке латентних слојева божје истине (тајанственост снова је непосредна животна датост другачије реалности људске фасцинаности сном); антрополошким приступом сновима, они су у вези са животном праксом и сфером транспоновача механизма сна који се препознаје у разноврсним облицима културе;'

556 Ибид., 11, 'искуство друге реалности током сневача указује на њено постојање; антрополошка знања омогућују да се осветли феномен сна, да би се на одговарајући начин приступило његовом тумачењу (антрополошки приступ сновима је у њиховом контекстуалном сагледавању и тумачењу, што подразумева вертикалну димензију архаичних слојева); ониричко је значајно, јер омогућује разумевање и тумачење несвесних садржаја у савременим облицима стваралаштва (оно је предмет антропологије снова);'

557 Ибид., 13-14, 'у виртуелном сајбер простору су створене нове могућности остварења снова; искуство сневача у унутрашњем свету је остварљиво у технолошки савршенијој виртуелној реалности која има ониричку димензију; свет ониричких доживљаја својствен је појединцу као његова сопствена реалност у којој аутентичност тог света претпоставља и друге појединачне светове (они се разликују у ониричком универзуму); виртуелни сајбер простор је паралелни свет већих фикцијских могућности (као реалност и за другог, сан није искључиви посед сневача);'

558 Ибид., 20, 'сневаче на јави је условљено продором и преовладавањем несвесних садржаја у свести, док је јавна у сну феномен луцидног сневача, јер свест утиче на процес несвесног, што значи да човек као ониричко биће, осим што природно сања, може и да контролише своје снове;'

имагинацијом тумачења сневаног фикционог света фикционалне стварности као фикционог сна у ониричкој, а потенцијално јединствену архитектонску стварност ониричким негирањем и указивањем архитектуре.

**„Сан разрешава супротности континуитета и дисконтинуитета,
тако што се сневач одваја од стварности
да би се током сањања наставила његова активност.“**

Јовановић⁵⁵⁹

Ониричка имагинација тумачења фикционог света је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер је потврда континуитета његовог постојања⁵⁶⁰ у оностраној реалности. Тумачење нове архитектонске стварности је у том смислу тумачење ониричке стварности фикционог света, јер је његов онирички садржај јединствени архитектонски садржај пројекта реалности изван реалности. Само тај архитектонски пројекат, фикционалне и ониричке реалности је ониричка целина⁵⁶¹ постојања фикционог света у оностраној реалности, као што је само ТАЈ пројектант сневач који је у сну одвојен од света,⁵⁶² да би се у њега, постојећи свет архитектуре у оностраној реалности, вратио ониричким доживљајем⁵⁶³ новог света архитектуре који је изван ње фикциони сан у оностраној реалности. Другим речима, ониричка имагинација тумачења фикционог света је потврда његове и аутентизације Пројектанта у одсуству претходног архитектонског искуства, јер је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта САМО његова могућност да превазилази своја ограничења⁵⁶⁴ у пројекту. Пројектовањем новопроектованих ограничења, Он их превазилази синхронизацијом његовог фикционалног и ониричког субјекта у процесу пројектовања и на тај начин ЗНА да је сањан. Само тада, пројектант је

559 Ибид., 22.

560 Ибид., 22, 'тима што сневач доноси садржаје животног искуства у сан, он потврђује континуитет свог постојања;'

561 Ибид., 22-23, 'сневачем се остварује дисконтинуитет, јер сневач ступа у реалност елемената различитих искуствених поља нове ониричке целине (сан је дисконтинуирани континуитет индивидуалног постојања); свест коју сневач има о себи (његово Ја), постоји у сновима (континуитет тог постојања је различит од оног на јави); преобликоване елементе стварности, сневач препознаје након буђења из сна којим је претходно од ње одвојен;'

562 Ибид., 23, 'сневач дели стварност са другим људима, док је у сну одвојен од света (активан је у њему својственој реалности);'

563 Ибид., 23, 'сневачев повратак у стварност је онирички доживљај којим транспонује тај природно дати образац и у раван културе одговарајућих обележја;'

564 Ибид., 24, 'тумачењем сна се не исцрпљује његово значење и због тога се његова повезаност са духовним активностима потврђује човековим могућностима да превазилази своја ограничења; имагинативним потенцијалом, визијама и маштом, човек ствара себе и свој свет; искуством сна, човек своје постојање приближава суштини реалности живота; сан је потврда човековог живота (онога што је био, што јесте и што може бити); доживљај сна је онирички наратив, јер преобликовани елементи стварности, постају други и другачији свет;'

јединствен субјект архитектонског пројектовања, јер његов фикционални и онирички субјект сањају исти сан. Дакле, фикционални субјект ониричке имагинације сањалачког фикционог света је сневач који се суочава се својим другим „ја“,⁵⁶⁵ то јест, са ониричким субјектом ониричке имагинације тумачења фикционог света сна, јер је пројектант јединствен субјект архитектонског пројектовања, онда када је у сну, друга особа са очуваном свешћу о себи.⁵⁶⁶ Како смо утврдили да је архитекта Пројектант сањан када фикционално искуство, субјективност фикционалног субјекта архитектонског пројектовања објективизује сањалачким искуством сновног Ја, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је сневачев идентитетски преображај,⁵⁶⁷ то јест, преображај фикционалног у онирички субјект. Она је заједничко искуство са другим,⁵⁶⁸ јер се ониричка имагинација у процесу пројектовања сневањем у фикционалној стварности, преображава у ониричку имагинацију тумачења у процесу пројектовања свесним сањањем у ониричкој стварности, јер смо утврдили да фикционални субјект, сањан свет пројекције сањаног и види када се сневање своди на рад сна у пројекту. Дакле, ониричка имагинација тумачења фикционог света је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер његову интерсубјективност мења у интрасубјективност⁵⁶⁹ ониричког субјекта једног истог пројектанта, јединствене субјективности.

„... јер сан интензивира иманентну динамику ониричког збивања тако што убрзава кретање.

Такво кретање је враћање почетку којим се отвара временски хоризонт,

али не у циљу евокације прошлог, већ искорака у будућност.“

565 Ибид., 24, 'када се сневач суочи са својим другим Ја, његов физички, психички и морални идентитет постају упитни (удвајањем у сну, он поима себе као другог и чини оно што не би чинио на јави, што отвара простор слободе за приступ сневању); сневач је у сну онај други, јер је различит од свог идентитета на јави;'

566 Ибид., 24-25, 'сневачева могућност да у сну буде друга особа са очуваном свешћу о себи је дисконтинуитет његовог психолошког континуитета; несвесно преиспитује могућност његове другости, сневањем (током процеса сневања, смањује се утицај свесне контроле понашања); несвесно и свесно су целина сневача, чије се суочавање са другим одвија у процесу индивидуације; иако се човек не усуђује да у стварности буде неко други (мада осећа да може), у сновима престају забране које га спречавају да оствари жеље и реализије свој идентитетски потенцијал; у сну, сневач са лакоћом прихвата да буде неко други, што је његова моћ, али и слабост неактуелизованог другог;'

567 Ибид., 25-26, 'сневање је питање идентитета сневача, његове могућности да није оно што јесте или да јесте оно што није; идентитетски преображај сневача је воља изван његове контроле (у сну, он се суочава са том силом која га покреће и усмерава); прихватањем себе као другог у сну, схвата се и постојање светова других; питање идентитета је могућност суочавања са сопственим двојником; сневачевим удвајањем се потврђује аутономност и непоповљивост постојања сопственог света;'

568 Ибид., 26, 'двојник у сну је виртуелни други, а он постоји у сваком појединцу; игра другог и јаства претпоставља развој свести потврђује сусретом актуелно другог са јаством; осећај јаства се развија заједничким искуством са другим;'

569 Ибид., 26, 'у процесу којим се интерсубјективност мења у интрасубјективност, осећај јаства је заједничко искуство са другим (развој свести је двосмеран ток у којем другог нема без јаства, што значи да без двојника као виртуелног другог нема потврде сопственог идентитета);'

„У сну се потврђује релативност времена, али на посебан начин.“

Јовановић⁵⁷⁰

Сањалачки фикциони свет фикционалне стварности је фикциони свет сна у ониричкој, јер је он у примарном виртуелном свету ониричке реалности,⁵⁷¹ то јест, нова архитектонска стварност је ониричка стварност фикционог света. У том смислу, она још увек није физички простор и време⁵⁷² у постојећој архитектонској стварности, јер је ониричко искуство, искуство ониричког простора фикционог света у фикционалној стварности, док је пројекција ониричког искуства, искуство његовог трајања у ониричкој, јер је актуелизација обрасца примарног искуства.⁵⁷³ Са једне стране, ониричка имагинација је фикција архитектуре сањалачког фикционог света у фикционалној стварности, са друге стране, ониричка имагинација тумачења је почетак ониричке фикције архитектуре⁵⁷⁴ фикционог света сна, док је његово ониричко негирање и указивање архитектуре њен крај у ониричкој стварности. Само тај крај ониричке фикције архитектуре у оностраној реалности је почетак њене нове фикције у оностраној, јер повратком из ониричке у једну Нову реалност, Пројектант јединствене субјективности (фикционалне и ониричке), није само пасивни сневач, већ је способан да остварује сањане и ствара своје несневане снове.⁵⁷⁵ Ониричка фикција архитектуре фикционог света сна је у том смислу остварење фикције архитектуре сањалачког фикционог света, испуњењем ТОГ потенцијално архитектонског сна. Иако су његова постојећа и нова архитектонска стварност два света архитектуре једне исте реалности (овостране и оностране), оне су увек њен, један исти свет, када су као јава и сан, коегзистентни⁵⁷⁶ у ониричкој реалности. Оне су коегзистентне, када је ониричка

570 Ибид., 29.

571 Ибид., 32, 'брзина свести у сну, редефинише представе о простору и због тога ја сан у примарном виртуелном свету ониричке реалности, другачији од физичког простора који је стваран (сан је атемпорална реалност несвесног);'

572 Ибид., 32, 'ониричко искуство је другачије поимање простора и времена; у стању промењене, друге свести, простор и време се искзују у преображеном виду (оно што добро познајемо у сну, постаје другачије и непознато); отклоном од познатог, моћ имагинације ствара ново и тако утемељује другачији свет у којем сневач стиче искуство; време и простор у сну који су преобликовани у односу на реалност јаве су инхерентни субјективном ониричком доживљају; простирање и трајање доживљаја у сну није подударно са физичким простором и временом;'

573 Ибид., 32, 'смањењем моћи свести и преовладавањем несвесног, у сну се актуелизује образац примарног искуства;'

574 Ибид., 33, 'ониричка фикција се ствара сневашњем које прерађује елементе стварности (свакодневница постаје збивање у наизглед познатом амбијенту); човеков примарни виртуелни свет настаје у димензијама ониричког и остварује се као конкретна технолошка реалност;'

575 Ибид., 34, 'изласком из реалности у којој несвесно слободно и непредвиђено ствара својствену човекову реалност, он показује да није пасивни сневач, већ и да је способан да остварује сањане и ствара своје несневане снове;'

576 Ибид., 39, 'стварањем јаве и сна који су различити, супротни светови, њихова коегзистентност постоји због реалности која је између њих (она је лиминално подручје, јер је прелаз из једног света (стања свести) у други;'

имагинација тумачења фикционог света жељена контрола⁵⁷⁷ ониричког садржаја у пројекту, док је његово ониричко негирање и указивање архитектуре свесно деловање на процес сневања,⁵⁷⁸ активном имагинацијом ониричког садржаја фикционог света методом свесног пројектовања.

„..., сан је, не само средство изражавања сопствених, личних доживљаја фикцијског, оностраног света, већ и начин комуникације са ентитетима тог света.“

Јовановић⁵⁷⁹

Ониричка имагинација тумачења је тако пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, када се он вољно излаже деловању несвесног,⁵⁸⁰ да би ониричким негирањем и указивањем архитектуре, методом свесног пројектовања, вољно деловао на несвесно. Другим речима, ониричком имагинацијом тумачења, пројектант јединствене субјективности формира ониричку свест пројекцијом ониричког искуства, да би се она, негирањем и указивањем архитектуре преобразила у стваралачку свест пројекцијом стваралачког искуства. Са једне стране, тумачењем, сањалачки фикциони свет фикционалне стварности је фикциони сан у ониричкој, када се онирички принцип стваралаштва ониричког субјекта потврђује као принцип стварности који утиче на стварање снова⁵⁸¹ фикционалног субјекта. Са друге стране, фикциони сан је протумачен као потенцијално архитектонски сан, када се стваралачки принцип стварности фикционалног субјекта потврђује као принцип стварности у којој су снови чинилац стварности⁵⁸² ониричког субјекта. Нова архитектонска стварност је у том смислу НОВА стварност фикционог света фикционалне у ониричкој стварности. Она је нова, јер је сањалачка активност фикционалног субјекта која је његов онирички потенцијал у фикционалној стварности, сновна активност која је стваралачки потенцијал ониричког субјекта у ониричкој стварности. Другим

577 Ибид., 39, 'луцидни сневачи свесно сањају (управљају сновима над којима успостављају жељену контролу);'

578 Ибид., 39-40, 'јава у сновима је свесно деловање на процес сневања; луцидним сневањем, сневач није подређен сновима, већ су они подређени њему, јер је успоставио контролу над њима (ониричким искуством делује на свет, људе и себе);'

579 Ибид., 40.

580 Ибид., 46, 'свест је препрека несвесном, коју човек може да уклони када се вољно излаже деловању несвесног; сневањем на јави се проширује реалност свести и померају се границе познатог света;'

581 Ибид., 48, 'сан који је протумачен на одговарајући начин је вредност у животу појединца, јер потврђује да принцип стварности утиче на стварање снова;'

582 Ибид., 48, 'сан који је протумачен на одговарајући начин је вредност у животу појединца, јер потврђује да су снови чинилац човекове стварности;'

речима, сањалачка активност је субверзивни онирички набој⁵⁸³ фикционалног субјекта у ониричком простору фикционог света фикционалне стварности, док је сновна активност његово трајно искуство сна, као доживљаја другог и другачијег света⁵⁸⁴ у ониричкој стварности. Дакле, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је онирични код архитектонске пројекције фикционог света у ониричкој стварности, јер је ониричка имагинација тумачења фикционог света сна кодирање несвесних архитектонских садржаја у пројекту реалности изван реалности. Фикциони свет сна је у том смислу медијум⁵⁸⁵ архитектонског сна у оностраној реалности, док је његов онирични код пројектантски, када пројектант тумачењем артикулише разлику између два кода,⁵⁸⁶ то јест, свесних и несвесних архитектонских садржаја. Онирички квалитет свесних, у том смислу зависи од преображаја фикционалног субјекта у онирички субјект, од Његове особености, за коју смо утврдили да је Он сам, онај други и другачији, то јест, од квалитета испољавања несвесног у сновима⁵⁸⁷ тумачењем ониричког садржаја у пројекту. Безличност пројектанта, усвајањем личних и не – личних архитектонских садржаја у фикционалној стварности, за које смо утврдили да је потенцијално стварање стварности ониричке реалности (разумевањем узајамности свесних и несвесних архитектонских садржаја) је онирички доживљај,⁵⁸⁸ јер је његово тумачење њиховог јединства у ониричкој стварности. Онирични код архитектонске пројекције фикционог света је у том смислу Пројектантов лични код,⁵⁸⁹ и због тога су свесни архитектонски садржаји

583 Ибид., 50, 'субверзивни онирички набој се испољава сневашњем (он је чинилац анархичног и креативног несвесног деловања, а у зависности од интензитета доживљаја сна, он је реалнији од стварности као носилац потенцијала могуће будућности);'

584 Ибид., 54, 'основ за транспоноване механизма сна у облике културе је искуство сна које је доживљај другог и другачијег света;'

585 Ибид., 54-55, 'сневашње је кодирање чињеница свесног и несвесног света које тражи тумачење (код се као семиолошка категорија потврђује у ониричкој активности, док је кодирање као стваралачки процес превођење информација у симболичке садржаје који сневашњем постају доступни сневачу); сан је медијум којим се чињенице свесног и несвесног света преносе сневачу (у симболичком виду);'

586 Ибид., 55, 'онирички код је референцијално знаковни и симболички систем за изражавање и размену информација са садржајима изван рационалног света; наспрам свесног и рационалног, човек је изградњом кода дао значај ониричком искуству (иако онирички код потиче из способности сањања, он је артикулисан стварањем форми личних доживљаја у опште релевантно искуство); садржаје у којима несвесно долази до изражаја треба превести из једног у други код (из ониричког у дискурзивни језик); разлика између два кода је у искуству саопштавања и изражавања сневашног (реконструкција сневашног је увек и конструкција, јер препричан сан није исто што и аутентичан сан);'

587 Ибид., 56, 'квалитет испољавања несвесног зависи од личности сневача, јер њихово манифестно значење потврђује сневача као појединца од кога зависи сањани свет (снови се догађају сневачу и због тога их карактерише његова индивидуалност);'

588 Ибид., 57, 'иако су снови појединца у вези са његовим животом и психичким стањем, они су и заједничко искуство које је као аспект ониричког доживљаја, повод за утврђивање општег кључа њиховог тумачења;'

589 Ибид., 58-59, 'круг колективног искуства који само делом површине захвата круг индивидуалног искуства је површина која је могућност да се на одговарајући начин протумачи индивидуално искуство, а оно подразумева лични код; сан као могућност културне трансформације није супротност стварности, већ је њена потврда;'

унапред замисливи, док су несвесни унапред незамисливи, то јест, фикционални субјект увиђа незамисливе архитектонске садржаје, али их никада претходно не види као замисливе, које види онирички субјект архитектонског пројектовања. Дакле, ониричка имагинација тумачења је увек доживљај сна, а не унапред дат кључ тумачења⁵⁹⁰ сањалачког фикционог света фикционалне стварности као сна у ониричкој.

**„Снови потврђују да постоји то нешто више од сневача,
као његово ониричко стваралаштво,
али више од снова је његова способност сневања,
као несвесни израз његовог духовног постојања.“**

Јовановић⁵⁹¹

Стваралачки потенцијал ониричке имагинације фикционог света, фикцијом архитектуре у фикционалној стварности је стваралачки одговор⁵⁹² ониричке имагинације тумачења фикционог света, ониричком фикцијом архитектуре у ониричкој стварности. Она је пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта, јер је духовна моћ имагинације⁵⁹³ ониричког субјекта архитектонског пројектовања, то јест, пројектанта двоструке, али јединствене субјективности, јер му се стварање догађа.⁵⁹⁴ Ониричком имагинацијом тумачења сањалачког фикционог света фикционалне стварности као сна у ониричкој, пројекција ониричког искуства ониричке свести фикционалног субјекта је рефлекс света⁵⁹⁵ нове архитектонске стварности. Она је нова, док је Он не потврди као потенцијално јединствену (постојећу и нову) архитектонску стварност, ониричким негирањем и указивањем архитектуре, методом свесног пројектовања фикционог света сна који је потенцијално архитектонски сан једне Нове

590 Ибид., 59-60, 62, 'унапред дат кључ тумачења снова је непримерен, јер не откључава његову симболику (доживљај сна је чинилац његовог разумевања); разлика сневаног и стварног је у схватању да су снови реалност другог света који је преокренут овоземаљски свет; сневање показује да је свет смислен и на другачији начин (доживљај ониричке реалности је узвишени смисао, јер му сневач даје објективну вредност која не важи на јави);'

591 Ибид., 64.

592 Ибид., 74, 'наспрам саопштавања конкретне приче логичког почетка и краја, причање је стваралачки одговор на свет, његову променљивост, постојање и опстанак човека који су у њему неизвесни;'

593 Ибид., 74, 'духовна моћ имагинације у сну се изражава преобликовањем стварности и формирањем другачијег света;'

594 Ибид., 74, 'сневање је несвесно стварање у којем човек није субјект тог процеса, када му се стварање догађа;'

595 Јовановић, 2014, 7-8, 'односом према природи, човек ствара реалност као рефлекс света у којој је његова мисао чинилац његовог деловања; потврдом да је творац новог света који је различит од природе, створена култура је начин организовања, одржавања и обнављања живота (као супротност природи, она интегрише његове активности којима он изражава креативност и стварање онога што претходно није постојало); када овлада факцитетом стварности, човеков фиктивни свет је тамо где престаје видљива, непосредно опипљива стварност;'

реалности. Протумачен, фикциони свет сна је објективан фикциони сан у ониричкој реалности, када је ониричка имагинација тумачења чинилац настајања, а не конкретан облик⁵⁹⁶ нове појавности указане архитектуре. У процесу пројектовања, ониричка имагинација тумачења фикционог света је у том смислу антрополошки приступ⁵⁹⁷ Пројектанта фикцији архитектуре у пројекту реалности изван реалности.

596 Ибид., 9, 'створена дела су израз креативног потенцијала и имагинације која не мора да претходи њиховом конкретном облику, али је чинилац њиховог настајања;'

597 Ибид., 9, 11-13, 16 'тумачење је најважнији аспект антрополошког приступа за разумевање друге културе када је она претпоставка сопственог постојања; тумачењем, културни факти се сагледавају у животном контексту чији чиниоци нису само ствараоци и припадници традиционалне културе, већ и истраживачи (у том контексту, ствара се антрополошко дело које указује на значај аутора (субјекта стваралачког процеса) који се разликује од других; позиција истраживача је деликатна, јер мења живот колектива чији је део (присутност антрополога у другим културама утиче на затечени контекст); игра спољашњег и унутрашњег (свесног и несвесног) је извесна конструкција одређеног антрополошког дела (несвесно одговара на захтеве свести, као што свест одговара на изразе несвесног); антрополог као аутор прикрива стварност, да би идеализовао испитанике које користи за пројекцију својих ставова; антрополошком делу се приступа као духовној ауторској творевини, представом реалности у којој престају непосредна факта (њен одређени стил је израз стваралачке имагинације); било тумачењима, било проучавањем културних реалитета, аутори су имагинацијом стварали посебне светове (они су светови антрополошке имагинације који претпостављају плуралитет животне и људске егзистенције);'

2.1.2. ОНИРИЧКО НЕГИРАЊЕ И УКАЗИВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ФИКЦИЈЕ

**„Као што нас знатижеља мотивише да излазећи ван граница
постојећег и познатог света дођемо до претпостављеног циља,
тако и самим остварењем циља,
пут постаје познат и знатижеља се преусмерава ка простору изван њега.“**

Јовановић⁵⁹⁸

Полазећи од тога да је архитектонска истина фикционална у њеној јединственој (постојећој и новој) стварности једне нове реалности и да као наша, мора бити иницирана жељом пројектанта, и то оног који активно жели да пројектује архитектуру коју сам ствара, потврђујемо хипотетичко мишљење да је указивање архитектуре указивање метода свесног пројектовања, то јест, активне имагинације њених фикционалних капацитета. Са једне стране смо утврдили да фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, ТАЈ пројектант ствара сопствене критеријуме истине, оне које пројектује имагинацијом, његовом стваралачком, а не емпиријском свешћу. Са друге стране, да је њихово пројектовање увек у вези са овладавањем архитекте улогом Пројектанта, што се одиграва у процесу пројектовања, онда када ту вештину развија имагинацијом, а сопствени архитектонски идентитет као фикционални, да би преузео улогу пројектанта у којој пројектује стваралачком, а не емпиријском свешћу. Другим речима, указивање архитектуре је указивање метода свесног пројектовања, јер је активном имагинацијом фикционалних садржаја, управо ОН биће које се увек изнова ствара.⁵⁹⁹ У тоталитету једне исте реалности, његово ново стварање је негација фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Она се одвија објективизацијом ониричке фикције архитектуре у оностраној реалности, ониричким негирањем фикционог света сна који је потенцијално архитектонски сан њеног новопроектваног света, а он је имагинарно стваран и нестваран свет јединствене архитектонске стварности једне Нове реалности. Поменуто указивање метода свесног пројектовања је у том смислу активна имагинација фикционалних

⁵⁹⁸ Јовановић, 2013, 5.

⁵⁹⁹ Ибид., 5-6, 'према Карлу Јасперу, човек је биће на путу које се увек изнова ствара (сагледавајући га у његовом одбијању да буде оно што јесте); градећи свој идентитет, путујуће биће које тежи себи у сталном је отклону од себе; човек је себи неједнак и зато настоји да одреди и потврди себе, да би остварио непознато и нереализовано (живот није путовање, већ је оно непредвиђено током путовања);'

капацитета са циљем објективизације ониричке имагинације тумачења ониричког садржаја фикционог света сна, то јест, потенцијално јединственог архитектонског садржаја пројекта реалности у реалности. Указивањем архитектуре у пројекту реалности изван реалности, ониричко негирање је очување искуства целине⁶⁰⁰ архитектонског пројекта фикционог света сна фикционалне и ониричке стварности, то јест, његовог постојања (просторности и трајања) у оностраној реалности, јер је активна имагинација њених фикционалних садржаја стваралачка имагинација ониричке имагинације - јединством имагинације целине света.⁶⁰¹ Са једне стране, она се формира ониричком имагинацијом сањалачког фикционог света у стварности фикционалне реалности, а са друге стране, ониричком имагинацијом тумачења и ониричким негирањем фикционог света сна, указивањем архитектуре у стварности ониричке реалности. Тако је указивање архитектуре потврда реалитета онострани реалности, то јест, објективности ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности. У ониричкој реалности, њена објективност се указује као потенцијално нова појавност архитектуре јединствене архитектонске стварности указивањем метода свесног пројектовања у новој архитектонској стварности, док је он активна имагинација фикционалних садржаја када је пројектовање њеног новог смисла, за чију смо пројекцију у оностраној реалности, утврдили да никада НИЈЕ појединачан, већ је заједнички смисао пројекције његовог смисла у оностраној реалности. Дакле, ониричким негирањем фикционог света сна указивањем архитектуре, пројектант потврђује сопствену истоветност са новом архитектонском стварношћу или неистоветност са самим собом,⁶⁰² повратком из ониричке у једну нову реалност. Само у пројекту реалности изван реалности, Он је присутан у две онострани реалности, и само тада је извесно свеприсутан у пројекту своје, једне нове реалности у оностраној. Методом свесног пројектовања, пројектант увиђа какав је његов свет, јер активном имагинацијом фикционалних садржаја, претходно знајући шта се пројектује, сада ЗНА шта је оно што

600 Ибид., 6, 'Лао Це сматра да заобилазно има способност очувања целине (искуство целине и њена истина се остварују заобилазно, пролажењем неугодне деонице пута);'

601 Ибид., 6-7, 'првобитна представа о целини света као критеријума његове истинитости је потврда потребе савременог човека за сопственом целовитошћу, интеграцијом у један технолошки и духовни реалитет (то потпуно искуство се остварује упућивањем ка другом, јер искорак ка другом се отвара и реалитет културе као стваралачког и духовног постојања);'

602 Ибид., 7, 'неистоветност са самим собом је унутрашњи набој у посредованом односу човека према свету којем је својствено обилажење (у центру круга истрајности на заобилазном путу, остаје тајна);'

пројектује (свестан пројектованих свесно има свест о непројектованим садржајима). Он престаје да лута у другој, оној страниј реалности, а његово лутање, за које смо утврдили да је сањалачка активност у фикционалној стварности, постаје активна имагинација фикционалних садржаја, методом свесног пројектовања у ониричкој стварности. Дакле, указивање архитектуре у овом контексту је ониричко негирање фикционог света сна, потенцијално новопроектовани архитектонски сан једне исте реалности у једној Новој реалности извесно неизвесног путовања, а пут до самога себе води преко света.⁶⁰³

**„У томе шта је човек и шта мора бити да би потврдио своју људскост
садржана су сва битна питања са којима се суочавамо у тражењу одговора
на упитаност сопственог постојања.“**

Јовановић⁶⁰⁴

Ониричким негирањем фикционог света сна као потенцијално новопроектованог архитектонског сна, самотрансцендентно постојање Пројектанта у статусу фикционалног субјекта релативизује разлику између онога што сматра да јесте и онога што стварно јесте.⁶⁰⁵ Његов парадокс је и парадокс ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности, јер је њен парадокс нова фикција у пројекту реалности у реалности. Другим речима, активном имагинацијом фикционалних садржаја, указивање архитектуре у ониричкој реалности је указивање метода свесног пројектовања, јер се методолошки, свесно пројектовање у процесу пројектовања сневањем, само у њој указује као непотврђена способност⁶⁰⁶ пројектантског метода, каквим се потврђује у једној новој реалности. Ониричко негирање фикционог света сна је у том смислу проблем указивања потенцијално нове појавности архитектуре у пројекту реалности изван реалности, као што је, како смо утврдили, ониричка фикција архитектуре проблем фикције, њеног фикционалног и ониричког механизма

603 Ибид., 8, 'до истине се долази заобилазним лутајућим трагањем (према Платону, да бисмо у потпуности познавали ствари, потребан је заобилазни, дужи пут); открића и налажења на заобилазном путу су неизвесност путовања, пута до самога себе који води преко света;'

604 Ибид., 9.

605 Ибид., 9-10, 'одговор на питање ко смо, не налази се схватањем човека као рационалног бића, јер он постоји и изван рационалног и свесног у несвесном и ирационалном; разлика између онога што човек сматра да јесте и онога што стварно јесте је успостављање егзистенцијалне неједначине, јер моћ несвесног као факта не господари у сопственој кући (оно што човека чини оним што јесте је парадокс који га одређује);'

606 Ибид., 11, 'када је човек одређен оним што јесте, он искушава своје непотврђене способности (он је увек више од конкретног одређења на које се своди и зато је човек непознаница која нема један одговор);'

стварања фикционог света оностраних реалности и објективног остварења тог истог света у једној новој, оностраној реалности. Њено указивање у ониричкој стварности је тајна⁶⁰⁷ њене јединствене, указане и нове појавности у јединственој, постојећој и новој архитектонској стварности. Њена указана појавност је потенцијално нова појавност, када метод свесног пројектовања активном имагинацијом фикционалних садржаја није пренаглашавање онога што јесмо на основу претходног искуства,⁶⁰⁸ већ је њихово негирање на основу ониричког искуства. Дакле, ониричким негирањем фикционог света сна, указивање архитектуре је њена потенцијално нова појавност, јер само њеним указивањем, фикционални садржаји нове архитектонске стварности добијају своје значење у ономе што недостаје⁶⁰⁹ Пројектанту у постојећој. Како смо утврдили, њему недостаје смисао света архитектуре у оностраној реалности и због тога, фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, Он пројектује НОВ смисао њеног света у оностраној. Активна имагинација њених фикционалних садржаја је управо пројектовање тог новог смисла нове архитектонске стварности у ониричкој реалности. Ониричко негирање фикционог света сна и указивање архитектуре је у том смислу наговештај надолазећег⁶¹⁰ новопроектваног света архитектонског сна у јединственој (постојећој и новој) архитектонској стварности једне Нове реалности, као што је метод свесног пројектовања активна имагинација њених фикционалних садржаја, јер је пројектантово виђење будућности у којој види оно чега нема.⁶¹¹ Ако је ониричка имагинација тумачења његова могућност да сањалачки фикциони свет фикционалне стварности види као фикциони сан у ониричкој стварности пројекта реалности изван реалности, онда је ониричко негирање фикционог света сна указивањем архитектуре, његов увид да је само тај свет потенцијално архитектонски сан у пројекту реалности у реалности. Пројекат реалности изван реалности је у том смислу фикционални

607 Ибид., 11-12, 'тајна је необјављена креативност (идеја која слуги остварење); када занемари тајанственост, човекове скривене стваралачке способности су претња његовом поништавању; човек као биће тајне, рационално не исказује оно што несвесно испољава (таквим сагледавањем се уочава разлика између онога што он јесте и што жели да буде);'

608 Ибид., 12, 'пренаглашавањем онога што јесмо на основу претходног искуства, потискујемо оно што можемо да будемо (људски парадокс је да јесмо само оно што још нисмо);'

609 Ибид., 14, 'између онога што јесмо и што желимо да будемо је простор нашег деловања и мишљења; значење реалности којој се враћамо након рушења изграђеног је у ономе што недостаје (што је непомирљивија непомирљивост истина о ономе што јесмо и што желимо да будемо, простор између њих је погоднији за стварање илузија);'

610 Ибид., 16, 'откривање будућности (њено значење) се тумачи као наговештај надолазећег;'

611 Ибид., 16-17, 'обдарени појединци откривају будућност изражавањем воље више силе и саопштавају њено виђење; замућени (двосмислени садржаји) су повод да се у њима види оно чега нема;'

исказ о будућности⁶¹² фикционог света јединствене архитектонске стварности једне нове реалности у пројекту реалности једне исте реалности. Дакле, указивање архитектуре је указивање метода свесног пројектовања, када пројектант активном имагинацијом фикционалних капацитета потврђује реални идентитет појединца који тумачи⁶¹³ фикциони свет сна ониричком имагинацијом тумачења. Он потврђује архитектонски идентитет као фикционални, јер је ониричко негирање фикционог света сна, очување континуитета свог постојања⁶¹⁴ повратком из ониричке у једну нову реалност. Указивањем архитектуре указивањем метода свесног пројектовања, Он је свесно активан у несвесном, јер је активна имагинација фикционалних садржаја процес стварања, односно самостварања себе.⁶¹⁵

„И управо та чињеница да укупан развој зависи од даровитих појединаца и поставља деликатна питања о односу друштва према таквим појединцима.“

Јовановић⁶¹⁶

Како смо утврдили да је Пројектант фикционално компетентан, ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности и да је свесна личност стваралачке свести који пројектује ониричком имагинацијом, ониричко негирање фикционог света сна указивањем архитектуре је повратни смер његове потврде на самом себи.⁶¹⁷ Она је показатељ његовог архитектонског дара, јер Он, повратком из ониричке у једну Нову реалност, активном имагинацијом фикционалних садржаја усмерава метод свесног пројектовања у пројектантски метод, пројектовањем потенцијално нове појавности фикције ониричке фикције архитектуре. Њена указана појавност је објективност њене фикционализације у оностраној реалности, да би њена нова појавност била објективност њене фикционализације у оностраној реалности једне нове реалности.

612 Ибид., 17, 'искази о будућности се заснивају на пројектованом тексту који је питање познавања себе;'

613 Ибид., 19, 'стварно значење зависи од контекста чинилаца реалног идентитета појединца који га тумачи;'

614 Ибид., 19-20, 'трагање за собом није налажење већ створеног и непознатог, већ је стварање себе суочавањем са потискиваним садржајем несвесног (трагањем за идентитетом налазимо оно што смо током процеса створили од себе); непрестане промене су услов постојања у тежњи да будемо оно што јесмо (да остваримо себе) и очувамо континуитет свог постојања; парадокс у непрекидности промена је да останемо исти, што се остварује стварањем себе;'

615 Ибид., 29, 'човек је свесни субјект, јер је личност која се потврђује као духовно и културно биће (од природне јединствености усмерава се ка задатој целовитости индивидуалног и колективног постојања); трагање за собом (својим идентитетом) је процес стварања самостварањем себе и зато је појединац одговоран за сопствени идентитет;'

616 Ибид., 39-40.

617 Ибид., 41, 'процес индивидуације подразумева повратни смер потврде на самом себи;'

Јединствена појавност архитектуре је у том смислу УВЕК њена указана и нова појавност у пројекту реалности једне исте реалности, ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности и фикцијом ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности. Дакле, метод свесног пројектовања фикционог света сна је конституисање принципа реалности⁶¹⁸ пројектантског метода његовог пројектовања као архитектонског сна.

Ониричким негирањем и указивањем архитектуре у оностраној реалности, пројектант разликује нову архитектонску стварност од постојеће, да би свестан те разлике пројектовао њихово јединство у оностраној, то јест, хомогеност живота архитектуре изван реалности у њеној хетерогености у реалности. Услов за конституисање принципа реалности пројектантског метода пројектовања архитектонског сна у једној новој реалности је у том смислу, увек ониричко негирање указивањем архитектуре, за које смо утврдили да је стваралачки принцип пројектанта који га претходно тумачи као фикциони свет сна у ониричкој реалности. Другим речима, методом свесног пројектовања, активна имагинација фикционалних садржаја је само његово обнављање стваралачке енергије и истинско буђење маште,⁶¹⁹ јер је само ониричко негирање указивањем архитектуре потврда стварне промене фикционог света у оностраној реалности у фикциони свет у оностраној реалности. Та потврда је истинитост нове алтернативне позиције⁶²⁰ фикционог света сна у пројекту реалности изван реалности као архитектонског сна у пројекту реалности у реалности. Са једне стране, ослобађањем несвесних архитектонских садржаја, ониричком имагинацијом тумачења фикционог света као сна, а са друге стране, његовим ониричким негирањем и указивањем архитектуре, он постаје отворени образац⁶²¹ апсолутног виђења ониричког искуства као пројектантског искуства новог света који је новопроектовани архитектонски сан. Оно је потврда сопствене истоветности са новим светом архитектуре или са самим собом, јер методом

618 Ибид., 45-46, 'култура је чинилац конституисања принципа реалности, јер је животна човекова сигурност која спречава његову угроженост и изложеност спољном свету; човек, заобилазним путем, не долази до задовољства које се остварује као неостварене жеље, реализацијом у сновима, јер га спречава реалност.'

619 Ибид., 51, 'у могућности другог (непознатог тајновитог света) се исказује витална разлика која је креативни набој, јер је обнављање стваралачке енергије и истинско буђење маште; алтернативно, јединство је услов културног разликовања, као што је разлика услов културног јединства; упућеност на друго и другачије се потврђује као самореализација; могућност исказивања разлика је легализација алтернативе (још неискушене могућности).'

620 Ибид., 52-53, 'истинитост нове алтернативне позиције је превазилажење институционализованог (отуђеног) обрасца; алтернативним стварањем, исијавање другог, потиснутог садржаја се актуелизује искуственом релевантношћу.'

621 Ибид., 55-56, 'отворени образац не искључује испољавање другачијих садржаја из спектра различитих могућности (упућује на оно изван манифестних облика, виђењем и остварењем нечег другог).'

свесног пројектовања, то јест, активном имагинацијом фикционалних капацитета, архитектонски идентитет пројектанта је фикционални, јер је конструкција нас самих као реалности.⁶²² Дакле, указивање архитектуре је указивање метода свесног пројектовања, то јест, активне имагинације њених фикционалних капацитета, када су њена нова архитектонска стварност и потенцијално нова појавност идеја естетског изражена у стварању⁶²³ јединством имагинације јединствене архитектонске стварности њене јединствене појавности у јединственој реалности. Повратком из ониричке у једну Нову реалност, она се изражава преобликовањем просторне стварности⁶²⁴ нове у постојећој архитектонској стварности, када је указивање архитектуре у ониричкој реалности хтонско као друго,⁶²⁵ али њено првобитно постојање у оностраној реалности.

**„Камијевску дилему „бити срећан или бити свестан“,
становници првобитног раја разрешавају тако што одбацују старе законе
да би успоставили и поштовали нове.“**

Јовановић⁶²⁶

Стваралачки принцип Пројектанта у статусу фикционалног субјекта, за који смо утврдили да се потврђује као принцип стварности ониричког субјекта, јер је фикциони свет сна протумачен као потенцијално архитектонски сан, је виши принцип којим спознаје свет⁶²⁷ нове архитектуре као пројектовани сан. Он, спознајом нове архитектонске стварности, ониричком имагинацијом тумачења ВИДИ, док ониричким негирањем и указивањем архитектуре УВИЂА да је фикциони свет сна у ониричкој реалности архитектонски сан у једној Новој реалности, јер је метод свесног пројектовања активном имагинацијом фикционалних капацитета механизам откривања потиснутог аспекта

622 Ибид., 70, 'наш идентитет је конструкција нас самих као реалности која за нас постоји и у чије постојање верујемо, што претпоставља одговорност за то какви смо;'

623 Ибид., 157, 'оно створено због корисности, и естетски обликовано, је исто тако лепо као и оно што је преузето из природе; на хоризонту лепог и непознатог, идеја естетског је изражена и стварањем и обликовањем врта;'

624 Ибид., 160, 'преобликовање просторне стварности је другачије структурирање времена у жељи духовне динамике;'

625 Ибид., 165, 'хтонско као друго је елемент проширења сазнајног видокруга (идила раја је заснована на ограниченој представи света наспрам нових чињеница и искуства које га оспоравају, и зато не подразумева хтонско);'

626 Ибид., 166.

627 Ибид., 166-167, 'изгон из раја је божи дар, јер је почетак свесног контролисања нагонских тежњи, овладавањем собом (виши принцип, кршењем забрана, потврђује виши животни принцип); као услов животног постојања, кршење правила је стицање слободе одлучивања, да би се открила реалност света; као место скривене и недоступне истине, рај није добро место за човека (само кршењем свете забране, он је почео да спознаје свет);'

стварности⁶²⁸ нестварног света нове архитектонске стварности наспрам стварног света постојеће. Са једне стране, нестваран свет пројекције као наш унутрашњи свет незамисливе, нове архитектонске стварности је стваран свет који је једнако и нестваран, за који смо утврдили да колективно траје у форми спољашњег света замисливе, постојеће архитектуре. Са друге, нова архитектонска стварност у ониричкој стварности је свесно сањани сан стварности свесног сна, јер је фикциони сан стварно сан, да би јединствена архитектонска стварност била фикциони сан архитектонског сна који је пројектовани сан.

Другим речима, ониричком имагинацијом тумачења, постојећа архитектонска стварност је нестварна стварност нове архитектонске стварности, да би она, ониричким негирањем и указивањем архитектуре била нестварно стварна стварност постојеће у јединственој архитектонској стварности једне Нове реалности. Дакле, ониричко негирање фикционог света сна указивањем архитектуре је принцип сна,⁶²⁹ јер само преласком пројекта из ониричке у једну нову реалност, метод свесног пројектовања ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности постаје пројектантски метод фикцијом ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности. Исто тако, само активном имагинацијом фикционалних садржаја, фикциони свет сна је протумачен као реалан сан⁶³⁰ архитектонског сна који је пројектовани сан, јер је ониричко негирање и указивање архитектуре методом свесног пројектовања, пројектовање уназад.⁶³¹ У процесу пројектовања сневашњем, ониричка имагинација фикционог света као сањалачког света у фикционалној стварности увек претходи ониричкој имагинацији тумачења фикционог света као сна у ониричкој стварности, док она у том следу, увек претходи ониричком негирању и указивању архитектуре у процесу пројектовања методом свесног пројектовања. У том смислу, у зависности од ониричке имагинације тумачења сањалачког фикционог света као сна, зависи како ћемо га

628 Јовановић, 2018, 80, 'наше несвесно зна више од нашег свесног, када се сазнање у сну потврди у стварности (свесно пружа отпор ономе што зна и то потискује); несвесно конструише притајену жељу у будућности; механизам откривања потиснутог аспекта стварности (карактеристичан за пророчке снове) је од користи сневачу у његовом реалном животу (према Адлеру, несвесно конструише пророчки сан, да бисмо у њега поверовали и да бисмо се заштитили);'

629 Ибид., 84, 'принцип сна је премештање реално доживљених садржаја у другачији контекст, али се и сам сан премешта из једног животног периода у други, чиме се увећава његов значај;'

630 Ибид., 85, 'реално протумачен сан је део колективних представа (у њега се верује као у неоспоран догађај);'

631 Ибид., 85, 'поступак прорицања сна уназад (ретропрорицање) у којем је догађај са познатим исходом индивидуални доживљај, је провиђење у којем је наговештај будућег догађаја онеземаљска, божанска порука (у односу према будућности, моћ предвиђања је већа, ако се сагледава њеним стварањем);'

протумачити његовим ониричким негирањем као сан, да би се указала архитектура. Дакле, њена указана појавност у ониричкој реалности је потенцијал везан за идејну сферу⁶³² њене потенцијално нове, то јест, јединствене појавности у једној новој реалности. Само протумачен фикциони сан је архитектонски сан који је пројектовани сан, јер спознајом нове архитектонске стварности у ониричкој реалности, пројектантово самопознавање је израз тежње ка индивидуалном и колективном развоју у пројекцији⁶³³ новог света архитектуре у постојећој архитектонској стварности. Стваралачка свест стваралачке имагинације фикционалног субјекта наспрам ониричке свести ониричке имагинације ониричког субјекта једног Пројектанта, двоструке, али јединствене субјективности је у том смислу етички принцип самоодрицања,⁶³⁴ јединством имагинације јединствене архитектонске стварности јединствене појавности архитектуре у јединственој реалности. Повратком из ониричке у једну нову реалност, управо та усаглашеност његових субјеката у оностраној реалности је истоветност са новом архитектонском стварношћу, то јест, са самим собом. Са једне стране, ако је ониричка имагинација тумачења сањалачког фикционог света као сна први корак ка промени света,⁶³⁵ онда је ониричко негирање указивањем архитектуре сама промена тог света у фикциони сан који је потенцијално архитектонски сан. Са друге стране, ако је онирични код архитектонске пројекције фикционог сна пројектантов лични код, онда је активна имагинација фикционалних садржаја његова промена, променом обрасца мишљења⁶³⁶ методом свесног пројектовања у пројекту реалности изван реалности.

632 Ибид., 86, 'од тумачења зависи догађај који следи, а у зависности од начина тумачења прошлог догађаја зависи потенцијал мењања будућности (тај потенцијал је у вези са идејном сфером у којој су неупитне будуће одлуке);'

633 Ибид., 123, 'самопознавање је тежња за самопобољшањем и самоусавршавањем, превазилажењем природних датости; Доситеј је уочио препреку индивидуалног и колективног развоја у пројекцији (механизмом одбране сопствених мана које лако откривамо у другима); критика без критике је критизерство, а оно нас спречава да сагледамо и превазиђемо своју тамну страну;'

634 Ибид., 123-124, 'у исправност својих поступака смо сигурни када се питамо о њиховој усаглашености са божјом правдом и добротом који су основни критеријуми њеног вредновања; опште је значајније од појединачног, што подразумева усаглашеност појединца са тим начелом, а оно претпоставља етички принцип самоодрицања (други је његов носилац када појединац превазилази границе свог ега, да би постао оно што би могао да буде и тако очувао свест о сопственом идентитету и ономе што јесте);'

635 Ибид., 245, 'доказано је да је тумачење први корак ка промени света (у односу на његову промену, некада се сматрало да је мишљење као тумачење света, различито од деловања);'

636 Ибид., 245-246, 'у одређеном културном контексту, мишљење је чинилац промене амбијента; када промене у контексту не задовоље потребу за битним променама, та потреба је тежња за променом културног оквира, да би та промена довела до промене обрасца мишљења;'

**„Зато смисао и зависи од успостављених релација са другим
који превазилази значење пуког објекта
који би требало да послужи осмишљавању субјектовог постојања.“**

Јовановић⁶³⁷

Активном имагинацијом фикционалних садржаја, то јест, негацијом ониричког, пројектант пројектује методом свесног пројектовања, јер ониричким негирањем и указивањем архитектуре, смисао пројекције фикционог сна постаје пројекција његовог смисла као архитектонског сна. Другим речима, постојање једне исте реалности, оностране и оностране, за које смо утврдили да је могућност настајања једне нове реалности, онда када се непостојање света пројекције изван реалности ствара као његово ново постојање у реалности, негацијом постојеће архитектонске стварности, је услов смисла⁶³⁸ постојања јединствене архитектонске стварности. Пројекцијом новог смисла, то јест, нове архитектонске стварности у постојећој, њено јединствено постојање је смисао постојања нове и непостојања постојеће архитектонске стварности у оностраној реалности, а све заједно, њиховог јединственог постојања у једној новој реалности, у оностраној. Дакле, смисао пројекције фикционог света сна је пројекција његовог смисла као архитектонског сна, када је смисао постојања нове архитектонске стварности у ониричкој реалности, нови смисао,⁶³⁹ јер је и смисао бесмисленог постојања постојеће у једној новој реалности. Како смо утврдили да се из стања свесног опажања у стању несвесног опажања постојања реалности, наша свест развија као стваралачка свест у обухвату једне нове реалности, пројекцијом новог смисла у ониричкој, стваралачка свест се потенцијално остварује као смисао ониричке свести пројектанта јединствене субјективности, јер методом свесног пројектовања активном имагинацијом фикционалних садржаја, његов фикционални субјект конституише смисао⁶⁴⁰ ониричког субјекта архитектонског пројектовања. Другим речима, и смисао постојања пројектанта, његових субјективности у оностраној

637 Јовановић, 2011, 33.

638 Ибид., 33, 'услов смисла у релацији са другим (у српском језику) је одређење бесмисленог као безвезног које је неповезано и зато је апсурдно;'

639 Ибид., 33, 'иако се појам смисла поистовећује са значењем које постоји само у језику, значење није довољно за његово постојање и потврђивање; одређење смисла је у вези са значајем који субјект даје другом са којим потврђује ту везу (он зависи од релација са другим, јер превазилази значење објекта који служи осмишљавању субјектовог постојања);'

640 Ибид., 33-34, 'субјективност смисла зависи од субјектовог становишта и стања, као и од његове способности да према другом конституише смисао (придавање смисла другом је осећај за његово постојање, док изостанком воље да се то учини, реч је о одсуству смисла); они који верују у датост смисла, он за њих и постоји;'

реалности је смисао његовог повратка њиховим јединством, из ониричке у једну нову реалност. Дакле, указивање архитектуре је указивање метода свесног пројектовања активном имагинацијом фикционалних садржаја, јер је прави смисао свог постојања,⁶⁴¹ онда када се ониричким негирањем фикционог света сна, потврђује указивањем архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Јединствен смисао нове и постојеће архитектонске стварности, за који смо утврдили да је нов смисао јединствене архитектонске стварности једне нове реалности, организује реалност⁶⁴² фикционог света сна као једну исту, али своју Нову реалност архитектонског сна, јер само остварењем тог сна као пројектованог сна, живот архитекте је остварен сан. Крај ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности је у том смислу почетак њене нове фикције у пројекту реалности у реалности, јер само ониричким негирањем и указивањем архитектуре, свој животни смисао животног смисла⁶⁴³ те нове архитектуре, Пројектант потврђује као своју, Нову реалност фикционалног субјекта, јер је управо само та архитектура: САН. Дакле, ако је ониричка имагинација тумачења, осмишљавање створеног, сањалачког фикционог света као новоствореног света фикционог сна, онда је ониричко негирање и указивање архитектуре способност осмишљавања⁶⁴⁴ његовог новог смисла⁶⁴⁵ као архитектонског сна који је пројектовани сан.

641 Ибид., 36, 'прави смисао свог постојања, човека који егзистенцијално упориште конституише променом света, је у активностима којима остварује жељене циљеве (у систему појмова, смисао је одређен и као циљ и као сврха, док сам циљ не значи и постојање смисла);'

642 Ибид., 37, 'човек остварује смисао свог постојања, задовољењем потребе да у животу организује реалност, тако што успоставља односе њених елемената који су чиниоци његовог света (потреба да објасни тај смисао је неодвојива од потребе осмишљавања своје егзистенције); дубља потреба за смислом је стварање сопственог света у оквиру постојећег природног реда;'

643 Ибид., 38-39, 'живот постаје апсурдан због немогућности остварења свог животног смисла (бесмисао је изгубљена вера у смисао сопственог живота); осећај потврде животног смисла је у односу према стварности; постојање животног смисла је смисао животног постојања;'

644 Ибид., 40-41, 'смисао појединцу као субјекту није дат, већ је задат, а у зависности од његових способности он придаје смисао свету; с аспекта спољашњг одређења, смисао за човека не постоји, јер је индивидуалан и субјективан; смисао света зависи од човека, али способност његовог осмишљавања га обавезује да сагледа њихову смисленост независно од своје рационалности, свести и воље да ствара свој свет;'

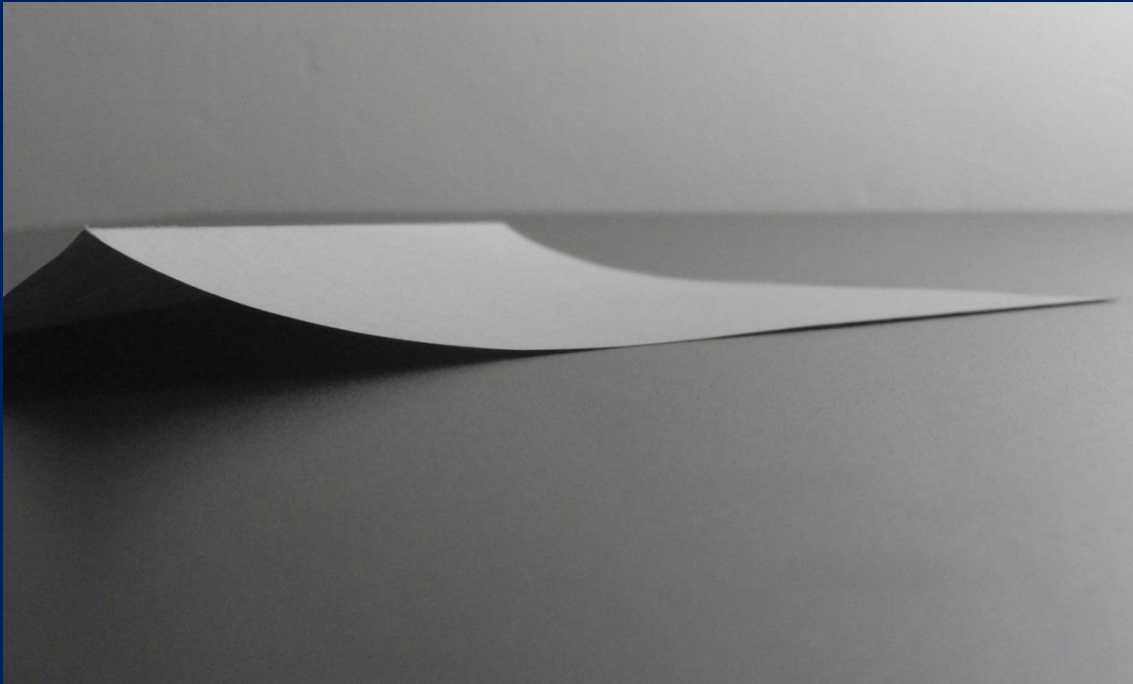
645 Ибид., 48-49, 'задатост смисла је и настајање сложених облика културе, створених без плана о томе какви би требало да буду; према Леви-Стросу, доказ да смисао постоји изван човека и његовог ума је у законитостима владавине тог ума изван граница свесних творачких моћи; смисао постоји по себи, иако је човеку дат, постоји независно од њега;'

Табла 25, Вила Савоја
 „Архитектура се гуши у рутини.“
 Корбизје⁶⁴⁷

646 Le Korbizje, 2013, 51-52, „Архитектуром се хода; њоме се пролази. Она нипошто није чисто графичка илузија (каквом би неки хтели да је представе) структурирана око апстрактне средишње тачке која би, по њима, била човек-нестварни човек са очима муве и видним пољем од 360°. Такав човек напросто не постоји, али је ово погрешно схватање из класицистичког доба успело да се прокријумчари у наше и архитектуру заведе у потпуни ћорсокак. За разлику од овог нестварног бића, наш човек располаже са два ока на предњој страни главе, постављена на висини од метар и шездесет сантиметара од тла, и он гледа испред себе. Те биолошке чињенице су саме по себи довољне да обесмисле све оне силне нацрте засноване на размештају око неке фиктивне бсе. Такав какав јесте, са очима које му омогућавају да гледа испред себе, наш човек хода унаоколо с места на место и бави се разним пословима, крећући се притом унутар низа архитектонских целина. Услед смењивања различитих амбијената којима се креће у њему долази до промена расположења. Та чињеница је толико неспорна да се нека архитектура процењује мртвом или живом у зависности од ступња којим се оглушила о начело покретљивости или га исправно променила. Говорећи о спољашњим видовима кретања напоменули смо да је то судбоносно питање које одлучује о животу и смрти архитектуре, о животу и смрти осећања. То питање се, међутим, са још више основа поставља када је реч о унутрашњем кретању (циркулацији). Живо биће се понекад поједностављено назива „системом за верење“. Послужимо се истим неформалним речником и назовимо архитектуру унутрашњом циркулацијом. Она то није само у функционалном смислу (знамо да су, у циљу излагања на крај са бројним проблемима у пројектовању модерних зграда, архитекти који израђују нацрте фабрика, административних и јавних зграда принуђени да канцеларије распоређују по строго задатом редоследу, најчешће у једном низу дуж ходника), већ и из емотивних разлога. Различити аспекти дела-симфоније чија нас мелодија стално прати-могу се схватити тек поступно, док га премеравамо својим корацима, ходајући тамо-амо, задржавајући поглед на површини зидова или га пуштајући да ужива у отвореним видицима, наилазећи надано или ненадано на нека врата иза којих се крију тајне нових простора, пролазећи кроз трепераву игру свестлости и сенки што их стварају сунчеви зраци док продиру кроз прозоре или балконске жалужине, одмарајући поглед на удаљеним здањима или нетакнутом крајолику. Квалитет унутрашње циркулације говориће о биолошкој вредности дела, јер је организација неке зграде нераскидиво повезана са њеном основном наменом. Добром архитектуром се „шета“ или „пролази“, како изнутра, тако и споља: таква је жива архитектура. Лоша архитектура је замрзнута око неке фиксне, нестварне и неприродне тачке која нема ничег заједничког са људским законима.“

647 Amouroux, 2011, 10.

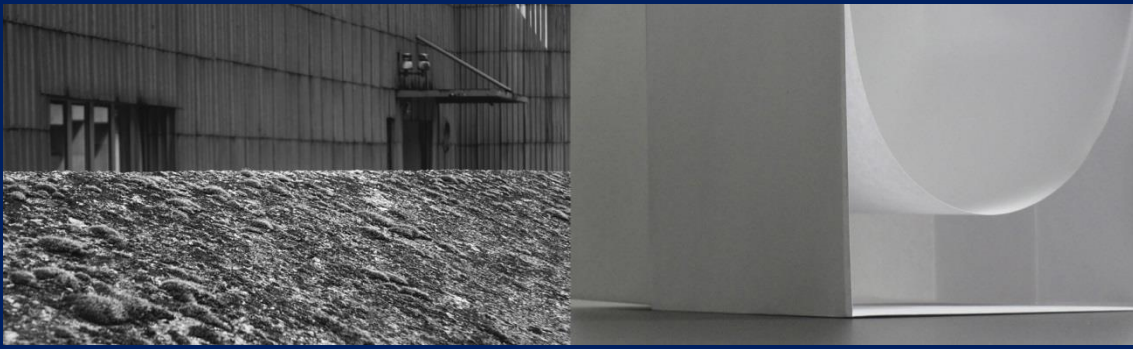

Табла 26, Место неуспелог састанка-ПРАЗНИНА
„Моденатура је чиста творевина духа: она тражи пластичара.“
Корбизје⁶⁴⁸

Идејом о идеалном, идеализујемо ониричко постојање фикције архитектуре као реално постојање њене фикције. Истраживањем у процесу пројектовања, осмишљеним као пројектовање представа именованих језичких формулација које су именоване архитектонске формулације, а условљене средством њиховог представљања, оне су пројектовани физички модели као стваралачки одговори имагинације, тумачењем за нас непознате, али формулисани реалности створеног језичког значења у познатој, али неформулисаној реалности новоствореног архитектонског значења. Њихову пројектовану релевантност смо преиспитали негирањем у формулисаној архитектонској реалности постојећег света једне праве, изграђене архитектуре њених Аутора. Представе њених фрагмената су одговарајуће фотографије, представе новоствореног значења именованих представа, одговарајућих фотографија физичких модела. Преиспитивањем у архитектонској реалности претходно створеног, аутентичног света једне праве, изграђене архитектуре, потврдили смо наш новостворени свет као принципијелан пројектантски свет, исто тако аутентичан свет нове архитектуре. Објективност те потврде је комплементарност представа сличних или истих архитектонских значења, иако је појавност њихове архитектуре различита. Она су исказана као појединачни појмови који одговарају створеним језичким и новоствореним архитектонским формулацијама, усаглашавањем двострукости њихових представа, појмовном представом фотографија физичких модела и модела архитектуре. Контекстуализацијом непостојећег контекста физичких модела њеним постојећим контекстом, освестили смо лично искуство друге, стварне архитектуре и свесно потврдили наше несвесно, пројектантско искуство нестварне архитектуре. Неизграђена, она је нестварно стварна.

Табла 27 и 28, Породична кућа на Женевском језеру (Ле Корбизје), Балкон-ВИСИНА
 „Генеративни дизајн је садржао идеју о стамбеном објекту
 која се могла у потпуности изразити једино у односу на његов жељени пејзаж.“
 Ганс⁶⁴⁹

Табла 29 и 30, Породична кућа на Женевском језеру (Ле Корбизје), И једно и друго-ЦЕЛИНА
 „А човек, како је сачињен од димензија телесних чланова који одређују његов положај у простору
 док се бави својим свакодневним активностима, почиње од размере ϕ .“
 Корбизје⁶⁵⁰

Табла 31 и 32, Марсејски блок (Ле Корбизје), Кућни праг-ДУБИНА
 „Наше су очи створене да виде (облике) на светлости.“
 Корбизје⁶⁵¹

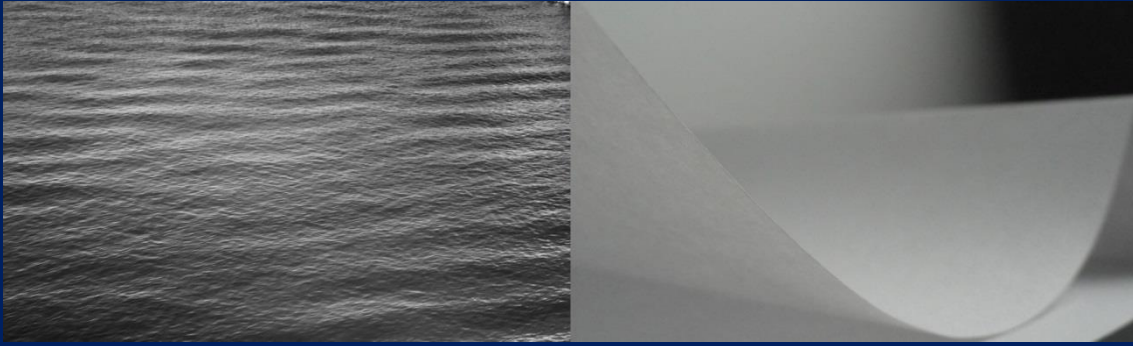
649 Gans, 2006, 161.

650 Guiton, ed., 1981, 69.

651 Le Korbizije, 2006, XLIII.

Табла 33 и 34, Вила Савоја (Ле Корбизје), Сто пред ручак-ЧИСТИНА
„Он је волео да буде срећан. Уживао је у задовољствима живота. Волео је вино и пастис.“
Вожански⁶⁵²

Табла 35 и 36, Јадранско море, Кревет-БЛИЗИНА
„Нежност!...Рука меси, рука милује, рука глади.
Рука и шкољка се воле.“
Корбизје⁶⁵³

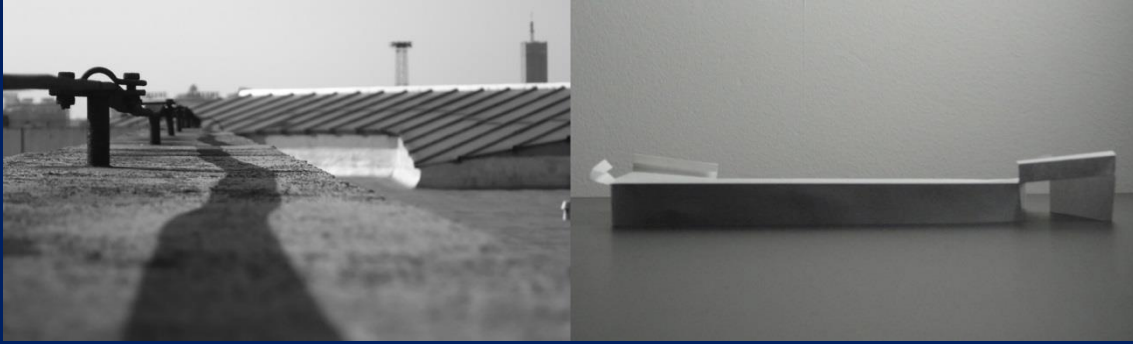

Табла 37 и 38, Лондонско око, Какав поглед!-ДАЉИНА
„...уколико авион није егзактан он не може ни летети.“
Корбизје⁶⁵⁴

652 Wogenscky, 2006, 29.

653 Maak, 2011, 36.

654 Абадић, 2016, 89.

Табла 39 и 40, Палата правде у Београду (З. Жунковић, М. Живадиновић, Б. Симовић), Добро место-НИЗИНА
 „Димензионисање свих ствари у урбаном диспозитиву
 може бити вођено само по мери човека.“
 Корбизје⁶⁵⁵

Табла 41 и 42, Марсејски блок (Ле Корбизје), Чист израз-ОШТРИНА
 „У природи, најмања фелија одређује ваљаност,
 здравље целине.“
 Корбизје⁶⁵⁶

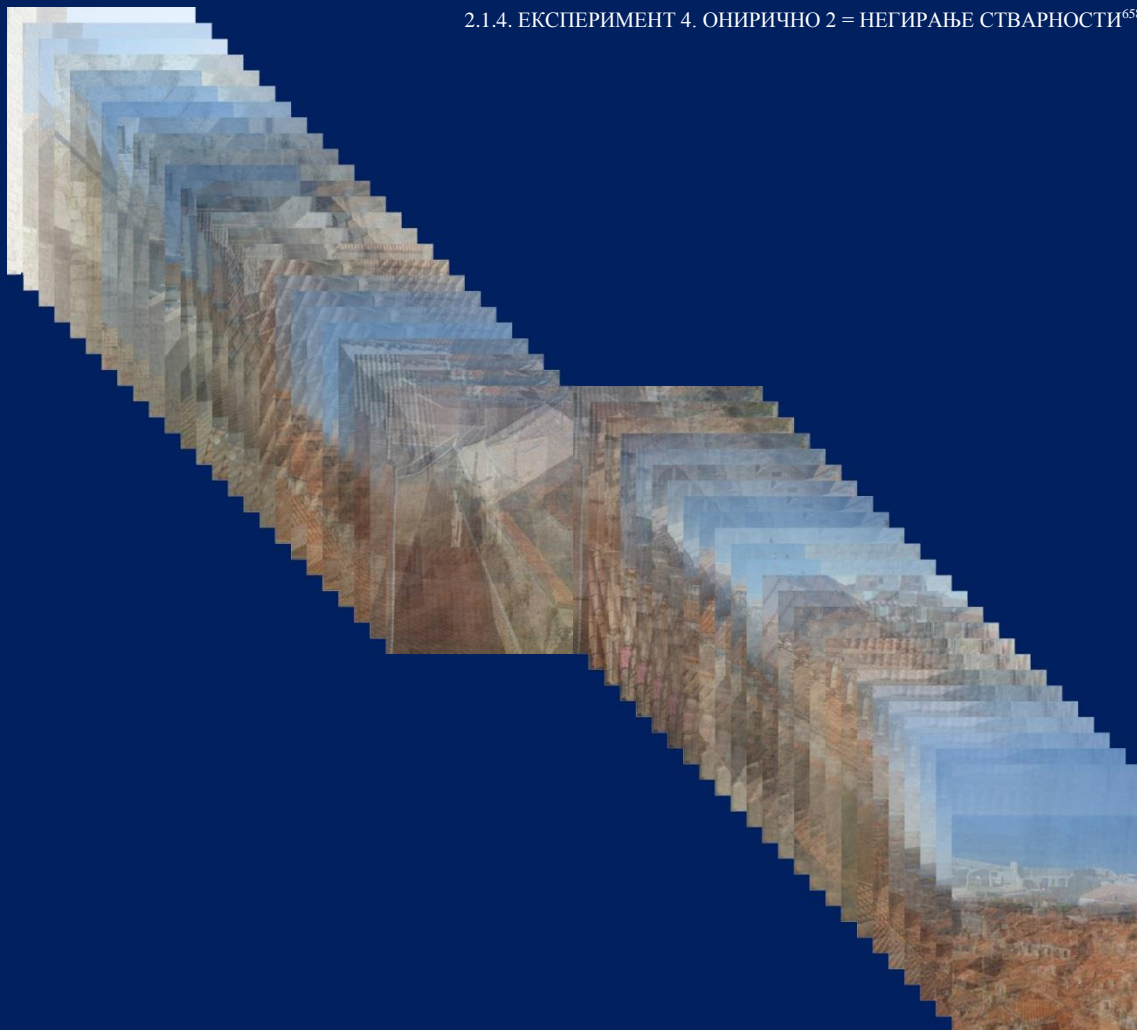

Табла 43 и 44, Породична кућа на Женевском језеру (Ле Корбизје), Излаз-БРЗИНА
 „У целовитом и успешном раду постоје масе импликација,
 истински свет који се открива онима на које се односи.“
 Корбизје⁶⁵⁷

655 Le Corbusier, 1965, 98.

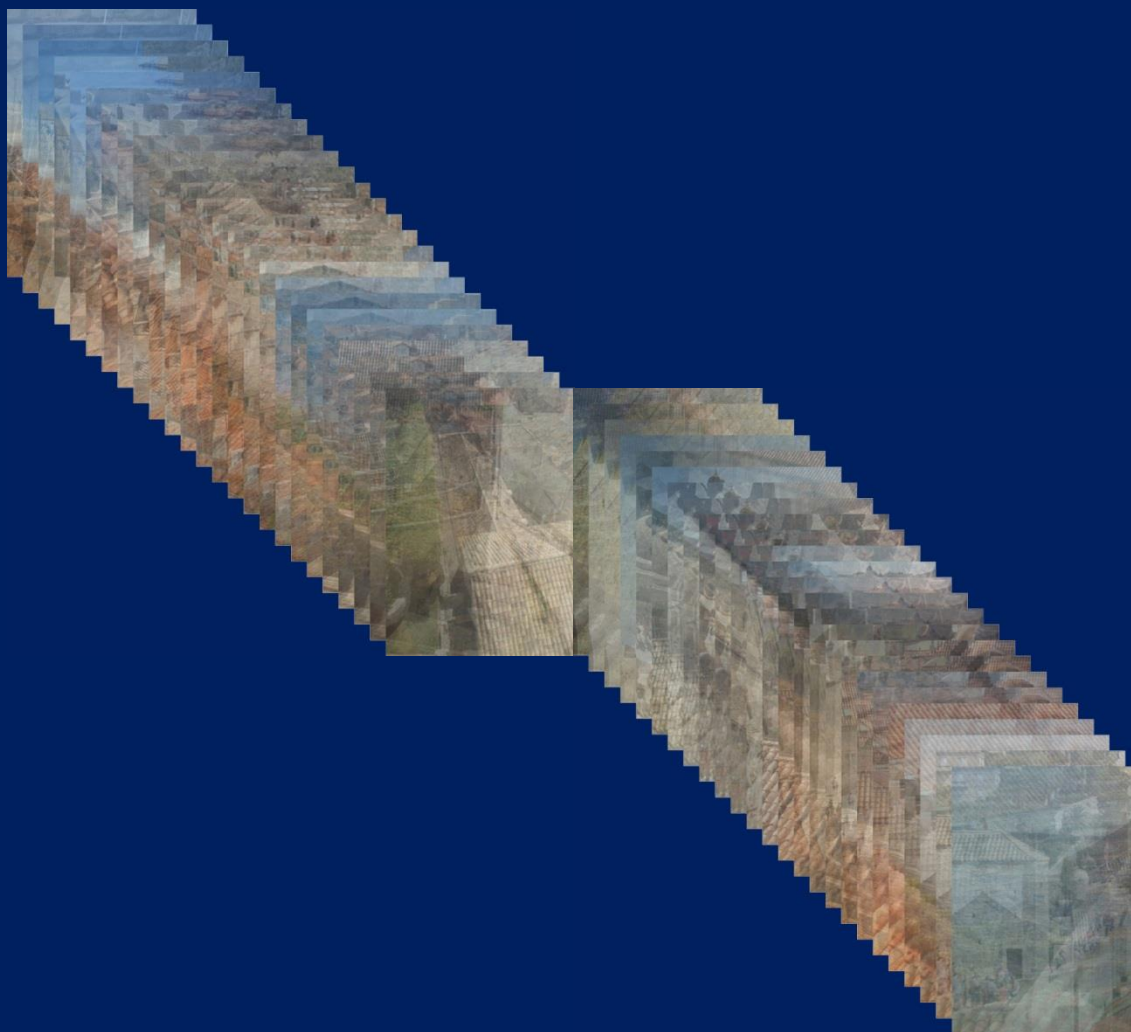
656 Samuel, 2007, 1.

657 Birksted, 2009, 145.

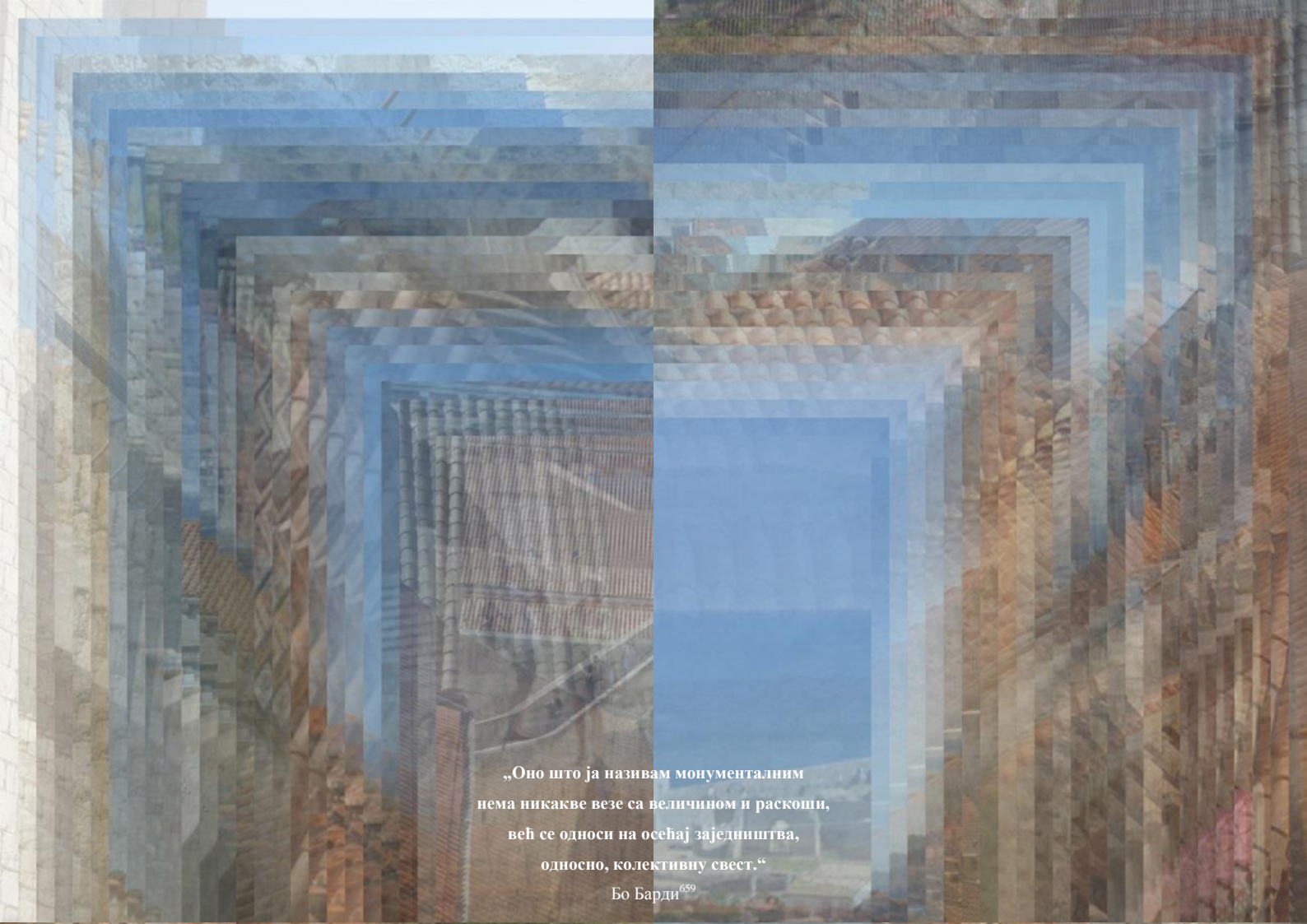
Табла 45, КОНДЕНЗОВАНИ САН 001 - 025 - 050

658 Le Korbizje, 2008, 14-15, „Укратко, ако се мени чини да се лепота изнад свега састоји од хармоније, а не од величине, масе, тежине, цене, или театралног сјаја, ја овом моделу гледања додајем и свој модел бивствовања: ја сам млад-што је грех који ће проћи-млад и сходно томе склон оштрим судовима. Ја се дивим еklektизму али ћу чекати да оседим пре него што слепо прихватим. Насупрот томе, широм отварам очи упијајући све око себе, своје кратковиде очи-ове тужне наочари које ми дају изглед доктора или свештеника-испричао сам много глупости. Што је много горе, на велико неодобравање оних који су ми блиски, ја много чешће мењам ставове и противречим самом себи више него што доликује. Тако, када сам лоше расположен, ја се смејем грохотом, док у другим ситуацијама, моје радознале госпођице, осећам да сам ганут, да путујем кроз земљу снова у ритму скерца који потчињава, потпуно савладан великом Хармонијом. -Не, моје сумњичаве даме, човек не отупи од путовања. Он само постане помало аристократ у својим љубавима и, на часну реч, то је тако захваљујући овом времену када је све социјализовано, а поготово је тако читаоцу „La Sentinella“. Ово путовање на Исток, далеко од замршене архитектуре Севера одговара сталном зову сунца, широким линијама плавог мора и великим белим зидовима храмова-Константинопол, Мала Азија, Грчка, Јужна Италија-биће као ваза идеалног облика, из које ће да потеку најдубља осећања срца...Ето како у два сата ујутру на белој лађи која плива по огромној реци између Будимпеште и Београда, не могу да их зауставим, и заборављам да изађем на палубу да гледам како се већ велики месец уздиже кроз лавиринт звезда.“

Табла 46, КОНДЕНЗОВАНИ САН 001 - 75 - 100

Негирамо новостворени свет постојећег света архитектуре, о чијем виђењу сведочи 100 фотографија, снимљене непрекидним кретањем дуж путање Дубровачких зидина у просторно – временском трајању од 1940 метара и 68 минута. Истраживањем визуелног језика архитектуре, њеног контекстуализованог постојања у одређеном, али слободним одабиром одговарајућем оквиру за визуелизацију њеног новог постојања, настале су нове слике као сновиђење стварано низом слика забележених кадрова. Принцип низања смо просторно и временски одредили следом једног кадра за другим, управо оним редоследом којим су снимљене фотографије током кретања и одредили да је вредност дистанце тог низања 0, да бисмо свих 100 фотографија видели као једну нову слику у једном просторно – временском континууму. Јединственим постојањем простора у времену и времена у простору, ново постојање постојећег света архитектуре је постало психичко, а оно је ониричко постојање, јер смо крећући се унапред, себе пројектовали уназад, и тако смо принцип низања следом једног кадра за другим превели у принцип једног кадра у другом. Нова вредност тог кадриања је промена њихове транспарентности, да би један у другом били видљиви као забележени кадрови у тоталитету. Њихова, једна нова слика је представа сновиђења, јер је визуелни сан којим смо негирали постојање постојеће архитектонске стварности, то јест, осмислили смо нову која је наш реалан сан, претходно доживљеног сна. Елементе истраживања смо представили на нов начин, да би негацију стварности у процесу пројектовања потврдили као принцип рада визуелног сна који је реалан сан. Кодирањем смо формирали шифровани низ и означили кадрове нових слика сна који су сваки за себе појединачан сан и тиме смо забележили фрагменте сна. Њиховим сажимањем у један низ, кондензовањем сна, он је постао визуелни сан. Ново, виртуелно путовање у сну је реалан сан нестварног сна, јер је повратак у реално путовање на јави која је његов стваран сан.

„Оно што ја називам монументалним
нема никакве везе са величином и раскоши,
већ се односи на осећај заједништва,
односно, колективну свест.“

Бо Барди⁶⁵⁹

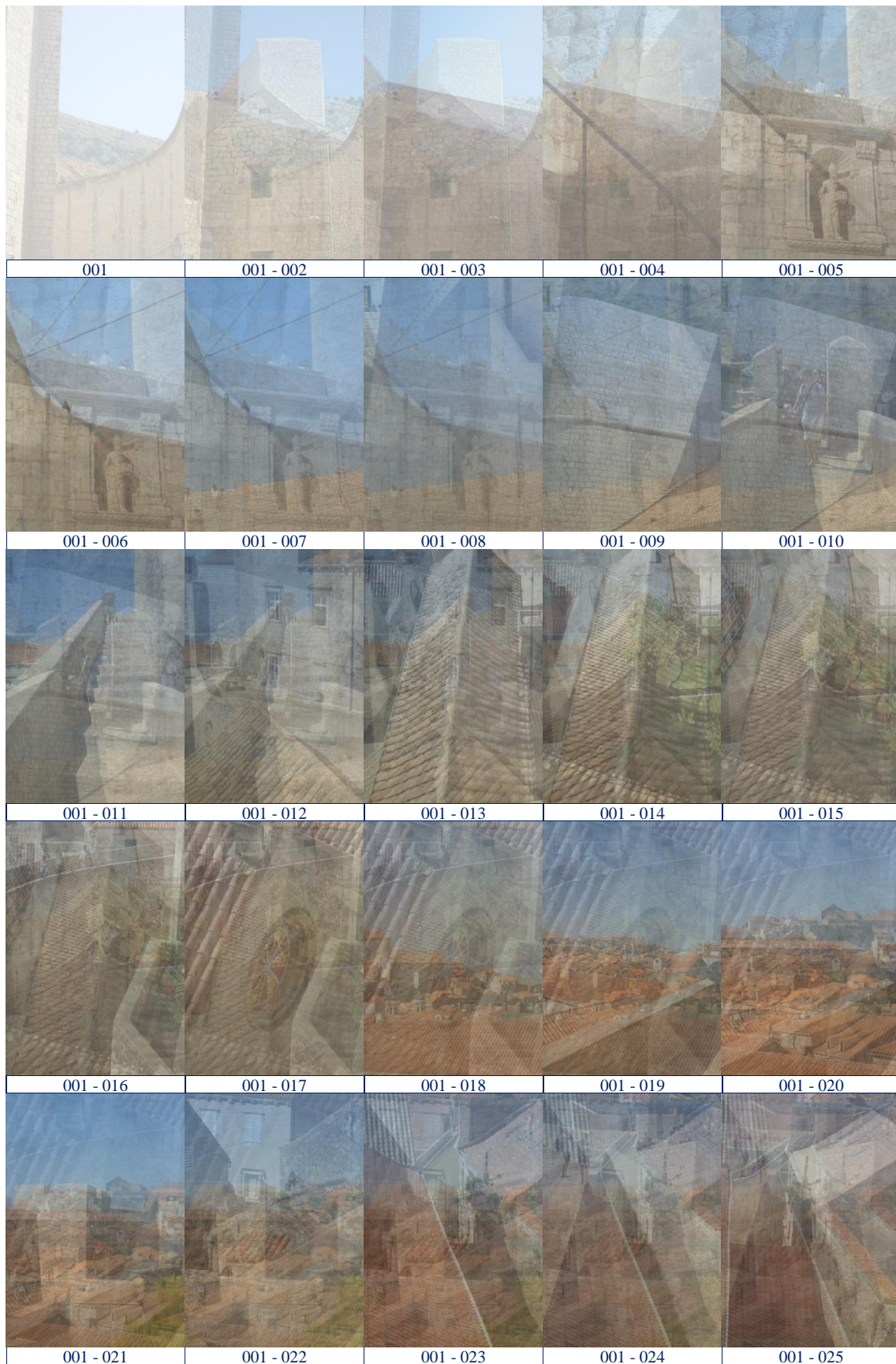

„То бележење креће се
од рушевина до измена у пејзажу...“

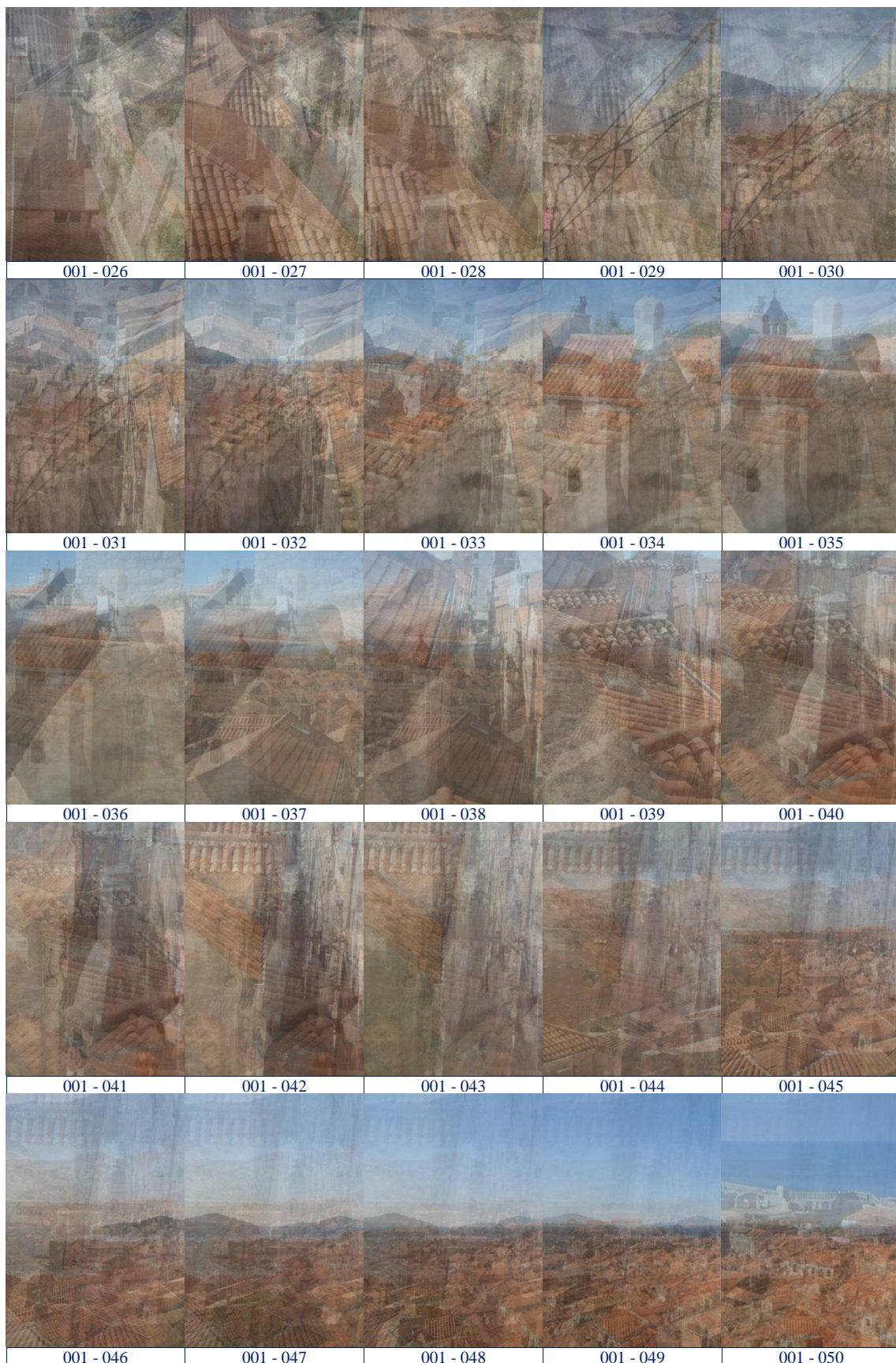
Сиза⁶⁶⁰

Табла 47, КОНДЕНЗОВАНИ САН 001 - 025 - 050 - 075 - 100

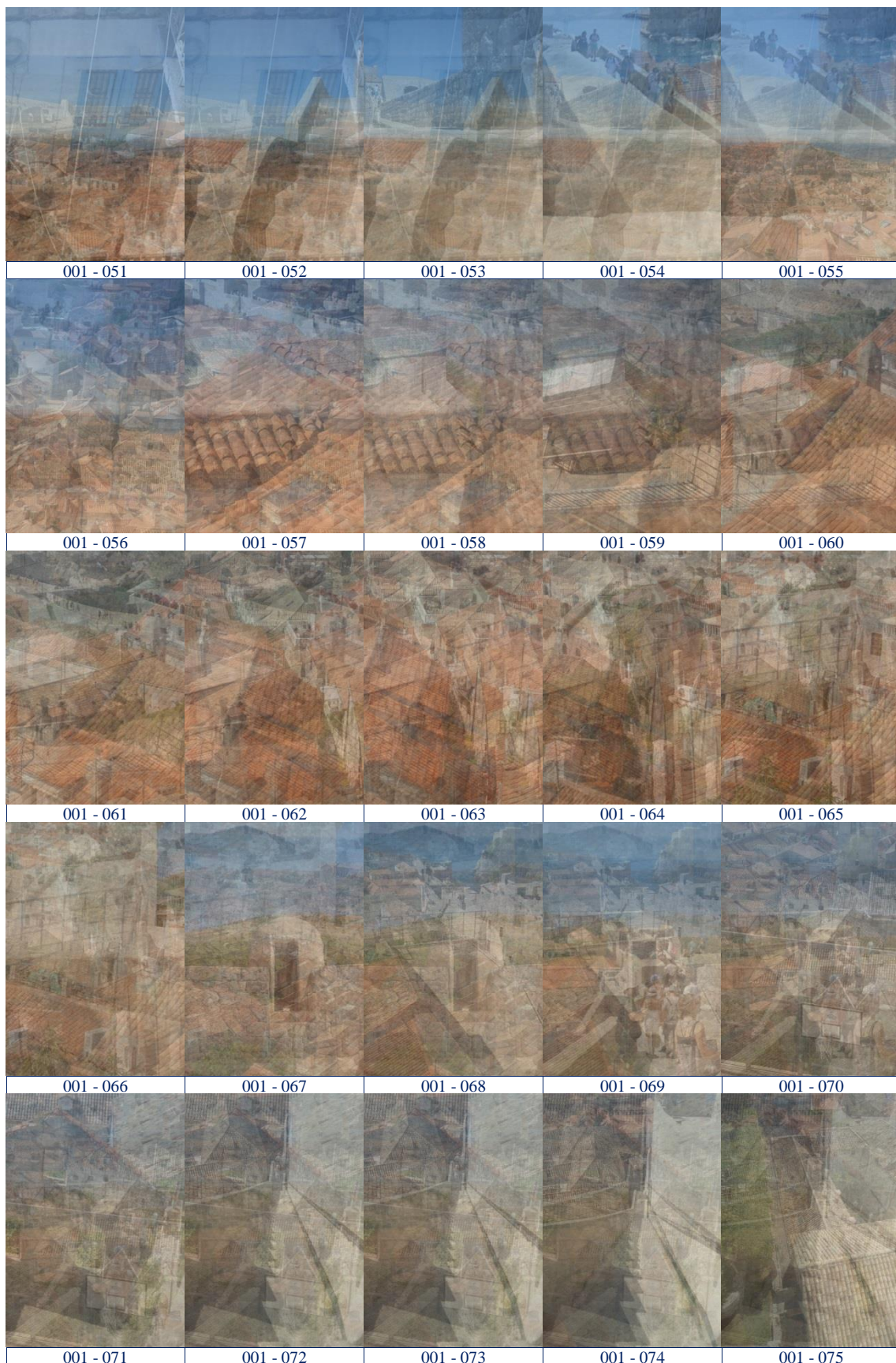
659 Bo Bardi, 2013, 84.
660 Siza, 2006, 39.

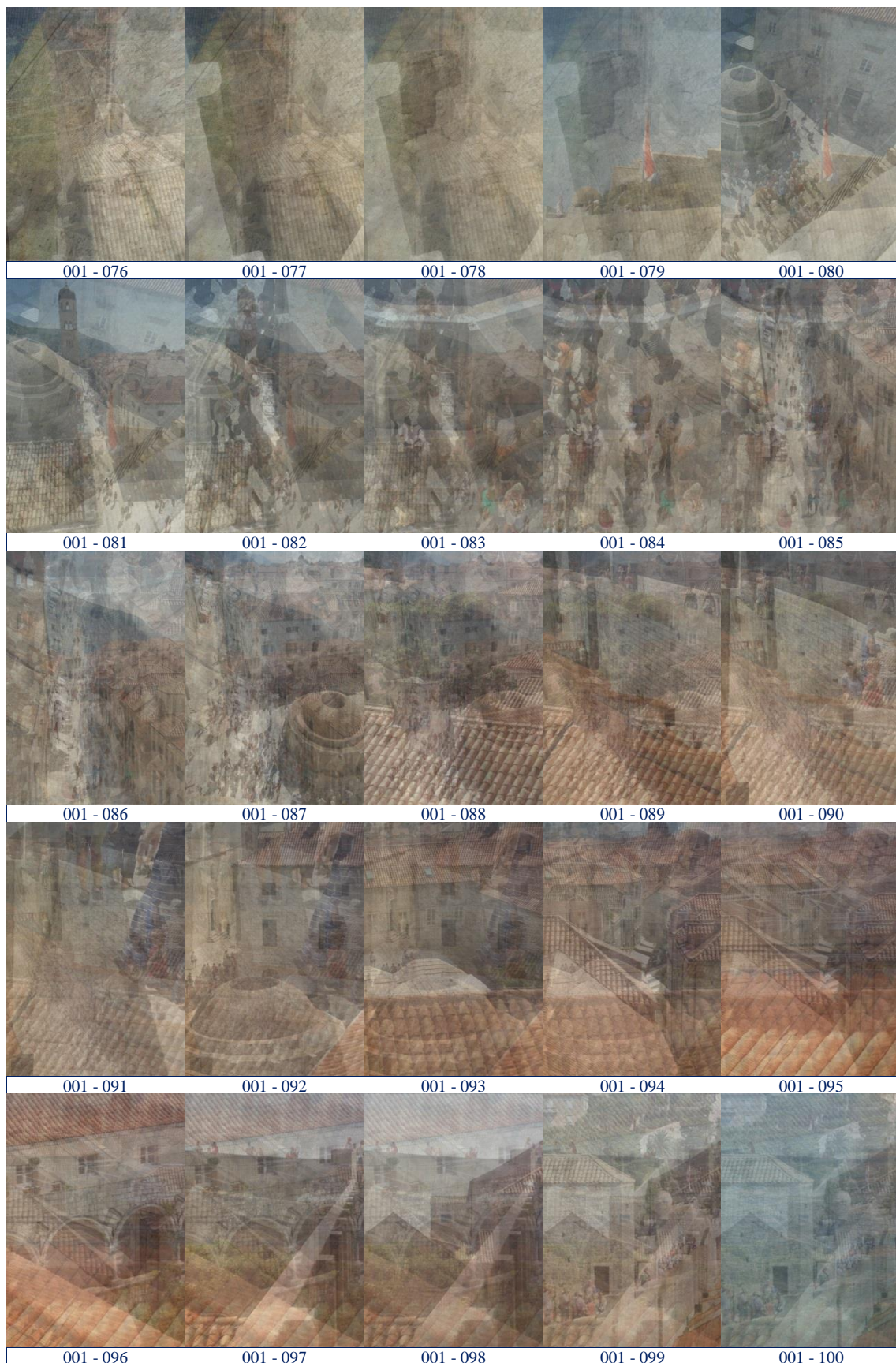
Табла 49, НОВЕ СЛИКЕ СНА 001 - 025

Табла 50, НОВЕ СЛИКЕ СНА 001 - 025 - 050

Табла 51, НОВЕ СЛИКЕ СНА 001 - 025 - 050 - 075

Табла 52, НОВЕ СЛИКЕ СНА 001 - 025 - 050 - 075 - 100

Табла 53, ВИЗУЕЛНИ САН 001 - 025

Табла 54, ВИЗУЕЛНИ САН 001 - 050

Табла 55, ВИЗУЕЛНИ САН 001 - 075

Табла 56, ВИЗУЕЛНИ САН 001 - 100

3.0.0. ПРОЈЕКТОВАНО

3.0.1. ОБЈЕКТИВНОСТ АРХИТЕКТОНСКЕ ФИКЦИЈЕ

„Али, прихватимо ли да је могуће појавност нове архитектуре видети као део њеног савременог оквира, реалну тежину професионалног наслеђа можемо једино „поделити“ ширећи њен будући просторно-временски контекст.“

Миленковић⁶⁶¹

У једној Новој реалности, фикциони свет је свет јединствене архитектонске стварности. Са једне стране, имагинарно јединствен, стваран и нестваран, са друге стране, имагинативно јединствен, свесно и несвесно замишљен, он је ЈЕДАН, пројектовани свет постојеће и нове архитектонске стварности. Само у том свету архитектонског пројекта реалности у реалности, ониричка фикција архитектуре пројекта реалности изван реалности се реализује као пројектована архитектура, да би он био реализовао као пројектовани сан. Пројектована архитектура је нова појавност њене фикције, док је пројектовани сан фикциони свет сна који је архитектонски сан. Преласком пројекта из ониричке у једну нову реалност, квалификујемо мишљење да је објективност фикције архитектуре објективност ониричке представе друге, односно нове стварности света пројекције, када смо ониричком фикцијом архитектуре изван реалности преиспитали сопствену реалност⁶⁶² јединствене архитектонске стварности у једној новој реалности. Иако јединствена, она није само архитектонска, јер није симулација намере, већ намера сама,⁶⁶³ као што је ониричка фикција архитектуре у њој фикција, само када је њена нова појавност објективна. Другим речима, објективност фикције архитектуре мора да испољава дуализам појавности⁶⁶⁴ јединствене имагинарности

661 Milenković, 2015, 3.

662 Ибид., 13, 'у простору и времену преиспитивања сопствене реалности, архитектонској дисциплини методолошки одговара упоредивост ситуација трансформација стила; појмовно тумачење новог је изван традиционалних оквира, у супротном амбивалентност ситуације резултира једним поступком; савременост се не разумева сама по себи;'

663 Ибид., 14-16, 'савременост је претерана амбициозност која је у вези са архитектуром, јер је заслепљеност њеним идеализованим очекивањима; ако није у питању намера сама, већ симулација намере, за Бодријара, она формулише разлике између истинитог и лажног и истинитог и истинитијег, и због тога је архитектонска одговорност подељена, како у постојећим, тако и у непостојећим уговореним односима страна у простору и времену једне реалности; вредност облика објекта архитектуре је у његовој способности комуникације у пројектованој равни архитектонских околности културног контекста (у тим ситуацијама, давање је једнако отварању); архитектура осцилира између одређености и неодређености, повезивањем ствари (као место слабости, она прераста у архитектонску реакцију, да би постала апарат за превазилажење дихотомија);'

664 Ибид., 17-18, 'повезивањем метода и објекта у који гледамо, напуштамо поље одређености начином изражавања, да бисмо испољили дуализам његове појавности (није реч о супротстављању одређености, већ је реч о местима неодређености

и имагинативности фикционог света. Објективност нове појавности њене фикције је у том смислу проблем појавности једне архитектуре⁶⁶⁵ која је САН, као што је објективност фикционог света сна у једној новој реалности проблем њеног фикционалног механизма, његовом архитектонском пројекцијом у ониричкој стварности, да би се операционализовало јединство постојеће и нове архитектонске стварности. Са једне стране, у оностраној реалности, указивање потенцијално нове појавности ониричке фикције архитектуре је њено идеално постојање, са друге стране, у оностраној, нова појавност њене фикције је јединствена појавност архитектуре, јер је њено реално постојање у једној новој реалности. Дакле, само у тој релацији бесконачне и коначне фикције идеалног и реалног⁶⁶⁶ у архитектонском пројекту изван и у реалности, њена нова појавност је јединствена појавност, то јест објективност њене фикције у индивидуалној и колективној реалности архитектонског пројекта једне исте реалности.

„Премда свесни да се управо у слојевима *иза* налазе објашњења намере,
битније је да за анализу случаја уочимо постојање намере,
јер нас то може приближити генеративном концепту,
то јест креативном делу иначе по својој природи поступка анализе.“

Миленковић⁶⁶⁷

Објективност фикције архитектуре је радикализација илузије⁶⁶⁸ о постојању њене ониричне објективности фикционог света сна у једној новој реалности, јер је само та реалност место монтаже „наше пројекције“.⁶⁶⁹ Субјективном објективизацијом ониричке фикције архитектуре која се одвија у оностраној реалности фикционог

исказа који су могућност испољавања објективне неодређености архитектуре, што је нарочито у вези са односом стварног и нестварног); простор и време постају стварност кадра у којем нису раздвојени или се та раздвојеност више не види (та стварност је простор могућности, место самосталности насталог облика);'

665 Ибид., 24-27, 'иако је појавност сваке архитектуре аутономна, увек постоји могућност стварања простора релативно објективног система за креативно филозофско разматрање појавности једне архитектуре; разматрање улоге архитектата у архитектури не постоји изван система вредности унутар ње (архитектура постоји независно од архитектата, јер оно што је њима важно, није увек важно и за архитектуру); парадоксално је да је архитектура (њен облик појавности) могућа у чврстом односу са стварношћу, а не изван ње (то је парадокс, а не њен проблем, као што је проблемски задатак архитектата, а не решавање тог проблема); проблем је пројекција јединства на будућност, имајући у виду да архитектура садржи свој будући облик; облик архитектуре има свој живот, а наш проблем је наша идеја о њој, пре него што се појави у једном облику;'

666 Ибид., 35-36, 'иако производи своје објекте стварности, архитектура не одговара на сва питања истовремено, јер поседује механизме контроле поступка на релацији општег и појединачног; релативна разлика идеалног и реалног постоји у коначном и она је могућност овог другог (у пројектовању, отклон је стратегија, насупротив уобичајеном току ствари);'

667 Ибид., 37.

668 Ибид., 37-38, 'претходно констатујући општа питања истине, илузије и стварности, моменат суочавања стварности са радикалном илузијом је игра завођења, пристанком саговорника консензусом (није реч о откривању тајни, већ о идентификацији места њеног одигравања);'

669 Ибид., 38, 'индивидуалност је релација између друштвене атмосфере и приватних жеља (место монтаже „наше“ пројекције);'

света операционализујемо објективну субјективизацију фикције архитектуре која се одвија у оностраној реалности једне нове реалности њеног света који је, заправо, пројектовани сан. Јединствена архитектонска стварност је у том смислу реални контекст⁶⁷⁰ двоструке објективности у једној истој реалности. Објективност фикције архитектуре увек постоји и мора да постоји у једној истој реалности, да би релативизовали њену субјективност у једној Новој реалности. Како смо утврдили да је двоструко референтна реалност једне исте реалности, она не поседује појмовну неутралност,⁶⁷¹ већ објективност овострани и онострани реалности, да би неутрализовала њихову универзалност. Другим речима, ониричком фикцијом архитектуре у ононостраној реалности субјективно испитујемо њену објективност, да би фикцијом архитектуре у оностраној реалности једне нове реалности ту ониричку објективност превели у нашу архитектонску намеру⁶⁷² која је објективна промена једне исте реалности у једну нову реалност. Фикционална природа архитектуре⁶⁷³ је у том смислу увек ониричка, да би њена нова појавност била објективна фикција њене ониричне објективности. Њен идеалитет (фикциони свет сна који је објективан сан) је његов реалитет (фикциони свет сна који је објективно архитектонски сан, јер је пројектовани сан), као што је њена нова појавност појавност једне архитектуре, јер је субјективно преиспитивање истинитости праве архитектуре⁶⁷⁴ објективно испитивање њене фикције. Дакле, објективност фикције архитектуре је објективност фикционог света који је пројектовани сан, када је архитектонски пројекат формално-естетски садржај тог сна.⁶⁷⁵ Само тада је пројекат реалности изван реалности једне исте

670 Ибид., 41, 'узимајући у обзир концепт насељавања глобалне културе Николе Буриоа који отвара питања промењених друштвено-економских услова којим дефинише оперативни реализам (инструмент позиционирања субјективног у односу на објективно), објективно је реални контекст (контрола пројектантског поступка наспрам слободе појавности архитектуре у живој реалности);'

671 Ибид., 54, 'Де Сола-Моралес види архитектуру као топографију (места физичког и менталног индивидуалитета у форми дескрипције или артикулације њихове намерности, чији је методолошки капацитет појмовна неутралност у односу на субјективност и објективност места, што је позиција универзалности); када је архитектура у улози медијатора, умањује се њена дискурзивна самоосталност и њено биће (реч је о двоструком односу субјекта, објекта и њихове околине, чије окружење дефинише архитектура); индивидуално управо проблематизује универзално, да би га формулисало;'

672 Ибид., 55, 'отклоном, фикција је превођење архитектонске намерности коју испитујемо (њена способност је да у себи формулише наш пут ка стварности коју мењамо);'

673 Ибид., 57, 'формулација природе архитектуре је парадокс разлика између идеализације света и његове стварности (методолошки се истражују могућности да се превазиђе дата ситуација);'

674 Ибид., 58, 'методолошки садржај супротности индивидуалних идеја са њиховим непосредним окружењем је средство испитивања истинитости праве архитектуре; природност архитектуре је моменат њеног сопственог одвајања, у којем показује лимитирану посебност; ако је настојање архитектуре да постане природни свет, њен легитиман циљ, она се добровољно одриче онога што је чини најјачом у моменту њеног настанка (појам јаке слабости у том смислу илуструје спремност, а затим способност што дужег трајања архитектуре);'

675 Ибид., 67-68, 'формално-естетски садржај сна је објекат архитектонске перцепције; сан је рефлексивна јаве (директно или индиректно је апстрахована јаве), јер представља реалност ослобођену дела реалног која је способна за ново или другачије;'

реалности, архитектонски пројекат једне нове реалности у једној истој реалности, јер је имагинаран фикциони свет у објективном фикционом свету. Са једне стране, објективност фикције архитектуре је аутономност⁶⁷⁶ њене нове појавности, са друге стране, објективност фикционог света је аутономност фикционе представе за коју смо утврдили да је увек и онирична. У тоталитету једне Нове реалности, њихова објективност је НОВА вредност јединствене архитектонске стварности индивидуалне у колективној реалности. Другим речима, нова појавност архитектуре је објективна фикција, када је апстрахована⁶⁷⁷ вредност њене ониричке појавности, док је пројектовани свет објективан фикциони сан, када је његова ониричка видљивост новопроектвана архитектонска вредност.⁶⁷⁸ Како смо утврдили да иза ониричности фикционе представе не постоји реалност, већ се појми једна Нова реалност, јединствена архитектонска стварност је област стварне објективизације, то јест део стварности коју можемо поимати⁶⁷⁹ поимањем једне нове реалности. Она се појми ониричком фикцијом архитектуре (субјективном објективизацијом) у пројекту реалности изван реалности и фикцијом ониричке фикције архитектуре (објективна субјективизација) у архитектонском пројекту реалности у реалности. У том обртају се пројектује њена нова сопственост или нова актуелност,⁶⁸⁰ јер смо утврдили да се она интуитивно инструментализује фикцијом архитектуре и да је властита реалност архитекте Пројектанта, јер је у њој свеprisутан у односу према реалности једне исте реалности.

676 Ибид., 69-70, 'аутономност је формална заокруженост која доказује остварену слободу објекта архитектуре (у форми сна она је над-реална или неухватљива, јер је у сну визуелизована снага воље између две реалности); сан није виртуелна представа, јер према Бодријару, није симулација реалности; сан рефлектује стварност, као и архитектура (аутоматски преузима стварност као тоталитет и на њега пројектује садржај своје рефлексije, да би програм чистог облика управо био да буде облик, док се не употреби као тоталитет);'

677 Ибид., 71-72, 'смисао апстракције није у остатку објекта апстраховања након апстраховања, већ у настанку онога што је изван његове, претходно познате вредности (тима се обезбеђује трајање објекта у оквиру његових самосталних вредности, превазилажењем актуелног збивања, не прекидајући везу са њим); апстрахована вредност је потенцијал за ново или другачије, између онога што јесте и што се нуди као пројекција заједничке будућности.'

678 Ибид., 73, 'видљивост је у статусу новопроектване архитектонске вредности, што значи да визуелни карактер архитектуре може бити наратив, али у сенци облика њеног појављивања (реч је о пројектовању места раздвајања у којем видимо видљиво);'

679 Ибид., 75, 'према Хајзенбергу, област стварне објективизације представља мали део наше стварности (део стварности који можемо поимати);'

680 Ибид., 78, 80, 'ако, пролазећи кроз сферу виртуелног, реалност производи нову сопственост или актуелност, пројектовање је инструмент тог обрта, али је за методологију пројектовања важније разумевање симултаног поступка, пребацивањем субјекта у објект и обрнуто, што одређује два различита поступка (перцепцију и фикцију), јер је у крајњем исходу реч о објективности одлучивања на методолошким основама;'

„Парадокс је форма апстракције
којом нам се архитектура приказује у пројектованом методу.“

Миленковић⁶⁸¹

Фикција архитектуре у једној Новој реалности је парадокс њене фикције у ониричкој реалности. Указивање архитектуре у ониричкој стварности фикционог света је њена потенцијално нова појавност у његовој јединственој архитектонској стварности, то јест, она је нова, само када је јединствена појавност, јер се таквом указала у ониричкој стварности. Њена објективност је у том смислу разрешење парадокса изван ситуације у којој је формулисан.⁶⁸² Другим речима, нова појавност архитектуре је аутентична фикција, када је ониричка промена њеног субјекта и објекта, као што је архитектонски парадокс⁶⁸³ ониричке фикције, нова фикција фикционог света сна који је објективан, јер је пројектовани сан. Њена ЈЕДНА, јединствена појавност је у том смислу ЊЕНА права архитектура, док је свет јединствене архитектонске стварности фикциони свет сна који је пројектовани сан, јер је архитектонском пројекцијом у ониричкој, транспонован⁶⁸⁴ свет из ониричке у једну нову реалност. Дакле, јединствена појавност архитектуре је увек у вези са начином њеног представљања⁶⁸⁵ у фикционом свету сна, за који смо утврдили да је фикциона представа сна. У једној новој реалности, она је права архитектура, када је објективна фикција њене ониричке фикције, као што је фикциона представа онирична, када је фикциони свет објективан сан. Ако у том крајњем исходу, прихватимо да је јединствена појавност архитектуре одређена њеном новом фикционалном објективношћу, она је ПРАВА архитектура, јер је идеја о брзини промене у времену као део њене физичке појавности.⁶⁸⁶ Пројекција

681 Ибид., 90.

682 Ибид., 90, 'на ужем плану, парадокс је однос субјекта и објекта, док је у пројектантским ситуацијама, сам метод; парадокс је слабост употребљеног система доказивања, што значи да је његово разрешење изван ситуације у којој је формулисан.'

683 Ибид., 91, 'доказ није пресудан за употребљивост архитектонског парадокса (реч је о позицији у којој се субјект пројектовања мења у односу на стварност, чиме мења стања која су читљива на објекту архитектуре или у њему); новонастали односи између стварног и могућег су методолошка вредност ситуације, генезом облика који одражава визију или снове.'

684 Ибид., 92, 'прихватајући неодојивост архитектуре од њене појавности, у њеној вези са стварношћу се налази природност транспоновања (као природан ток ствари) из једног које одређује друго-у друго.'

685 Ибид., 93, 'савременост архитектонске форме, како је види Нејл Лич, је у повезаности начина њеног представљања и њене појавности, што значи да постоји архитектонски садржај изван архитектуре, али методолошки гледано и укидање дистанце којом је могућа контрола пројекције њене форме.'

686 Ибид., 99, 104, 'да би се преклопили простор и време у прихватљивом облику за архитектуру, реч је о прихватању брзине промене у времену која је део њене физичке појавности; зарад видљивости, промени у времену је потребно њено раздвајање или задржавање, да би променљивост била објективизована следом одвојених пројектованих јединичних вредности које су измењене (реч је о позицијама архитектуре које су пројектоване подударности онога што се појављује са оним како се појављује).'

јединствене архитектонске стварности је у том смислу објективизација јединствене архитектонске појавности за коју смо се определили⁶⁸⁷ новом фикцијом ониричке фикције архитектуре у једној новој реалности.

„Тако циљ фикције или фикционалног постаје то да нам ствари и стања,
објекте и контексте предочи готово као реалне,
односно да у различитим фикционалним ситуацијама аутор
дође до тога шта је права замисао о супстанцијалном објекту архитектуре.“

Веснић⁶⁸⁸

Фикцијом ониричке фикције архитектуре пројектујемо само ону архитектуру која је неупитно НОВА, што је чини објективним архитектонским делом фикције, и само та архитектура није нефикција. Њеном реализацијом у архитектонском пројекту реалности у реалности, она је реализовано дело архитектуре, јер је архитектонски могућа⁶⁸⁹ због тога што је објективна, насупрот оним делима нефикције архитектуре која су могућа, али нису објективно реализована, чак и када су изграђена. *Само тим пројектантским методом, њена ониричка објективност се пројектује као фикционална објективност, то јест, ониричка фикција архитектуре као њена фикција. Другим речима, нова архитектонска појавност се реализује као јединствена, једна права архитектура која је објективна, јер се претходно објективизовала и у фикционом свету своје ониричке пројекције због које је и фикционализована методом свесног пројектовања. Архитектонски могућа, њена објективна реализација је нестварно стварна. Та имагинарна самореализација је објективност фикције архитектуре у једној Новој реалности своје реалности и она је универзални принцип који је, када је објективан, одговарајући принцип постојања било ког новог, па тако и фикционог света архитектуре. Само у том свету, нестаје један свет, да би настао један други, исти, али другачији свет. Дакле, крај ониричке фикције архитектуре је почетак њене нове фикције, када се фикциони свет сна реализује*

687 Ибид., 106, 'услед недостатка сигурности пројекцијом архитектуре у сфери апстрактног и реалног, поставља се питање инструментализације њене несавршености (није реч о облику, већ о објашњењу онога што нас је определило да дођемо до његове пројекције);'

688 Веснић, 2018, 278.

689 Ибид., 279, 'иако се свака фикција завршава представом (концептуална представа је архитектонски могућа), остаје питање када ће јој одговорати трансцендентни објект архитектуре, што зависи од одлуке аутора да задржи одређену фикционалну представу; циљ сваког механизма фикције је фикциони свет и због тога је она продуктиван пројектантски метод, представом будућег, супстанцијалног објекта архитектуре;'

као архитектонски сан који је пројектовани сан у пројекту реалности једне Нове реалности. Фикциони свет сна је архитектонски сан који је пројектовани сан, јер је фикција ониричке фикције архитектуре начин трагања за архитектуром која је далеко реалнија од онога што јесте фикција.⁶⁹⁰ Иако је нова фикција фикције њеног идеалног, али реалног постојања, објективност фикције архитектуре је увек одређена њеним новим постојањем у постојећој архитектонској стварности. Та објективност њеног постојања у јединственој архитектонској стварности, а оно је увек и физичко, је чини архитектонском фикцијом.

„Кад се архитектонски објект реализује,
јасно је да у том остварењу све нестаје, макар за тренутак.“

Веснић⁶⁹¹

Објективност пројектоване архитектуре у јединственој архитектонској стварности је фикционална објективност њене ониричке објективности, јер је реконструкција⁶⁹² постојеће архитектонске стварности новом. Само тада је јединствена архитектонска стварност јединствена архитектонска појавност, а све заједно архитектонски сан (само)пројектованог света субјекта архитектуре-аутора⁶⁹³ и њеног новопроектваног света. Пројекцијом њихове ониричке пројекције у пројекту реалности изван реалности, а она је њихова реализација у пројекту реалности у реалности, ми смо иступили из оностране, и приступили једној Новој реалности оностране реалности. Другим речима, ониричка објективност архитектуре у оностраној реалности је потенцијал архитектонског сна који је пројектовани сан, док је њена фикционална објективност у оностраној, самопроектван сан, јер је постао једна нова реалност⁶⁹⁴ тог архитектонског сна. Дакле, фикциони свет сна је објективан сан, јер је новопроектван свет јединствене архитектонске стварности, као што је објективност фикције

690 Ибид., 280-281, 'да не би дошло до погрешне употребе фикције, када она постаје пројект по себи и пројект за себе, треба је схватити као начин или модел трагања за архитектуром која је далеко реалнија од онога што јесте фикција (децентраирањем и дислоцирањем у друге стварности, она се у потпуности центрира); фикција манипулише физичком стварности (преклапањем стварности и фикције);'

691 Ибид., 321.

692 Ибид., 321, 'прелазећи различите сфере постојања, супстанцијални објект архитектуре мења стања свог појављивања у којима настају модели реконструисаних стварности (реч је о односу субјекта и објекта, аутора и његовог објекта, о њиховом свету у којем се очекује отеловљење архитектонског објекта који се трајно налази између стварног и могућег, јер је она потенцијал за нешто друго);'

693 Ибид., 322, 'интуитивно (само)пројектовани свет субјекта архитектуре-аутора је архитектонски простор који се путем супстанцијалног објекта преноси на другог субјекта;'

694 Ибид., 323, 'у самопроектваном сну се постиже стање у којем је илузија реалнија од стварности (оно је ослобођено и независно од стварног постојања и зато сан постаје нова реалност);'

архитектуре тог света њена јединствена појавност. Реализацијом јединствене архитектонске стварности фикционог света и јединствене појавности фикције архитектуре, то јест, самопројектованог фикционог света и новопројектоване архитектуре, он се реализује као самопројектовани архитектонски сан, реализацијом једне праве архитектуре. Само ТА архитектура је „савршени сан“ могућег новог, архитектонског сна.⁶⁹⁵ Савршенство тог архитектонског сна је фикциони свет као архитектонски пројекат. У њему се РЕАЛИЗУЈЕ његова и објективност фикције архитектуре, њене јединствене архитектонске стварности и јединствене појавности у једној Новој, јединственој реалности, да би се изградила једна права архитектура. Њен фикциони свет је архитектонски пројекат, јер је сан који се не разликује од јаве.⁶⁹⁶

„Архитектонска одговорност у креирању физиономије живота
представља обавезу сталног промишљања на свим нивоима,
структуре, садржаја, значења и форме.“

Абадић⁶⁹⁷

Управо због тог неразликовања сна и јаве, крај бескрајне, ониричке фикције у пројекту реалности изван реалности је коначан почетак фикције ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности. Како смо утврдили да се у јединственој архитектонској стварности, сан наставља као фикциони сан, али траје као пројектовани сан, и ониричка фикција архитектуре се наставља, али траје као њена нова, пројектована фикција. Њен коначан крај је реализација њихове објективности, то јест, пројектоване архитектуре новопројектованог света у архитектонском пројекту или остварења те реализације њеним физичким постојањем. У том смислу је објективност фикције архитектуре УВЕК РЕАЛИЗАЦИЈА њеног дела, јер је остварено, аутентично дело фикције, чак и када

695 Ибид., 324-327, 'када се стварност и илузија испоље у реализованом објекту јединствене хармоније, настаје „савршен сан“ (упадљиви и необични облик којим се испуњење жеље испољава) свеукупног контекста даљег стварања; могућност новог сна је оно што се враћа аутору након манифестације вредности самог објекта; архитектонски сан је иманентан просторно-временски објект концепта (у њему додирујемо доживљено, да бисмо га визуелизовали и ставили у снове, а након буђења у своју стварност (у архитектонски пројекат); сан је утилитарна сфера процеса симулације којим унутрашње и спољашње постојање постају иста ствар; сан је технологија којом се пројектује однос времена и временског објекта; питања аутора који креира, јесу питања стварања новог (сањања о новом и стварања нових форми простора и времена); формална и функционална целовитост сна је ауторов аутономан свет могуће материјализације архитектонске границе између стварног и илузорног;'

696 Ибид., 328, 'за архитектуру је питање пројектовања неконтролисаног, тајанственог и непознатог, питање могућности сањања, тако да се сан не разликује од јаве;'

697 Абадић, 2010, 45.

њено физичко постојање није остварено изградњом. У овом моменту нам је важно да исправимо ту грешку због које, не тако ретко, са једне стране, проглашавамо фикцијом, управо она дела архитектуре која су нефикције, да би их са друге стране неупитно прихватили као реализована дела архитектуре, само због тога што је њихово физичко постојање остварено изградњом, иако се у пројекту, претходно није реализовало као дело фикције аутентичне архитектуре. Та необјективност је одсуство имагиналности Пројектанта, његове пројектантске мере,⁶⁹⁸ *јер не гледа у свет*, да би постојећи свет архитектуре обликовао као њен НОВ свет.

„Све што нема смисла једноставно не треба да постоји,
или барем не на начин на који постоји.“

Абадић⁶⁹⁹

Квалитет обликовања тог новог света фикције архитектуре је смисао њеног објективног постојања, а оно је складно,⁷⁰⁰ јер је усклађено постојање постојеће и нове архитектонске стварности у једној Новој реалности. Јединствена архитектонска стварност је у том смислу јединствена појавност архитектуре. Само ТА архитектура нас узбуђује,⁷⁰¹ јер је њена нова вредност елементарна архитектонска вредност која опстаје јер може да се мења.⁷⁰²

698 Ибид., 69, 'мера је ствар осећаја оног тренутка у којем треба стати (у тренутку задовољења само личних ставова);'

699 Ибид., 87.

700 Ибид., 109, 'бити складан значи постојање мере и смисла, јер је жеља за аутентичним изразом, често бескрајна (складом је остварен баланс елемената композиције, јер су сви њени елементи пронашли свој смисао); архитектура не сме бити неусклађена;'

701 Ибид., 137, 'свако остварење захтева емотивну ангажованост (архитектура узбуђује, и то осећање је природно, док интезитет тог осећања зависи од истине, уколико она постоји);'

702 Ибид., 171, 'елементарна архитектура је ослобођена лажних детаља и због тога опстаје и може да се мења;'

3.0.2. ОНИРИЧНОСТ ФИКЦИОНЕ ПРЕДСТАВЕ

„Док перспектива природе, плоти и материје малаксава,
повлачећи се из егзистенције *ейдола*,
нематеријалних представа сличних одразу у огледалу,
три димензије постају две.“

Хилман⁷⁰³

Полазећи од тога да је фикциони свет видљив и невидљив свет у фикционалној и ониричкој реалности, да би био невидљиво видљив свет који је АПСОЛУТНО ВИДЉИВ у једној Новој реалности, имагинативност фикционе представе, је *eidos*⁷⁰⁴ њене ониричне невидљивости.

Како смо утврдили да је ониричка реалност повратна реалност фикционог света у једну нову реалност и да је његова ониричка стварност потонули свет једне реалности, квалификујемо мишљење да је ониричност фикционе представе, цикличност новог, односно створеног значења пројектованог, наспрам остварене формалне појавности архитектуре. Цикличност новог рефлектује аспект сенке⁷⁰⁵ фикционог света сна указане архитектуре, њене потенцијално нове појавности у ониричкој реалности, да би он био фикциона представа сна, нове архитектуре јединствене појавности у једној новој реалности. Другим речима, ониричност фикционе представе је цикличност новог, када створено значење пројектованог није губитак његовим одсуством, већ је присутност⁷⁰⁶ НОВОГ у оствареној формалној појавности архитектуре. Са једне стране, та присутност је присутност нашег ониричког искуства фикционог света у ониричкој реалности у којој смо искусили постојање његове онострани димензионалности, са друге стране, указивањем архитектуре, у њој смо искусили њено, условно речено, нематеријално, јер је неформално физичко постојање изван овострани реалности.

703 Hilman, 2013, 89-90, 'према Нилсону, ейдолон значи представа која задржава то значење, јер је душа представа (за Грке); еидола нису ово или оно, нити постоје као такве и такве, (оне су као оно како се чини да јесу, како изгледају или чему наликују); њихов говор нема опипљиву суспенданцу, у смислу природне извесности (оне нису видљиви објекти у спољном свету који су опипљиви);'

704 Ибид., 90-91, 'еидолон је представа, утвара и у вези је са невидљивим, скривеним и са оним што се види, које иако скривено, видимо у виду апстракција (представе које видимо имагинативним умом, а које су невидљиве);'

705 Ибид., 91, 'аспект сенке је мутни аспект (када видимо сенке у мраку, приметили смо фантазију посматрањем игре сенке психе у несвесном свакодневном животу);'

706 Ибид., 92-93, 'губитак је искуство непотпуности света (од туговања до сна), ишчекивањем онога што нисмо добили (не треба га схватати дословно, јер живот који је у вези са психом подразумева осећање губитка); губитак је присутност празнине, јер проживљавамо искуство друге димензије којој приступамо губитком материјалне перспективе; када престанемо да испуњавамо физички простор у свету делања, у дубини постоји простор у којем физички свет можемо да прихватимо на другачији начин; сновне представе приказују прелазак с материјалне на психичку перспективу;'

Дакле, фикциона представа је сновна (онирична) представа када је цикличност новог прелазак неформално нематеријализоване појавности архитектуре у њену формално материјализовану појавност. Њена ониричност је видљива, али једино ономе што је у нама невидљиво,⁷⁰⁷ јер је она представа фикционог света који је видљиво невидљив у ониричкој реалности, да би био невидљиво видљив свет који је апсолутно видљив у једној новој реалности. У том смислу, фикциона представа је сновна представа, јер је њена ониричност ново, двоструко виђење фикционог света сна који је архитектонски сан, јер је представа пројектованог сна. Са једне стране, фикциони свет пројектујемо јединством имагинације, јер је он имагинарно стваран и нестваран свет једне исте реалности, чије постојање опажамо као свесно и несвесно, да би он постојао као ЈЕДАН СВЕТ јединствене имагинарности. Са друге стране, он је имагинативно, свесно замислив свет у фикционалној стварности и свесно незамислив, то јест, несвесно замислив свет у ониричкој, да би био свесно и несвесно замислив свет јединствене имагинативности јединствене архитектонске стварности њене јединствене, али једне Нове реалности. Његову имагинативност, а она је имагинативност фикционе представе сна, имагинирамо,⁷⁰⁸ то јест, не опажамо имагинацијом у фикционалној стварности, већ ониричком свешћу којом је пројектујемо имагинацијом у ониричкој. Ако прихватимо да је фикциони свет, фикциона представа архитектонског сна који је пројектовани сан, онда смо прихватили да је сан представа, као што је и она увек представа тог НОВОГ СНА.

**„Снови из имагинације призивају имагинацију
и на њихов позив може одговорити само имагинација.“**

Хилман⁷⁰⁹

Ониричност фикционе представе је представа новог, архитектонског сна који је пројектовани сан, када је фикциони свет сна, свет сенка, јер га опажамо

707 Ибид., 94-95, 'невидљиво се опажа невидљивим (психичке представе нису нужно слике или чулне представе, више су представе у смислу метафора, попут поетских представа и имагинативних процеса музике који се чују увом, али се слушају унутрашњим увом; према Платону, сновне представе су упоредиве са сенкама, јер нас наводе да видимо одраз, обрнуто виђење дневног света, његову не-присутност (у њима се опажање дневног света замењује метафоричким значењем, јер су визуелне сенке које животу дају двојност, метафору);'

708 Ибид., 95-96, 'представе више имагинирамо, него што их опажамо, јер чулним опажањем не опажамо дубине које нису у простору чула; имагинација је инструмент који омогућује да слушамо без изобличења;'

709 Ибид., 96.

имагинативно, као наш свет у метафори,⁷¹⁰ да бисмо га имагинарно представили јединством имагинације, ониричком у оностраној и стваралачком у оностраној реалности једне нове реалности. Ониричко искуство, за које смо утврдили да је само наше, пројектантско искуство, је аутентичан начин да фикциони свет пројектујемо као сан, да би он био архитектонски сан у хетерогеном свету архитектуре који изгледа „као да је сан“.⁷¹¹ У том смислу, новостворено значење пројектованог увек зависи од ониричке имагинације тумачења фикционог света и ониричког негирања указивањем потенцијално нове појавности архитектуре, а њена формална појавност од стваралачке имагинације фикционог света реализацијом јединствене појавности те нове архитектуре. Та цикличност новог је ониричност фикционе представе, јер ониричком имагинацијом фикционог света пројектујемо материјалну појавност архитектуре, да би његовом стваралачком имагинацијом реализовали материјалност њене формалне појавности. Другим речима, фикциони свет је свет сенка, јер га стварамо ониричком имагинацијом, да би се реализовао стваралачком имагинацијом, то јест, да би, преокрећући тако наш уобичајени начин мишљења,⁷¹² оне деловале јединствено. Дакле, јединственим деловањем имагинације, ониричност фикционе представе је представа новог, јер је видљивост њене ониричне невидљивости. Само том, сновном представом, фикциони свет сна се актуелизује као нов, јер је пројектовани архитектонски сан, то јест, у новој, јединственој стварности архитектонског пројекта реалности у реалности, створено значење пројектоване архитектуре се остварује на нов начин, преображавањем⁷¹³ у њену формалну појавност. У том смислу, ониричност фикционе представе је имагинативна процена⁷¹⁴ имагинарности фикционог света сна. Он је, као и снови, производ имагинације,⁷¹⁵ када је архитектонски, јер је пројектовани сан. Како смо утврдили да сањалачком активношћу активирамо процес пројектовања као сневаше,

710 Ибид., 96, 'свет сенка је копија дневне свести, али се опажа имагинативно (наш свет у метафори); из психичке перспективе, сенка има суспендану и оно што је у њој је вечно (она није оно што одбацујемо, да бисмо стварали, већ је унутрашња тема);'

711 Ибид., 97, 'искуство којим души суди њена сенка, чини да живот изгледа као да је сан, јер је сенка талог, самокритика;'

712 Ибид., 98, 'ја и моја сенка увек делују заједно и због тога може да се каже да је исто рећи да ја правим сенку и да моја сенка прави мене;'

713 Ибид., 101-102, 'психологија снова на имагинативан начин преобраћа реалност дневног света у сенке и тако су оне реалности које су садржај наших акција (не постоји ја које одбације сенку, већ она истура ја испред себе и остаје скривена иза њега);'

714 Ибид., 146, 'принципом сличности, одговор на сан превазилази његов наставак у смислу да наставимо да сањамо, већ је критичка, имагинативна процена;'

715 Ибид., 146, 'снови нису само природни феномени, већ су изнад свега производи имагинације;'

ониричност фикционе представе је представа новог, јер је и сопствена потреба за представама.⁷¹⁶

„Промену не изазива оно што се у сну говори након сна,
већ доживљај сна након сна.“

Хилман⁷¹⁷

Представа новог је сопствена потреба за представама, када је фикциони свет самопројектовани свет новопројектоване архитектуре. Стваран и нестваран, он је свесно и несвесно замислив свет јединствене имагинарности и имагинативности. Другим речима, ониричност фикционе представе је потпуно стварна,⁷¹⁸ када је фикциони свет, за који смо утврдили да је имагинарно одређен, јер је стваран свет постојеће архитектонске стварности у оностраној реалности, и неодређен, јер је нестваран свет нове архитектонске стварности у оностраној реалности, недвосмислена⁷¹⁹ представа јединствене архитектонске стварности. Дакле, фикциона представа је изобличена представа⁷²⁰ у пројекту реалности изван реалности, да би била уобличена у архитектонском пројекту реалности у реалности, то јест, изобличеност је њена двосмисленост, да би уобличена, била недвосмислена. Та двојност је чини сновном представом, а она је нова, витална и променљива представа,⁷²¹ јер њену имагинативност имагинирамо, као што имагинира сан.⁷²² У том смислу, самопројектовани свет је новостворено значење пројектованог, док је новопројектована архитектура њена формална појавност. Другим речима, ониричком имагинацијом тумачења фикционог света и

716 Ибид., 186, 'сневање нарцистички задовољава сопствену потребу за представама;'

717 Ибид., 188.

718 Ибид., 188-189, 'сновна представа делује на живот када се доживи као потпуно стварна; пре тумачења, сан делује на свест, јер уноси наше поступке и односе у сновну фантазију;'

719 Ибид., 189-190, 194-195, 'директна превођења противрече двосмислености сна, а они у видљивој датости нису двосмислени; постоји разлика између конкретне одређености сновних представа и неодређености које су им својствене када се сан извуче на светлост дана; постоје и неодређени снови, па је нејасност снова валидан феномен (непрозирност, неухватљивост, непоузданост, неодређеност су део форме сна и припадају представи); двосмисленост се не налази у представи, јер је она прецизна, већ у њеном значењу, а мноштво значења је у самој представи, без обзира на то колико је она јасна; сан има двоструку одору и извесна неодређеност његовог значења је његов начин представљања; двосмисленост снова је њихова поука коју нам пружају;'

720 Ибид., 196-197, 'имагинација изобличује и уобличује; изобличена представа у сну је кључ рада сна; формални узрок сна изобличава, јер утискује сопствени карактер у пластичност имагинације (имагинативна активност захтева вештину, јер није довољан циљ, треба нешто и направити);'

721 Ибид., 198-199, 'према Башлару, сновне представе су нове, виталне и променљиве, неопходне имагинацији, јер њихово значење није утврђено и статично; сновна представа се ослобађа значења, шоком изобличења;'

722 Ибид., 199, 'на сну се ради, да се не би поништио рад сна (сличношћу сопственог, када говоримо говором сна, имагинирамо као што имагинира сан);'

ониричким негирањем и указивањем архитектуре, ми га преводимо⁷²³ у новостворено значење пројектованог, да бисмо га стваралачком имагинацијом превели у формалну појавност архитектуре. Превођењем фикционог света сна из ониричке реалности пројекта реалности изван реалности у фикциони свет архитектонског сна који је пројектовани сан једне Нове реалности пројекта реалности у реалности, јединством (имагинације) настаје фикциона представа чија је ониричност представа новог. Само то јединство имагинације је архитектонска интелигенција Пројектанта јединствене интелигенције⁷²⁴ који фикциони свет сна увиђа као Његов, објективан свет, јер је пројектовани сан, то јест као фикциону представу тог архитектонског сна. Прелазак архитектонског пројекта из једне реалности у другу, а он је превођење фикционог света сна до објективно фикционог архитектонског сна који је пројектовани сан, је излазак из света⁷²⁵ и повратак у тај исти, али НОВ свет јединствене архитектонске стварности једне Нове реалности. У процесу пројектовања тог света архитектонског сна, а он се одвија сневањем, фикциони свет је архитектонски пројекат, јер је пројектовани сан архитектуре која је сан. Дакле, ониричност фикционе представе, то јест представа новог је обликована грађа⁷²⁶ тог новог сна, јер он није чиста, већ је прерађена природа, *natura naturata*⁷²⁷ архитектонског сна. Представа новог је у том смислу нов смисао самопројектованог света сна новопроектване архитектуре која је само његов сан.

„То је оно чему сви тежимо:

осећају да ствари имају суспстанцу која превазилази њихову материјалну вредност
и материјалистичко гледање на њих.“

Хилман⁷²⁸

723 Ибид., 200, 'појмовно тумачење није исто што и анализа, јер она постоји и без њега; тумачењем преводимо сан у његово значење (није питање шта он значи, већ је питање ко, шта и како сан јесте);'

724 Ибид., 200-201, 'рад на сновима нас приближава скривеној интелигенцији, а његова интелигенција није само тамна или само светла; интелектуални и имагинативни напор су допринос раду сна (интелигенција нас уводи у сан, пратећи изобличеност његових представа);'

725 Ибид., 202, 'прелазак са сна на стварање свог света није директно, већ је индиректно, јер се не одвија од сна до света, него од сна преко архетипа до света (први корак је излазак из света);'

726 Ибид., 205-206, 'снови су грађа; иако је рад на сновима напоран, јер их сматрамо неприступачним, недокучивим и тешким за проницање, на њима се мора радити, да би се они прорађивали (образују се процесом згушњавања: сажимањем, појачавањем, редукцијом, понављањем, конкретизацијом); радом на сну, спајају се неспојиви садржаји од који се прави нешто ново; грађа сна није сирова, већ има облик, јасну представу и одређено име;'

727 Ибид., 206-208, 'сан психе није чиста, већ је прерађена природа, *natura naturata*; радом на грађи сна освајамо унутрашње тло, јер су радње са представом чврст облик психичког (рашчлањују га и диференцирају, да бисмо боље садржали ствари); није реч о потрази за старим, добрим или дивним душама, већ је реч о прорађеним душама с којима имамо осећај заједничког, супстанцијалног;'

728 Ибид., 209.

У архитектонском пројекту реалности у реалности, ониричност фикционе представе у једној новој реалности је потврда ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности изван реалности, то јест, транспоновања фикционог света сна нове архитектонске стварности у јединствену, постојећу и нову стварност једне исте, али своје реалности, изван дословне у имагинарним реалностима.⁷²⁹ У том смислу су оностране реалности фикционог света (фикционална и ониричка) и психичке реалности⁷³⁰ оног архитекта Пројектанта који је Пројектант, јер је само у тим реалностима имагиналан. Са једне стране, ониричком фикцијом архитектуре, имагинацијом у фикционалној и ониричкој реалности, Он исказује архитектонску вештину методом свесног пројектовања несвесног у пројекту реалности изван реалности, да би фикцијом ониричке фикције архитектуре, стваралачком имагинацијом у једној новој реалности, ту вештину исказао пројектантским методом пројектовањем психе у материју⁷³¹ у пројекту реалности у реалности. У том смислу је ониричност фикционе представе, представом новог самопројектованог света новопроектване архитектуре, њена фикционална конкретизација.⁷³² Другим речима, свесни и несвесни архитектонски садржаји ониричког садржаја фикционог света сна нове архитектонске стварности у ониричкој, постају јединствени садржај архитектонског сна, постојеће и нове, у јединственој архитектонској стварности. Дакле, фикциони свет сна у оностраној реалности је чиста дубина, очигледна само имагинацији⁷³³ архитектонског сна који је пројектовани сан једне нове реалности, у овостраној. ТАЈ рад имагинације

729 Ибид., 210-211, 'рад сна и рад на сновима је пренос рада из дословне у имагинарну реалност (повратак невидљивој земљи); тај рад је творење душе, јер је обликовање и обрађивање психичке грађе, стварањем нечега од ње (у питању је психологија занатства, а не израстања; творење чини психа, творењем представа, а оно је датост психичког живота);'

730 Ибид., 211, 'оно што се ствара су представе које у нама стварају психичку реалност, а она захтева вештину и имагинацију;'

731 Ибид., 211-212, 'алхемија је модел психолошког рада, јер га спроводи на различитим материјалима, пројектовањем психе у материју (према Башлару, реч је о пројектовању дубине); психа је у материји, јер је пројектовани материјал материја (материјализми и материјализације у виду конкретних фиксација психичког живота на идеје, веровања, симптоме, осећања, особе); улагањем супстанце у те конкретизације, у њима налазимо *physis*;

732 Ибид., 212-213, '*prima materia* је у ономе што сматрамо реалним, што не прозиремо (те реалности непрозирне материје су у нашим сновима у којима се подвргавају имагинацији); у психотерапији, реч је о повлачењу пројекције, да би се материја претворила у унутрашње тло (разлагањем пројекције, губимо тело, што значи изгубити сасуд, јер је у њему изливано оно што је важно); повлачењем пројекција, оне су као фикс-идеје или прецењене идеје суманутог квалитета, па их је тешко прозрети, јер смо заглављени у *physis*-у, али иако заглављени, снови на том месту обављају посао, сакупљањем фрагмената тих конкретизама, претварају их у представе које су нови смисао (грађа сна је у том смислу место претварања материје у унутрашњу, психичку дубину);'

733 Ибид., 214, 'чиста дубина је пупак психичког света; сачувати природу феномена сна, значи очување његове дубине, тиме што остаје нетакнута (оно што закључујемо из снова, што из њих извлачимо, односи се само на површину, јер дубина снова почива на невидљивој спони, а рад на њима је рад сопственим рукама и он захтева прецизност, али је примењен на невидљиву грађу која је непоуздана и у покрету); подручје најсличније сну, у којем је све јасно и неодређено је очигледно само имагинацији;'

је рад сна,⁷³⁴ јер је ониричка фикција архитектуре у пројекту реалности изван реалности њен интуитивни метод пројектантског метода фикцијом ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности.

„Свесност је еволуирала с добрим разлогом:
јединке које је поседују имају селекционе предности.“

Стивенс⁷³⁵

У пројекту реалности у реалности, ониричност фикционе представе је представа новог, када смо свесно представили и несвесне архитектонске садржаје пројекта реалности изван реалности. Само представом новог, архитекта поседује свесност Пројектанта јединствене интелигенције, а она је архитектонска, јер је јединство Његове имагинације. Тај Пројектант је свестан да је и несвестан, јер је освестио да је фикционални и онирички субјект архитектонског пројектовања. Он сам, пројектује ониричком фикцијом архитектуре у процесу сневача фикционог света једне исте реалности, оностране и оностране, да би фикцијом архитектуре ониричке фикције, реализовао њену објективност у обухвату једне Нове реалности. Дакле, синтезом једне исте реалности, она је Нова, јер је јединствена реалност јединствене архитектонске стварности њене јединствене појавности, као што је синтеза свесних и несвесних архитектонских садржаја ониричност фикционе представе, јер је представа новог, јединством имагинације. Фикција ониричке фикције архитектуре је јединствен метод јединствене имагинације, а она је синтетизовање свесности⁷³⁶ архитекте пројектанта, јер само од јединства његове свести, зависи синтеза њеног метода у процесу пројектовања сневачем, и он је у том смислу

734 Ибид., 214-215, 'уобличујући рад имагинације је и изобличујући (рушилачки); сваки покрет у ноћном свету, који је исправан, убија оно чега се дотиче, јер наилазимо на недокучива места отпора у која се продире једино интуицијом; рад на сновима је двоструко тежак, терапеут га тешко обавља, а пацијент га тешко прихвата, јер никада не видимо где смо несвесни (у нама постоји отпор уништењу ствари за које смо везани и видљивости непроменљивих дубина);'

735 Stevens, 2018, 181-182, 'свесне јединке надзиру оно што им се дешава, увиђају природу и квалитет актуалних догађања, опажањем њихових значења; према Јунгу, свесни смо онолико колико пратимо снове и колико нам то праћење омогућава да несвесно претворимо у свесно; радом на сновима, стварамо душу, постајемо будни и свесни (целовити);'

736 Ибид., 182-185, 'према Ханту, синтетизовање свесности је слично холографском моделу мозга (поставио га је Карл Прибрам), јер перцептивну ситуацију заједно преузимају чулни модалитети да би створили кросмодални холограм; он такође сматра чула вида, слуха и додира, утичу једно на друго, комбиновањем и рекомбиновањем и да на тај начин стварају свесност (ум је у том смислу комплексна синестезија, а корени те идеје су у Аристотеловој идеји о *census communis*-унутрашње чуло заједничко за више различитих чула, верујући да је оно у срцу и да је одговорно за смаосвесност, сликовност и сањање, што су у 18. веку прихватили Адисон и Хазлит, тврдећи да интеракција чула ствара укупни утисак, а он је више од збира његових делова); Хант је близак Јунгу, схватањем да психу чине бројне делимичне личности које индивидуација интегрише у једну; сан подиже укупну свесност о укупној ситуацији, што је смисао амплификације снова подизањем на архетипски ниво (појачава се функција рада сна и то доприноси личном расту, индивидуацији и развоју свесности);'

ониропоетика.⁷³⁷ Представа новог је онирични код њене фикције у пројекту реалности изван реалности, јер је одавање скривених образаца⁷³⁸ њених оностраних реалности у пројекту реалности у реалности. Дакле, цикличност новог је кондензовање/сажимање сна⁷³⁹ фикционог света у свет фикционог архитектонског сна, јер је, као што смо утврдили, проблем истинитог и новог у пројекту питање аналогije фикционог света са самим собом, имајући у виду да двоструко постоји у оностраној реалности, да би истинит и нов, објективно постојао у оностраној реалности једне нове реалности. Представа новог је у том смислу, представа сличности, аналогijом⁷⁴⁰ новоствореног значења пројектованог и формалне појавности архитектуре.

„Снови су микрокосмичке манифестације еволуцијског макрокосмоса:
они у психи симболички представљају природне еволуционе принципе
који су на делу у стварности.“

Стивенс⁷⁴¹

Ониричност фикционе представе је савршен запис сна⁷⁴² фикционог света у оностраној реалности. Представом тог новог, архитектонског сна у оностраној реалности једне Нове реалности, она није асоцијација, већ је слика из сна,⁷⁴³ НАШ

737 Ибид., 198-199, 'ониропоетика је процес стварања снова (од грчке речи *oneiros*, што значи сан и *poiesis*, што значи стварати); сан је креативан, имагинативан чин (снови су способни да трансформишу стварност у нешто више од ње саме); заједничка карактеристика снова и песама је начин коришћења двосмислености; снови су поезика, док је свесност проза;'

738 Ибид., 206-207, 'природна склоност психе је да ствара образце и да их уређује у след активности (као и снови); типични образци су лако уочљиви вишегодишњим проучавањем снова истог сневача; сан је метафора о сневачевом начину живота, јер одаје скривене образце који у њему делују;'

739 Ибид., 208-209, 'кондензовање/сажимање сна је Фројдов механизам, на који се ослањао Кејкен (развијањем теорије афективних записа) и своди се на процес кондензације којим се елементи меморије упоређују и спарују, да би се, ако су слични, сјединили у једну слику или колективно представили у заједничкој слици; индивидуални или колективни, претходна искуства и образци одговора нису прост збире делова, већ се мењају да би одговорили захтевима садашњости;'

740 Ибид., 210-211, 'предуслов за рад сажимања сна је разврставање претходних искустава према сличности, да би се релевантно уградило у одговарајућу слику, што је обрнуто од слободне асоцијације, и у том смислу се рад сна служи аналогijом (снови се присећају ствари које су аналогне садашњим дешавањима и тако их интегришу); сањајући мозак има способност латералног (не-дискурзивног мишљења), јер уочава сличности (вештином транспозиције); Фројд је сматрао да снови не доносе ништа ново, што га је спречило да увиди најизузетнију способност сна, а то је изумевање, обраћање, играње и превазилажење сећања, јер се сањањем трансформише наша личност;'

741 Ибид., 212.

742 Ибид., 280, 'савршен запис сна није могућ, утолико што записивањем сна неминовно понешто заборављамо или несвесно мењамо (сањање и записивање сањаног су одвојене форма искуства, па је добро памћење и запажање неопходно за добар сиже догађаја); сан постоји на три начина, инако како га сањамо, како га се сећамо и како га испричамо (ове извитоперености су неизбежне, али се могу свести на минимум);'

743 Ибид., 281, 283-286, 'записивање, то јест, бележење сна, није прављење асоцијација на наше асоцијације, већ је повратак на слику из сна, да би оне искрнуле из ње (што значи да мислимо латерално и пасивно, да би се ствари догађале без навођења и цензурисања, при чему постаје очигледно да је персонално несвесно систем унакрсних референци-мрежа значења која је лична позадина сна); које асоцијације су валидне, јер осветљавају сан, говори нам интуиција, што значи да смо повезали ствари (увид је у том смислу опојан тренутак у којем се заборавља записивање сна, али је за њега најдрагоценији, јер увидом, сан добија супстанцу); иако може да постоји интуитивна идеја о значењу сна, оно се појављује након обраде сневачевих асоцијација; као што археолог прилази недешифрованом рукопису или Јунг свом првом алхемичарском тексту, прилази се и сну; није реч о тачном тумачењу, већ о говору сна, да би он сам изразио своја значења (једино погрешно тумачење сна је теоријско); када се бавимо сном, бавимо се аутономном природном силом и зато не

интуитивни увид у његову фикционалну и ониричку стварност. Само тај увид је рад имагинације, јер њену моћ генерише сан.⁷⁴⁴ Другим речима, наш увид је новостворено значење пројектованог, СВЕСНО СТВОРЕНО ЗНАЧЕЊЕ НЕСВЕСНОГ, да би формална појавност архитектуре била његов свесно изведени чин.⁷⁴⁵ Дакле, стваралачка моћ ониричке имагинације увек зависи од указивања архитектуре указивањем метода свесног пројектовања несвесних архитектонских садржаја, то јест, активне имагинације⁷⁴⁶ њених фикционалних садржаја у ониричкој стварности. Само представом новог, ониричка имагинација постаје стваралачка имагинација, а метод свесног пројектовања пројектантски метод, јер Пројектант постаје сневач на јави.⁷⁴⁷

**„Морамо да афирмишемо чињеницу
да нема ничег срамног у зидању кула у ваздуху;
напротив, те куле могу да буду много трајније од оних
што се подижу на чврстим темељима.“**

Стивенс⁷⁴⁸

знамо шта ће да изађе; самосталан рад на сновима је самоанализа у којој не смемо да занемаримо објективну и критичку перспективу (у сновима смо огољени и незаштићени, какви смо стварно, и у томе је њихова опасност); снови ослобађају енергију, да би је актуелизовали као део психичког тоталитета, да бисмо припадали себи; сан претерује, јер истиче поенту (карикира оне аспекте понашања, ставова и уверења који су апсурдни), и зато се најбоље тумачи субјективно, јер објективним тумачењем, снови су немилосрдни према субјекту; радом на сну, искрсавају противречна и двосмислена значења (није реч о опредељивању између њих, већ о веровању Сопствености);

744 Ибид., 287-288, 'увид који генерише сан, мења живот (искуством увида, човек је у улози следбеника и зато је акција у вези са сном наша психолошка обавеза према Сопствености); развијање моћи имагинације захтевају све три фазе рада на сновима (основни рад, регистровање суштине сна у свесности и надограђивање сна); разумевање и регистровање значења сна неопходна је моћ имагинације, а она потиче из самог сна.'

745 Ибид., 290, 'снови су несвесно створене драме, док су ритуали свесно изведени чиновни (ритуал претвара унутрашње у спољашње и супстанцијално и због тога је рационална и умесна активност, а не лудачка или ексцентрична, како се то чини, због лудила друштва);'

746 Ибид., 290-297, 'активна имагинација је процес успостављања односа са собом у свесној, ненавођеној машти (сањамо док смо будни, попут луцидног сна, јер смо свесни да сањамо); активном имагинацијом критикујемо сан (као активност, одвија се исто као извођење ритуала); активна имагинација и оно што се појављује у сну су стварни делови нас самих, јер имају независну егзистенцију и моћ (унутрашњи рад је посвећен рад дешавањима у психи, јер смо једино тада, учесници Сопствености); између свесног и несвесног је нижија земља којој немамо приступ и зато морамо да овладамо вештином, да бисмо јој приступили (ту способност углавном имају интровертни људи, јер су у контакту са својим унутрашњим животом, наспрам екстреврних за које је то тешко, па врло често одустају од активне имагинације); уласком у сан, видимо истине које не видимо преко дана, јер су скривене (реч је о лиминалном стању између спавања и будности); уласком у сан, призивамо слику, задржавамо се на њој и допуштамо јој да се развије, да би нам се јавили одговори који нам делују исправно, јер нешто у нама зна те одговоре (препуштамо се машти која даје одговоре и тада стваралачки процес почиње да личи на активну имагинацију); препуштањем имагинацији, човек је изван личних питања, јер је доведен до архетипских тема људске егзистенције; активна имагинација се бележи док се дешава, јер најслабији, најмутнији и најинфериорнији делови нас самих имају највећи потенцијал за развој (ако их занемарујемо, кочимо сопствени развој); имагинација не трпи вакуум, већ испуњава празнину (сликама, људима, идејама, гласовима) и тада почиње њен активни део у којем ступамо у однос са њима; активна имагинација није апстрактна вежба, већ је живи процес искуства душе; иако се чини да је активна имагинација измишљање, она потиче од нас самих, јер све створено у машти је активност Сопствености (осећај измишљања је показатељ преране активизације); испуњавање Сопствености је стварање осећаја намењености, јер се у егзистенцијалном бићу одиграва нешто трансцендентно;'

747 Ибид., 292, 'активна имагинација покреће трансцендентну функцију, да би створила осећај унутрашњег јединства, моћи и сигурности, јер активном имагинацијом човек постаје сневач на јави (своди се на самоиндуковану психотичну епизоду, што је потенцијално опасно, јер сан може да превлада свесност, при чему би изостали намера и сврха);'

748 Ибид., 291, 'рад са сновима нам помаже да не останемо убеђени у то да машта нема сусптанцу (да је празан ваздух, немоћна, без значења и вредности);'

Представом новог, ониричност фикционе представе је креативни потенцијал⁷⁴⁹ несвесних архитектонских садржаја. Са једне стране, ониричком фикцијом архитектуре, њена ониричност консолидује⁷⁵⁰ свесне и несвесне архитектонске садржаје, док са друге стране, фикцијом ониричке фикције архитектуре, њена ониричност је илуминација⁷⁵¹ несвесних. Ониричко искуство је у том смислу наше, пројектантско искуство, јер је наш интуитивни увид у фикционалну и ониричку стварност фикционог света латерално, а не вертикално⁷⁵² мишљење пројектанта у процесу архитектонског пројектовања сневашем. Консолидацијом и илуминацијом свесних и несвесних архитектонских садржаја, фикција ониричке фикције архитектуре је дивергентна, а не конвергентна производња⁷⁵³ НОВЕ архитектуре. Њена ониричка фикција је у том смислу свесрдност⁷⁵⁴ њене нове фикције, јер је интуитивни метод пројектантског метода, то јест, пројектовање несвесних архитектонских садржаја је увек свесно пројектовање. Дакле, ониричко искуство је стваралачко искуство, јер креативни потенцијал несвесних архитектонских садржаја зависи од пројектанта, његовим свесним приступом несвесном.⁷⁵⁵ Само тај Пројектант има водичко чуло, јер је у стању

749 Ибид., 333-334, 'Фројдова теорија о сновима не нуди објашњење креативног потенцијала снова и у томе је њен недостатак (а сан управо гледа на свет, идеализмом, и појачава то што види, јер дубоко разуме суштину тога што види); Фројд није схватио да несвесно може да произведе ново и оригинално;'

750 Ибид., 335, 337, 'као једна од четири фазе креативног процеса Гарднера Марфија (урањање, консолидација, илуминација и верификација), консолидација складишти информације које нису директно приступачне свесности (зависи од несвесних процеса као и илуминација); креативни увиди несвесног, настају у фази консолидације (и уроњености);'

751 Ибид., 335-336, 339, 'као једна од четири фазе креативног процеса Гарднера Марфија (урањање, консолидација, илуминација и верификација), илуминација је резултат рада на сну и може да се догоди у сну или након сна при пуној свесности (али зависи од несвесних процеса); актуелни тренутак илуминације је попут блеска мује, али њен блесак се не догађа сам од себе, већ је резултат набоја, улагањем интелектуалног напора који јој претходи у току фаза уроњености и консолидације (две од четири фазе креативног процеса Гарднера Марфија);'

752 Ибид., 335, 'креативни допринос снова је највећи у фазама консолидације и илуминације (две од четири фазе креативног процеса Гарднера Марфија), јер зависе од несвесних процеса и ту се уклапа дистинкција Едварда де Бона који прави разлику између вертикалног које је логичко и латерално које је креативно мишљење (вертикално се одвија линеарно-закључивање корак по корак, док латерално мишљење преуређује постојеће податке у нове обрасце), мада се међусобно не искључују;'

753 Ибид., 337, 'према Џ. П. Гилфорду, ускладиштена информација вреди ако је употребљива, као што креативност зависи од способности за претраживање складишта меморије и способности за интуитивно увиђање; Гилфорд разликује конвергентно произвођење ускладиштене информације (постоји један тачан одговор) и дивергентног (налажење одговарајућих идеја тражи ширу претрагу); постоји паралела између Гилфордовог разликовања производње ускладиштене информације и Де Боновог разликовања вертикалног и латералног мишљења (фуснота 633), јер се свесни ум служи вертикалним мишљењем и зависи од конвергентног произвођења (он је буквалан, логичан, тачан, озбиљан и конзистентан), док се сањалачки ум служи латералним мишљењем и дивергентним произвођењем, јер изражава намере (он је метафоричан, двосмислен, парадоксалан, духовит и каприциозан); помоћу латералног мишљења и дивергентног произвођења, људски мождани ум је способен да препознаје обрасце (класификујемо нове конфигурације које поредимо са сличним конфигурацијама из прошлости, и на основу њих закључујемо);'

754 Ибид., 339-340, 'према Тејлору, успех је у свесрдности са којом смо се бавили проблемом (увек инкубујемо снова, свесно или несвесно) и због тога је она најважнија динамика развоја свесности; снови активирају архетипске структуре, ако смо у будном стању усредређени на питање; тајна свесрдности је у несвесном решавању проблема, свесним настојањем;'

755 Ибид., 341, 343-345, 'креативност зависи од приступа несвесном, јер се несвесна активност одвија и у будном стању и док спавамо, што је очигледна веза између инкубације сна и уметничке инспирације; у зависности од стања поседнутости (стање лиминалности), зависи креативност; стање поседнутости се одвија под утицајем инспирације (снови су једна врста поседнутости, као и активна имагинација); откривањем нових ствари у својим делима, субјект је под утицајем несвесног;'

„лиминалности“⁷⁵⁶ свесних, представом несвесних архитектонских садржаја. У том стању инспирације, нестају границе између свесног и несвесног,⁷⁵⁷ представом новог.

„Кекулеова заповест: Научите да сањате, господо,
могла би да буде и савет да фантазирамо и халуцинирамо-
охрабрење за све теоретичаре да користе моћи свог латералног мишљења
и да свој логички, рационални его,
пошто га марљиво користе, пребаце на рецептиван режим
и допусте изобилном несвесном да им баца у крило зреле плодове.“

Стивенс⁷⁵⁸

Запоседање⁷⁵⁹ ониричке стварности фикционог света се одвија преласком пројекта из фикционалне у ониричку реалност, и његовим повратком у једну Нову реалност једне исте реалности које су у њеном обухвату, као што су фикционална и ониричка стварност у обухвату јединствене архитектонске стварности. Ониричност фикционе представе је представа новог, када је фикциони свет сна архитектонски сан НОВЕ архитектуре пројектованог сна, јер је њена нова фикција њене фикције, уметничко дело, објекат виђен *sub specie aeternitatis*,⁷⁶⁰ а њен Пројектант уметник који је сневач на јави, јер је објективни тумач протумаченог сна који је његов реалан сан. Представом новог, свесно пројектовање несвесних архитектонских садржаја је стицање самосвесне независности⁷⁶¹ пројектанта у процесу пројектовања методом свесног пројектовања сневачем као

756 Ибид., 343, 'људи који имају водичко чуло су у перманентном стању лиминалности (или божанско лудило), јер могу да примају пројекције од других (њихова мембрана између свесног и несвесног је необично пропустљива);'

757 Ибид., 346-347, 'у тренуцима инспирације, операционализацијом знања и искуства у несвесном, нестају границе између свесног и несвесног (наступа стање трансa у којем се одвајамо од стварности која није стварност тренутног задатка); када моћ несвесног превлада, појединац је у измењеном стању које прати осећај великог самопоуздања и врхунске способности; способност креативног мишљења и деловања је у несвесној психи (средства за њено коришћење су рад на сновима и активна имагинација);'

758 Ибид., 347.

759 Ибид., 379, 'изван личног ега, постоји шира реалност коју запоседамо у сновима; велика уметност је увек у архетипској сфери, јер омогућава да завиримо у првобитну стварност;'

760 Ибид., 379-380, 'према речима Лудвига Витгенштајна: „Уметничко дело је предмет виђен *sub specie aeternitatis*; а добар живот је свет виђен *sub specie aeternitatis*. У томе је веза између уметности и етике. Уобичајен начин посматрања види објекте са нама у центру; виђење *sub specie aeternitatis* посматра објекте као да су изван нас, тако да цео свет постаје њихова позадина.“; сан је као уметничко дело, јер је објекат виђен *sub specie aeternitatis* (он се разликује од уметничког дела, јер је спонтана (свачија) креација, док уметност није, јер захтева способност великог напора и приступања архетипској сфери); уметник је попут сневача, *psihopomp*, гласник богова, јер приступа нуминознијем и изванреднијем свету; уметности имају компензацијску функцију у односу на цело друштво, а снови за његовог појединачног члана; уметничка дела су јавни снови;'

761 Ибид., 382, 385-386, 'мит о пењању и падању је алегорија људског напретка (стицање самосвесне независности је попут крађе плода са дрвета сазнања или Прометејевог крађе ватре, нисмо протерани из Рајског врта, већ смо сами отишли); за раст и развој свесности су потребни инволуција и еволуција, дубина и висина (у томе је суштина пењања и падања); људска самосвесност и њен опстанак, зависе од смене систоле и дијастоле, јаве и сна;'

пројектантским методом. У том смислу, она је његова стваралачка свест, без које је представа новог призор небића⁷⁶² фикције. Само представом новог, ониричка свест постаје стваралачка свест једног истог пројектанта који је, како смо утврдили, биће фикције двоструке, али јединствене субјективности фикционалног и ониричког субјекта. Од њиховог јединства, то јест, његове свесности,⁷⁶³ када освести да је самосвестан, јер је свестан да је свестан и несвестан, зависи објективност фикционог света и фикције архитектуре. Ониричка свест је у том смислу виша свест⁷⁶⁴ стваралачке свести, а све заједно, оне су јединствена архитектонска свест од које зависи и његова објективност у једној новој реалности. Представом нове архитектуре у њеној јединственој архитектонској стварности, Он је објективан, када надзире оно што се дешава у њему и изван њега.⁷⁶⁵ Стваралачка свест стваралачке имагинације је у том смислу реализована ониричка свест ониричке имагинације, као што је самоактуелизација⁷⁶⁶ пројектанта реализација његовог самотрансцендентног постојања у оностраним реалностима. Дакле, ониричност фикционе представе је представа новог, јер је нова синтеза⁷⁶⁷ *јединствене имагинације и јединствене свести Пројектанта,*

762 Ибид., 389, 'без људске свесности свесности, призор је у стању не-бића;'

763 Ибид., 390, 'према Јунгу, свесност довршава свет, јер му даје објективну егзистенцију (његов поглед на лични развој ка свесности је у контексту космоса и вечности, јер је психа објективан део природе, подлеже законима универзума и највише је испуњење тих закона);'

764 Ибид., 391-393, 'виша свест је у вези са развојем свесности радом на сновима; појам свести се односи на свесност о себи (реч је о живој индивидуи, њеном личном идентитету који се протеже од прошлости, преко садашњости и ка будућности (свесност о пролажењу времена и континуираном постојању личног идентитета у времену су у вези са способношћу задржавања сећања, да бисмо их користили у тренутним и будућим дешавањима); будући циљеви зависе од свесне решености да одложимо задовољење тренутних потреба и жеља (свесни вољни напор нас усредсређује на задатак или идеју); свесност повисујемо ширењем погледа, виђењем ствари на вишем нивоу; виши нивои свесности су нереализован потенцијал;'

765 Ибид., 392, 'свесност је способност обухватног и тачног разумевања стварности (да се надзире оно што се дешава у нама и изван нас, да би се донела најбоља одлука у датим околностима); постизањем индивидуалне свесности, она је ближа остварењу самотрансценденције;'

766 Ибид., 393-397, 'самоостварење је потреба за испуњењем (да смо оно што смо у стању да постанемо) и она је у врху хијерархије потреба (наступа задовољењем свих нижих потреба); потребом за самоактуелизацијом се бавио Јунг, принципом индивидуације (према Абрахаму Маслоу који је утврдио да постоји пет нивоа потреба, људи који су истрајни самоактуелизатори имају доживљаје врхунца, попут мистичног искуства океанског осећања, виђења које обухвата бескрајна прострaнства); престанком поистовећивања са персоналним егом, долази до поистовећивања са свиме што постоји, што је постојало и што ће постојати (та стања свести се постижу путем духовних дисциплина, али су и резултат сна); у одсуству сна, увек постоји активна имагинација (усредсређивањем на осећање промене, свесност не ограничава коначна егзистенција, јер се она шири на све што постоји); причешћем у несвесном, исказује се трансперсонална моћ Сопствености у сновима (трансформација у сну је непредвидљива, јер се дешава својевољно); да би се властита целовитост актуелизовала у стварности, Јунг је препоручивао да се окренемо унутра, напуштањем, искључиво спољашњу потрагу за смислом (у свету материјалних објеката), што захтева психолошки рад на отварању ка несвесном, али доноси смисао и сврху (реч је о митолошком консензусу, за који је сматрао да би колективу вратио смисао и сврху, јер би се створио довољан број појединаца који би обавили тај рад и развили виши степен свесности, што је циљ потраге за индивидуацијом, а непроцејив допринос би тиме дала уметност); снови афирмишу, само када у колективном несвесном дође до нове архетипске констелације, јер она уводи могућност промене; поистовећивање интелекта са свиме у животу, довело је психу у позицију обездушеног рационализма и зато је субверзивни свет снова једино место модернистичке ортодоксије из којег није протерала вредности попут лепоте, љубави и људске душе;'

767 Ибид., 403-406, 'обзиром на то да постоји шизоидна дисоцијација мишљења и осећања, предњег и задњег мозга, ега и Сопства, потребни су зближавање и нова синтеза модерног и примордијалног ума (трансперсонална визија, померање свесности непоистовећивањем са експлоататорским мишљењем, афирмацијом онога што јесте и што је одувек било-на нивоу колектива, реч је о томе да смо делови еколошке целине за коју смо појединачно одговорни); колективне енергије воде

једне исте реалности и једне Нове реалности, јединствене архитектонске стварности и јединствене појавности архитектуре.

„Један остаје, многи се мењају и одлазе....“

Перси Биш Шели⁷⁶⁸

Представом новог је најзад свршено са бесмислом⁷⁶⁹ у оностраној реалности, пројекцијом новог смисла тог бесмисла у једној новој реалности. Инструмент те пројекције је фикција ониричке фикције архитектуре, док је представа новог њена операционална реализација новом фикцијом. У архитектонском пројекту, фикциона представа НИЈЕ уобичајена представа о простору и времену,⁷⁷⁰ јер је њена објективност њихова нова релативност⁷⁷¹ која увек зависи од пројектанта, његовим тумачењем новог. Ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности, ново је алтернатива⁷⁷² постојећој архитектонској стварности, да би фикцијом ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности постало њен трајни образац⁷⁷³ у јединственој архитектонској стварности. Алтернативно ново је трајно ново, када је новостворено значење пројектованог реализовано формалном појавношћу архитектуре унутар датог просторно - временског континуума.⁷⁷⁴ Ониричност фикционе представе је у том смислу његов нов архитектонски облик.⁷⁷⁵

појединца у потрагу за трансперсоналном мудрошћу (за дешавање те трансформације имамо разум, али нам недостаје уједињујући сан); ако смо у опасности (ми и наша планета), то је због несвесности (Јунг је сматрао да поседујемо потенцијал за свесност); свесно суочавање са савременим проблемима је позивање несвесног, да бисмо допринели развоју свеобухватне и глобалне свесности (она није колективни феномен, већ је индивидуална, јер појединачно носимо светиљку у име човечанства); космос нас користи да би опажао и схватао, јер је наш поглед привремено позајмљен у посети овој планети (таквим увидом долазимо до фузије вечног и коначног); наслућивања трансценденције су резултат рада на сновима и неге лиминалног стања, да бисмо стекли увиде и вештине, бављењем свесношћу као занатом;'⁷⁶⁸

Ибид., 403.

769 Vajthed, 1976, 181-182, 'иако је осамнаести век започео поузданошћу да је најзад свршено са бесмислом, данас се не зна која ће се привидна бесмислица показати као истина; у равни уобразиље, она је истичанија, јер располажемо бољим инструментима (нови инструмент показује ствари у необичним комбинацијама-није реч о додавању, већ о преображавању);'

770 Ибид., 186-187, 'потребно је преобликовање појмова о релативној брзини, јер су они исход уобичајених представа о простору и времену; у коначном, садашњем тренутку, сва материја није стварна (такав тренутак не постоји, јер и када постоји значење за идеју о истовременом тренутку целе природе, оно је различито за различите појмове времености);'

771 Ибид., 187, 'нова релативност блиско здружује време и простор;'

772 Ибид., 188, 'за очување могућности алтернативних значења, потребно је тумачење статуса времена и простора (полазна претпоставка је органска теорија природе која је основ објективизма);'

773 Ибид., 188-189, 'време се разликује од простора, по трајности обрасца (просторно, он је сада, а оно је његово временско одређење које садржи његову везу са сваким догађајем); трајност обрасца значи да је испољен у једном догађају и његовим деловима који су по правилу раздвојени, јер било који део једног догађаја не даје исти образац целине (трајност захтева правило за издвајање делова);'

774 Ибид., 189-190, 194-195, 'значање трајности је значење временског опсега унутар датог просторно-временског континуума; питање је разликовања простора од времена, постојањем трајних објеката или један објект не мења своје просторно-временско разлучење; просторно-временски односи нису спољашњи (унутрашње везе захтевају супстанције као делатности које синтетизују односе); процес остваривања је подешавање синтетичких делатности, да би се догађаји

„Стварну релевантност неистинитих ставова за сваку актуалну прилику откривају уметност, романтично маштање, и критика с обзиром на идеале.“

Вајтхед⁷⁷⁶

Представом новог, представљамо актуелност⁷⁷⁷ нове архитектуре. Она је актуелна када је њено идеално постојање (указивање нове појавности) њено реално постојање (нова појавност), то јест, њена актуелност је њена објективност. Како смо утврдили да је нова појавност архитектуре објективна фикција, када је апстрахована вредност њене ониричке појавности, иако објективна, она је апстрактна,⁷⁷⁸ јер управо њеном фикцијом у оностраној реалности, апстрахујемо онострану, да бисмо их актуелизовали као једну исту, али Нову реалност. Само у тој реалности представљамо актуелност нове архитектуре, јер је она сама, њена нова актуелност. Ново је у том смислу, посебна појединачна суштина⁷⁷⁹ своје архитектуре, када је њено идеално постојање реално, јер је властито, а она то што јесте,⁷⁸⁰ јер је једна права архитектура у јединственој, индивидуалној и колективној реалности. Дакле, актуелизовање оностране и оностране реалности у једну нову реалност је наш пројектантски избор између могућности⁷⁸¹ актуелизације само постојеће или постојеће и нове, то јест, јединствене архитектонске стварности. Њеном актуелизацијом, превазилазимо временско - просторни континуум,⁷⁸² јер је само нова архитектура јединствене архитектонске стварности нова актуелност једне исте⁷⁸³, али нове реалности.

реализовали (реч је о прилагођавању основних делатних супстанција, да би оне биле модалитети, што уводи временски процес;'

775 Ибид., 195-196, 198-199, 'образац је својствен једном догађају и испољавању једног временског одсечка (током једног трајања је упросторен у догађају, улазећи у његову суштину; када се оствари, догађај испољава образац који захтева временски ток, утврђен значењем истовремености (значење истовремености повезује испољен образац с једним временско-просторним системом, јер је његова актуелност остваривање обрасца); остваривањем обрасца, могућност постаје актуелност, али могући образац захтева трајање; оно што настаје, траје;'

776 Ибид., 238.

777 Ибид., 238, 'актуелност је позивање на идеалност;'

778 Ибид., 238-239, 'апстрактан превазилази конкретне случајеве актуелног, што не значи лишност њихове везе (реч је о укључивању у актуелне прилике);'

779 Ибид., 239, 'посебна појединачност је појединачност вечног објекта, јер се описује таква каквом јесте, а њена суштина се разматра њеном јединственошћу (суштина вечног објекта је он сам, јер је у актуелној прилици њен јединствени допринос);'

780 Ибид., 239, 'вечни објект је појединачност која је то што јесте, али на свој начин;'

781 Ибид., 239, 'метафизички статус вечног објекта је статус могућности за актуелност и због тога је актуелизовање избор између могућности;'

782 Ибид., 242, 'статус могућности у вези са актуелношћу је упућивање на временско-просторни континуум, јер се разматрањем једне могућности он превазилази (упућивањем на актуелност, важан је начин његовог превазилажења, јер је он систем повезаности свих могућности, а мера те повезаности зависи од ограничења тог система, његовом релевантношћу за чињеницу актуалности, јер је у природи могућности да обухвати релевантност за актуелност);'

783 Хусерл, 159, 161-162, 'питање једног свепростора (приликом сваког специјалног опажања) је питање једног времена (различите ствари, односно догађаји су истовремени, иако су одвојене и неуклапајуће стваровитости које трају у идентичним деоницама времена); приказ објективног време није исто што и приказ у објективном времену (приказ ствари које трају у објективном времену није исти као приказ ствари која је у њему идентична и која га испуњава начином

3.0.3. НОВА РЕАЛНОСТ ФИКЦИОНАЛНОГ СУБЈЕКТА АРХИТЕКТУРЕ

„Најплодније тло за приповедање је фикционални свет
у којем су присутне барем две особе, односно, барем два могућа актера.“

Долежел⁷⁸⁴

Полазећи од тога да је архитекта Пројектант, када је ИМАГИНАЛАН, јер је двоструки субјект, двоструке имагинације и двоструке свести у пројекту реалности изван реалности, да би био ОБЈЕКТИВАН, јер је јединствен субјект, јединствене имагинације и јединствене свести у пројекту реалности у реалности, квалификујемо мишљење да је нова реалност фикционалног архитектонског субјекта, нова реалност његовог фикционалног идентитета у пројекту. Са једне стране, Он је имагиналан, јер је његов идентитет онирички фикционалан у оностраној реалности, са друге стране, Он је објективан, јер је његов идентитет стваралачки фикционалан у оностраној реалности једне нове реалности. Имагиналан и објективан, онирички и стваралачки фикционалан у једној истој реалности једне нове реалности, пројектант је сневач на јави, јер је аутентично биће фикције. Како смо утврдили да је у одсуству претходног искуства, потенцијално аутентичан у пројекту реалности изван реалности, јер је свестан да свесно себе пројектује у несвесно стање фикционалности своје ониричке свести, Он је, ониричким искуством, аутентичан у пројекту реалности у реалности, јер је свестан да свесно себе пројектује у свесно и несвесно стање фикционалности своје стваралачке свести. Другим речима, нова реалност фикционалног архитектонског субјекта је нова реалност његовог фикционалног идентитета у пројекту, јер је само једна нова реалност аутентична реалност, док је он њен аутентичан субјект. Његов пројектантски идентитет је онирички и стваралачки фикционалан, јер је он и имагинално објективан. Само његовом и аутентизацијом⁷⁸⁵ једне нове реалности, она је архитектонска реалност, а он

трајања, тако да свест која поставља јединство, пролази преемпиријско-временску непрекидност и као свест јединства у протоку времена, поставља јединство приказујућих слика које чини управо оном која приказује); свака нова фаза са својим сада, преласком у другу фазу, гради јединство, али свака, приликом објективизовања задржава своје сада (надовезивањем фазе на фазу, постоје нове актуелне фазе, али и оне које су биле сада, бивају актуелно преиначене);'

784 Doležel, 2008, 86, 'свет са једном особом ограничава приповедне могућности, док је фикционални свет са две особе најплодније тло за приповедање;'

785 Ибид., 154, 'стварно постојање је независно од семиотичког представљања, док је фикционално постојање конструисана могућност (фикционалним световима је додељено фикционално постојање и они су у том смислу посебна врста могућности); фикционални ентитети у књижевности, постоје због конструктивног, фикционалног текста (његова моћ

Пројектант, то јест, нова реалност фикционалног архитектонског субјекта је нова реалност његовог фикционалног идентитета (у пројекту). Другим речима, ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности и фикцијом њене ониричке фикције у пројекту реалности у реалности, архитектонска фикција је АУТЕНТИЗАЦИЈА у пројекту једне исте реалности, јер је архитектонски пројекат фикционог света перформативни, а не представљачки⁷⁸⁶ исказ фикционалне истине. Само тај архитектонски пројекат, изван и у реалности је јединствена, једна нова реалност фикционалног архитектонског субјекта, јер је само у њој, фикциони свет јединствена архитектонска стварност. Дакле, архитектонски пројекат је исказ фикционалне истине, када је она чињенична истина постојеће и нове архитектонске стварности, и зато је фикциони свет архитектонски пројекат, а фикционална истина његов перформатив, јер га конструише⁷⁸⁷ као фикциони свет. Јединствена аутентизација, фикционалног архитектонског субјекта и једне нове реалности је конструисање фикционалне егзистенције⁷⁸⁸ фикционог света у архитектонском пројекту као његовог интензионалног феномена,⁷⁸⁹ да би њихово фикционално постојање било идентификовано као реално ново, јер је аутентично ново, јединствено постојање фикционог света као архитектонског пројекта. Дакле, пројекат једне исте реалности је аутентизујући ауторитативни⁷⁹⁰ исказ фикционалне истине, јер је она његова аутентична истина, чак и када је виртуална фикционална чињеница,⁷⁹¹ док је он једна нова реалност фикционог света јединствене архитектонске стварности.

додељује фикционалну егзистенцију, што је поступак аутентизације, а формално је интензионална функција аутентизације);'

786 Ибид., 154-155, 'конструисање фикционалног света није поистовећивање или поређење са представљачким говорним чиновима (истина или неистина, лагање, подражавање, притворност), јер се тиме занемарује суштина стварања света; фикционални светови врше функцију аутентизације, јер су ослобођени истинитосног вредновања и због тога су преформативни говорни чиновци;'

787 Ибид., 155, 'перформативи врше промену у свету, његово стварање или уништење; способност фикционалног текста да ствара своје светове је његова снага аутентизације, а она је перформативна снага; књижевни перформатив претвара могући ентитет у фикционалну чињеницу, тако да је она његов могући аутентизовани ентитет, конституент фикционалних светова, јер перформатив конструише свет;'

788 Ибид., 156, 'илокуторна разноликост приповедног текста је релевантна, јер конструише фикционалне егзистенције као интензионалне феномене (аутентизација повезује њихову разноврсност са начинима фикционалне егзистенције);'

789 Ибид., 156, 'фикционална егзистенција је интензионални феномен, јер није сведена на поларитет стварног постојања (бити или не бити), већ фикционалног, што значи постојање на различите начине (тима се семантика фикционалности одваја од миметичке доктрине); начин постојања фикционалних ентитета је аналоган начину постојања стварних;'

790 Ибид., 158, 'аутентизујући ауторитет је перформативни ауторитет, чије је порекло конвенција (у фикцији је ауторитет уписан у норму приповедног жанра); ауторитативној приповести недостаје истинитосна вредност, анонимна је и нема просторно-временско одређење, што је типично за природни дискурс, али је у томе њена перформативна снага (божанска реч која је створила свет је модел ауторитативне приповести и њене перформативне снаге); парадокс ауторитативне приповести је властита снага аутентизације, јер она не лаже и не чини грешке (ауторске погрешке су случајне, тривијалне омашке);'

791 Ибид., 158-159, 'фикционалне чињенице ауторитативне приповести, конституишу чињенични домен фикционалног света, док неаутентизоване конституишу виртуални домен (виртуалности су двоструки изазов теорије аутентизације); виртуалности могу да постану фикционалне чињенице, двоструком аутентизацијом фикционалних особа које у том случају поседују аутентизујући ауторитет);'

Са једне стране, једна Нова реалност је индивидуална реалност, јер је њен фикциони свет аутентичан Пројектантов - ауторов свет, са друге стране, она је колективна реалност, јер је он у њој, чак и када је виртуалан,⁷⁹² архитектонски могућ (објективан) свет.

„Није нужно напоменути да фикционалне особе могу да буду у праву или да греше само у вези са чињеницама из *властитог* фикционалног света.“

Долежел⁷⁹³

Аутентизација фикционалног архитектонског субјекта је ступњевита аутентизација,⁷⁹⁴ јер се одвија ониричком фикцијом архитектуре у оностраној реалности, у пројекту реалности изван реалности и фикцијом ониричке фикције архитектуре у оностраној реалности једне нове реалности, у пројекту реалности у реалности. Другим речима, његова и аутентизација једне нове реалности се одвија у пројекту реалности једне исте реалности као лична *Ich-forma* и субјективизирана *Er-forma*.⁷⁹⁵ Њихова аутентизација у процесу пројектовања постоји у континуитету, од самог почетка фикције архитектуре до њеног самог краја, и због тога је она, као и они, потенцијално аутентична, да би била аутентична фикција, а не аутентична нефикција. Дакле, онолико колико смо фикционални у једној истој реалности, исто толико смо аутентични или то нисмо у једној новој реалности, јер је наш архитектонски идентитет пројектантски, то јест, ауторски, када је онирички аутентичан, пре свега у пројекту реалности изван реалности, да би био фикционално аутентичан у пројекту реалности у реалности. Само тај Пројектант

792 Ибид., 160, 'чињенични домен фикционалног света је аутентизован ауторитативном приповешћу, док је виртуални домен неаутентизованих могућности, приватни и домен уверења, визура, илузија и погрешака (приватни домени су главни конституенти виртуалних домена фикционалних светова); интензионална дистинкција чињеничних и виртуалних домена је онтолошка дубина фикционалних светова и њеним изучавањем се прелази са семантике фикционалних светова на њихову естетику);'

793 Ибид., 159.

794 Ибид., 161, 'ступњевита функција аутентизације описује конструктивну снагу свих начина приповедања и неопходна је за разумевање интензионалне природе фикционалне егзистенције (фикционалним ентитетима приписује различите аутентичности, од потпуно аутентичан до неаутентичан, и тако им додељује фикционалну егзистенцију);'

795 Ибид., 161-163, 'лична *Ich-forma* је приповест у првом лицу и њен приповедач нема конвенционални аутентизујући ауторитет нити снагу да конструише фикционални свет, док не докаже своју компетентност, то јест док не заслужи аутентизујући ауторитет (његов фикционални свет носи интензионални траг субјективног порекла, тако да је његово постојање у том свету аутентична виртуалност); субјективизирана *Er-forma* је мешовита структура, јер конструише фикционалне чињенице релевантне одређеној особи или групи субјективних ставова, уверења, претпоставкама и слично (њена функција аутентизације има једну нову вредност-релативно аутентично која се придружује двома вредностима-аутентично и неаутентично и тако се ствара прелазна зона релативних фикционалних чињеница између чињеничног и виртуалног домена);'

је Аутор, јер је фикционално компетентан аутентизујући ауторитет⁷⁹⁶ фикционалног и ониричког субјекта архитектонског пројектовања. Пројектантска идентификација фикционалног архитектонског субјекта је у том смислу одређена границама његове двоструко субјективне аутентизације у пројекту реалности изван реалности, да би Он био објективно аутентичан, јер је јединствен фикционални субјект архитектуре у пројекту реалности у реалности. Само јединством архитектонског пројекта у обухвату једне исте, али Нове реалности, она је аутентична, јер је Његова ауторизована реалност. Са једне стране, границе аутентизације фикционалног субјекта у одсуству претходног искуства су границе ониричког искуства, јер је пројектант потенцијално аутентичан у границама своје маште. Са друге стране, границе аутентизације фикционалног архитектонског субјекта, ауторизацијом ониричког искуства су границе стваралачког искуства, јер је пројектант аутентичан у границама своје измаштане маште. Само у тим границама, она је ступњевита аутентизација фикционалног субјекта у архитектонски субјект, јер је јединствена аутентизација фикционалног идентитета пројектанта, ауторизацијом у пројектантски идентитет. Другим речима, управо од процеса ступњевите аутентизације зависи њена снага, а од снаге аутентизације⁷⁹⁷ ауторизација пројектантског идентитета, а она је у процесу Његове индивидуације фикционализација аутора.⁷⁹⁸

„Ми се рађамо стварни.

Бити стваран, дакле, није нешто што покушавамо да будемо.“

Џанов⁷⁹⁹

Аутор је фикционално аутентичан, када су његова имагиналност и објективност два аспекта једног истог Ја,⁸⁰⁰ јер је фикционализација аутора у процесу

796 Ибид., 163, 'главни фактор компетенције приповедача у првом лицу (фуснота 675) је привилеговано знање (да би га задржао, он мора да ограничава властито знање идентификујући његове изворе);'

797 Ибид., 168-169, 'снага аутентизације се додељује на основу конвенције или комбинацијом конвенције и приповедачеве стручности; када не постоји снага аутентизације, могућности не могу да постану фикционалне чињенице; нарушавање норми и конвенција је продуктивни процес, јер открива нове начине за стварање значења; поништавање снаге аутентизације је поништавање њене перформативне природе (када је перформатив ништаван и празан, он не може да проузрокује промену у свету);'

798 Ибид., 176, 'у последњем стадијуму процеса индивидуације, прелази се из стварног у фикционални свет и постаје се фикционална особа (и текст прелази са есејистичког на фикционални жанр, а могућа прича је лоцирана у фикционалном свету);'

799 Džanov, 2007, 34.

800 Ибид., 34, 'стварно и нестварно Ја су два аспекта једног истог Ја (стварно Ја је истинско Ја, оно што смо били, док нисмо схватили да је то неприхватљиво);'

индивидуације Пројектанта деперсонализација,⁸⁰¹ да би Он био јединствен, стваран и нестваран архитектонски субјект, као што је фикциони свет стваран и нестваран свет јединствене архитектонске стварности једне нове реалности. Процес ступњевите аутентизације у процесу архитектонског пројектовања је у том смислу, нестварни начин да будемо стварни,⁸⁰² то јест, фикцијом архитектуре у пројекту једне исте реалности, фикционално аутентични. Другим речима, Аутор није фикционално аутентичан, када је само стваран или само нестваран архитектонски субјект, јер само њиховим јединством нестварно Ја ствара нови квалитет⁸⁰³ стварног Ја, деперсонализацијом имагинално нестварног ја у објективно стварно ја. Дакле, само када је Он фикционално аутентичан, једна Нова реалност је аутентична, јер је Његова примална, а не симболичка реалност.⁸⁰⁴ Само у архитектонском пројекту једне исте реалности, Аутор је фикционално аутентичан, јер СЕБЕ пројектује да би постао оно што јесте, а не, да би направио нешто од себе.⁸⁰⁵ Он је испуњен собом у јединственој архитектонској стварности једне нове реалности, јер није расцепљен, већ је у односу са светом⁸⁰⁶ архитектуре једне исте реалности, то јест, нова архитектонска стварност (будућа садашњост постојеће) одговара постојећој архитектонској стварности (садашња прошлост нове). Његовом и аутентизацијом једне Нове реалности, Аутор је замислио живот архитектуре у времену које постоји, јер њен живот не замишља у времену које не постоји.⁸⁰⁷ Дакле, његов пројектантски идентитет је фикционално аутентичан, када је Он реалан у овостраној реалности једне нове реалности, јер је

801 Ибид., 35, 'урањањем у себе самог, јавља се осећај деперсонализације (осећамо се чудно, као да смо живели напрасно) и она је почетак стварности; постајемо стварни, када осетимо стварност своје нестварности;'

802 Ибид., 35, 'када нам се не дозволи да будемо стварни, бирамо обилазне путеве да бисмо стигли до стварности (неуроza је нестварни начин, покушај да будемо стварни); потпуна нестварност спречава раст и развој;'

803 Ибид., 35-36, 'систематским нападом на нестварно Ја, оно ствара нови квалитет-нормалност, као што напади на стварно Ја производе ново стање-неурозу;'

804 Ибид., 36-38, 'када се одиграва симболички, стварна потреба се не осећа, јер нас њено одигравање спречава да је осетимо и разрешимо (реч је о ускраћивању онога што нам је заиста потребно); када дође до расцепа у прималној сцени, стварају се два Ја која су у противречности; разрешење потреба наступа када се примално осећање доживи свесно; стварна потреба (пригушено осећање) се одиграва симболички, докле год се не усмери према узроку; постајемо стварни када продиremo испод симболичке активности у стварна осећања (у томе је смисао прималне терапије);'

805 Ибид., 146-147, 'уместо задовољења потреба у будућности, реч је о задовољавању потреба у садашњости; нормалан човек је оно што јесте (примална терапија омогућује да постанемо оно што јесмо, а не да направио нешто од себе; када нам нису потребне препреке на путу, да би нас одржале, можемо да се усредсредимо на праве ствари;'

806 Ибид., 148-149, 'када смо у стању потпуне присутности, нисмо склонили део себе у страну и тада можемо бити потпуно заинтересовани; када нисмо објективни, не ценимо оно што је изван нас, само по себи, јер нас интересује неиспуњено Ја; када смо заинтересовани за своје Ја на други начин, не мора све на свету да буде у односу са нама, јер смо у стању да будемо у односу са светом (не користимо спољашњи свет, да би сакрили свој унутрашњи свет); када реагујемо на одговарајући начин, не производимо ефекат, већ усвајамо одређена правила, јер осећамо шта одговара ситуацији (понашамо се природно);'

807 Ибид., 150-151, 'фантазијом какав ће бити живот, одлажемо велики део живота какав је сада (у стварности, садашњости), а када смо у њој, нисмо претерано забринути за будућност, не присећамо се прошлости, јер не живимо у времену које не постоји; када нисмо индиректни, оно смо што смо (просто живимо и пуштамо друге да живе);'

претходно нереалан изван ње, у оностраној. У том смислу је принцип његове и аутентизације једне нове реалности у архитектонском пројекту једне исте реалности, принцип реалног понашања, јер се реалност окружује реалношћу на исти начин као што нереалност тражи нереалност.⁸⁰⁸ Дакле, он МОРА свесно себе да пројектује у онострану реалност, да би свесно и несвесно себе пројектовао у властиту онострану, једну Нову реалност.

„Нормалан човек оперише са мора уместо са треба.“

„Нормалан човек ради оно што мора да се уради, јер ради у оквирима реалности.“

„Нормалан човек живи у себи и не осећа да му нешто недостаје;

не недостаје му ниједан део њега самог.“

Џанов⁸⁰⁹

Када је Пројектант Аутор,⁸¹⁰ јер је фикционално аутентичан у пројекту једне исте реалности, Он пројектује јединством имагинације, да би у новој архитектонској стварности, замислио шта, и како замишља⁸¹¹ већ замишљено у постојећој. Смисао јединствене имагинације је њена моћ,⁸¹² као што је смисао ауторизације његова пројектантска моћ. Он је фикционално аутентичан, стваран и нестваран архитектонски субјект, јер је ониричка имагинација (свесно замишљање, несвесно незамисливо и несвесно замишљање, свесно незамисливо) архитектонска врста имагинације⁸¹³ која је одговарајућа стваралачкој имагинацији (свесно и несвесно замисливо), јер аспектује Његов начин⁸¹⁴ аутентичног замишљања. Фикционално аутентичан, Он свесно и несвесно пројектује себе у пројекту, јер је освестио

808 Ибид., 154-155, 'ако постоји кључни принцип за реално понашање, он се своди на то да се реалност окружује реалношћу на исти начин као што нереалност тражи нереалност (реални људи не настављају односе са нереалним, и обрнуто, реалан од других не очекује нереално); стање нереалности чини свеобухватну целину и докле год избегавамо реалност, нисмо спремни да се са њом суочимо (снага нереалности зависи од негирања себе);'

809 Ибид., 159-160.

810 Bourriaud, 57, 'уметност је трансцедентна, јер нас суочава са реалношћу путем изванредне природе било ког односа према свету, кроз фикцију;'

811 Kostić, ир., 2013, 120-121, 'реч је о избегавању концепта имагинације који сугерише нереални дисконтинуитет између онога шта и како замишљамо и онога што нас заокупља у стварном животу (шта чинимо у животу и чинова замишљања у фикционалним контекстима);'

812 Ибид., 136-137, 'смисао имагинације није у вези са пуким замишљањем да је нешто стварност (да се чини или осећа нешто), већ је реч о моћној имагинацији (способности успостављања веза између различитих ствари, уочавања мрежа и реаговања на њих); имагинација (њени многобројни видови) је повезана са рационалношћу и са оним што осећамо (савршено нормални људи употребљавају ту снажну имагинативност);'

813 Ибид., 137-138, 'немогућност врсте замишљања која је у вези са неким пропозицијама отвара питање које се разликује од питања парцијалне или селективне способности прављења веза у мрежи метафоричких асоцијација (или оних које су у вези са нашом способношћу да се ставимо на место оних којима је учињена неправда); поставља се питање врсте имагинације која је релевантна за емоционално уживљавање у фикцију и ка чему је усмерена (реч је о разлици између пуког прихватања фикционално истинитог и имагинације, укључене у уживљавање у причу);'

814 Ибид., 141, 'живописност и емоционално уживљавање у фикцију су аспекти начина на који замишљамо и они нису сводиви један на други (нису део садржаја онога што се замишља);'

његову фикционалну истину, то јест, замишља себе да антиципира замишљено, са антиципацијом.⁸¹⁵ Са једне стране, фикционална аутентичност пројектанта и једне нове реалности је јединствено стање⁸¹⁶ његове ониричке и стваралачке свести, са друге стране, постојеће и нове архитектонске стварности фикционог света. Дакле, моћ јединства имагинације је његова пројектантска моћ, када је фикција ониричке фикције архитектуре, њена нова фикција, јер је аутентично замишљена изван реалности, аутентично замислива у реалности. Када на тај начин⁸¹⁷ освести фикционалну истину у пројекту једне исте реалности, она је чињенична истина фикционог света који је стваран и нестваран свет аутентичне архитектуре.

„Оно што неко замишља
на различите се начине односи према стварним ставовима те особе.“

Морен⁸¹⁸

Фикционална аутентичност пројектанта је његов пројектантски идентитет, када по својој природи почива на принципима⁸¹⁹ процеса аутентизације у одсуству претходног архитектонског искуства, ониричким искуством у оностраној реалности и стваралачког искуства у оностраној реалности једне нове реалности. Са једне стране, у фикционалној и ониричкој стварности, Он замишља ШТА пројектује, јер пројектује ониричком свешћу ониричке имагинације, да би био потенцијално аутентичан у пројекту реалности изван реалности. Са друге стране, у једној новој реалности, замишља КАКО да пројектује то што замишља да пројектује, јер пројектује управо стваралачком свешћу стваралачке имагинације, да би био аутентичан у пројекту реалности у реалности. Дакле, његова фикционална аутентичност у пројекту једне исте реалности је увек врста сукоба у имагинацији, између наших стварних ставова и онога шта - и на који начин -

815 Ибид., 142, 'према Волтону, имагинација је аутореференцијална, јер када замишљамо фикционалну истину, замишљамо себе како верујемо у њу или како смо је свесни; када замишљамо да је нешто тачно и себе да у то не верујемо, све у истом свету, исто је као да замишљамо себе да нешто антиципирамо, а да не замишљамо са антиципацијом.'

816 Ибид., 143, 'опажена разлика између истинитог у свету који се замишља и стања духа у којем се учествује у имагинацији је део природе естетички релевантних облика емоционалне имагинације; извесно стање духа и света се замишља у једном једином чину имагинације и кључна, њихова дистинкција је њихова неуклопљеност.'

817 Ибид., 146, 'чињенице о начину на који нешто замишљамо су у оквиру стварног, а не замишљеног света, јер је садржај замишљеног фикционалан (начин на који је нешто замишљено је аспект активности замишљања и он је у вези са нашом укљученошћу, јер је чињеница о нашем психолошком животу и ставовима.'

818 Ибид., 148.

819 Ибид., 149, 'имагинација мисаоних експеримената показује шта је логички могуће и шта следи из претпоставки, док у моралном резонувању, морални суд или његов недостатак по својој природи почива на принципима.'

замишљамо.⁸²⁰ Дакле, аутентичност Пројектанта и једне Нове реалности није фикционална, када је његов замишљен свет архитектуре замислив, јер је наметнут властитим тренутним ставовима.⁸²¹

„Дакле, увереношћу у исправност идеја које имамо
не можемо објаснити зашто долази до отпора имагинације.“

Морен⁸²²

Аутентичност пројектанта и једне нове реалности је фикционална, када се Он изложи макар замишљању⁸²³ у пројекту једне исте реалности. Само тада је ониричка фикција архитектуре аутентична фикција, јер њен фикциони свет у оностраној реалности једне нове реалности, никада није одвојени домен који постоји⁸²⁴ само у оностраној реалности, и зато не смемо да проглашавамо аутентичним она дела архитектуре која су неупитно нефикције. Оне су неаутентичне, јер новостворено значење није формална појавност архитектуре, то јест, њихова несличност⁸²⁵ је разлика између онога што смо замислили да пројектујемо и начина на који замишљамо да то замишљено пројектујемо. Јединством имагинације у пројекту једне исте реалности, фикционална аутентичност Пројектанта је промена суда⁸²⁶ о реалности, јер је САМО фикционална истина фикционог света у оностраној, његова чињенична истина у оностраној реалности једне Нове реалности, и зато је она његова властита, аутентична реалност. Дакле, ониричка фикција архитектуре је аутентична

820 Ибид., 150-152, 'сукоб у имагинацији указује на сложеност односа стварних ставова и и онога шта и на који начин замишљамо (према Хјуму, разлика између нашег и описаног света је у вези са невином специфичношћу манира и да та разлика не сме да прекине наше учешће у фикцији); Хјум разликује спекулативне заблуде имагинације и идеје о моралности и пристojности које су различите од наших идеја (у случају спекулативних заблуда немамо обавезу стварног веровања, јер оне не захтевају ништа, осим да прихватимо да је нешто истина у фикцији, док је у другом случају реч о напору имагинације да неразоткрије наше стварне ставове и да они остану неозлеђени); реч је о моралној имагинацији која је у вези са уживљавањем у фикционални свет и она се у том смислу разликује од оне каквом се иначе схвата (поставља се питање дистинције између онога што можемо да замислимо и у шта заиста верујемо и остављања властитих ставова на улазу у фикцију);'

821 Ибид., 153-154, 'сталним наметањем властитих тренутних ставова делу или одбијањем да на њега реагујемо, решење није у томе да апстрахујемо све што у себи суштински носимо, јер управо дело покушава да допре до тога и тежи да то провоцира;'

822 Ибид., 154.

823 Ибид., 155, 'према Хјуму, са једне стране је непроменљив карактер наших моралних убеђења, а са друге њихова осетљивост и крхост; поставља се питање врсте самоуверености која се не излаже макар замишљању, иако је то супротно њеним судовима;'

824 Ибид., 155, 'позивањем на увереност властитим убеђењима је необјашњива када су у питању сви судови које имамо, чак и они у које смо уверенији у односу на морална убеђења (тај сукоб говори против мишљења да је фикционални свет дела одвојени домен и да постоји само захваљујући неписаном уговору који смо закључили;'

825 Ибид., 161-163, 'уживљавање и саживљавање су различите ствари (према Хјуму, та дисаналогичност је несличност која није у вези са оним шта замишљамо, већ како замишљамо); иако је потребан напор да бисмо прихватили истину спекулативних пропозиција за које знамо да су заблуде, то чинимо као последицу живог осећаја да је то што прихватамо погрешно (реч је о томе да је много једноставније да прихватимо неку пропозицију, него да променимо свој суд о нечему);'

826 Ибид., 164, 'промена суда је прихватање претпоставке о истинитости онога чему се опиремо;'

фикција, јер је јединство имагинације аутентичан начин на који се односимо према свом свету.⁸²⁷

827 Ибид., 167, 'постоји недостатак разумевања односа имагинативне активности и сазнавања о свету (о појмовима које имамо или о нама самима); имагинација је средство за стицање разноврсних спознаја (реч је о томе да имагинативним активностима, уживљавање у фикционалне светове није одвојено од ствари које су нам важне у стварном животу), јер она није завиривање, већ је начин на који се односимо према овом свету;'

4.0.0. ЗАКЉУЧАК

4.0.1. ФИКЦИОНО ВЕРСУС ФИКЦИОНО

„Због тога ми у естетским вредностима многих појава и откривамо,
за непосредно посматрање често скривено,
много старије наносе
у облику утилитарно-практичке вредности тога објекта.“

Столович⁸²⁸

Полазећи од прве хипотезе да је архитектонски пројекат једна могућност за увид у појединачну стварност субјекта фикције (уколико је његов пројектовани свет истовремено реалан и изван његове реалности) дајемо исказ да је фикционо увек изнова тумачење фикционим које се заснива из несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном. Фикција архитектуре у пројекту реалности, у реалности једне исте, али нове реалности је у том смислу ново тумачење њене ониричке фикције у пројекту (фикционалне и ониричке) реалности изван реалности. Како смо утврдили да се нова фикција ониричке фикције архитектуре одвија јединством имагинације пројектанта јединствене свести у јединственој архитектонској стварности њене јединствене појавности у јединственој реалности, ново тумачење фикције архитектуре је тумачење јединства њене естетске и утилитарне вредности.⁸²⁹ У обухвату једне нове реалности, њихово јединство је јединство ониричке и стваралачке вредности њене фикције. Са једне стране смо утврдили да потенцијално нова стваралачка вредност фикције архитектуре увек садржи њену ониричку вредност, због које не занемарујемо њену елементарну материју, јер чистоту њене фикције вреднујемо усаглашеношћу чистоте њене материјалности чистотом њене формалности. Са друге стране, стваралачка као потенцијално нова вредност вољно настаје у ониричкој стварности у којој је једна супстанца само онда када се ониричка

828 Stolovič, 1983, 120.

829 Ибид., 122-123, 'естетицизам који супротставља естетске и практичке вредности је удаљен од правог естетизма и утилитаризма; узајамни однос естетских и утилитарних вредности је објашњен када је утилитарна вредност значај предмета у сврху задовољења материјалних потреба (први облик вредности у људском друштву који је у виду употребљивости и корисности доказао мађарски филозоф Ласло Сиклаи, као најстарије облике вредности који означавају вредносна својства ствари); корисност ствари је чини употребном вредношћу (утилитарна вредност није исто што и корисност);'

вредност вољним деловањем преображава у динамичку вредност. Другим речима, ониричка вредност фикције архитектуре изван реалности је њена естетска вредност, јер њеним нематеријалним, а оно је неформално постојање, тражи *бескористан* однос према себи.⁸³⁰ У естетичкој равни новог тумачења ониричке фикције архитектуре, њена указана појавност у ониричкој стварности је њена нова појавност у јединственој, постојећој и новој архитектонској стварности, када је самостално вредносно постојање независно од утилитарне вредности.⁸³¹ Следствено томе, стваралачка је њена утилитарна вредност, јер је корисност њене бескорисности. У пројекту реалности изван реалности, постојање нове архитектонске стварности није условљено постојањем постојеће и зато је ониричка фикција архитектуре у оностраној реалности идеално постојање њене фикције, док је у пројекту реалности у реалности условљено њеним постојањем и зато је фикција ониричке фикције архитектуре у оностраној, нова фикција, то јест, ново тумачење идеалног као реалног постојања њене фикције. У том смислу смо утврдили да преласком пројекта у онострану реалност и његовим повратком у онострану, постојање нове архитектонске стварности као праве стварности постојеће, увек зависи од сврсисходности њеног постојања у постојећој архитектонској стварности. Исто тако, њена сврсисходност је пројектантов практични однос према свету од којег зависи јединствена архитектонска стварност једне исте реалности у обухвату једне нове реалности. Дакле, фикционо је увек изнова тумачење фикционим које се заснива из несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном, јер увидом у појединачну стварност, јединством ониричке и стваралачке вредности њене фикције пројектованог света, пројектант самостално одлучује о вредносном суду који примењује као нов у реалности, и нормира једну исту, као једну нову реалност. У том смислу, свесно и несвесно опажање постојања једне исте,

830 Ибид., 123-124, 'превасходно, основа естетске вредности је утилитарна вредност, а затим је естетска вредност њена дијалектичка супротност, јер претпоставља извесну ослобођеност од материјалне нужде и зато тражи бескористан однос према себи; естетска вредност није некорисна, већ је њена корисност друштвено-духовног карактера (њена бескорисност је корисност вишег степена у којој је изражено стапање личног и друштвеног интереса); за разлику од структуре естетске вредности, утилитарне вредности повезују предмет са одређеном потребом и због тога за њу као вредност није важна целовитост облика предмета, док у случају естетске вредности као комплекса значења за друштвеног човека и људско друштво (потврђивање човека у друштву), јавља се непоновљиво-целосни облик предмета који је носилац њиховог значења.'

831 Ибид., 124-125, 'механизам формирања естетске вредности на основу утилитарне, може да се представи тиме што су неки од елемената облика предмета знак-ознака његовог утилитарно-вредносног својства (у пракси су откривене различите утилитарне вредности истог предмета чији је целосни облик знак-симбол не уско практичног, већ ширег друштвеног и људског значаја тог предмета), а тек касније, његове структурне особености добијају самостално вредносно постојање које је независно од његове утилитарне вредности, па чак и супротно од ње.'

овостране и онострани реалности је увек и естетско опажање⁸³² у обухвату издвојене нове реалности.

„Другим речима, естетска вредност сваког предмета,
који има утилитарну функцију, не постоји ван односа са том функцијом,
она њу укључује у себе у подношљивом облику.“

Столович⁸³³

Са једне стране, ако је стваралачка свест стваралачке имагинације фикционалног субјекта наспрам ониричке свести ониричке имагинације ониричког субјекта једног пројектанта, двоструке, али јединствене субјективности, етички принцип самоодрицања јединством имагинације јединствене архитектонске стварности јединствене појавности архитектуре у јединственој реалности, онда је пројекат увид у појединачну стварност субјекта фикције, јер је ново тумачење јединства естетичке и етичке⁸³⁴ вредности фикције архитектуре. Ониричка вредност као естетска вредност, иако је само садржана у новој стваралачкој вредности фикције архитектуре, у себи садржи однос према стваралачким могућностима⁸³⁵ пројектанта који је имагиналан у пројекту реалности изван реалности и објективан у пројекту реалности у реалности, док је у пројекту нове реалности једне исте реалности имагинално објективан, то јест, његов пројектантски идентитет је онирички и стваралачки фикционалан. Другим речима, његова естетска вредност као субјекта фикције једнако је и стваралачка вредност фикције ониричке фикције архитектуре, јер је јединство естетичке и етичке вредности

832 Ибид., 125-126, 'постоји граница противречности естетског и утилитарног, јер њихов конфликт паралише само естетско опажање (за време летења, пилот не може естетски да се односи према поларном светлу); структурне разлике естетских и утилитарних вредности су у неким друштвеним околностима послужиле за антагонизам између лепоте и користи (естетска радост која је напустила отуђени рад, јер настаје у процесу слободне и стваралачке активности, нашла је уточиште у уметничком стваралаштву као активности која је сачувала стваралачко значење и привид слободне); поларизација естетских и утилитарних вредности је довела до животних концепција које су инсистирале на непоударности лепоте са коришћу или су тражиле свођење лепоте на корист; архитектура и примењена уметност су облици уметности код којих су од најстаријих времена, естетско и утилитарно начело тежили јединству.'

833 Ибид., 127.

834 Ибид., 129, 'било признавањем или порицањем повезаности естетских и моралних вредности, није довољан разлог да се било који естетички систем оцењује као прогресиван или реакционаран, имајући у виду да је питање какво је добро повезано са лепотом или не; у теорији и уметничкој пракси, раздвајање естетског од етичког је послужило дехуманизацији уметности, јер је естетизовало аморализам; противречно тумачење естетских и моралних вредности сведочи о структури естетске вредности у којој се налази оно што је приближава етичкој и оно што представља гносеолошко изходно за њихово противстављање.'

835 Ибид., 130, 'значајност естетске вредности је шира, јер у себи садржи и однос према стваралачким могућностима човека и његових практичних односа у којима се потврђује у свету (ако се као објекат естетске свести, као што је и уметност, појављују поступци људи и њихова понашања, онда није могуће апстраховати естетско вредновање од моралног);'

њене нове фикције естетско вредновање личности⁸³⁶ Пројектанта као субјекта фикције. Са друге стране, ако је фикција архитектуре изван реалности уметничка катарза нове реалности, чија архитектонска истина која постоји у сфери живота архитектуре не располаже њеном истином, већ моралном објективизацијом, фикционо је увек изнова тумачење фикционим које се заснива из несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном, јер је етичко заснивање естетског и моралног, естетизација етичког.⁸³⁷

„Тако се изреком Истина излази на видело
у основи не мисли да на видело излази истина,
већ оно што јесте (или је био случај).“

Хамбургер⁸³⁸

Нова фикција идеалног као реалног постојања ониричке фикције архитектуре је ново тумачење фикционог, када је фикционална истина њеног пројектованог света категорија реалности или, боље, фактичности⁸³⁹ њене архитектонске истине. Како смо утврдили да је архитектонски пројекат исказ фикционалне истине, када је она чињенична истина постојеће и нове архитектонске стварности и да је само тада фикциони свет архитектонски пројекат, јер је она његова аутентична истина, идеално постојање ониричке фикције архитектуре је реално постојање њене

836 Ибид., 130-131, 133, 135, 'према филозофу Ф. Енгелсу, личност није карактеристична само по томе шта ради, већ и по томе како то ради (то је нарочито важно за естетско вредновање личности уметника); естетска вредност која је повезана с моралним односима људи, претпоставља конкретну форму, јер се само у њој изражава комплекс њеног значења који у себи садржи и морално значење; конфликт естетског и етичког (уметничког и моралног) није фаталан, када не нарушава специфику уметничке вредности (моралне идеје и идеали се органски укључују у естетске идеале, када одражавају праве моралне вредности); када у делу постоји несагласност естетских и етичких вредности због које се неморално оцењује као лепо, а морално као ружно, то је негативно за уметничку вредност дела; естетичко вредновање није истинито, ако противречи етичком (између њих је унутрашње јединство моралне и естетске вредности); слобода као супстанција и естетских и моралних вредности чини њихово јединство (слобода се укључује у моралну вредност као могућност и способност човека који је самостална, самоделатна и стваралачка личност, а који моралним деловањем испољава истински људску суштину, док се у естетску вредност укључује универзалном суштином човековог овладавања стварношћу и потврђивања у њој);'

837 Ибид., 135-136, 'горкијевска формула (А. М. Горки), проистекла из његовог исказа да је естетика етика будућности, означава узајамност естетског и моралног, јер претпоставља и етичко заснивање естетског и нужност естетизације етичког;'

838 Hamburger, 1982, 146.

839 Ибид., 146-148, 156-158, 159, 'у теоријама истине, идентичност истинитости са оним што је случај је важно за разматрање појма истинитог и истине (они утемељују јединственост речи истинито, што је уочио Фреге, јер омогућују да се истина спозна као категорија реалности или, боље фактичности); Фреге је уочио неатрибутивност (да није својство) појма истине, што резултира из идентичности између бити-истина и бити-случај; истинито није придев, јер нема карактер означавања (не поседује смисао просуђивања или вредновања, као атрибути добро и лепо); атрибути добро и лепо имају структуру релативности када се апсолутизују у идеје (у супротном подлежу укусу у најширем смислу); о неприхватању естетске истине су се изјаснили ретки (Едгар Алан По, Готфрид Бен, Гете) који су се бранили од претензије на истину у песничтву, а из поштовања строгог појма истине (Едгар Алан По се противио ставу да је циљ песничтва истина и истицао је строгост која је иманентна истини у смислу да јој се прибави важење, док је Готфрид Бен означио стил надмоћнијим од истине, а Гете је неодређеност (у афирмативном смислу) означио као унутрашњу истину консеквенце уметничког дела); По, Бен и Гете су покушали да сачувају спознају правога појма истине као категорије реалности, наспрам естетске категорије;'

фикције, јер је ново, фикционо тумачење смисао истине⁸⁴⁰ фикционог. Њено идеално постојање је реално, као што је њено реално постојање идеално, јер је све заједно фактично,⁸⁴¹ иако је фикционално и ониричко искуство једне исте реалности. Дакле, фикционо је увек изнова тумачење фикцијом које се заснива из несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном, јер никада није интерпретација, већ је стилизација⁸⁴² њеног реалног као идеалног постојања. Исто тако, архитектонски пројекат је једна могућност за увид у појединачну стварност субјекта фикције, јер је његов пројектовани свет истовремено реалан и изван његове реалности, када новим, фикцијом тумачењем фикционог, архитектонска фикција ствара истину као вредносни појам,⁸⁴³ јер аутентична, она није истина сама.

**„Већ је уочено да процес доношења одлука током уметничког стварања,
има више непознаница него што је транспарентан посматрачу.**

**Тим више што су трајање и особености степена у доношењу одлука у овом процесу
различити од случаја до случаја, и у основи су непредвидиви.“**

Мако⁸⁴⁴

Пројекат реалности једне исте, али нове реалности је увид у појединачну стварност субјекта фикције, када је фикционо тумачење фикционог индивидуални

840 Ибид., 148-149, 'појам истине аспектује конкретно и апстрактно, за разлику од других *qua* појмова (који су као такви апстрактна и кад означавају конкретно); сам појам истине је смисао истине који је њиме означен (због тога што је истинито и истина израз за оно што је случај, појам истине има безусловни карактер фактичности као његов конкретни структурни елемент); без момента фактичности, истина је смисаоно празан појам, што значи да је конституисан једино моментом фактичности (другачија формулација идентичности између бити-истина и бити-случај); када је истина оно што сваки пут јесте случај, она није истина по себи (осим што га означава, она се у њему и манифестује) и у том односу идентичности, истинито је друга реч за оно што је случај (не егзистира као апсолутна у смислу разрешености суштина, идеја);'

841 Ибид., 150-151, 'конкретни аспект фактичности који је својствен појму истине, садржи аспект његове апстрактности; Брехт фиксира структурне елементе појма истине као оно што је сваки пут случај, при чему се појављује момент сваки-пут-фактичног (у томе је садржано нешто од строгости појма истине, строгост тачности и строгост захтева *да се каже истина* и управо се у том захтеву, појам истине уздиже у подручје етике као водећи вредносни појам, док је истина у њему мишљена, управо она која је то што јесте или је био случај (она је тачан смисао одношења на фактичност) и јесте категорија реалности живота;'

842 Ибид., 153-156, 'интерпретација је поступак којим се раскринкава уметничко дело; у координацији појмова садржаја истине и интерпретације је проблем апорије појма естетска истина; у пракси уметничке критике, естетички појмови истине често не испуњавају, управо појам истине (естетска истина као појам је противречан сам себи и означава се као апорија); методом тумачења се истини улази у траг, само у подручју реалности; интерпретација уметничког дела се креће у простору тог дела и никада не наилази на истину онога бити-случај која једино испуњава смисао истине; област тумачења је област уметности у којој једино од свих подручја живота нема места појму истине (то значи да се тумачењу може противставити друго тумачење); тамо где се прави разлика између истинитих и не-истинитих исказа, да би се утврдио садржај истине или претензија на њу, реч је о несхватању структуре фикције;'

843 Ибид., 159, 162-163 'ако се занемари да се појам истине углавном употребљава као нерелевантан, то што се уметности приписује истина, не значи да је она естетска истина, али постоје специфична уметничка средства која износе такву истину (фикција се не може учинити истином, али уметник може да назначи како фикција ствара истину, јер истина није естетска категорија у субјективном смислу воље за истином, нити у објективном смислу истине уметности, већ је категорија реалности, јединствених својстава, због којих је неупотребљива у подручјима уметности, форми и значења, па и тумачења); да би се избегла злоупотреба појма истине у уметности, она се у етичком значењу појми као водећи вредносни појам људског живота и друштва (ради се о тумачењу којем се може противставити друго тумачење);'

844 Мако, 2005, 109-110.

приступ⁸⁴⁵ његовом пројектованом свету који је истовремено реалан и изван његове реалности, јер је његова индивидуалност ауторизација пројектантског идентитета, за коју смо утврдили да је фикционализација аутора у процесу индивидуације пројектанта, да би и Он, као што је и фикциони свет стваран и нестваран свет, био стваран и нестваран архитектонски, то јест, фикционално аутентичан субјект једниствене архитектонске стварности једне нове реалности. Његов индивидуални приступ је у том смислу и естетска намера⁸⁴⁶ његове ауторске намере, јер је и сам аутор, када преображава стваран свет постојеће архитектуре у фикциони свет нове архитектуре. Ако прихватимо да је свесно и несвесно опажање постојања једне исте, оностране и оностране реалности увек и естетско опажање у обухвату једне нове реалности, онда смо прихватили да је фикционо тумачење фикционог само наша, јер је архитектонска могућност исказивања рефлексије на фрагмент реалности,⁸⁴⁷ то јест, своје фигуративне, једне нове реалности, за коју смо утврдили да је њен фикциони свет апсолутно видљив свет у једној рефлексији. Исто тако, да је он фикциона представа те реалности, јер је идеја о појавности њене архитектуре, управо фикција те нове архитектуре. Дакле, само у архитектонском пројекту који је увид у појединачну стварност субјекта фикције, чији је пројектовани свет истовремено реалан и изван његове реалности, фикционо је увек изнова тумачење фикционим које се генерише из садржаја несвесног и ирационалног наспрам доживљеног разумевања у свесном и рационалном, јер је имагинативни приступ концептуализацији идеја који се увек

845 Ибид., 110, 'појам поступка стваралачког процеса је посебно успостављен теоријски и концептуални оквир, и такав, дозвољава флексибилност индивидуалним приступима, док се служи претходно обликованим искуством и интуицијом (знање се заснива коришћењем интуиције и искуства, без знања о следећим степенима креативног процеса);'

846 Ибид., 111-112, 116-117, 'естетска намера је просуђивање и преиспитивање, усклађивањем степена у процесу преображаја и његовог усложњавања; процес стваралачког процеса и његова артикулација се осматрају кроз основне степене естетског деловања, што су естетска намера, просуђивање и преображај (самостално дефинисање карактера сопственог деловања и његове структуре); естетска намера није само тежња која је подређена прагматичком решењу, већ је досезање сложености у комуникацији идеја, при чему рационално знање и искуство нису пресудни, јер она остварује интуитивну артикулацију и израз опажајних вредности и концепцијских могућности оних условљености које су уведене у процес преко фрагмента реалности; естетска намера преображава потенцијале стваралачког процеса у аспекте чије вредности и дејства испитује апстрактно; интуиција мења искуство које је стечено креативним деловањем и оно постаје естетско искуство унутар процеса (то утиче на крајње остварење естетске намере, јер интуиција делује као рефлексија на просторно-временске могућности исказивања естетске намере, делујући као чинилац новог стања простора и времена које може бити покренуто;'

847 Ибид., 113, 115, 'стваралачко истраживање је потврда артикулације креативних аспеката и концепата, исказивањем рефлексије на фрагмент реалности; фрагмент реалности не мора бити у вези са решавањем прагматичног проблема или функције, већ је довољно да обезбеди услове за сагледавање и вредновање постојећих опажајних вредности (и у односима значајних културних и социјалних питања);'

позива на реалност⁸⁴⁸ у обухвату једне нове реалности пројекта реалности једне исте реалности.

848 Ибид., 118, , 'потенцијал за развој имагинативног приступа концептуализацији идеја (и апстрактно и емпатички), зависи од међудејства аспеката стваралачког поступка (реч је о артикулацији естетског доживљајног искуства могуће реалности кроз концепт);'

4.0.2. ФИКЦИОНИ СВЕТ КАО АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ

„..., Адријан Стоукс говори о архитектури као чврстом сну, у којем су смерови и алтернативе и нејасни карактер тешког отиска заробљени, задржани, интегрисани са пуним схватањем простора, док променљиве површине, унутра-споља, глатко-грубо, светлост-тама, горе-доле, сви начини за апсорпцију простора у које се може имати поверења, активирани су даље него у сну“.

Мелцер, Вилијамс⁸⁴⁹

Полазећи од друге хипотезе да стварност архитектонског пројекта није могућа уколико се стварност субјекта фикције не кодира и у сфери ониричног, дајемо исказ да је фикциони свет као архитектонски пројекат смисао његове истинитости. Са једне стране смо утврдили да је ониричка имагинација тумачења фикционог света сна у ониричкој стварности, стваралачки одговор на ониричку имагинацију сањалачког фикционог света у фикционалној стварности и да је она у процесу пројектовања, антрополошки приступ пројектанта фикцији архитектуре у пројекту реалности изван реалности. Са друге стране, да је у том пројекту, његово ново стварање негација ониричке фикције архитектуре, то јест, негирање фикционог света сна, да би Он, у том процесу стварања себе, очувао континуитет свог постојања, повратком из ониричке у једну нову реалност. Исто тако, да смисао пројекције фикционог сна постаје пројекција његовог смисла као архитектонског сна, када је тај нови смисао, смисао постојања нове архитектонске стварности у стварности ониричке реалности, јер је смисао бесмисленог постојања постојеће у јединственој архитектонској стварности једне нове реалности. Другим речима, ако су ониричко тумачење и негирање фикционог света сна, стваралачки одговор на претходно створени, сањалачки фикциони свет и питање његовог новог стварања као архитектонског сна који је пројектовани сан, онда је фикционо тумачење фикционог естетички одговор присећањем на фикциони сан,⁸⁵⁰ док је питање фикционог света као архитектонског пројекта, проблем држања сна.⁸⁵¹ Он је архитектонски, само онда када је пројектовани сан.

849 Melcer i Viliјams, 2000, 211.

850 Ибид, 211-212, 'према Адријану Стоуксу, естетички одговор уопште, је присећање и држање осећања сна (суштина естетичког разумевања је проблем држања, препознавања и осећања сна онога ко сања и ма каквог облика естетичког објекта);'

851 Ибид, 212, 'држање сна је подударње или реципроцитет унутрашњих и спољних објеката, што је пуно схватање простора;'

Фикциони свет као архитектонски пројекат је смисао његове истинитости, јер је управо архитектонски пројекат, за који смо утврдили да је формално - естетски садржај пројектованог сна када је пројекат реалности изван реалности пројекат реалности у реалности, то јест, пројекат једне исте, али нове реалности имагинарног фикционог света у објективном фикционом свету, естетички објекат⁸⁵² фикционог света који је пројектовани сан. Другим речима, смисао истинитости фикционог света је архитектонски пројекат једне исте, али нове реалности, јер је само он, реализовано фикционо тумачење фикционог, то јест, коначно тумачење новог тумачења ониричке фикције архитектуре, њеном реализацијом. Како смо утврдили да је њена објективност увек реализација њеног дела у пројекту, јер је остварено, аутентично дело фикције, чак и када њено физичко постојање није остварено изградњом, фикциони свет као архитектонски пројекат је смисао његове истинитости, јер је само пројекат реалности изван реалности извор смислености света⁸⁵³ једне Нове реалности у пројекту реалности једне исте реалности. Дакле, смисао истинитости фикционог света је архитектонски пројекат који је естетички објекат, када је појавност пројекта једне исте, али Нове реалности, естетички склоп⁸⁵⁴ пројекта реалности изван реалности и пројекта реалности у реалности. Ако је смисао пројекције фикционог сна пројекција његовог смисла као архитектонског сна, то јест, смисленог постојања јединствене, нове у постојећој архитектонској стварности у обухвату једне нове реалности, онда је смисао истинитости фикционог света архитектонски пројекат, јер он, само као естетички објекат генерише нове области смисла увлачењем естетичког доживљаја⁸⁵⁵ истинитости фикционог света, обухватом естетичког склопа пројекта реалности једне исте, али нове реалности. Са једне стране смо

852 Ибид, 211-212, 'у стиховима *Прелудијума* Вордсворт хвата суштину естетичког разумевања симболичком подударношћу (уклапањем индивидуалног ума са естетичким објектом), тако да се границе стапају, док је независни интегритет оба партнера у драми (унутрашњег и спољашњег света) потврђен и зрачи смислом, при чему нема као да или персонификација; у уметности, уметников доживљај у уметничкој форми је модел естетичког менталитета (не само као обезбеђивање естетичког објекта као ствари у себи, већ као процес формирања симбола који омогућују гледаоцу да држи сан у свом уму, то јест, да га посматра до оног тренутка у којем ће добити смисао);'

853 Ибид, 214, 'у мрежи поистовећивања у коју је увучен гледалац, материјализованим тензијама и силама у естетичким облицима је срце страшног искуства које је извор смислености света (његова структура је иста и за гледаоца и за критичара и за уметника, због чега је прва одговорност управо естетичког критичара у држању сна, у смислу могућности мислити са књигом, наспрам мишљења о њој);'

854 Ибид, 214, 'постојаним гледањем у предмет, не посезањем за чињеницама и разумом, на крају се појављује склоп;'

855 Ибид, 214-215, 'језик естетичког критицизма (путем својих метафора) одсликава циљ генерисања нових области смисла, истраживањем и откривањем на основу подударања форми унутрашњег селфа и естетичког објекта (предност је усмерена на процес, више него на тумачење); аспектом увлачења естетичког доживљаја који је описао Адријан Стоукс, посматрач није прости посматрач, већ постаје учесник и онај кога посматрају (његова ментална структура бива модификована, јер увучена у естетички објекат, она одговара на психичке тензије, садржане у његовим формалним квалитетима);'

утврдили да је пројектовани сан самопројектовани сан, јер је он сам нова реалност архитектонског сна, и да се реализацијом јединствене архитектонске стварности фикционог света и јединствене појавности фикције архитектуре, то јест, самопројектованог фикционог света и новопројектоване архитектуре, управо он реализује као самопројектовани архитектонски сан, једне праве архитектуре која је савршени сан тог новог, архитектонског сна. Са друге стране, да је савршенство тог архитектонског сна фикциони свет као архитектонски пројекат, јер се у њему реализује његова и објективност фикције архитектуре, њене јединствене архитектонске стварности и јединствене појавности у једној новој, јединственој реалности, да би се изградила једна права архитектура, чији је фикциони свет архитектонски пројекат, јер је сан који се не разликује од јаве. Дакле, фикциони свет је архитектонски пројекат када је смисао његове истинитости инкорпорација и обухваћеност самоистраживањем, то јест, конструкцијом простора⁸⁵⁶ фикционог света као архитектонског пројекта.

„Искушења да понизимо естетичко искуство или устукнемо од њега су јака,
посебно када не знамо шта да радимо са њим.“

Мелцер, Вилијамс⁸⁵⁷

Конструкцијом архитектонског простора фикционог света, смисао његове истинитости је естетичко искуство истовремености да истражујемо и бивамо истраживани,⁸⁵⁸ то јест, оно је искуство архитектонског пројекта као свог

856 Ибид, 215-218, 'два аспекта естетичког одговора су инкорпорација и обухваћеност (посматрати и бити посматран, држати и бити држан) и они су комплементарни; недостатак смисла за самоистраживање је недостатак пуног разумевања објективних квалитета уметничког симбола (естетички одговор захтева извесну врсту субјективности и она је различита, јер је супротстављена ономе што се иначе подразумева под самоизражавањем, што је повезано са формалном структуром објекта); проблем како знати оно што је конкретно, али неописиво, је проблем истовременог откривања себе и одговарања позиву уметности (жеља да упознамо дело је амбивалентна у смислу само-одбране, ако је оправдавање објашњавањем, јер уметничко дело захтева познавање на суштинскиј начин, када постоји у сврху човечанства, буђењем и обликовањем потребе да будемо сазнати и да сазнамо себе); суочавањем са уметничким делом, емоционални доживљај се интегрише у ум у облику реципрочног симбола и тако, његово значење постаје сазнато; способност конструкције простора обликованих идеја је борба активног и пасивног односа са инспиративним силама доживљеним изван селфа (без просторне метафоре није могућа симболизација унутрашњих објеката, јер су у том случају, сањач или гледалац или критичар без способности држања њиховог смисла или држања његовом смислености); у сукобу селфа и више силе у неограниченом простору је нови контејнер за значење (свет ума, за чије посматрање сада постоји њена помоћ);'

857 Ибид, 218.

858 Ибид, 218-220, 'песници и уметници су главни водичи кроз естетичко искуство (у процесу тешког рада на симболичкој подударности, чак и у њиховом случају, долази до искушења да се падне у стање беспомоћности, али и самозадовољства); естетичко подударање је темељ сваког развојног мисаоног процеса (сазнање наспрам знања о), и засновано је на истовремености да истражујемо и бивамо истраживани; оно што је потребно за јасније разумевање естетичког искуства (његовим препознавањем и вредновањем) је лоцирање и развијање аспекта менталног живота, то јест, смислености наших ставова и односа у другим сферама; естетичко искуство које представља естетички критицизам је модел оне његове врсте која није само тумачење, већ је превођење из једног симболичког вида у други (одговор на симбол форме који је контејнер за осећај заборављеног сна);'

естетизованог објекта фикционог света. Другим речима, смисао истинитости фикционог света као архитектонског пројекта је естетички смисао⁸⁵⁹ пројектантског искуства које смо искусили стицањем ониричког искуства у процесу пројектовања методом свесног пројектовања ониричком фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности (у ониричкој реалности), а за који смо утврдили да је пројектантски метод фикцијом ониричке фикције архитектуре у пројекту реалности у реалности. Ако је самопројектовани сан једна нова реалност архитектонског сна архитектуре која је савршени сан, и ако је савршенство тог архитектонског сна фикциони свет као архитектонски пројекат, онда је смисао његове истинитости пројектантов архитектонски осећај светова унутар светова сопственог - света који је свеобухватна концепција, јер је слика тог сна.⁸⁶⁰ Дакле, статус фикционог света као архитектонског пројекта увек зависи, управо од његовог статуса као естетичког објекта фикционог света. Он је архитектонски пројекат, само онда, када естетички смисао истинитости фикционог света није дискурзивно разматрање - о, већ је презентациона форма по себи.⁸⁶¹ Нормирањем једне нове реалности смо утврдили да се пројектант ангажује у реалности, фикцијом архитектуре у пројекту реалности изван реалности и да су границе његове принципијелности и границе пројектантских светова које су увек између свакодневног и несвакодневног. Исто тако, да њихово постојање одређујемо постојањем живота архитектуре која је хомогена сфера изван реалности, док је хетерогена у реалности и да је једна нова реалност моменат њеног континуитета који увек постоји као стварна промена у једној истој

859 Ибид, 219, 'еквиваленцијом видова контакта селфа и објекта (клесане и обухватање), сан је евоциран и контејниран (унутрашњи свет је симболички облик), јер се унутрашњост појављује споља, док спољашњост тоне унутра и држи попут сна; примордијални квалитет и централност естетичког смисла раздваја номинативну, спољно чињеничну, квантитативну активност од симболичког и квалитативног доживљаја, чије је значење имагинативно.'

860 Ибид, 220-221, 223-225, 'архитектонски осећај светова унутар светова је главни став Адријана Стоукса за истраживање тродимензионалних структура које он препознаје као драматизацију психичке тензије (фокус је на резонанци унутрашњости и спољашњости, јер се одиграва двострука функција обухватања и инкорпорације, што је суштина естетичког разумевања); уметник зна да, ако је слика сопствени свет, оно што мора да постоји је разрешење драме попут симбола; у процесу налажења контејнирајућег, Стоукс се суочава са неописивим посредством платна и то назива свеобухватним концепцијама (уноси своју слику уметника у раду), док уметник осећа еквиваленцију селфа и објекта (он моделује вредности и прихвата резонанцу те еквиваленције, што резултира обухватајућом концепцијом која је узајамно храњење ока и слике); драма поистовећивања је у томе што се увлачењем у унутрашњост уметничког објекта, успостављају независни интегритети естетичког критичара и посматрача (тима је коначан облик уметничког дела сазнат, а развојни покретач ума његовог аутора је поунутрен, што је доживљај благотворности у простору, јер симболички однос естетичким разумевањем није једна ствар преко друге, нити је упућивање на једну ствар преко друге, већ је двосмерно истраживање подударношћу).'

861 Ибид, 225-226, 229, 'критицизам није естетички ако од статуса дискурзивне процедуре разматрања-о не постане презентациона форма по себи, која манифестује симболичко подударање са формалном структуром уметничког објекта; неестетичка оријентација је третирање уметничког симбола као ауторовог дидактичког мишљења; дисциплина практичког критицизма се фокусира на суштински проблем естетичког објекта, у смислу онога што се унутар њега дешава; спајање спољног света и ума песника је нова флуидност и контакт различитих планова естетичког објекта, јер се унутрашњост показује споља, док спољашњост сија ка унутра.'

реалности. Дакле, у једној новој реалности, фикциони свет је ЈАВА архитектонског сна архитектуре која је ФИКЦИЈА зато што је САН, док је архитектонски пројекат модел стварности тог доживљаја који би управо требало да почне - по ономе што следи.⁸⁶²

На концу, исходиште архитектонске фикције пројекта реалности изван реалности је архитектонска фикција пројекта реалности своје реалности, јер је само она, наш једини, јер је јединствени инструмент за превазилажење ониричког искуства фикционог сна пројектантским искуством архитектонског сна фикционог света који је архитектонски пројекат, јер је само он нови модел тог пројектованог сна.

„Ја гледам дубоко доле и верујем чврсто.“

Вордсворт⁸⁶³

862 Ибид, 230-231, 'опажањем превазилажења свакодневног постојања, а оно се заснива суспрегнутим покретом, тај модел стварности допушта сопствено проширење (квалитетом прималног искуства поетског искуства који контејнира процес његовог даљег искуства); естетичка анализа помаже потврђивање, а не рушење интуитивног, првог утиска; песма, као досегнути доживљај оваплоћује контејнирани естетички конфликт и у исто време, као прави естетички објекат упозорава да би доживљај управо требало да почне – по ономе што следи;'

863 Ибид, 231.

Литература

- Бергсон, Анри. *Стваралачка еволуција*. Београд: Алгоритам, 2016
- Bergson, Anri. *Materija i pamćenje*. Beograd: Fedon, 2013
- Бергсон, Анри. *Стваралачка еволуција*. Београд: Алгоритам, 2016
- Bergson, Anri. *Duhovna energija. Misao i pokretljivost*. Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2011
- Vedral, Vlatko. *Dekodiranje stvarnosti: univerzum kao kvantna informacija*. Beograd: Laguna, 2014
- Kvas, Kornelije. *Istina i poetika*. Novi Sad: Akademska knjiga, 2011
- Голомб, Клер. *Стварање имагинатних светова: улога уметности, магије и снова у развоју детета*. Београд: Завод за уџбенике, 2012
- Heler, Agnes. *Svakodnevni život*. Beograd: Nolit, 1978
- Frankl, Viktor. *Nečujan varaj za smislom: psihoterapija i humanizam*. Beograd: Žarko Albulj, 2007
- Latur, Bruno. *Istraživanje o modusima života: jedna antropologija Modernih*. Beograd: Fakultet za medije i komunikacije, 2015
- Šopenhauer, Artur. *Svet kao volja i predstava I/1*. Beograd: Grafos, 1981
- Šefer, Žan-Mari. *Zašto fikcija ?*. Novi Sad: Svetovi, 2001
- Merlo - Ponti, Moris. *Vidljivo i nevidljivo*. Novi Sad: Akademska knjiga, 2012
- Genette, Gerard. *Fikcija i dikcija*. Zagreb: Ceres, 2002
- Žuve, Mišel. *Spavanje i snevanje*. Beograd: Paideia, 1997
- Hilman, Džejms. *San i Donji svet*. Beograd: Fedon, 2013
- Žuve, Mišel. *Spavanje i snevanje*. Beograd: Paideia, 1997
- De la Barka, Pedro Calderon. *Život je San*. Beograd: Rad, 1977
- Žuve, Mišel. *Spavanje i snevanje*. Beograd: Paideia, 1997
- Hilman, Džejms. *San i Donji svet*. Beograd: Fedon, 2013
- Bašlar, Gaston. *Poetika prostora*. Beograd: Branko Kukić, Čačak: Gradac, 2005
- Aristotel. *O nastajanju i nestajanju*. Beograd: Dereta, 2016
- Aristotel. *O nebu I-IV. O postajanju i propadanju I-II*. Beograd: Paideia, 2009
- Aristotel. *O nastajanju i nestajanju*. Beograd: Dereta, 2016
- Aristotel. *O nebu I-IV. O postajanju i propadanju I-II*. Beograd: Paideia, 2009

- Aristotel. *Metafizika*. Beograd: Paideia, Službeni glasnik, 2017
- Башлар, Гастон. *Вода и снови: оглед о имагинацији материје*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића, 1998
- Башлар, Гастон. *Воздух и снови: оглед о имагинацији кретања*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића, 2001
- Башлар, Гастон. *Земља и сањарије воље: оглед о имагинацији материје*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића, 2004
- Башлар, Гастон. *Земља и сањарије о починку: оглед о сликама интимности*. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића, 2006
- Zumthor, Peter. *Therme Vals*. Zurich: Verlag Scheidegger & Spiess AG, 2007
- Zumthor, Peter. *Atmospheres*. Basel: Birkhäuser, 2006
- Zumthor, Peter. *Misliti arhitekturu*. Zagreb: AGM, 2003
- Bernard Tschumi Architects, ed. *The New Acropolis Museum*. New York: Skira Rizzoli Publications Inc., 2009
- Tschumi, Bernard. *Arhitektura i disjunkcija*. Zagreb: AGM, 2004
- Tschumi, Bernard. *The Manhattan Transcripts*. London: ACADEMY EDITIONS, 1994
- Jovanović, Bojan. *Antologija snova*. Beograd: Službeni glasnik, 2012
- Јовановић, Бојан. *Онирички код: увод у антропологију снова*. Београд: HERAedu, 2017
- Јовановић, Бојан. *Светови антрополошке имагинације*. Београд: Хесперија еду, 2014
- Јовановић, Бојан. *Околни пут*. Нови Сад: АДРЕСА, 2013
- Јовановић, Бојан. *Памћење и самозаборав*. Београд: Дерета, 2018
- Јовановић, Бојан. *Играње с ништавилем*. Београд: Службени гласник, 2011
- Le Korbizje. *Razgovori sa studentima arhitektonskih škola*. Loznica: Karpos, 2013
- Amouroux, Dominique. *The Villa Savoye*. Paris: Éditions du patrimoine Centre des monuments nationaux, 2011
- Le Korbizije. *Ka pravoj arhitekturi*. Beograd: Građevinska knjiga, 2006
- Gans, Deborah. *The Le Corbusier Guide*. New York: Princeton Architectural Press, 2006
- Guiton, Jacques, ed. *The ideas of Le Corbusier: on architecture and urban planning*. New York: George Braziller, 1981

- Le Korbizije. *Ka pravoj arhitekturi*. Beograd: Građevinska knjiga, 2006
- Wogenscky, André. *Le Corbusier's Hands*. Cambridge, London: The MIT Press, 2006
- Maak, Niklas. *Le Corbusier: The Architect on the Beach*. Munich: Hirmer, 2011
- Абадић, Зоран. *Марсејски блок архитекта Ле Корбизијеа: примена принципа и теоријска основа у конципирању нових модела социјалног становања у Србији*. Београд: Универзитет у Београду, 2016
- Le Corbusier. *Atinska povelja*. Beograd: Klub mladih arhitekata Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, 1965
- Samuel, Flora. *Le Corbusier in Detail*. Oxford: Elsevier Limited, 2007
- Birksted, Jan. *Le Corbusier and the occult*. Cambridge, London: The MIT Press, 2009
- Le Korbizije. *Putovanje na Istok*. Loznica: Karpos, 2008
- Bo Bardi, Lina. *Architecture Words 12: Stones Against Diamonds*. London: AA Publications, 2013
- Siza, Alvaro. *Zapisi o arhitekturi*. Zagreb: AGM, 2006
- Milenković, Vladimir. *Forma prati temu: petodelni metodološki esej*. Beograd: Univerzitet, Arhitektonski fakultet, Muzej primenjene umetnosti, 2015
- Веснић, Снежана. *Филозофија и естетика архитектонског концепта: објект стварности и објект илузије*. Београд: Универзитет, Архитектонски факултет, 2018
- Абадић, Зоран. *Елементи – размишљања, остварења и модели*. Београд: Архитектонски факултет Универзитета, 2010
- Hilman, Džejms. *San i Donji svet*. Beograd: Fedon, 2013
- Stivens, Entoni. *Privatni mitovi: snovi i sanjanje*. Beograd: Zavod za udžbenike, 2018
- Vajthed, Alfred Nort. *Nauka i moderni svet*. Beograd: Nolit, 1976
- Хусерл, Едмунд. *Предавања о феноменологији унутрашње временске свести*. Сремски Карловци, Нови Сад: Књижарница Зорана Стојановића, 2003
- Doležel, Lubomir. *Heterokosmika: fikcija i mogući svetovi*. Beograd: Službeni glasnik, 2008
- Džanov, Artur. *Primalni krik: primalna terapija: izlečenje neuroza*. Podgorica: Nova knjiga, 2007
- Bourriaud, Nicolas. *Relational Aesthetics*. Dijon: Les presses du reel, 2002

Kostić, Aleksandra, ur. *Paradoks fikcije: Ogledi iz savremene analitičke estetike*. Beograd: Fedon, 2013

Stolovič, Leonid. *Sušтина estetske vrednosti*. Beograd: IRO GRAFOS, 1983

Hamburger, Käte. *Istina i estetska istina*. Sarajevo: SVJETLOST, 1982

Mako, Vladimir. *Estetika – arhitektura: sedam tematskih rasprava*. Beograd: Orion art, 2005

Melcer, Donald. *Poimanje lepote: uloga estetičkog konflikta u razvoju, nasilju i umetnosti / Donald Melcer i Meg Haris Vilijams*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2000

Биографија аутора

Јелена Богосављевић је рођена у Београду 1983. године, где је завршила своје основно и средње образовање. Након завршене Земунске гимназије и средње музичке школе Коста Манојловић, уписала је Архитектонски факултет у Београду и стекла звање инжењера архитектуре (B.Arch.) 2006. године. Мастер студије архитектуре везује за студио професора Михаила Тимотијевића, а завршни пројекат за студио др Владимира Миленковића, под чијим менторством је дипломирала и стекла звање мастер инжењера архитектуре (M.Arch.) 2008., са темом Супер микс - београдски модели за савремене просторно програмске екстензије: београдски парк.

Своје радно искуство везује за рад у настави на Архитектонском факултету у Београду (2007 - 2020), на позицијама демонстратора, сарадника у настави и асистента на Департману за архитектуру у студију мр Зорана Абадића, и за професионалну праксу коју реализује у бироу 1X2 СТУДИО.

У периоду до дипломирања, остварила је више награда и признања од којих се издвајају Награда Универзитета у Београду за најбољи стручни и научно - истраживачки рад студенткиња за школску 2006/2007 годину, за експертску студију "Јавна уметност и креирање места" 2008. и Награда на конкурс за студенте архитектуре Indesem people који организује Универзитет у Делфту, 2007. У периоду од дипломирања, издвајају се Национална номинација за награду Mies van Der Rohe 2019., Big See Architecture Award 2019 - Winner у Љубљани, Специјално признање 21. Салона архитектуре у Новом Саду 2018. за реализовано дело архитектуре Прекршајни суд у Панчеву, Награда 37. Салона архитектуре у Београду 2015. и Специјално признање „Crystal Scales of Justice Prize“ Савета Европе за публикацију „Упутство за дефинисање модела типског суда за Основни и Виши суд Републике Србије“ 2015. у Бањалуци., као и награде на конкурсима, а све у саставу ауторског тима бироа 1X2 СТУДИО.

Од 2012. године, члан је Друштва архитеката Београда, Удружења архитеката Србије и Инжењерске коморе Србије.

Изјава о ауторству

Име и презиме аутора

Јелена Богосављевић

Број индекса

Д 2015/033

Изјављујем

да је докторска дисертација под насловом

АРХИТЕКТОНСКА ФИКЦИЈА:

ПРОЈЕКАТ И РЕАЛНОСТ ИЗВАН РЕАЛНОСТИ

- резултат сопственог истраживачког рада
- да дисертација у целини ни у деловима није била предложена за стицање друге дипломе према студијским програмима других високошколских установа
- да су резултати коректно наведени и
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица

У Београду,

25.07.2020.

Потпис аутора

Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада

Име и презиме аутора

Јелена Богосављевић

Број индекса

Д 2015/033

Студијски програм

Докторске академске студије архитектуре

Наслов рада

АРХИТЕКТОНСКА ФИКЦИЈА:

ПРОЈЕКАТ И РЕАЛНОСТ ИЗВАН РЕАЛНОСТИ

Ментор

др Владимир Миленковић, ванредни професор

Изјављујем да је штампана верзија мог докторског рада истоветна електронској верзији коју сам предала ради похрањена у **Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Београду**.

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци везани за добијање академског назива доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада.

Ови лични подаци могу се објавити на мрежним страницама дигиталне библиотеке, у електронском каталогу и у публикацијама Универзитета у Београду.

У Београду,

25.07.2020.

Потпис аутора

Изјава о коришћењу

Овлашћујем Универзитетску библиотеку „Светозар Марковић“ да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Београду унесе моју докторску дисертацију под насловом:

АРХИТЕКТОНСКА ФИКЦИЈА:
ПРОЈЕКАТ И РЕАЛНОСТ ИЗВАН РЕАЛНОСТИ
која је моје ауторско дело.

Дисертацију са свим прилозима предала сам у електронском формату погодном за трајно архивирање.

Моју докторску дисертацију похрањену у Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Београду и доступну у отвореном приступу могу да користе сви који поштују одредбе садржане у одабраном типу лиценце Креативне заједнице (Creative Commons) за коју сам се одлучила.

1. Ауторство (CC BY)
2. Ауторство – некомерцијално (CC BY-NC)
3. Ауторство – некомерцијално – без прерада (CC BY-NC-ND)
4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима (CC BY-NC-SA)
5. Ауторство – без прерада (CC BY-ND)
6. Ауторство – делити под истим условима (CC BY-SA)

(Молимо да заокружите само једну од шест понуђених лиценци.

Кратак опис лиценци је саставни део ове изјаве).

У Београду,
25.07.2020.

Потпис аутора

1. Ауторство.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце, чак и у комерцијалне сврхе. Ово је најслободнија од свих лиценци.

2. Ауторство – некомерцијално.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела.

3. Ауторство – некомерцијално – без прерада.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела. У односу на све остале лиценце, овом лиценцом се ограничава највећи обим права коришћења дела.

4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце и ако се прерада дистрибуира под истом или сличном лиценцом. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела и прерада.

5. Ауторство – без прерада.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела.

6. Ауторство – делити под истим условима.

Дозвољава се умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце и ако се прерада дистрибуира под истом или сличном лиценцом. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела и прерада. Слична је софтверским лиценцама, односно лиценцама отвореног кода.